

**AKŞEHİR YUKARI (GAVUR) HAMAMI
RESTORASYON ÖNERİSİ**

Evrin İŞLEK İŞLER

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
MİMARLIK**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

TEMMUZ 2011

ANKARA

Evrım İŞLEK İŞLER tarafından hazırlanan “AKŞEHİR YUKARI (GAVUR) HAMAMI RESTORASYON ÖNERİŐİ” adlı bu tezin Yüksek Lisans tezi olarak uygun olduğunu onaylarım.

Prof. Dr. B. IŞık AKSULU

Tez DanıŐmanı, Mimarlık Anabilim Dalı

Bu alıŐma, jürimiz tarafından oy birliği ile Mimarlık Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Doç. Dr. NakıŐ KARAMAĞARALI

Mimarlık Anabilim Dalı, Gazi Üniv.

Prof. Dr. B. IŞık AKSULU

Mimarlık Anabilim Dalı, Gazi Üniv.

Prof. Dr. Zuhale ÖZCAN

Mimarlık Anabilim Dalı, TOBB Üniv.

Tarih: 14 / 07 / 2011

Bu tez ile G.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu Yüksek Lisans derecesini onamıŐtır.

Prof. Dr. Bilal TOKLU

Fen Bilimleri Enstitüsü Müdürü

TEZ BİLDİRİMİ

Tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada bana ait olmayan her türlü ifade ve bilginin kaynağına eksiksiz atıf yapıldığını bildiririm.

Evrin İŞLEK İŞLER

**AKŞEHİR YUKARI (GAVUR) HAMAMI
RESTORASYON ÖNERİSİ
(Yüksek Lisans Tezi)**

EVRİM İŞLEK İŞLER

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
Temmuz 2011**

ÖZET

Bu çalışma, Konya İli, Akşehir İlçesindeki XIX. yy hamamı olduğu düşünülen Yukarı (Gavur) Hamamını konu etmektedir. Çalışmanın amacı, yapının korunarak gelecek nesillere sağlıklı bir şekilde aktarılabilmesi için; bugünkü durumunu analitik incelemelerle ve değerlendirmelerle belgelemek, restitüsyon ile yapının özgün durumunu ortaya koymak ve uygun işlev verilerek yapının sürdürülebilir korunmasına yönelik restorasyon önerisi getirmektir. Çalışma; Yukarı Hamamı'nı belgeleyen rölöve ve tanımlama, özgün halini gösteren restitüsyon, çevresel analizler, karşılaştırmalı çalışma kataloğu ve yapının restorasyon projesini içermektedir.

Bilim Kodu : 803.1.085

Anahtar Kelimeler: Akşehir, Yukarı (Gavur) Hamam, Restorasyon

Sayfa Adedi : 393

Tez Yöneticisi : Prof. Dr. B. Işık AKSULU

**RESTORATION PROJECT OF YUKARI (GAVUR) BATH IN AKSEHIR
(M.Sc. Thesis)**

Evrım İŞLEK İŞLER

**GAZI UNIVERSITY
INSTITUTE OF SCIENCE AND TECHNOLOGY**

July 2011

ABSTRACT

This study is issued on Yukarı (Gavur) Bath in Akşehir county in Konya city which is thinking as XIX th century bath. The aim of this study is to convey to future generations in a healthy manner while maintaining the structure, to document the present situation through the analytical investigations and evaluations, to reveal the original state of building by the restitution and bringing the restoration proposal for sustainable protection of a building by giving convenient function. This study includes; graphic documentation that defines Yukarı Bath, restitution that shows the original state, environmental analysis, the comparative study catalogue and the restoration project of the building.

Science Code : 803.1.085

Key Words : Akşehir, Yukarı (Gavur) Bath, Restoration

Page Number : 393

Adviser : Prof. Dr. B. Işık AKSULU

TEŞEKKÜR

Akşehir Yukarı Hamamı Restorasyon Önerisi adlı tez çalışmam boyunca yardımını esirgemeyen, bilgi ve tecrübelerini benimle paylaşarak bu tezin oluşmasını sağlayan çok değerli danışman hocam Sayın Prof. Dr. B. Işık AKSULU'ya, Akşehir Yukarı Hamamı, Konya ve çevresindeki hamamlar hakkında her türlü bilgi, belge ve dokümana ulaşmamda gösterdikleri yardımlardan dolayı Akşehir Müzeler Müdürlüğü'ne, Akşehir Belediyesi'ne, Konya Anıtlar ve Müzeler Müdürlüğü'ne, Akşehir'de ki arazi çalışmaları boyunca bana yardımcı olan kardeşim M. Erdem İŞLEK'e, fotoğraflama çalışmalarında yardımcı olan kardeşim Elçin İşlek Seçen ve eşi Eren Seçen'e, hayatım boyunca bana destek olan ve hiçbir zaman yalnız bırakmayan annem Sevinay İŞLEK, babam Ahmet İŞLEK'e ve tez çalışmalarımın her aşamasında yardımını esirgemeyen, hoşgörü ve sabır gösteren eşim Aytaç İŞLER'e sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
TEŞEKKÜR	vi
İÇİNDEKİLER	vii
ÇİZELGELERİN LİSTESİ	viii
ŞEKİLLERİN LİSTESİ	ix
RESİMLERİN LİSTESİ	x
HARİTALARIN LİSTESİ	xi
SİMGELER VE KISALTMALAR	xii
1. GİRİŞ	1
2. AKŞEHİR İLÇESİNİN GENEL ÖZELLİKLERİ	2
2.1. Akşehir'in Coğrafi Konumu	2
2.2. Akşehir'in Tarihsel Gelişimi	5
2.3. Akşehir Yukarı (Gavur) Hamamı'nın Yakın Çevresi	6
3. YAPININ TESPİTİ VE TANIMLAMASI	11
3.1. Grafik Dokümantasyon	11
3.1.1. Yöntem	11
3.1.2. Rölöve çizimleri	12
3.2. Yapının Tanımlanması	13
3.2.1. Yöntem	13
3.2.2. Genel tanımlama	13
3.2.3. Dış tanımlama	18

	Sayfa
3.2.4. İç tanımlama	38
4. ANALİZLER	98
4.1. Yapı Malzemesi ve Taşıyıcı Sistem Analizi	98
4.2. Yapım Tekniği ve Malzeme Kullanımı Analizi	99
4.3. Mimari Elemanların Analizi	100
4.4. Taşıyıcı Yapı Problemleri ve Malzeme Bozulmaları	103
5. HAMAM MİMARİSİ	105
5.1. Genel Tanım	105
5.2. Tarihsel Gelişim	105
5.2.1. İlk dönem hamamları	105
5.2.2. Yunan dönemi hamamları	106
5.2.3. Roma dönemi hamamları	106
5.2.4. Türk hamamları	108
6. KARŞILAŞTIRMALI ÇALIŞMA	115
6.1. Yöntem	115
6.2. Konya ve Çevresindeki Hamamların Genel Özellikleri	115
6.3. 14.yy Hamamları	116
6.4. 15.yy Hamamları	125
6.5. 16.yy Hamamları	135
6.6. 18.yy Hamamları	149
6.7. 19.yy Hamamları	152
6.8. Karşılaştırmalı Çalışma ve Genel Değerlendirme	162

	Sayfa
6.8.1. Soyunmalık bölümü	162
6.8.2. İlklik bölümü	163
6.8.3. Hela bölümü	163
6.8.4. Sıcaklık bölümü	164
6.8.5. Su deposu bölümü	164
6.8.6. Külhan bölümü	164
7. RESTİTÜSYON	165
7.1. Yöntem	165
7.2. Restitüsyon İçin Kaynak Kullanımı	165
7.3. Akşehir Yukarı Hamamı'nın Restitüsyon Çalışması ve Kaynak Kullanımı	167
7.3.1. Plan bölümleri	167
7.3.2. Taşıyıcı elemanlar	175
7.3.3. Taşıyıcı elemanlar	178
7.4. Mekan İşlev İlişkisi	180
7.5. Yapının Tarihlendirilmesi	181
8. RESTORASYON	183
8.1. Yapının Bugünkü Durumunun Değerlendirilmesi	183
8.1.1. Mimari özellikleri	183
8.1.2. Yapısal faktörler	184
8.1.3. Çevresel faktörler	184
8.1.4. Tarihi ve kültürel faktörler	185
8.1.5. Sosyal faktörler	185
8.1.6. Yasal kabuller	186

	Sayfa
8.2. Restorasyon Yaklaşımı	186
8.3. İşlevlendirme	187
8.4. Yapısal Müdahaleler	187
8.5. Müdahale Biçimleri	189
8.5.1. Kazı ve belgeleme	189
8.5.2. Sağlamaştırma	190
8.5.3. Bütünleme	193
8.5.4. Anastylosis	194
8.5.5. Temizleme	194
8.5.6. Ekleme	195
8.6. Restorasyon Süreci	196
9. SONUÇ	238
KAYNAKLAR	239
EKLER	242
EK-1 Çevre analiz paftaları (Şekil 1.1-Şekil 1.4)	243
EK-2 Rölöve paftaları (Şekil 2.1-Şekil 2.12)	247
EK-3 Analiz paftaları (Şekil 3.1-Şekil 3.19)	259
EK-4 Yukarı (Gavur) Hamamı fotoğrafları	278
EK-5 Kaynak kullanım paftaları (Şekil 5.1-Şekil 5.10)	340
EK-6 Restitüsyon paftaları (Şekil 6.1-Şekil 6.11)	350
EK-7 Müdahale paftaları (Şekil 7.1-Şekil 7.7)	361
EK-8 Restorasyon paftaları (Şekil 8.1-Şekil 8.11)	368
EK-9 Yukarı (Gavur) Hamamı eski eser fişi, envanter fişi ve raporlar (Şekil 9.1 – Şekil 9.14)	379
ÖZGEÇMİŞ	393

ÇİZELGELERİN LİSTESİ

Çizelge	Sayfa
Çizelge 3.1. Yapı dış tanımlama tablosu – kuzey cephesi.....	21
Çizelge 3.2. Yapı dış tanımlama tablosu – doğu cephesi.....	26
Çizelge 3.3. Yapı dış tanımlama tablosu – güney cephesi.....	32
Çizelge 3.4. Yapı dış tanımlama tablosu – batı cephesi.....	36
Çizelge 3.5. Yapı iç tanımlama tablosu – Z01 erkekler bölümü soyunmalık	42
Çizelge 3.6. Yapı iç tanımlama tablosu – Z02 erkekler bölümü ılıklik	49
Çizelge 3.7. Yapı iç tanımlama tablosu – Z03 erkekler bölümü sıcaklık	56
Çizelge 3.8. Yapı iç tanımlama tablosu – Z03-a erkekler sıcaklığı halvet 1	61
Çizelge 3.9. Yapı iç tanımlama tablosu – Z03-b erkekler sıcaklığı halvet 2	63
Çizelge 3.10. Yapı iç tanımlama tablosu – Z03-c erkekler sıcaklığı halvet 3	65
Çizelge 3.11. Yapı iç tanımlama tablosu – Z03-d erkekler sıcaklığı halvet 4	67
Çizelge 3.12. Yapı iç tanımlama tablosu – Z04 su deposu	70
Çizelge 3.13. Yapı iç tanımlama tablosu – Z05 kadınlar bölümü soyunmalık	75
Çizelge 3.14. Yapı iç tanımlama tablosu – Z06 kadınlar bölümü ılıklik	80
Çizelge 3.15. Yapı iç tanımlama tablosu – Z07 kadınlar bölümü sıcaklık	85
Çizelge 3.16. Yapı iç tanımlama tablosu – Z07-a kadınlar sıcaklığı halvet 1	90
Çizelge 3.17. Yapı iç tanımlama tablosu – Z07-b kadınlar sıcaklığı halvet 2	92
Çizelge 3.18. Yapı iç tanımlama tablosu – Z07-c kadınlar sıcaklığı halvet 3	94
Çizelge 3.19. Yapı iç tanımlama tablosu – Z07-d kadınlar sıcaklığı halvet 4	96
Çizelge 6.1. Karşılaştırmalı çalışma – Meydan (Şifa) Hamamı tablosu.....	120
Çizelge 6.2. Karşılaştırmalı çalışma – Tokat Mustafa Paşa Hamamı tablosu	124

Çizelge	Sayfa
Çizelge 6.3. Karşılaştırmalı çalışma – Konya Hasbey Hamamı tablosu.....	129
Çizelge 6.4. Karşılaştırmalı çalışma – Konya Mahkeme Hamamı tablosu	134
Çizelge 6.5. Karşılaştırmalı çalışma – Zeyrekde Çinili Hamamı tablosu	137
Çizelge 6.6. Karşılaştırmalı çalışma – Sivas Kurşunlu Hamamı tablosu.....	142
Çizelge 6.7. Karşılaştırmalı çalışma – Sokullu Mehmet Paşa Hamamı tablosu ..	146
Çizelge 6.8. Karşılaştırmalı çalışma – Tokat Ali Paşa Hamamı tablosu	148
Çizelge 6.9. Karşılaştırmalı çalışma – İstanbul Cağaloğlu Hamamı tablosu.....	151
Çizelge 6.10. Karşılaştırmalı çalışma – Akşehir Orta Hamamı tablosu	155
Çizelge 6.11. Karşılaştırmalı çalışma – Konya Sille Subaşı Hamamı tablosu.....	158
Çizelge 6.12. Karşılaştırmalı çalışma – Konya Ak Hamamı tablosu.....	161
Çizelge 8.1. Fiziksel müdahale tablosu – ön (kuzey) cephe	198
Çizelge 8.2. Fiziksel müdahale tablosu – arka (güney) cephe	199
Çizelge 8.3. Fiziksel müdahale tablosu – yan (doğu) cephe.....	200
Çizelge 8.4. Fiziksel müdahale tablosu – yan (batı) cephe	202
Çizelge 8.5. Fiziksel müdahale tablosu – Z01 erkekler bölümü soyunmalık	204
Çizelge 8.6. Fiziksel müdahale tablosu – Z02 erkekler bölümü ılıklik	206
Çizelge 8.7. Fiziksel müdahale tablosu – Z03 erkekler bölümü sıcaklık.....	208
Çizelge 8.8. Fiziksel müdahale tablosu – Z03-a erkekler sıcaklığı halvet 1	212
Çizelge 8.9. Fiziksel müdahale tablosu – Z03-b erkekler sıcaklığı halvet 2.....	214
Çizelge 8.10. Fiziksel müdahale tablosu – Z03-c erkekler sıcaklığı halvet 3	216
Çizelge 8.11. Fiziksel müdahale tablosu – Z03-d erkekler sıcaklığı halvet 4.....	218
Çizelge 8.12. Fiziksel müdahale tablosu – Z04 su deposu	220
Çizelge 8.13. Fiziksel müdahale tablosu – Z05 kadınlar bölümü soyunmalık	221

Çizelge	Sayfa
Çizelge 8.14. Fiziksel müdahale tablosu – Z06 kadınlar bölümü ılıklik	223
Çizelge 8.15. Fiziksel müdahale tablosu – Z07 kadınlar bölümü sıcaklık	225
Çizelge 8.16. Fiziksel müdahale tablosu – Z07-a kadınlar sıcaklığı halvet 1	229
Çizelge 8.17. Fiziksel müdahale tablosu – Z07-b kadınlar sıcaklığı halvet 2.....	231
Çizelge 8.18. Fiziksel müdahale tablosu – Z07-c kadınlar sıcaklığı halvet 3.....	233
Çizelge 8.19. Fiziksel müdahale tablosu – Z07-d kadınlar sıcaklığı halvet 4.....	235
Çizelge 8.20. Fiziksel müdahale tablosu – Z08 külhan	237

ŞEKİLLERİN LİSTESİ

Şekil	Sayfa
Şekil 5.1. Roma devri hamam şeması	107
Şekil 5.2. Roma devri hamamı külhan kesiti	108
Şekil 5.3. Külhan tesisatı.....	114
Şekil 6.1. Akşehir Meydan (Şifa) Hamamı plan.....	118
Şekil 6.2. Akşehir Orta Hamamı plan.....	154
Şekil 6.3. Konya Sille Subaşı Hamamı plan	157
Şekil 6.4. Konya Ak Hamamı plan	160
Şekil 7.1. Yukarı (Gavur) Hamamı plan.....	169
Şekil 7.2. Yukarı (Gavur) Hamamı kadınlar soyunmalığı batı ucundaki tuvalet ...	171

RESİMLERİN LİSTESİ

Resim	Sayfa
Resim 2.1. Akşehir’den genel görünüş	4
Resim 2.2. Akşehir’in uydu görüntüsü	7
Resim 2.3. Değirmen Sokak’tan doğu görünüşü	8
Resim 2.4. Değirmen Sokak’tan batı görünüşü	8
Resim 2.5. Hamam Sokak’tan güney görünüşü	8
Resim 2.6. Yukarı Hamam’ın bahçesinden görünüş.....	9
Resim 2.7. Çimenli Sokak’tan batı görünüşü	9
Resim 2.8. Hamamın batısındaki ev ve bahçesinin görünüşü.....	10
Resim 2.9. Külhanın yıkıldığı yerden geçen yol.....	10
Resim 3.1. Yukarı (Gavur) Hamamı’nın uydu görüntüsü.....	14
Resim 3.2. Yukarı (Gavur) Hamamı kuzeydoğu cephesi yol kotu - arsa kotu farkı..	16
Resim 3.3. Yukarı (Gavur) Hamamı kuzeydoğu köşesi yapı izi.....	16
Resim 3.4. Yukarı (Gavur) Hamamı batı cephesi görünüşü.....	17
Resim 3.5. Yukarı (Gavur) Hamamı su deposu üst çatı örtüsü görünüşü.....	17
Resim 3.6. Yukarı (Gavur) Hamamı doğu köşesi.....	20
Resim 3.7. Yukarı (Gavur) Hamamı erkekler bölümü soyunmalık K1 kubbesi.....	20
Resim 3.8. Yukarı (Gavur) Hamamı çatı örtüsü	20
Resim 3.9. Yukarı (Gavur) Hamamı kadınlar bölümü soyunmalık giriş kapısı	20
Resim 3.10. Yukarı (Gavur) Hamamı genel görünüş (eski fotoğraf)	20
Resim 3.11. Yukarı (Gavur) Hamamı üst örtü görünüş (eski fotoğraf).....	20
Resim 3.12. Yukarı (Gavur) Hamamı batı cephesinde bulunan eve açılan yol	20

Resim	Sayfa
Resim 3.13. Yukarı (Gavur) Hamamı doğu cephesi.....	25
Resim 3.14. Yukarı (Gavur) Hamamı doğu cephesi.....	25
Resim 3.15. Yukarı (Gavur) Hamamı doğu cephesi P2 penceresi.....	25
Resim 3.16. Yukarı (Gavur) Hamamı doğu cephesi K3 kubbesi.....	25
Resim 3.17. Yukarı (Gavur) Hamamı kuzey cephesi P3 penceresi.....	25
Resim 3.18. Yukarı (Gavur) Hamamı kuzeydoğu köşesi duvar izi	25
Resim 3.19. Yukarı (Gavur) Hamamı güney cephesi	31
Resim 3.20. Yukarı (Gavur) Hamamı güney cephesi	31
Resim 3.21. Yukarı (Gavur) Hamamı güneydoğu köşe duvar detayı	31
Resim 3.22. Yukarı (Gavur) Hamamı güney cephesi KP4 kapısı.....	31
Resim 3.23. Yukarı (Gavur) Hamamı erkekler bölümü soyunmalığı K2 çatısı.....	31
Resim 3.24. Yukarı (Gavur) Hamamı kubbe görünüş (eski fotoğraf)	31
Resim 3.25. Yukarı (Gavur) Hamamı batı cephesi P6 penceresi.....	35
Resim 3.26. Yukarı (Gavur) Hamamı batı cephesi tonoz başlangıcı.....	35
Resim 3.27. Yukarı (Gavur) Hamamı batı cephesi	35
Resim 3.28. Yukarı (Gavur) Hamamı erkekler bölümü soyunmalık K1 kubbesi.....	40
Resim 3.29. Yukarı (Gavur) Hamamı erkekler bölümü soyunmalık KM1 kemeri ...	40
Resim 3.30. Yukarı (Gavur) Hamamı erkekler böl. soyunmalık KP1 ve KP2 kapısı	40
Resim 3.31. Yukarı (Gavur) Hamamı erkekler bölümü soyunmalık D4 duvarı	40
Resim 3.32. Yukarı (Gavur) Hamamı erkekler böl. soy. D4 duvarı (eski fotoğraf) ..	40
Resim 3.33. Yukarı (Gavur) Hamamı erkekler böl. soy. D1 duvarı (eski fotoğraf) .	40
Resim 3.34. Yukarı (Gavur) Hamamı erkekler bölümü soyunmalık D1 duvarı	41
Resim 3.35. Yukarı (Gavur) Hamamı erkekler bölümü soyunmalık (eski fotoğraf) .	41

Resim	Sayfa
Resim 3.36. Yukarı (Gavur) Hamamı erkekler bölümü soyunmalık KP4 kapısı	41
Resim 3.37. Yukarı (Gavur) Hamamı erkekler bölümü soyunmalık KP6 kapısı	41
Resim 3.38. Yukarı (Gavur) Hamamı erkekler bölümü ılıklik K3 kubbesi.....	47
Resim 3.39. Yukarı (Gavur) Hamamı erkekler bölümü ılıklik KM1 kemeri.....	47
Resim 3.40. Yukarı (Gavur) Hamamı erkekler bölümü ılıklik KP6 kapısı	47
Resim 3.41. Yukarı (Gavur) Hamamı erkekler bölümü ılıklik duman kanalı	47
Resim 3.42. Yukarı (Gavur) Hamamı erkekler bölümü ılıklik P2 pencere açıklığı ..	47
Resim 3.43. Yukarı (Gavur) Hamamı erkekler bölümü ılıklik KP7 kapısı	48
Resim 3.44. Yukarı (Gavur) Hamamı erkekler bölümü ılıklik kurna ve su boruları .	48
Resim 3.45. Yukarı (Gavur) Hamamı erkek ılıklik KP6 kapısının yanındaki havuz	48
Resim 3.46. Yukarı (Gavur) Hamamı erkekler ılıklik döşemesinde yer alan delik ...	48
Resim 3.47. Yukarı (Gavur) Hamamı erkekler sıcaklığı ve halvet geçişi duvarları ...	52
Resim 3.48. Yukarı (Gavur) Hamamı erkekler bölümü sıcaklığı kubbe görünüşü ...	52
Resim 3.49. Yukarı (Gavur) Hamamı halvet ılıklik görünüşü	53
Resim 3.50. Yukarı (Gavur) Hamamı erkekler böl. sıcaklığı orta kubbe görünüşü ...	53
Resim 3.51. Yukarı (Gavur) Hamamı erkekler bölümü sıcaklığı KP7 kapısı	53
Resim 3.52. Yukarı (Gavur) Hamamı erkekler sıcaklığı P3 penceresi	53
Resim 3.53. Yukarı (Gavur) Hamamı erkekler bölümü sıcaklığı eyvan-3 döşemesi	53
Resim 3.54. Yukarı (Gavur) Hamamı erkekler bölümü sıcaklığı eyvan-4 döşemesi	53
Resim 3.55. Yukarı (Gavur) Hamamı erkekler bölümü sıcaklığı eyvan-2 paravanı .	54
Resim 3.56. Yukarı (Gavur) Hamamı erkekler bölümü sıcaklığı halvet giriş kapısı.	54
Resim 3.57. Yukarı (Gavur) Hamamı erkekler böl. sıcaklığı galvaniz su boruları ...	54
Resim 3.58. Yukarı (Gavur) Hamamı erkekler bölümü sıcaklığı elektrik tesisat izi.	54

Resim	Sayfa
Resim 3.59. Yukarı (Gavur) Hamamı erkekler bölümü sıcaklığı buhar çıkışı	55
Resim 3.60. Yukarı (Gavur) Hamamı erkek sıcaklığı su deposuna açılan pencere ...	55
Resim 3.61. Yukarı (Gavur) Hamamı erkekler böl. sıcaklığı cehennemlik kanalları	55
Resim 3.62. Yukarı (Gavur) Hamamı erkekler bölümü sıcaklığı göbek taşı	55
Resim 3.63. Yukarı (Gavur) Hamamı su deposu döşeme görünüşü	69
Resim 3.64. Yukarı (Gavur) Hamamı su deposu genel görünüşü	69
Resim 3.65. Yukarı (Gavur) Hamamı kadınlar bölümü soyunmalığı KM1 kemeri ..	73
Resim 3.66. Yukarı (Gavur) Hamamı kadınlar bölümü soyunmalığı K9 kubbesi	73
Resim 3.67. Yukarı (Gavur) Hamamı kadınlar bölümü soyunmalığı K10 kubbesi ...	73
Resim 3.68. Yukarı (Gavur) Hamamı kadınlar bölümü soyunmalığı KP5 kapısı	73
Resim 3.69. Yukarı (Gavur) Hamamı kadınlar bölümü soyunmalığı KP12 kapısı ...	73
Resim 3.70. Yukarı (Gavur) Hamamı kadınlar bölümü soyunmalığı D6 duvarı	74
Resim 3.71. Yukarı (Gavur) Hamamı kadınlar bölümü soyunmalığı D3 duvarı	74
Resim 3.72. Yukarı (Gavur) Hamamı kadınlar bölümü soyunmalığı KP13 kapısı ...	74
Resim 3.73. Yukarı (Gavur) Hamamı kadınlar bölümü soyunmalığındaki havuz	74
Resim 3.74. Yukarı (Gavur) Hamamı kadınlar bölümü ılıklığı K11 kubbesi	78
Resim 3.75. Yukarı (Gavur) Hamamı kadınlar bölümü ılıklığı KM2 kemeri	78
Resim 3.76. Yukarı (Gavur) Hamamı kadınlar bölümü ılıklığı KP13 kapısı	79
Resim 3.77. Yukarı (Gavur) Hamamı kadınlar bölümü ılıklığı duman kanalı	79
Resim 3.78. Yukarı (Gavur) Hamamı kadınlar bölümü ılıklığı D2 duvarı	79
Resim 3.79. Yukarı (Gavur) Hamamı kadınlar bölümü ılıklığı KP14 kapısı	79
Resim 3.80. Yukarı (Gavur) Hamamı kadınlar bölümü ılıklığındaki havuz	79

Resim	Sayfa
Resim 3.81. Yukarı (Gavur) Hamamı kadınlar bölümü ılıklıındaki delik	79
Resim 3.82. Yukarı (Gavur) Hamamı kadınlar bölümü sıcaklığı halvet duvarları	83
Resim 3.83. Yukarı (Gavur) Hamamı kadınlar bölümü sıcaklığı halvet içi ışıklık ...	83
Resim 3.84. Yukarı (Gavur) Hamamı kadınlar bölümü sıcaklığı K12 kubbesi	83
Resim 3.85. Yukarı (Gavur) Hamamı kadınlar sıcaklığı K12 kubbesi (eski foto)	83
Resim 3.86. Yukarı (Gavur) Hamamı kadınlar bölümü sıcaklığı KP14 giriş kapısı .	83
Resim 3.87. Yukarı (Gavur) Hamamı kadınlar böl. sıcaklığı halvete giriş kapısı	84
Resim 3.88. Yukarı (Gavur) Hamamı kadınlar sıcaklığı eyvan ve galvaniz borular .	84
Resim 3.89. Yukarı (Gavur) Hamamı kadınlar böl. sıcaklığı cehennemlik kanalları	84
Resim 4.1. Yukarı (Gavur) Hamamı 'nda kullanılan malzeme – kesme taş	99
Resim 4.2. Yukarı (Gavur) Hamamı 'nda kullanılan malzeme – moloz taş	99
Resim 6.1. Akşehir Meydan (Şifa) Hamamı güney cephesi	119
Resim 6.2. Konya Mahkeme Hamamı erkekler bölümü girişi	133
Resim 6.3. Konya Mahkeme Hamamı kadınlar bölümü girişi	133
Resim 6.4. Konya Mahkeme Hamamı su deposu ve külhanı	133
Resim 6.5. Konya Mahkeme Hamamı erkekler bölümü soyunmalığı şadırvanı	133
Resim 6.6. İstanbul Zeyrekde Çinili Hamamı genel görünüşü	136
Resim 6.7. İstanbul Zeyrekde Çinili Hamamı erkekler bölümü sıcaklık	136
Resim 6.8. İstanbul Zeyrekde Çinili Hamamı erkekler bölümü soyunmalık	136
Resim 6.9. İstanbul Zeyrekde Çinili Hamamı kurnası	136
Resim 6.10. İstanbul Zeyrekde Çinili Hamamı erkekler bölümü sıcaklığı eyvanı .	136
Resim 6.11. İstanbul Zeyrekde Çinili Hamamı orijinal kurnası (eski fotoğraf)	136
Resim 6.12. Sivas Kurşunlu Hamamı genel görünüşü	141

Resim	Sayfa
Resim 6.13. Sivas Kurşunlu Hamamı genel görünüşü.....	141
Resim 6.14. Sivas Kurşunlu Hamamı genel görünüşü.....	141
Resim 6.15. Sivas Kurşunlu Hamamı kadınlar bölümü soyunmalığı.....	141
Resim 6.16. Niğde Sokullu Mehmet Paşa Hamamı genel görünüşü.....	145
Resim 6.17. Niğde Sokullu Mehmet Paşa Hamamı erkekler bölümü soyunmalığı.....	145
Resim 6.18. Niğde Sokullu Mehmet Paşa Hamamı erkekler bölümü sıcaklığı.....	145
Resim 6.19. Niğde Sokullu Mehmet Paşa Hamamı kadınlar bölümü ılıklığı.....	145
Resim 6.20. Tokat Ali Paşa Hamamı kubbe görünüşü.....	147
Resim 6.21. Tokat Ali Paşa Hamamı genel görünüşü.....	147
Resim 6.22. İstanbul Cağaloğlu Hamamı genel görünüşü.....	150
Resim 6.23. İstanbul Cağaloğlu Hamamı soyunma kabinleri.....	150
Resim 6.24. İstanbul Cağaloğlu Hamamı erkekler bölümü soyunmalık.....	150
Resim 6.25. İstanbul Cağaloğlu Hamamı erkekler bölümü sıcaklık.....	150
Resim 6.26. İstanbul Cağaloğlu Hamamı halvet girişi.....	150
Resim 6.27. İstanbul Cağaloğlu Hamamı'nın girişi.....	150
Resim 6.28. İstanbul Cağaloğlu Hamamı'nın kuması.....	150
Resim 6.29. Akşehir Orta Hamamı erkekler bölümü soyunmalık girişi.....	154
Resim 6.30. Akşehir Orta Hamamı döşemesi.....	154
Resim 6.31. Konya Sille Subaşı Hamamı genel görünüşü.....	157
Resim 6.31. Konya Ak Hamamı genel görünüşü.....	160
Resim 7.1. Yukarı (Gavur) Hamamı erkekler böl. soyunmalık soyunma kabini izi.....	168
Resim 7.2. Yukarı (Gavur) Hamamı soyunma kabinleri (eski fotoğraf).....	168
Resim 7.3. Yukarı (Gavur) Hamamı erkekler soyunmalık güney duvardaki dehliz.....	168

Resim	Sayfa
Resim 7.4. Yukarı (Gavur) Hamamı erkekler bölümü ılıklik kapatılan pencere	169
Resim 7.5. Yukarı (Gavur) Hamamı erkekler bölümü ılıklik döşemedeki delik	169
Resim 7.6. Yukarı (Gavur) Hamamı erkekler bölümü sıcaklik yıkık döşeme.....	170
Resim 7.7. Yukarı (Gavur) Hamamı erkekler bölümü sıcaklik cehennemlik	170
Resim 7.8. Yukarı (Gavur) Hamamı erkekler bölümü sıcaklik beton bölme duvar	170
Resim 7.9. Yukarı (Gavur) Hamamı erkekler sıcaklik sıcak ve soğuk su tesisatı ..	170
Resim 7.10. Yukarı (Gavur) Hamamı erkekler böl. sıcaklik halvet içi mermer izi	171
Resim 7.11. Yukarı (Gavur) Hamamı erkekler sıcaklik halvet içi buhar kanalı.....	171
Resim 7.12. Yukarı (Gavur) Hamamı kadınlar böl. soy. kaldırılan bölme duvar ..	171
Resim 7.13. Yukarı (Gavur) Hamamı kadınlar bölümü soyunmalık tuvalet	171
Resim 7.14. Yukarı (Gavur) Hamamı kadınlar soyunmalık döşemeler ve havuz .	172
Resim 7.15. Yukarı (Gavur) Hamamı kadınlar bölümü soyunmalık seki izi	172
Resim 7.16. Yukarı (Gavur) Hamamı kadınlar bölümü ılıklik kurna izleri	172
Resim 7.17. Yukarı (Gavur) Hamamı kadınlar bölümü ılıklik buhar kanalları.....	172
Resim 7.18. Yukarı (Gavur) Hamamı kadınlar sıcaklik yıkık döşemeler.....	173
Resim 7.19. Yukarı (Gavur) Hamamı kadınlar bölümü sıcaklik buhar kanalı izi ..	173
Resim 7.20. Yukarı (Gavur) Hamamı külhan üst örtüsü (eski fotoğraf)	174
Resim 7.21. Külhan bacası örneği.....	174
Resim 7.22. Yukarı (Gavur) Hamamı bakır kazan	175
Resim 7.23. Yukarı (Gavur) Hamamı cehennemlik ayaklıkları	175
Resim 7.24. Yukarı (Gavur) Hamamı galvaniz borular	175
Resim 7.25. Yukarı (Gavur) Hamamı toprak su tesisatı	175
Resim 7.26. Yukarı (Gavur) Hamamı külhan duvar izi	177

Resim	Sayfa
Resim 7.27. Yukarı (Gavur) Hamamı pendantif geçiş.....	177
Resim 7.28. Yukarı (Gavur) Hamamı erkekler böl. soyunmalığı batısı çatı örtüsü	177
Resim 7.29. Yukarı (Gavur) Hamamı erkekler soyunmalığı giriş kapısı (eski foto)	180
Resim 7.30. Yukarı (Gavur) Hamamı erkekler soyunmalığı pencereleri (eski foto)	180
Resim 7.31. Yukarı (Gavur) Hamamı kuma örneği.....	180
Resim 7.32. Yukarı (Gavur) Hamamı erkekler bölümü sıcaklığı göbektaşı.....	180
Resim 7.33. Yukarı (Gavur) Hamamı erkekle böl. soyunmalığı havuz (eski foto)	180

HARİTALARIN LİSTESİ

Harita	Sayfa
Harita 2.1. Akşehir'in Komunu.....	2

SİMGELER VE KISALTMALAR

Bu çalışmada kullanılmış bazı simgeler ve kısaltmalar, açıklamaları ile birlikte aşağıda sunulmuştur.

Simgeler	Açıklama
km	Kilometre
m	Metre
mm	Milimetre
cm	Santimetre
yy	Yüzyıl
soy.	Soyunmalık
böl.	Bölümü
Zx	Zemin numaraları
Dx	Dıvar Numaraları
KPx	Kapı numaraları
Px	Pencere Numaraları
Kx	Kubbe Numaraları
Tx	Tonoz Numaraları
KMx	Kemer numaraları
M	Moloz Taş
KT	Kesme Taş
TU	Tuğla
KY	Kayrak Taşı
S	Sıva
E.İ.İ	Evrin İşlek İşler
Kısaltmalar	Açıklama
H	Hicri
M	Miladi
M.S.	Milattan sonra
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu

1. GİRİŞ

Akşehir birçok farklı medeniyete ev sahipliği yapmış, ev sahipliği yaptığı medeniyetlerden birçok eser kalmıştır. Bu eserlerin korunması ve gelecek nesillere aktarılması bizim nesillerin sorumluluğundadır.

Ancak bu eserler, eğitim eksikliği, ekonomik yetersizlik, bakımsızlık, bilinçsizlik ve ilgisizlik nedeniyle yok olma sürecine girmiş, sahihsiz kalarak ya yok edilmiş ya da büyük ölçülerde tahrip edilmiştir. Yapılan yanlış restorasyonlarla, yapıların bozulma süreci hızlandırılmış veya tarihin izleri silinerek yepyeni ve bambaşka yapılar oluşturulmuştur.

19.yy eseri olduğu düşünülen Akşehir Yukarı (Gavur) Hamamı ayakta kalan kısımları ile özgün bir yapıya sahiptir. Fiziksel ve kimyasal olayların etkisiyle tahribata uğrayan yapı, yok olma tehlikesi ile karşı karşıyadır. Yukarı Hamamı, şehrin dışında olması nedeniyle araştırmacıların büyük bir çoğunluğunun dikkatini çekmemiştir.

Bu çalışmanın amacı, yapının mevcut durumunun ve restorasyon imkanlarının incelenmesi, elde edilen bilgilerin analizi ve değerlendirilmesiyle yapının korunması ve gelecek nesillere aktarılabilmesi için uygun işlevin araştırılmasıdır.

Bu çalışma, bilimsel koruma ve yenileme yöntemi olan belgeleme, restitüsyon ve restorasyon aşamalarını içermektedir. Belgeleme yöntemi ile bugünkü durumu incelenmiş, fotoğraf ve çizimlerle belgelenmiştir, restitüsyon ile yapının özgün durumu araştırılmış, yapıdan elde edilen bilgiler, tarihi araştırmalar ve karşılaştırmalı çalışmadan elde edilen bilgilerle yapının restitüsyonu hazırlanmıştır. Yukarı Hamamı'nın tarihi, taşıyıcı yapı ve mimari özellikleri incelenerek, yapının sorun ve potansiyelleri değerlendirilmiştir. Tekrar kullanımla yapının bozulma sürecinin yavaşlatılması amaçlanmıştır. Bölgenin özellikleri de dikkate alınarak yapıya en uygun işlev belirlenerek restorasyon projesi hazırlanmıştır.

2. AKŞEHİR İLÇESİNİN GENEL ÖZELLİKLERİ

2.1. Akşehir'in Coğrafi Konumu

Akşehir, İç Anadolu Bölgesi'nin güney batısında, Konya iline bağlı bir ilçe merkezidir. Akşehir bölgesi, kuzeydoğudan Ankara, kuzeyden Eskişehir, kuzeybatıdan Afyon, doğu ve güneyden Konya, güney ve batıdan Isparta illeri ile sınırlanmıştır (Harita 2.1). İlçe, 31 24' 45" doğu boylamı ile 38 02' 00" kuzey enlemleri arasında ve kuzeybatı yönünde uzanan Sultan Dağları'nın kuzey eteğinde kurulmuştur. Denizden yüksekliği 1050 m, yüzölçümü ise ilçe sınırı olarak 1442 km²'dir [1].

Harita 2.1. Akşehir'in konumu [2 a]

Akşehir'in iklimine bakıldığında Orta Anadolu'da hüküm süren kara ikliminden daha yumuşak, yazları kurak ve sıcak, kışları soğuk ve yağışlı geçmektedir. Yıllık ortalama yağış miktarı 690 mm olmasına karşılık, aylara göre tespit edilen en yüksek sıcaklık 40,50°, en düşük sıcaklık ise -27,7°'dir. Yıllık sıcaklık ortalama 12°'dir. Bitki örtüsü; genellikle Sultan Dağları'nda maki denilen çalılık, karaağaç, meşe, çam, fındık ağacı bulunur. Dağların eteklerine imdikçe çeşitli meyve ağaçları vardır.

İlçenin, Tuzlukçu ve Reis bucakları ile 46 köyü vardır. 2009 sonu itibariyle, ilçe nüfusu 95889 olarak TÜİK tarafından açıklanmıştır. Akşehir genelinde yaşayan nüfusun 46739'u erkek, 49150'si kadımdır [3].

İç Anadolu bölgesinin özel bir bölgesinde bulunan Akşehir ve Sultan Dağları'nın iki bölümü tabiat, iklim, ekonomik ve sosyal bakımdan diğer yerlerden ayrı ve kendine has bir özelliğe sahiptir. Sart'tan başlayarak Ninova'ya kadar uzanan ve tarihte "Kral Yolu" olarak bilinen ünlü ticaret yolunun geçtiği kent günümüzde de aynı önemi korumaktadır. Şehir merkezinin yakın çevresi yerleşim alanı olarak gelişirken dış kısımları tarımsal karakterli olup sulu ve kuru tarım yapılmaktadır. Sebze ve meyvecilik gelişmiş olup tahıl ürünleri, pancar, hububat, baklagiller, sanayi bitkileri ve hayvan yemleri de önemli bir yer tutmaktadır.

İlçe merkezinin güneyindeki Sultan Dağları dizisi ve kuzeyindeki Akşehir Gölü su toplama havzası bölgenin morfolojik yapısını teşkil eder. Kuzeybatı – güneybatı istikametindeki Sultan Dağları dizisinde Akşehir ilçe merkezi güneyinde Tekkekale Tepesi 1664 m, Çamlık Tepesi 1731 m ve en yüksek tepesi olan Gelincikana Tepesi 2610 m yükseklikindedir. Akşehir Gölü ise denizden 958 m yükseklikindedir.

Şehrin önemli morfolojik elemanını alüvyon yelpazeleri oluşturmaktadır. Sultan Dağları eteklerinde alüvyon yelpazeleri düzlükler meydana getirmiştir. Bu düzlükler yerleşim yerleri olarak işgal edilmiş olup büyük bir kısmı da tarım alanları olarak değerlendirilmektedir.

Göl seviyesinin son yıllarda düşüyor olması sebebiyle alüvyon yelpazeleri oluşturan akarsular, yataklarını derinleştirmişler ve kendilerini gömmüşlerdir. Bu yüzden alüvyon yelpazeleri uzun eksen boyunca deşildikleri görülür. Alüvyon yelpazelerinin temele yaslandıkları yerlerde rakım ortalama 1150 metredir. Eski göl yatağının başlangıcı, bir başka ifade ile dış yelpazenin uç kısımlarındaki ortalama rakım ise 1000 metre olup halen alüvyon yelpazelerinin 150 metrelik bir tortul kaması teşkil ettikleri görülmektedir.

Eski Akşehir Gölü düzlükleri doğu taraflara uzanır. Subatan köyü civarındaki bugünkü göl tabanı ile aynı kotta oval bir çukurluk gözlenir. Burası eski göl içerisinde yerel bir çanaktır. Akşehir bölgesinde eski göl kıyı kordonlarının varlığından ileri gelen zayıf seçilen teraslı yapı vardır. Teraslar özellikle 975–1000 m arasında izlenmektedir.

Genellikle Sultan Dağları'nda maki denilen çalılık, karaağaç, meşe, çam, fındık bitki örtüsünü oluşturur. Dağların eteklerine inildikçe çeşitli meyve ağaçları vardır. Kentin çevresi oldukça sık ağaçlarla kaplanmıştır. Geçmişte ormanlarla kaplı olan Sultan Dağları, zaman içerisinde bilinçsiz kesim ve keçi beslenmesi nedeniyle azalmıştır. Erozyon çalışmaları yapılarak dağların boş kalan kısımlarında orman ağaçları yetiştirilmiştir.

Çeşitli yerlerden doğan yüzlerce kaynak vardır. Bu kaynaklar birleşerek ırmak, dere ve çay halinde Akşehir ve Eber Gölleri'ne dökülür. En önemli akarsuyu Doğanhisar yönünden gelerek Akşehir'in 5-6 km kuzeydoğusundan Akşehir Gölü'ne dökülen Adıryan Çayı'dır. Akşehir Çayı ise Sultan Dağları'ndan doğup kenti ikiye bölerek akar. Geçmiş yıllarda birkaç kez taşmış olmasına karşın son yıllarda suyunun git gide azaldığı görülür. Yazın ise tamamen kurumaktadır (Resim 2.1) [2 b].

Resim 2.1. Akşehir'den genel görünüş [2 b]

2.2. Akşehir'in Tarihsel Gelişimi

İlk çağlarda Akşehir ve çevresi önce Hititlerin, (M.Ö. 1800-1200) sonra da Friglerin (M.Ö. 1200-700) hâkimiyetine girmiştir. Şehir M.Ö.546'da Lidyalıların idaresine girmiş, hemen akabinde M.Ö.330'a kadar sürmek üzere çevresi ile birlikte Perslerin eline geçmiştir. Akşehir M.Ö.133 – M.S.395 tarihleri arasında Roma idaresinde kalmıştır. Bu döneme ait Bisse köyünde Lucius Septimus'a ait bir kitabe ve ilçede Ferruhsah Mescidi'nin doğu cephesinde kullanılmış olan ve bir muharip kabartmasını ihtiva eden taş, bölgede bu kültürlerin yaşadığını göstermektedir. Tarihi kaynaklar, şehrin adının Roma döneminde Flomelion (Philomelium) olduğunu kaydederler. Bu dönemi Bizans devri takip etmektedir. Bir kaynağın Türkiye haritasında geçen "Aqşehir" adı ancak Türklerin eline geçtikten sonra "Akşehir" ismini almış ve Bizans kaynaklarında "Aqşehir" olarak kaydedilmiş olması mümkün görülmektedir [2 c].

Akşehir, H.85 (M.S.704-708) yılları arasında Emeviler, H.295 yılında da Abbasiler tarafından kuşatılmış ancak uzun süre bir halife şehri olmamış ve para bastıramamışlardır. Şehir Selçuklular tarafından 1077 yıllarında Kutalmışoğlu Süleyman ve kardeşleri tarafından fethedilmiştir. Bu nedenle Oğuz boylarından gelen Selçuklular ilçe ve çevresinde yayıldıkları, buralarda hala yaşayan Doğanhisar ve İshaklı gibi Oğuz isimlerinden anlaşılmaktadır. Haçlı seferleri sırasında Bizans İmparatoru II. Manuel tarafından tahrip ve yağma edilen şehir, 1146 yılında Selçuklu Sultanı I. Mesud tarafından geri alınmıştır. Selçuklular döneminde bir cami ve birçok mescid, medrese, han, hamam yaptırılmıştır. Ayrıca Selçuklu veziri Sahip Ata Fahreddin Ali tarafından yaptırılan külliye ile ilim ve medeniyet alanında önemli bir kültür merkezi haline gelmiştir. Medrese ise dört eyvanlı ve açık avlulu yapılar grubu içerisinde incelenmektedir.

Selçuklulardan sonra 1320-1327 yıllarında Eşrefoğullarının, 1375 yılına kadar Hamitoğullarının elinde bulunan şehir, bu tarihten sonra Osmanlı topraklarına katılmıştır. Akşehir 1402 yılında Yıldırım Beyazıt'ın Timur'a yenilmesiyle elden çıkmış, bu sefer Timur'un yeğeni tarafından tekrar Karamanoğullarına verilmiştir.

Bunlar zamanında 1409-1410 yılları arasında Seyyid Mahmud Hayrani Türbesi tecdit edilmiştir. Ayrıca bu beylik zamanında Ulu Cami ve Güdük Minareli Mescidlerinin de tamir ve tadilleri yapılmıştır. Akşehir 1447'de kesin olarak Osmanlı topraklarına katılmıştır. Yavuz Sultan Selim 1514 İran seferi dönüşünde Akşehir'den geçmiş ve burada 8 gün kalmıştır. Bu esnada Sultan Selim'in oğlu Murad'a Akşehir sancağı verilmiştir.

İlçenin gelişmesi, Osmanlılar zamanında Karaman Beyler Beyi Hasan Paşa ve Mutasarrıf Ahmet Paşa zamanında yaptırılan, önünde üç kemer gözlü son cemaat yeri bulunan, kare ve kubbeli imaret ve Tahtakale Camileri ile merkezi mekânlı Klasik Osmanlı şemasını hatırlatan orta ve Yukarı Hamamlar, ayrıca Türk Ampir Üshubunda konak ve duvar çeşmelerin inşaatları ile devam etmiştir. IV. Murad'ın Bağdat seferi esnasında, Tekke (Köyceğiz) Köyü'nde ordusu ile birlikte konakladığı söylenmektedir [3].

Sevr Antlaşması'na göre, İtalyan nüfus bölgesinde kalan Akşehir'in İtalyanlar tarafından işgal edildiği görülmektedir. Akşehir, Kurtuluş Savaşı'nda önemli bir yere sahiptir. Garp Cephesi Komutanlığı'nın burada olması dolayısı ile Atatürk, İsmet İnönü ve çalışma arkadaşları sık sık Akşehir'e uğramışlardır. Atatürk, yapılan hazırlıkları yerinde kontrol etmek ve cephe karargâhı ile savaş durumunu görüşmek üzere değişik zamanlarda Akşehir'e gelmiştir.

26 Ağustos 1922 de başlayan ve 30 Ağustos 1922 de zaferle sonuçlanan Büyük Taarruz'un planları Akşehir'de hazırlanmıştır. Kurtuluş Savaşı'nda Garp Cephesi Karargâhı olarak kullanılan bina bugün Atatürk Müzesi olarak işlev görmektedir [1].

2.3. Akşehir Yukarı (Gavur) Hamamı'nın Yakın Çevresi

Yukarı (Gavur) Hamamı; Konya ili, Akşehir ilçesi, Çimenli Mahallesi, Hamam Sokak, 409 ada, 3 numaralı parselde kuzey-güney doğrultusunda eğimli bir arazi üzerinde konumlanmıştır. Şehrin yüksekçe bir kesiminde, güneydoğu ucunda ve Sultan Dağı eteğinde bulunmasından dolayı 'Yukarı Hamam' olarak bilinen bu yapı,

Ermeni Cemaati tarafından yaptırılmış olması nedeni ile 'Gavur Hamamı' olarak da adlandırılmaktadır (Resim 2.2) [4, 5].

Hamamın kuzeyinde Değirmen Sokak (Resim 2.3-2.4), doğusunda Hamam Sokak (Resim 2.5), güneyinde hamamın bahçesi yer almaktadır (Resim 2.6). Hamamın bahçesinin güneyinde 3 m aşağısında Çimenli Sokak yer almaktadır (Resim 2.7). Batısında ise sonradan yapılmış 2 katlı bakımsız bir ev ve evin hamamın batı duvarına bitişik bir bahçesi vardır (Resim 2.8). Hamamın kuzeyindeki külhan yıkılmış olduğu yerden batıda yer alan eve bir yol yapılmıştır (Resim 2.9).

Resim 2.2. Akşehir'in uydu görüntüsü [2 a]

Hamamın yakın çevresindeki tescilli yapı durumları, yapı kullanım durumları, yapı kat yükseklikleri, yapı yapım teknikleri analiz edilmiştir. Hamamın yakın çevresine ait analizler (EK-1 Şekil 1.1 - 1.4)'de gösterilmiştir.

Resim 2.3. Değirmen Sokak'tan doğu görünüşü - Mart 2011 E.İ.İ

Resim 2.4. Değirmen Sokak'tan batı görünüşü - Mart 2011 E.İ.İ

Resim 2.5. Hamam Sokak'tan güney görünüşü - Mart 2011 E.İ.İ

Resim 2.6. Yukarı Hamam'ın bahçesinden görünüş - Mart 2011 E.İ.İ

Resim 2.7. Çimenli Sokak'tan batı görünüşü - Mart 2011 E.İ.İ

Resim 2.8. Hamamın batısındaki ev ve bahçesinin görünüşü - Mart 2011 E.İ.İ

Resim 2.9. Külhanın yıkıldığı yerden geçen yol - Mart 2011 E.İ.İ

3. YAPININ TESPİTİ VE TANIMLAMASI

3.1. Grafik Dokümantasyon

3.1.1. Yöntem

Çalışma yapılacak Yukarı (Gavur) Hamamı'na gidilmeden önce belgeleme ve ölçü almak için gerekli araç ve gereçler tespit edilmiştir. Ölçüm işlemi dört kişilik bir ekip ile gerçekleştirilmiştir. Ölçüm, klasik ve optik ölçme metodu ile yapılmıştır. Ölçümde totalstation, şerit metre, lazer metre aleti, jalon, ip, şakül, su terazisi, tebeşir, eskiz kağıdı, milimetrik blok not ve el feneri kullanılmıştır. Fotoğraf çekilmek suretiyle de belgeleme yapılmıştır. Yaklaşık 1/100, 1/50 ve detaylar için 1/10 ölçekli krokiler çıkartılarak, ölçüler bu krokiler üzerine işlenmiştir.

Optik yöntem ile vaziyet planı, plan, kesit ve cephe ölçümleri yapılmış ancak totalstation'ın okuma yapamadığı, açılı olarak küçük ve dar olan mekanlarda, halvet, su deposu ve yapının tüm detaylarında klasik yöntemle ölçü alınmış, su terazisi yardımı ile $\pm 0,00$ (eş yükselti çizgisi) kotu verilmiş, bu kot yeri bilinen ve okunan bir referans noktasına bağlanmıştır. Bunun için lazer metre ve klasik şerit metre aletleri kullanılmıştır.

Optik ölçümde, önce yapının Değirmen Sokak tarafındaki, kuzey cephesine P0 poligonu atılarak bu noktaya ait x-y-z koordinatları belirlenmiştir. Bundan sonra farklı konumlarda toplam 17 poligon yeri belirlenmiş, jalon yardımı ile bu poligonların koordinatları P0 poligonu referans alınarak birbirine bağlanmıştır. Bu poligonlardan yapıya ışınlar gönderilmiş ve gönderilen her noktanın x,y,z koordinatları okunmuştur. Her poligona ait okunan noktalar birleştirildiğinde o poligona ait plan, cephe ve mimari elemanların boyutları ortaya çıkmıştır. Totalstation'dan yapıya gönderilen noktalar ara bir program olan SDR ile Autocad programına aktarılarak bu çizim programı içinde birleştirilmiştir.

Optik ve klasik ölçüler, saat ibresi yönünde sürekli okuma metodu (running) ile alınmış olup, okunan son nokta ilk noktaya bağlanmıştır. Okunan her noktaya numara verilmiştir ve bu numaraların hangi taşıyıcı veya mimari elemana, mekana, yüzeye ait olduğu krokilere işlenmiştir. Her nokta kendi isminde ve özelliğinde katman ismi ile okunduğundan, nokta birleştirme işleminde bu katmanlar göz önüne alınmıştır.

Plan, kesit, cephe okumaları ayrı ayrı yapılmıştır. Bunun sebebi, plan düzlemine giren tüm elemanların doğru boyutlandırılmasını, kesit olarak krokide belirlenen yerlerden kotların tam olarak doğru ve birebir okunmasını, cephelerde ise iç ve dış mekan elemanlarına ait nokta okumalarının ayırımının en doğru şekilde yapılmasını sağlamaktır.

Plan, kesit ve cephe çalışmalarında malzemelere ait değişim ve bozulmalar krokilere işlenmiş ve fotoğraflarla da belgelenmiştir.

Ayrıca, kapı, pencere, göbekaşı, kurna gibi mimari elemanlar ölçülerek detay çizimleri hazırlanmıştır. Detay çizimleri hazırlanırken çekilmiş olan fotoğraflardan da yararlanılmıştır.

Büro çalışması aşamasında, arazide elde edilen ölçümler ve fotoğraflar bilgisayara aktarılmıştır. Öncelikle plan, kesit ve görünüşler alınan ölçülere göre bire bir ölçekte hazırlanmış; daha sonra bu çizimler fotoğraflardan yararlanılarak işlenmiştir. Bu çizimlerde Autocad 2008 programı; fotoğrafların düzenlenmesi için Adobe Photoshop CS3 programı kullanılmıştır.

3.1.2. Rölöve çizimleri

Bugünkü durumunu gösteren rölöve çizimleri eskiz ve krokilerdeki bilgiler ışığında, fotoğrafların da yardımı ile bilgisayarda hazırlanmıştır. Rölöve çizimleri kapsamında Yukarı (Gavur) Hamamı'nın vaziyet planı, zemin kat planı, çatı planı, dış görünüşler ve kesitler bulunmaktadır (EK-2 Şekil 2.1 - 2.12).

3.2. Yapının Tanımlanması

3.2.1. Yöntem

Bu çalışmada yapının tanımsal analizi;

- Genel tanımlama
- Dış tanımlama
- İç tanımlama şeklinde yapılmıştır.

Genel tanımlamada; yapının mevcut durumu, konumu, çevre ile olan bağlantısı, boyutları ve yapısal durumu anlatılmıştır.

Dış tanımlamada; yapının cepheleri ve cephe elemanları anlatılmıştır. Yapının ön cephesi, sol yan cephesi, arka cephesi ve sağ yan cephesi sırasıyla yapılan bir tablo içinde sistematik ve düzenli bir şekilde cephe çizimleri ile birlikte anlatılmaktadır. Tablolarda; yapı elemanları, kullanılan malzemeler ve bunların durumlarını gösteren fotoğraflara yer verilerek gerekli açıklamalar yapılmıştır (Çizelge 3.1 – 3.4).

İç tanımlamada; Yapının her mekanı için ayrı bir çizelge oluşturulmuştur. Rölöve çizimlerinde her mekana bir mahal ismi ve numarası verilmiş, çizelgelerde de bu mahal isimleri ve numaralarıyla anılmıştır. Bu mahallerin duvarları saat ibresi yönünde D1, D2, D3, D4 olarak numaralandırılmıştır. Oluşturulan tablolarda mekanların yerini gösteren bir anahtar plan ve mekanın planı ile birlikte, yapı elemanları, kullanılan malzemeler ve bunların durumları ile gerekli olan açıklamalar fotoğraflarla birlikte yer almaktadır. İç tanımlama tablolarında, zemin ve üst örtü ile ilgili bilgilere de yer verilmiştir (Çizelge 3.5 – 3.19).

3.2.2. Genel tanımlama

Yukarı (Gavur) Hamamı; Konya ili, Akşehir ilçesi, Çimenli Mahallesi, Hamam Sokak, 409 ada, 3 numaralı parselde kuzey-güney doğrultusunda eğimli bir arazi üzerinde konumlanmıştır.

Hamamın kuzeyinde Değirmen Sokak, doğusunda Hamam Sokak, güneyindeki 5 numaralı parselde hamamın bahçesi ve 13 m x 8 m ebatlarında, bakımsız, içi toprak dolmuş bir havuz yer almaktadır. 6, 7, 8 parsellerde ise tarihi değeri olmayan evler yer almaktadır. Batısında ise sonradan yapılmış 2 katlı bakımsız bir ev ve evin hamamın batı duvarına bitişik bir bahçesi vardır (Resim 3.1).

Resim 3.1. Yukarı (Gavur) Hamamı'nın uydu görüntüsü [2 a]

Yapının oturduğu 3 numaralı parsel, 1542 m², özgün yerleşimde bahçesini oluşturan 5 numaralı parsel 655 m², 6 numaralı parsel 44 m², 7 numaralı parsel 81 m², 8 numaralı parsel 74 m²'dir. Toplam 2396 m² gibi geniş bir bahçe içerisinde komulanan yapının oturma alanı 573 m²'dir.

Bugün hamam etrafı toprakla dolmuş ve yol kotunun altında kalmıştır (Resim 3.2). Çifte hamam olarak inşa edilmiştir. Kuzey - güney doğrultusunda eğimli bir arazi üzerinde inşa edilen eserin doğu kanadında erkekler kısmı, batı kanadında da kadınlar kısmı yer alır. Her biri soyunmalık, ılıklik ve dört eyvanlı köşe halvetli sıcaklık bölümlerini sahiptir. Her iki kısmın soyunmalığı, diğer mekânlara göre daha yüksektir. Erkekler kısmının soyunmalığı, ılıklik ve sıcaklığa göre doğuya doğru çıkıntı yapmakta, ılıklik kısmı da sıcaklığa göre doğuya doğru çıkıntı yapmaktadır.

Kuzey kanatta yapının su deposu bulunmaktadır. Su deposu, her iki sıcaklığın kuzey kenarlarının toplamından daha kısadır ve bu su deposunun kuzeydoğu ve kuzeybatı köşeleri pahlıdır. Su deposu ile erkekler kısmı sıcaklığı arasında kuzeydoğu köşesindeki izlerden burada bir yapı olduğu anlaşılmaktadır (Resim 3.3). Külhan bugünkü toprak zemin kodunun çok altında çukurda kalmıştır. Yapının batı cephesi, su deposunun bitiminden, kadınlar kısmı soyunmalığınaya kadar düz olarak devam eden bir sağır duvar şeklindedir. Batısında yer alan evin hamama bitişik olan bahçesindeki meyve ağaçları batı cephesinin görülmesini zorlaştırmaktadır (Resim 3.4). Kadınlar kısmı soyunmalığının batı cephesi, ılıklik ve sıcaklığa göre batıya doğru çıkıntı yapmaktadır. Aynı zamanda bu duvarın güney ucu, ılıklik ve sıcaklık duvarına göre güneye doğru uzadıkça batıya doğru açılarak devam eder.

Yapı malzemesi olarak; beden duvarlarında, küçük parçalar halinde kayrak taşı ve moloz taş; kapı ve pencere söveleri ile üst örtüye geçişlerde ve halvet duvarlarında düzgün kesme taş; örtü sisteminde ve bazı kemerlerde ise tuğla kullanılmıştır.

Hamam önemli taşıyıcı yapı problemleri ile karşı karşıyadır. Erkek soyunmalığın batı kubbesi tamamen, doğu kubbesinin ise büyük bir kısmı çökmüştür. Erkek ılıklığının kubbesinin de bir kısmı çökmüştür. Hamamın duvarlarında strüktürel çatlaklar yer almaktadır. Hamamın kadınlar bölümünün sıcaklık ve halvet bölümündeki cehennemlik kanallarının tamamı, erkekler bölümünün sıcaklık kısmının cehennemlik kanallarının ise bir büyük kısmı çökmüştür. Külhan ise tamamen yıkılmıştır. Hamam uzun süre kullanılmamış olmasından bakımsız ve harap bir durumdadır. Kuzey - güney yönünde uzanan yapının kubbeleri, su deposu üstü, çatı tamamen çeşitli bitkilerle dolmuştur (Resim 3.5).

Resim 3.2. Yukan (Gavur) Hamamı kuzeydoğu cephesi yol kotu - arsa kotu farkı - 2011 E.İ.İ

Resim 3.3. Yukan (Gavur) Hamamı kuzeydoğu köşesi yapı izi - 2011 E.İ.İ

Resim 3.4. Yukan (Gavur) Hamamı batı cephesi görünüşü - 2009 E.İ.İ

Resim 3.5. Yukan (Gavur) Hamamı su deposu üst çatı örtüsü görünüşü - 2009 E.İ.İ

3.2.3. Dış tanımlama

Yapının dış tanımlamasında sırasıyla kuzey cephesi, doğu cephesi, güney cephesi, batı cephesi; yapı elemanları, boyutları, malzemeleri ve bozulmaları ile ele alınmıştır.

Kuzey Cephesi (Ön Cephe) – Değirmen Sokak Cephesi

Kuzey cephesi, erkekler soyunmağının D1 notasyonlu giriş cephesi duvarıdır. Erkekler bölümünün soyunmağının D1 notasyonlu duvarı, erkekler bölümünün ılıklığının D2 notasyonlu duvarından 3,95 m çıkıntı yapmaktadır. Erkekler bölümü soyunmağının D1 notasyonlu beden duvarının yüksekliği ortalama (± 0.00 kabul edilen hattan) +5,40 m'dir. Beden duvarı kayrak taşı ve moloz taştan yapılmıştır. Sıvalar dökülmüş ve derz aralarındaki harçların boşaldığı görülmektedir. Doğu köşesi bir sıra kesme taştan yapılmıştır (Resim 3.6). Kesme taşlarda erime ve çatıya doğru taşlarda dökülmeler olmuştur. Erkekler bölümü soyunmağının kuzey duvarında biri kesme taştan yapılmış basık ve KP2 notasyonlu yay kemerli, diğeri tuğladan yapılmış KP1 notasyonlu yuvarlak kemerli yan yana iki kapı yer almaktadır. KP2 notasyonlu kapının açıklığı 1,09 m, yüksekliği (± 0.00 kabul edilen hattan) +0,90 m'dir. KP1 notasyonlu kapının açıklığı 1,96 m, yüksekliği (± 0.00 kabul edilen hattan) +2,01 m'dir. Kapıların sadece duvar boşlukları kalmış, doğramaları yok olmuştur.

Çatı saçakları kayrak taşından yapılmış ve oldukça hasarlıdır. Erkekler bölümü soyunmağının doğusundaki K1 notasyonlu kubbesi hamamın en yüksek kubbesidir. Yuvarlak kemerli tromp geçişli tuğladan yapılmış K1 notasyonlu kubbenin yüksekliği (± 0.00 kabul edilen hattan) +7,99 m'dir ve bu kubbenin büyük bir bölümü ile ışıklıkları yıkılmıştır (Resim 3.7). Kubbede 21 adet ışıklık vardır ve bu ışıklıkların 17 adeti yıkılmıştır. Çatıda ve kubbede toprak birikmesi ve bitkilenme söz konusudur.

Kuzey cephesinde aynı zamanda hamamın su deposunun D3 notasyonlu cephe duvarı yer almaktadır. Bu duvarın uzunluğu 16,93 m, yüksekliği (± 0.00 kabul edilen hattan) ortalama 3 m'dir. Su deposu erkekler bölümünü sıcaklıktan 0,85 m ve kadınlar bölümü sıcaklıktan ise 1,35 m daha kısa tutulmuştur. Su deposunun köşeleri pahlıdır. Cephe kesme taş ve kayrak taşından yapılmıştır. Taşlarda düşmeler ve derz aralarında açıklıklar vardır. Su deposunun cephesinin ortasında sonradan tuğlayla kapatılmış 1,05 x 0,86 m ebatlarında bir P7 notasyonlu açıklık vardır. Çatısında toprak birikmesi ve bitkilenme söz konusudur (Resim 3.8).

Erkekler bölümü sıcaklığının K4 notasyonlu kubbesinin yüksekliği (± 0.00 kabul edilen hattan) +5,46 m'dir. Pandantif geçişli K4 notasyonlu kubbe tuğladan yapılmıştır. Sıvalarda dökülmeler, topraklanma, bitkilenme vardır. Kubbede 23 adet ışıklık vardır ve bu ışıklıkların 2 adeti yıkılmış, 3 adet ışıklıkta tuğla ile kapatılmıştır.

Kadınlar bölümü sıcaklığının K12 notasyonlu kubbesinin yüksekliği (± 0.00 kabul edilen hattan) +5,55 m'dir. Pandantif geçişli K12 notasyonlu kubbe tuğladan yapılmıştır. Sıvalarda dökülmeler, topraklanma ve bitkilenme vardır. Kubbede 26 adet ışıklık vardır ve bu ışıklıkların 18 adeti yıkılmıştır.

Kadınlar bölümü soyunmalığı batıya doğru 1,51 m çıkıntı yapmaktadır ve burada sonradan kapatılan kadınlar soyunmalığına giriş kapısı vardır (Resim 3.9).

Eski fotoğraflarda (Resim 3.10 - 3.11) kuzey cephesinde yer alan külhan bugün yıkılmış durumda ve külhanın olduğu yerden batıda yer alan eve bir yol yapılmıştır (Resim 3.12).

Hamamın kuzey cephesine ait tanımlama tabloları (Çizelge 3.1)'de gösterilmiştir.

Resim 3.6. Doğu köşesi-E.İ.İ

Resim 3.9. Kadınlar böl. soy. giriş kapısı

Resim 3.7. Erkekler böl. soy. K1 kubbesi

Resim 3.8. Çatı örtüsü -E.İ.İ

Resim 3.10. Eski fotoğraf [1]

Resim 3.11. Eski fotoğraf [3]

Resim 3.12. Yukarı Hamamı batı cephesinde bulunan eve açılan yol -2009 E.İ.İ

Çizelge 3.1. Yapı dış tanımlama tablosu – kuzey cephesi

ÖN CEPHE (KUZEY CEPHESİ)		ANAHTAR PLAN													
YAPI ELEMANI	FORMU	YERİ	ÖLÇÜLER				MALZEMELER					DURUM			
			X	Y	H	Ç	M	KT	TU	KY	S	NOTLAR	A	B	C
D1		erkekler soyunmalığı kuzey duvarı	3,97		5,35		●	●	●	●	●	Sıvalarda dökülmeler, kesme taşlarda erime ve düşmeler, taşlar arasındaki harçlarda dökülmeler. Duvarın üzeri toprak dolmuş ve bitkilene olmuş.			●
KP2		erkekler soyunmalığı kuzey duvarı	1,09	2,15				●				Kesme taşlarda erimeler bozulmalar var.			●
KP1		erkekler soyunmalığı kuzey duvarı	1,96	3,26				●	●	●		Taşlarda bozulmalar, taşlar arasındaki harçlarda dökülmeler.			●
D2		erkekler ilklığı doğu tarafında çıkıntı	1,02		2,98		●					sıvalarda dökülme, moloz taş arasındaki harçlarda dökülmeler			●
D3		sü deposu duvarı	16,95		2,94		●		●			Sıva ve taşlarda dökülme, Duvarın üzerinde toprak ve bitkilene olmuş.			●
<p>Kısaltmalar: Zx Zemin numaraları, Dx Duvar Numaraları, KPx Kapı numaraları, Px Pencere Numaraları, Kx Kubbe Numaraları, Tx Tonoz Numaraları, KMx Kemer numaraları, X: Boy(m), Y: En (m), H: Yükseklik (m) (yükseklikler ± 0,00 kabul edilen hatta göre verilmiştir), Ç: Çap M: Moloz Taş, KT: Kesme Taş, TU: Tuğla, KY: Kayrak Taşı, S: Sıva, A: iyi, B: Orta, C: kötü</p>															

Çizelge 3.1. (Devam) Yapı dış tanımlama tablosu – kuzey cephesi

YAPI ELEMANI	FORMU	YERİ	ÖLÇÜLER				MALZEMELER					DURUM				
			X	Y	H	Ç	M	KT	TU	KY	S	NOTLAR	A	B	C	
P7		su deposu duvarının ortası	1,05	0,86									pancero tuğla örülerek kapatılmış			
K1		arkelikler soyunmalığının doğu tarafı			7,99	7,38							Bir kısmı çökmüş. Svalarda dökülmeler, topraklanma ve bitkileme var. Kubbe 21 adet ıplık var. ıplıkların 17 adeti yıkılmıştır.			
K4		arkelikler sıcaklığının kubbesi			5,55	5,21							Svalarda dökülmeler, topraklanma ve bitkileme var. Kubbe 23 adet ıplık var. ıplıkların 2 adeti yıkılmıştır. 3 adet ıplıkta tuğla ile kapatılmış.			
K12		kadınlık sıcaklığının kubbesi			5,46	5,21							Svalarda dökülmeler, topraklanma ve bitkileme var. Kubbe 26 adet ıplık var. ıplıkların 18 adeti yıkılmıştır.			

Kısaltmalar: Zx Zemin numaraları, Dx Duvar Numaraları, KPx Kapı numaraları, Px Pencere Numaraları, Kx Kubbe Numaraları, Tx Tonoz Numaraları, KMx Kemer numaraları, X: Boy(m), Y: En (m), H: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz Taş, KT: Kesme Taş, TU: Tuğla, KY: Kayrak Taşı, S: Sıva, A: iyi, B: Orta, C: kötü

Doğu Cephesi (Sağ Yan Cephe) - Hamam Sokağı Cephesi

Doğu cephesi, erkekler bölümünün soyunmalığı, ılıklığı, sıcaklığı ile su deposunun doğu duvarıdır. Cephede toprak kotu yükselmiş, girişler toprak kotundan aşağıda kalmıştır. Çevredeki topraklardan ve bitkilerden zemin kotu net olarak okunamamıştır.

Erkekler bölümü soyunmalığının cephesi, ılıklik, sıcaklık ve su deposundan 3,95 m ileri çıkmaktadır. Erkekler bölümü soyunmalığının beden duvarının uzunluğu 8,56 m, yüksekliği (± 0.00 kabul edilen hattan) ortalama 5,40 m dir. Beden duvarları moloz taş ve kayrak taşından yapılmıştır. Sıvalarda dökülmeler vardır. Soyunmalığın kuzey ve güney uç duvarları bir sıra kesme taştan yapılmıştır. Kesme taşlar, çatıya doğru dökülmüş ve taşlarda çevre etkilerinden kaynaklı erimeler meydana gelmiştir. Erkekler bölümü soyunmalığının duvarındaki açıklıklar, kot farkından dolayı, üç katlı bir görünüm sunarlar (Resim 3.13 - 3.14). Alt katta, güney köşeye yakın olarak yerleştirilmiş olan ve bugün bir kısmı toprak altında kalmış KP3 notasyonlu kapı yer almaktadır. Bu kapının açıklığı 1,09 m'dir. Kapı yüksekliği, kapının toprak altında kalmasından dolayı net olarak ölçülememiştir. Kapı kesme taştan yapılmıştır. Ortada, eşit aralıklarla yan yana sıralanan basık kemerli kesme taştan yapılmış dört pencere (P1.1, P1.2, P1.3, P1.4) yer almaktadır. Pencere boyutları 0,71 m x 1,2 m'dir. Üstte ise, orta sırada yer alan P1.2 ve P1.3 notasyonlu pencerelerin üstüne rastlayan P8.1 ve P8.2 notasyonlu basık kemerli kesme taştan yapılmış iki pencere yer almaktadır. KP3 notasyonlu kapının ve pencerelerin sadece duvar boşlukları kalmış, doğramaları yok olmuştur.

Çatı saçakları kayrak taşından yapılmış ve oldukça hasarlıdır. Erkekler bölümü soyunmalığının doğusundaki K1 notasyonlu kubbe, hamamın en yüksek kubbesidir. Yuvarlak kemerli tromp geçişli tuğladan yapılmış K1 notasyonlu kubbenin yüksekliği (± 0.00 kabul edilen hattan) +7,99 m'dir. Bu kubbenin büyük bir bölümü ve ışıklıkları yıkılmıştır (Resim 3.7). Kubbede 21 adet ışıklık vardır ve bu ışıklıkların 17 adeti yıkılmıştır. Çatıda ve kubbede toprak birikmesi ve bitkilenme söz konusudur.

Erkekler bölümü ılıklığının doğu duvarı erkekler bölümü sıcaklık duvarından 1,02 m çıkıntı yapmaktadır. D2 notasyonlu beden duvarının uzunluğu 3,85 m, yüksekliği ortalama (± 0.00 kabul edilen hattan) +3,13 m'dir. Beden duvarı moloz taştan yapılmıştır. Çatı saçakları kayrak taşından yapılmış ve oldukça hasarlıdır. D2 notasyonlu duvarın ortasında sonradan tuğla ile kapatılmış 0,7 m x 0,9 m ebatlarında P2 notasyonu pencere yer almaktadır (Resim 3.15). Erkekler bölümünün ılıklığının K3 notasyonlu kubbesinin yüksekliği (± 0.00 kabul edilen hattan) +5,24 m'dir. Pandantif geçişli bu kubbe tuğladan yapılmış ve bir kısmı da çökmüştür (Resim 3.16). Sıvalarda dökülmeler, topraklanma ve bitkilenme vardır. Ayrıca bu kubbede 10 adet ışıklık mevcuttur.

Erkekler bölümü sıcaklığının D3 notasyonlu beden duvarının uzunluğu 13,35 m, yüksekliği ortalama (± 0.00 kabul edilen hattan) +3,15 m'dir. Çatı saçakları kayrak taşından yapılmış ve oldukça hasarlıdır. D3 notasyonlu duvarın ortasında sonradan tuğla ile kapatılmış 0,55 m x 0,77 m ebatlarında P3 notasyonlu pencere yer almaktadır (Resim 3.17). Erkek sıcaklığının K4 notasyonlu kubbesinin yüksekliği (± 0.00 kabul edilen hattan) +5,46 m'dir. Pandantif geçişli bu kubbe tuğladan yapılmıştır. Sıvalarda dökülmeler, topraklanma, bitkilenme vardır. Kubbede 23 adet ışıklık vardır ve bu ışıklıkların 2 adeti yıkılmış, 3 adet ışıklıkta tuğla ile kapatılmıştır.

Su deposu ile erkekler kısmı sıcaklığı arasında kuzeydoğu köşede mevcut olan girintide sonradan yıkılmış olduğu düşünülen yapı izleri yer almaktadır (Resim 3.18).

Hamamın doğu cephesine ait tanımlama tabloları (Çizelge 3.2)'de gösterilmiştir.

Resim 3.13. Yukarı Hamam doğu cephesi
-2009 E.İ.İ

Resim 3.14. Yukarı Hamam doğu cephesi
-2009 E.İ.İ

Resim 3.15. Doğu cephesi P2 penceresi
-2009 E.İ.İ

Resim 3.16. Doğu cephesi K3 kubbesi
-2009 E.İ.İ

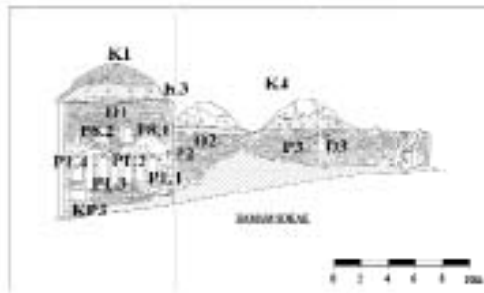

Resim 3.17. Kuzey cephesi P3 penceresi
-2009 E.İ.İ

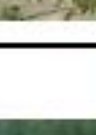

Resim 3.18. Kuzeydoğu köşesi duvar izi
-2009 E.İ.İ

Çizelge 3.2. Yapı dış tanımlama tablosu – doğu cephesi

YAN (DOĞU) CEPHE						ANAHTAR PLAN										
																
YAPI ELEMANI	FORMU	YERİ	ÖLÇÜLER				MALZEMELER					DURUM				
			X	Y	H	Ç	M	KT	TU	KY	S	NOTLAR	A	B	C	
D1		erkekler soyunmalığının doğu duvarı	8,60		5,35								Svalarda dökülmeler, kesme taşlarda erime ve düşmeler, taşlar arasındaki harçlarda dökülmeler. Duvarın üzeri toprak dolmuş ve bitkilene olmuş.			
P1.1		erkekler soyunmalığının doğu duvarı	0,71	1,20									Kesme taşlarda erimeler bozulmalar var.			
P1.2		erkekler soyunmalığının doğu duvarı	0,71	1,20									Kesme taşlarda erimeler bozulmalar var.			
P1.3		erkekler soyunmalığının doğu duvarı	0,71	1,20									Kesme taşlarda erimeler bozulmalar var.			
P1.4		erkekler soyunmalığının doğu duvarı	0,71	1,20									Kesme taşlarda erimeler bozulmalar var.			
<p>Kısaltmalar: Zx Zemin numaraları, Dx Duvar Numaraları, KPx Kapı numaraları, Px Pencere Numaraları, Kx Kubbe Numaraları, Tx Tonoz Numaraları, KMx Kemer numaraları, X: Boy(m), Y: En (m), H: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz Taş, KT: Kesme Taş, TU: Tuğla, KY: Kayrak Taşı, S: Sıva, A: iyi, B: Orta, C: kötü</p>																

Çizelge 3.2. (Devam) Yapı dış tanımlama tablosu – doğu cephesi

YAPı ELEMANI	FORMU	YERİ	ÖLÇÜLER				MALZEMELER					DURUM						
			X	Y	H	Ç	M	KT	TU	KY	S	NOTLAR	A	B	C			
P8.1		erkekler soyunmalığı'nın doğu duvarı	1,05	0,86											Kesme taşlarda erimeler bozulmalar var.			●
P8.2		erkekler soyunmalığı'nın doğu duvarı	1,05	0,86											Kesme taşlarda erimeler bozulmalar var.			●
KP3		erkekler soyunmalığı'nın doğu duvarı	1,09	2,41											Kesme taşlarda erimeler bozulmalar var. Briketle kapatılmıştır. Bir kısmı toprak kotunun altında kalmıştır.			●
K1		erkekler soyunmalığı'nın doğu tarafı				7,99	7,38								Bir kısmı çökmüş. Svalarda dökülmeler, topraklanma ve bitkilenme var. Kubbede 21 adet ışıklı var. Işıklıkların 17 adeti yakılmıştır.			●
D2		erkekler sıkkılığının doğu duvarı	5,83			3,13									Taşlarda düşmeler, taşlar arasındaki harçlarda dökülmeler. Duvarın üzeri toprak dolmuş ve bitkilenme olmuş.			●
P2		erkekler sıkkılığının doğu duvarında	0,70	0,90											pencere tuğla örülerek kapatılmış			●
K3		erkekler sıkkılığının kubbesi				5,24	4,07								Bir kısmı çökmüş. Svalarda dökülmeler, topraklanma ve bitkilenme var. Kubbede 10 adet ışıklı var.			●

Kısaltmalar: Zx Zemin numaraları, Dx Duvar Numaraları, KPx Kapı numaraları, Px Pencere Numaraları, Kx Kubbe Numaraları, Tx Tonoz Numaraları, KMx Kemer numaraları, X: Boy(m), Y: En (m), H: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz Taş, KT: Kesme Taş, TU: Tuğla, KY: Kayrak Taşı, S: Sıva, A: iyi, B: Orta, C: kötü

Çizelge 3.2. (Devam) Yapı dış tanımlama tablosu – doğu cephesi

YAPİ ELEMANI	FORMU	YERİ	ÖLÇÜLER				MALZEMELER					DURUM					
			X	Y	H	Ç	M	KT	TU	KY	S	NOTLAR	A	B	C		
D3		erkekler sıcaklığının doğu duvarı	13,35		3,26		●		●					Yaplarda düşmeler, taşlar arasındaki harçlarda dökülmeler. Duvarın üzeri toprak dolmuş ve bitkilene olmuştur.			
P3		erkekler sıcaklığının doğu duvarının ortası	0,55	0,77					●				pancере tuğla örtülerek kapatılmış		●		
K4		erkekler sıcaklığının kubbesi			5,46	5,21			●				Sıvalarda dökülmeler, topraklanma ve bitkilene var. Kubbede 23 adet ıplık var. ıplıkların 2 adeti yakılmıştır. 3 adet ıplıkta tuğla ile kapatılmış.			●	

Kısaltmalar: Zx Zemin numaraları, Dx Duvar Numaraları, KPx Kapı numaraları, Px Pencere Numaraları, Kx Kubbe Numaraları, Tx Tonoz Numaraları, KMx Kemer numaraları, X: Boy(m), Y: En (m), H: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz Taş, KT: Kesme Taş, TU: Tuğla, KY: Kayrak Taşı, S: Sıva, A: iyi, B: Orta, C: kötü

Güney Cephesi (Arka Cephe) - Çimenli Sokak Cephesi

Güney cephesi, erkekler bölümünün soyunmalığı ile kadınlar bölümü soyunmalığının güney duvarından oluşmaktadır. Soyunmalıklar hamamın en yüksek bölümleridir. Erkekler bölümü soyunmalığının duvarı erkekler soyunmalığının kuzey duvarına paralel uzanmaktadır. Kadınlar soyunmalığının güney duvarı kuzey duvarına paralel uzanmamaktadır ve batıya doğru duvar daralmaktadır. Duvarların paralel yapılmaması ve etrafındaki duvar izleri önceden var olan bir yapıdan dolayı bu cephenin batıya doğru daralarak yapıldığı izlenimini vermektedir (Resim 3.19). Kuzey duvarının beden uzunluğu 27 m'dir. Erkekler bölümünün soyunmalığının duvarının yüksekliği kadınlar bölümünün soyunmalığının duvarından daha yüksektir. Erkekler bölümünün soyunmalığına ait bölümün yüksekliği (± 0.00 kabul edilen hattan) ortalama 5,35 m dir. Kadınlar bölümünün soyunmalığına ait olan beden duvarının yüksekliği ise (± 0.00 kabul edilen hattan) ortalama 4,36 m'dir. Cephenin doğu köşesi pahlıdır (Resim 3.20). Doğü köşesinde bir sıra kesme taş yer almaktadır. Kesme taşlar çatıya doğru dökülmüştür ve taşlarda çevre etkilerinden kaynaklı erimeler vardır (Resim 3.21). Cephenin batı köşesinde çatıya doğru taşlar düşmüştür. Kuzey cephesi moloz ve kayrak taşından yapılmıştır. Sıvalarda dökülme, taşlarda bozulmalar, duvarda ise yapısal çatlaklar vardır. Kadınlar kısmı soyunmalığının bitip, erkekler kısmı soyunmalığının başladığı güney duvarının bu kesiminde, sonradan açıldığını sandığımız, yuvarlak kemerli, oldukça yüksek 1,91 m x 4,52 m ebatlarında KP4 notasyonlu bir kapı yer almaktadır (Resim 3.22). Bu açıklığın kemerinde, düzgün kesme taş kullanılmıştır. Bu kapı, erkekler kısmı soyunmalığına açılmaktadır. Kapının sadece duvar boşlukları kalmış, doğramaları yok olmuştur.

Çatı saçakları kayrak taşından yapılmış ve oldukça hasarlıdır. Erkekler bölümü soyunmalığının doğusundaki K1 notasyonlu kubbe hamamın en yüksek kubbesidir. Yuvarlak kemerli tromp geçişli tuğladan yapılmış bu kubbenin yüksekliği (± 0.00 kabul edilen hattan) +7,99 m'dir. K1 notasyonlu kubbenin büyük bir bölümü ve ışıklıkları yıkılmıştır (Resim 3.7). Kubbede 21 adet ışıklık vardır ve bu ışıklıkların 17 adeti yıkılmıştır. Çatıda ve kubbede toprak birikmesi ve bitkilenme söz konusudur. Erkekler soyunmalığının batısındaki K2 notasyonlu çatı tamamen yıkılmış

durumdadır (Resim 3.23). Eski fotoğraflardan aynalı manastır tonozu ile kapatıldığı anlaşılmaktadır (Resim 3.24).

Kadınlar bölümünün soyunmalığının batısındaki K9 notasyonlu kubbenin yüksekliği (± 0.00 kabul edilen hattan) +6,30 m'dir. Pandantif geçişli bu kubbe tuğladan yapılmıştır. Sıvalarda dökülmeler, topraklanma ve bitkilenme vardır. Ayrıca bu kubbede 19 adet ışıklık var.

Kadınlar bölümünün soyunmalığının doğusundaki K10 notasyonlu kubbenin yüksekliği (± 0.00 kabul edilen hattan) +5,66 m'dir. Pandantif geçişli bu kubbe tuğladan yapılmıştır. Sıvalarda dökülmeler, topraklanma ve bitkilenme vardır. Ayrıca bu kubbede 10 adet ışıklık vardır.

Hamamın güney cephesine ait tanımlama tabloları (Çizelge 3.3)'de gösterilmiştir.

Resim 3.19. Yukarı Hamamı güney cephesi - 2011 E.İ.İ

Resim 3.20. Yukarı Hamamı güney cephesi - 2011 E.İ.İ

Resim 3.21. Güneydoğu köşe duvar detayı 2009 E.İ.İ

Resim 3.22. Güney cephesi KP4 kapısı 2011 E.İ.İ

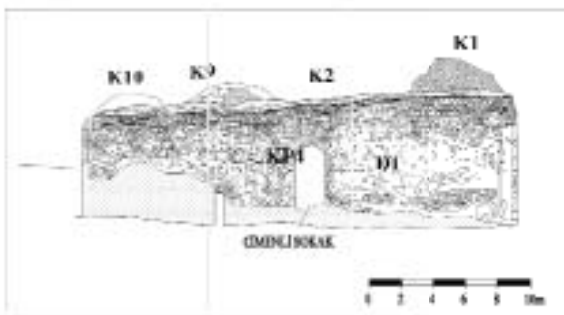

Resim 3.23. Erkek soyunmalığı K2 çatısı 2009 E.İ.İ

Resim 3.24. Yukarı H. Eski fotoğraf [3]

Çizelge 3.3. Yapı dış tanımlama tablosu – güney cephesi

		ARKA (GÜNEY) CEPHE				ANAHTAR PLAN								
														
YAPı ELEMANI	FORMU	YERİ	ÖLÇÜLER				MALZEMELER					DURUM		
			X	Y	H	Ç	M	KT	TU	KY	S	NOTLAR	A	B
D1		erkekler ve kadınlar soyunmağının güney duvarı	27,00	5,35			●	●	●	●	Sivalarda dökülmeler, kesme taşlarda erime ve düşmeler, taşlar arasındaki harçlarda dökülmeler, yüzeyde çatlaklar. Duvarın üzeri toprak dolmuş ve bitkilenme olmuştur.			●
KP4		erkekler soyunmağının güney duvarı	1,91	5,22			●				Kesme taşlarda erimeler bozulmalar var.			●
K1		erkekler soyunmağının doğu tarafı			7,99	7,38				●	Bir kısmı çökmüş. Sivalarda dökülmeler, topraklanma ve bitkilenme var. Kubbede 21 adet ışıklı var. Işıklıkların 17 adeti yıkılmıştır.			●

Kısaltmalar: Zx Zemin numaraları, Dx Duvar Numaraları, KPx Kapı numaraları, Px Pencere Numaraları, Kx Kubbe Numaraları, Tx Tonoz Numaraları, KMx Kemer numaraları, X: Boy (m), Y: En (m), H: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz Taş, KT: Kesme Taş, TU: Tuğla, KY: Kayrak Taşı, S: Sıva, A: iyi, B: Orta, C: kötü

Çizelge 3.3. (Devam) Yapı dış tanımlama tablosu – güney cephesi

YAPI ELEMANI	FORMU	YERİ	ÖLÇÜLER				MALZEMELER					DURUM			
			X	Y	H	Ç	M	KT	TU	KY	S	NOTLAR	A	B	C
K2		erkekler soyunmağının batı tarafı										Kubbe tamamen çökmüş durumdadır.			●
K9		kadınlar soyunmağının doğu tarafı			6,30	2,88				●		Svalarda dökülmeler, topraklanma ve bitkilenme var. Kubbede 19 adet ışıklı var.			●
K10		kadınlar soyunmağının batı tarafı			5,66	2,29				●		Svalarda dökülmeler, topraklanma ve bitkilenme var. Kubbede 10 adet ışıklı var.			●
Kısaltmalar: Zx Zemin numaraları, Dx Duvar Numaraları, KPx Kapı numaraları, Px Pencere Numaraları, Kx Kubbe Numaraları, Tx Tonoz Numaraları, KMx Kemer numaraları, X: Boy(m), Y: En (m), H: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz Taş, KT: Kesme Taş, TU: Tuğla, KY: Kayrak Taşı, S: Sıva, A: iyi, B: Orta, C: kötü															

Batı Cephesi (Yan Cephe) - Bahçe Cephesi

Batı cephesi, kadınlar bölümünün soyunmalığı, ılıkığı ve sıcaklığının olduğı cephedir. Bu cephe su deposunun bitiminden, kadınlar kısmı soyunmalığına kadar düz olarak devam eden D2 notasyonlu sağır bir duvar şeklindedir. Yalnız, ılıkık kısmının üst kesiminde basık kemerli 0,90 m x 0,90 m ebatlarında tuğladan yapılmış P6 notasyonlu bir pencere yer almaktadır (Resim 3.25). Batısında yer alan evin hamama bitişik olan bahçesindeki meyve ağaçları batı cephesinin görülmesini zorlaştırmaktadır (Resim 3.4). Cephe moloz taştan yapılmıştır. Cephenin uzunluğu 15,5 m, yüksekliğı (± 0.00 kabul edilen hattan) +2,82 m'dir.

Kadınlar kısmı soyunmalığının D1 notasyonlu duvarı olan batı cephesi, ılıkık ve sıcaklığa göre batıya doğru taşıntı yapmaktadır. Aynı zamanda bu duvarın güney ucu, ılıkık ve sıcaklık duvarına göre güneye doğru uzadıkça batıya doğru açılarak devam eder. Cephe uzunluğu 5,06 m, yüksekliğı (± 0.00 kabul edilen hattan) +3,09 m'dir. Cephenin çatıya doğru olan yerlerindeki moloz taşlar dökülmüş, tonoz başlangıç noktası ortaya çıkmıştır (Resim 3.26). Cephe moloz taş, kayrak taş ve tuğladan yapılmıştır. Cephede 0,75 m x 0,90 m ebatlarında P5.1 ve P5.2 notasyonlu olmak üzere tuğladan yapılmış basık kemerli iki pencere yer almaktadır. Pencerelerin sadece duvar boşlukları kalmış, doğramaları yok olmuştur. Cephenin önündeki var olan duvarlar eskiden burada ek bir yapı olabileceğı izlenimini vermektedir (Resim 3.27).

Kadınlar bölümünün soyunmalığının doğusundaki K10 notasyonlu kubbenin yüksekliğı (± 0.00 kabul edilen hattan) +5,66 m'dir. Pandantif geçişli bu kubbe tuğladan yapılmıştır. Sıvalarda dökülmeler, topraklanma ve bitkilenme vardır. Ayrıca bu kubbeye 10 adet ılıkık vardır.

Kadınlar bölümünün K11 notasyonlu ılıkık kubbesinin yüksekliğı (± 0.00 kabul edilen hattan) +5,66 m'dir. Pandantif geçişli bu kubbe tuğladan yapılmıştır. Sıvalarda dökülmeler, topraklanma ve bitkilenme vardır. Kubbeye 13 adet ılıkık vardır ve bu ılıkıkların 5 adeti yıkılmıştır.

Kadınlar bölümü sıcaklığının K12 notasyonlu kubbesinin yüksekliği (± 0.00 kabul edilen hattan) +5,55 m'dir. Pandantif geçişli bu kubbe tuğladan yapılmıştır. Sıvalarda dökülmeler, topraklanma ve bitkilenme vardır. Kubbede 26 adet ışıklık vardır ve bu ışıklıkların 18 adeti yıkılmıştır.

Hamamın güney cephesine ait tanımlama tabloları (Çizelge 3.4)'de gösterilmiştir.

Resim 3.25. Batı cephesi P6 penceresi
2009 - E.İ.İ

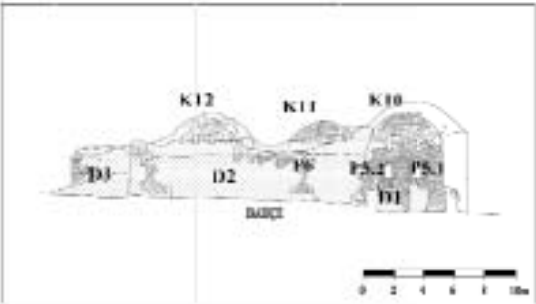
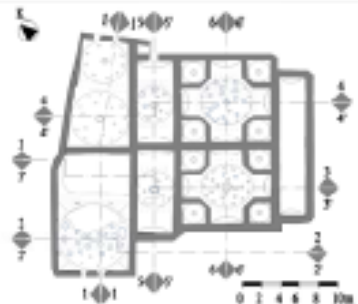

Resim 3.26. Batı cephesi tonoz başlangıcı
2009 - E.İ.İ

Resim 3.27. Yukarı (Gavur) Hamamı batı cephesi - 2009 E.İ.İ

Çizelge 3.4. Yapı dış tanımlama tablosu – batı cephesi

YAN (BATI) CEPHE							ANAHTAR PLAN								
															
YAPILAN ELEMANI	FORMU	YERİ	ÖLÇÜLER				MALZEMELER					DURUM			
			X	Y	H	Ç	M	KT	TU	KY	S	NOTLAR	A	B	C
D1		kadınlar soyunmalığı batı duvarı	5,06	3,90			●	●				Taşlarda düşmeler, taşlar arasındaki harçlarda dökülmeler. Duvarın üzeri toprak dolmuş ve bitkilene olmuştur.		●	
P5.1		kadınlar soyunmalığının batı duvarında	0,75	0,90					●			taşlarda dökülme, taşlar arasındaki harçlar dökülme var.		●	
P5.2		kadınlar soyunmalığının batı duvarında	0,75	0,90					●			taşlarda dökülme, taşlar arasındaki harçlar dökülme var.		●	
K10		kadınlar soyunmalığının batı tarafı			5,66	2,29				●		Sevalarda dökülmeler, topraklanma ve bitkilene var. Kubbede 10 adet ışıklı sac.		●	
D2		kadınlar bölümünün batı duvarı	15,50	2,82			●	●				cephenin yanında bahçe olduğu için cephenin fotoğrafı mümkün olmamıştır.		●	

Kısaltmalar: Zx Zemin numaraları, Dx Duvar Numaraları, KPx Kapı numaraları, Px Pencere Numaraları, Kx Kubbe Numaraları, Tx Tonoz Numaraları, KMx Kemer numaraları, X: Boy(m), Y: En (m), H: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz Taş, KT: Kesme Taş, TU: Tuğla, KY: Kayrak Taşı, S: Sıva, A: iyi, B: Orta, C: kötü

Çizelge 3.4. (Devam) Yapı dış tanımlama tablosu – batı cephesi

YAPI ELEMANI	FORMU	YERİ	ÖLÇÜLER				MALZEMELER					DURUM			
			X	Y	H	Ç	M	KT	TU	KY	S	NOTLAR	A	B	C
P6		kadınlar ıkklığının batı duvarında	13,35	3,43			●		●			taşlarda dökülme, taşlar arasındaki harçlar dökülme var.			
K11		kadınlar ıkklığının kubbesi			5,11	5,21			●			Sıvalarda dökülmeler, topraklanma ve bitkilene var. Kubbe 13 adet ıkkık var. ıkkıkların 5 adeti			●
K12		kadınlar ıkklığının kubbesi			5,55	4,04			●			Sıvalarda dökülmeler, topraklanma ve bitkilene var. Kubbe 26 adet ıkkık var. ıkkıkların 18 adeti			●
D3		sı deposunun batı duvarı	3,72		2,94				●			cephenin yanında bahçe olduğu için cephenin fotoğflanması mümkün olmamıştır.			●

Kısaltmalar: Zx: Zemin numaraları, Dx: Duvar Numaraları, KPx: Kapı numaraları, Px: Pencere Numaraları, Kx: Kubbe Numaraları, Tx: Tonoz Numaraları, KMx: Kemer numaraları, X: Boy(m), Y: En (m), H: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz Taş, KT: Kesme Taş, TU: Tuğla, KY: Kayrak Taşı, S: Sıva, A: iyi, B: Orta, C: kötü

3.2.4. İç tanımlama

Yapının iç tanımlamasında sırasıyla Z01 erkekler bölümü soyunmalığı, Z02 erkekler bölümü ılıklığı, Z03 erkeler bölümü sıcaklığı, Z03-a erkekler bölümü sıcaklığı halvet-1, Z03-b erkekler bölümü sıcaklığı halvet-2, Z03-c erkekler bölümü sıcaklığı halvet-3, Z03-d erkekler bölümü sıcaklığı halvet-4, Z04 su deposu, Z05 kadınlar bölümü soyunmalığı, Z06 kadınlar bölümü ılıklığı, Z07 kadınlar bölümü sıcaklığı, Z07-a kadınlar bölümü sıcaklığı halvet-1, Z07-b kadınlar bölümü sıcaklığı halvet-2, Z07-c kadınlar bölümü sıcaklığı halvet-3, Z07-d kadınlar bölümü sıcaklığı halvet-4; yapı elemanları, boyutları, malzemeleri ve bozulmaları ile ele alınmıştır.

Z01 Erkekler Bölümü Soyunmalığı

Soyunmalık, doğu-batı doğrultusunda enine dikdörtgen planlıdır. Erkekler bölümü soyunmalığı 97,3 m²'dir. Kesme taştan KM1 notasyonlu ince bir kemerle ikiye bölünen mekânın doğusu, yuvarlak kemerli tromplar üzerine oturan K1 notasyonlu büyük bir kubbe ile kapatılmıştır. Kubbenin bir kısmı yıkılmıştır (Resim 3.28). Batı kısmını örten K2 notasyonlu çatı ise tamamen çökmüştür (Resim 3.23). Eski fotoğraflarında aynalı manastır tonozu ile kapatıldığı görülmektedir (Resim 3.24). Soyunmalığın iki mekânın birbirinden ayıran KM1 notasyonlu kemer ile tromp kemerleri içine birer metal gergi yerleştirilmiştir. Kemerdeki metal gergi kopmuş durumdadır (Resim 3.29).

Erkekler bölümü soyunmalığına D3 notasyonlu kuzey duvarının doğu köşesinde biri büyük KP1, biri küçük KP2 notasyonlu iki kapıdan girilmektedir (Resim 3.30). D4 notasyonlu doğu duvarında iki sıra halinde pencereler yer almaktadır. Altta dört adet (P1.1, P1.2, P1.3, P1.4) , üstte iki adet (P8.1, P8.2) pencere yer almaktadır. Kapının sadece duvar boşlukları kalmış, doğramaları yok olmuştur (Resim 3.31). D4 notasyonlu doğu duvarının güney ucunda KP3 notasyonlu kapı yer almaktadır. Kapı toprak altında kalmıştır. Ancak eski fotoğraflar (Resim 3.32 - 3.33) incelendiği zaman burada kadınlar kısmı soyunmalığına giden bir dehliz, soyunmalığın D5 ve D6 notasyonlu güney duvarı boyunca devam ederek D1 notasyonlu batı duvarının

güneyinde yer alan, kadınlar kısmı soyunmalığına açılan tuğladan yapılan basık kemerli 1,11 m x 2,2 m ebatlarında KP5 notasyonlu kapıya ulaştığı anlaşılmaktadır (Resim 3.34). Soyunmalık zemininden, yaklaşık bir insan boyu aşağıda kalan bu dehlizin üzerinin, soyunmalık zemini de biraz yükseltilerek ahşap kirişlerle kapatıldığı ve üzerine ahşap soyunma kabinlerinin inşa edildiği eski fotoğraflardan anlaşılmaktadır (Resim 3.35). Soyunmalığın D6 notasyonlu güney duvarı batı uca güneye doğru daralarak devam eder ve kadınlar kısmı soyunmalığı ile birleşir. Erkekler kısmı soyunmalığının D6 notasyonlu güney duvarının batı ucunda yer alan KP4 notasyonlu geniş ve yüksek bir kapı yer almaktadır (Resim 3.36). Soyunmalığın kuzey duvarının batı köşesinde yer alan basık kemerli kesme taştan yapılmış 2,36 m x 0,89 m ebatlarında KP6 notasyonlu kapısından erkek ılıklığına geçilmektedir (Resim 3.37).

Sıcaklığın döşemesi kubbelerin ve çatı örtülerin yıkılması sonucu toprakla dolmuştur. Hamamın diğer mekanlarında da döşeme malzemesinin olmaması döşemelerin yağmalandığını göstermektedir.

Hamamın Z01 notasyonlu erkekler bölümü soyunmalığına ait iç tanımlama tabloları (Çizelge 3.5)'de gösterilmiştir.

Resim 3.28. Erkekler böl.soy. K1 kubbesi
2009 E.İ.İ

Resim 3.29. Erkekler böl.soy. KM1
kemei - 2011 E.İ.İ

Resim 3.30. Erkekler bölümü soy.
KP1 ve KP2 kapısı - 2009 E.İ.İ

Resim 3.31. Erkekler bölümü soy.
D4 duvarı -2009 E.İ.İ

Resim 3.32. Erkekler soy.eski fotoğraf [1]

Resim 3.33. Erkekler soy.eski fotoğraf [1]

Resim 3.34. Erkekler bölümü soyunmalığı
D1 duvarı - 2009 E.İ.İ

Resim 3.35. Erkekler bölümü soy. eski
fotoğraf [40]

Resim 3.36. Erkekler bölümü soyunmalığı
KP4 kapısı - 2009 E.İ.İ

Resim 3.37. Erkekler bölümü soy.
KP6 kapısı - 2011 E.İ.İ

Çizelge 3.5. Yapı iç tanımlama tablosu – Z01 erkekler bölümü soyunmalık

Z01-ERKEKLER BÖLÜMÜ SOYUNMALIK		ANAHTAR PLAN												
YAPI ELEMANI	FORMU	YERİ	ÖLÇÜLER				MALZEMELER					DURUM		
			X	Y	H	Ç	M	KT	TU	KY	S	NOTLAR	A	B
D1		soyunmalık batı duvarı	6,59	3,30			●			●	sıvalarda dökülmeler, duvarda çatlaklar taşlarda dökülme, duvarlarda is, derzlerdeki harçlarda dökülmeler var.			●
KP5		soyunmalık batı duvarı	1,11	2,18			●			●	basık kemerli kapı. Çatlak var			●
D2		soyunmalık kuzey duvarı	4,82	3,17			●	●		●	sıvalarda dökülmeler, duvarda çatlaklar taşlarda dökülme, duvarlarda is, derzlerdeki harçlarda dökülmeler var.			●
KP6		soyunmalık kuzey duvarı	0,89	2,36				●			basık kemerli kapı. taşlarda erime taşlar arasındaki derzlerdeki harçlarda dökülmeler var.			●

Kısaltmalar: Zx Zemin numaraları, Dx Duvar Numaraları, KPx Kapı numaraları, Px Pencere Numaraları, Kx Kubbe Numaraları, Tx Tonoz Numaraları, KMx Kemer numaraları, X: Boy(m), Y: En (m), H: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz Taş, KT: Kesme Taş, TU: Tuğla, KY: Kayrak Taşı, S: Sıva, A: iyi, B: Orta, C: kötü

Çizelge 3.5. (Devam) Yapı iç tanımlama tablosu – Z01 erkekler bölümü soyunmalık

YAPI ELEMANI	FORMU	YERİ	ÖLÇÜLER				MALZEMELER					DURUM				
			X	Y	H	Ç	M	KT	TU	KY	S	NOTLAR	A	B	C	
D3		soyunmalık kuzey davanı	7,63		4,54		●	●	●	●	●	svalarda dökümler, divarda çatlaklar tağlarda döküme, divarlarda is, derzlerdeki harçlarda dökümler var.			●	
KP1		erkekler soyunmalığı kuzey davanı	1,96	3,26				●	●	●		tağlarda bozulumlar, tağlar aralarındaki harçlarda dökümler.			●	
KP2		erkekler soyunmalığı kuzey davanı	1,09	2,15				●				Kesme tağlarda erimeler bozulumlar var.			●	
D4		erkekler soyunmalığı batı davanı	7,65		4,57		●	●	●	●	●	svalarda dökümler, divarda çatlaklar, derzlerdeki harçlarda dökümler var.			●	
P1.1		erkekler soyunmalığı nın doğu davanı	0,71	1,20				●				Kesme tağlarda erimeler bozulumlar var.			●	
P1.2		erkekler soyunmalığı nın doğu davanı	0,71	1,20				●				Kesme tağlarda erimeler bozulumlar var.			●	
P1.3		erkekler soyunmalığı nın doğu davanı	0,71	1,20				●				Kesme tağlarda erimeler bozulumlar var.			●	
P1.4		erkekler soyunmalığı nın doğu davanı	0,71	1,20				●				Kesme tağlarda erimeler bozulumlar var.			●	

Kısaltmalar: Zx: Zemin numaraları, Dx: Davar Numaraları, KPx: Kapı numaraları, Pxx: Pencere Numaraları, Kx: Kubbe Numaraları, Tx: Tonoz Numaraları, KMxx: Kemer numaraları, X: Boy(m), Y: En (m), H: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz Taş, KT: Kesme Taş, TU: Tuğla, KY: Kayrak Taşı, S: Svaa, A: iyi, B: Orta, C: kötü

Çizelge 3.5. (Devam) Yapı iç tanımlama tablosu – Z01 erkekler bölümü soyunmalık

YAPI ELEMANI	FORMU	YERİ	ÖLÇÜLER				MALZEMELER					DURUM				
			X	Y	H	Ç	M	KT	TU	KY	S	NOTLAR	A	B	C	
KP3		erkekler soyunmalığının doğu duvarı	1,09	2,41									Kesme taşlarda erimeler bozulmalar var. Briketle kapatılmıştır. Bir kısmı toprak kotunun altında kalmıştır.			
P8.1		erkekler soyunmalığının doğu duvarı	1,05	0,86									Kesme taşlarda erimeler bozulmalar var.			
P8.2		erkekler soyunmalığının doğu duvarı	1,05	0,86									Kesme taşlarda erimeler bozulmalar var.			
D5		erkekler soyunmalığının güney duvarı	7,70		4,56								sıvalarda dökülmeler, derzlerdeki harçlarda dökülmeler var.			
D6		erkekler soyunmalığının güney duvarı	4,82		3,51								sıvalarda dökülmeler, derzlerdeki harçlarda dökülmeler var.			
KP4		erkekler soyunmalığının güney duvarı	1,91	5,22									Kesme taşlarda erimeler bozulmalar var.			
Z1			13,18	7,49									toprak yığıcı var.			

Kısaltmalar: Zx Zemin numaraları, Dx Duvar Numaraları, KPx Kapı numaraları, Px Pencere Numaraları, Kx Kubbe Numaraları, Tx Tonoz Numaraları, KMx Kemer numaraları, X: Boy(m), Y: En (m), H: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz Taş, KT: Kesme Taş, TU: Tuğla, KY: Kayrak Taşı, S: Sıva, A: iyi, B: Orta, C: kötü

Çizelge 3.5. (Devam) Yapı iç tanımlama tablosu – Z01 erkekler bölümü soyunmalık

YAPI ELEMANI	FORMU	YERİ	ÖLÇÜLER				MALZEMELER					DURUM				
			X	Y	H	Ç	M	KT	TU	KY	S	NOTLAR	A	B	C	
KM1		erkekler soyunmalığı					●						tağlarda erimeler olmuş, çatlaklar var.			●
KP6		soyunmalık kuzey duvarı	0,89	2,36			●					basık kemerli kapı. tağlarda erime taşlar arasındaki derzlerdeki harçlarda dökülmeler var.			●	
K1		erkekler soyunmalığının doğu tarafı			7,99	7,38			●			Bir kısmı çökmüş. Svalarda dökülmeler, topraklanma ve bitkilenme var. Kubbede 21 adet ışıklı var. Işıklıkların 17 adeti yıkılmıştır.			●	
K2		erkekler soyunmalığının batı tarafı										Kubbe tamamen çökmüş durumda.			●	

Kısaltmalar: Zx Zemin numaraları, Dx Duvar Numaraları, KPx Kapı numaraları, Pxx Pencere Numaraları, Kxx Kubbe Numaraları, Tx Tonoz Numaraları, KMx Kemer numaraları, X: Boy(m),
Y: En (m), H: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz Taş, KT: Kesme Taş, TU: Tuğla, KY: Kayrak Taşı,
S: Sava, A: iyi, B: Orta, C: kötü

Z02 Erkekler Bölümü Ilıklığı

Ilıklık, doğu-batı doğrultusunda enine dikdörtgen planlıdır. Erkekler bölümü ilıklığı 38,11 m²'dir. İki yanlar beşik tonoz, ortası pandantif geçişli kubbe ile örtülüdür. Geçişler düzgün kesme taş, kubbe ve tonozlar tuğla ile örülmüştür. Kubbede 10 adet ışıklık vardır. Kubbenin bir kısmı çökmüştür (Resim 3.38). Çatı örtüleri arasında, düzgün kesme taşla örülü yuvarlak kemer vardır (Resim 3.39).

Ilıklığa giriş; soyunmalığın kubbesi yıkılmış bölümden ilıklığın D4 notasyonlu güney duvarına açılmış basık kemerli, düzgün kesme taş söveli açıklıktan sağlanmıştır (Resim 3.40). Ilıklığın D4 notasyonlu güney duvarındaki sıvaların dökülmesi sonucu duman kanalı ortaya çıkmıştır (Resim 3.41). D3 notasyonlu doğu duvarının üst kesiminde, sonradan kapatılmış olan P2 notasyonlu bir pencere açıklığı vardır (Resim 3.42). Basık kemerli KP7 notasyonlu 0,85 m x 2,2 m ebatlarında sıcaklık girişi, kuzey duvarının ortasındadır ve düzgün kesme taştan sövelerle çerçevesidir (Resim 3.43).

Ilıklığın döşemesi, toprakla doludur. Döşeme malzemesi zeminde kalmamıştır. D2 notasyonlu kuzey duvarının doğu bölümünde dört adet kurna yer almaktadır. Kumalara giden galvaniz su boruları açıkta yer almaktadır (Resim 3.44). Ilıklığın D4 notasyonlu güney duvarında giriş kapısının yanında duvara bitişik 0,66 m x 1,29 m ebatlarında bir havuz yer almaktadır (Resim 3.45). Döşemenin batısında 0,95 m x 0,98 m ebatlarında bir delik açılmıştır (Resim 3.46).

Hamamın Z02 erkekler bölümü ilıklığına ait iç tanımlama tabloları (Çizelge 3.6)'da gösterilmiştir.

Resim 3.38. Erkekler bölümü ılıklik
K3 kubbesi - 2009 E.İ.İ

Resim 3.39. Erkekler bölümü ılıklik
KM1 kemeri - 2009 E.İ.İ

Resim 3.40. Erkekler bölümü ılıklik
KP6 kapısı - 2009 E.İ.

Resim 3.41. Erkekler bölümü ılıklik
duman kanalı - 2009 E.İ.

Resim 3.42. Erkekler bölümü ılıklik P2 pencere açıklığı - 2009 E.İ.

Resim 3.43. Erkekler bölümü ılıklik
KP7 kapısı - 2009 E.İ.İ

Resim 3.44. Erkekler bölümü ılıklik kurna
ve su boruları - 2009 E.İ.İ

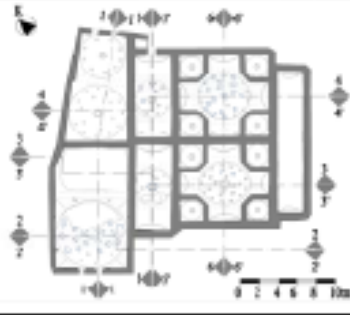

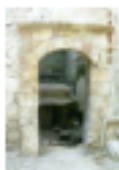

Resim 3.45. Erkekler bölümü ılıklik KP6 kapısının yanındaki havuz - 2009 E.İ.İ

Resim 3.46. Erkekler bölümü ılıklik döşemesinde yer alan delik - 2009 E.İ.İ

Çizelge 3.6. Yapı iç tanımlama tablosu – Z02 erkekler bölümü ilıklık

Z02-ERKEKLER BÖLÜMÜ İLİKLİK						ANAHTAR PLAN									
															
YAPI ELEMANI	FORMU	YERİ	ÖLÇÜLER				MALZEMELER					DURUM			
			X	Y	H	Ç	M	KT	TU	KY	S	NOTLAR	A	B	C
D1		erkekler ilıklığının batı duvarı	4,03		2,81		●				●	sevalarda dökümler var. Duvarda duman isleri var.			●
D2		erkekler ilıklığının kuzey duvarı	9,03		2,82		●	●			●	sevalarda dökümler var. Duvarda duman isleri var.			●
KP7		erkekler ilıklığının kuzey duvarı	0,85	2,20				●				tağlarda erimeler, sevalarda dökümler, derz aralarındaki harçlarda dökümler			●
D3		erkekler ilıklığının batı duvarı	4,03		2,85		●				●	sevalarda dökümler var. Duvarda duman isleri var.			●
P2		erkekler ilıklığının doğu duvarında	0,70	0,90						●		pençere tuğla örülerek kapatılmış			●
D4		erkekler ilıklığının güney duvarı	9,03		2,80		●	●			●	sevalarda dökümler var. Duvarda duman isleri var.			●

Kısaltmalar: Zx Zemin numaraları, Dx Duvar Numaraları, KPx Kapı numaraları, Px Pencere Numaraları, Kx Kubbe Numaraları, Tx Tonoz Numaraları, KMx Kemer numaraları, X: Boy(m), Y: En (m), H: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz Taş, KT: Kesme Taş, TU: Tuğla, KY: Kayrak Taşı, S: Sıva, A: iyi, B: Orta, C: kötü

Çizelge 3.6. (Devam) Yapı iç tanımlama tablosu – Z02 erkekler bölümü ilıklık

YAPI ELEMANI	FORMU	YERİ	ÖLÇÜLER				MALZEMELER					DURUM					
			X	Y	H	Ç	M	KT	TU	KY	S	NOTLAR	A	B	C		
KP6		ilıklık güney duvarı	0,89	2,36										bank kemerli kapı. taşlarda erime taşlar arasındaki derzlerdeki harçlarda dökülmeler var.			
Z1			9,27	4,08										toprak yığılı Döğemenin batısında delik var.			
KM1		ilıklığın batı tarafı												taşlarda erimeler, derz aralarındaki harçlarda dökülmeler var.			
KM2		ilıklığın doğu tarafı												taşlarda erimeler, derz aralarındaki harçlarda dökülmeler var.			
T1		ilıklığın batı tarafı												sevalarda dökülmeler var. Tonoz üzerinde toprak birikintisi ve bitkilenmeler var.			
T2		ilıklığın doğu tarafı												sevalarda dökülmeler var. Tonoz üzerinde toprak birikintisi ve bitkilenmeler var.			
K3		erkekler ilıklığının kubbesi			5,24	4,07								Bir kısmı çökmüş. Sivalarda dökülmeler, topraklanma ve bitkilenme var. Kubbede 10 adet ısklık			

Kısaltmalar: Zx Zemin numaraları, Dx Duvar Numaraları, KPx Kapı numaraları, Px Pencere Numaraları, Kx Kubbe Numaraları, Tx Tonoz Numaraları, KMx Kemer numaraları, X: Boy(m), Y: En (m), H: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz Taş, KT: Kesme Taş, TU: Tuğla, KY: Kayrak Taşı, S: Sıva, A: iyi, B: Orta, C: kötü

Z03 Erkekler Bölümü Sıcaklığı

Erkekler bölümü, “dört eyvanlı ve köşe halvetli” alan şemasına sahiptir. Z03 erkekler bölümü sıcaklığı 45 m², Z03-a halvet-1 5,45 m², Z03-b halvet-2 5,44 m², Z03-c halvet-3 5,11 m², Z03-d halvet-4 5,13 m²’dir. Eyvanlar, beşik tonoz (T3, T4, T5, T6); orta bölüm ve halvetler, pendentif geçişli birer kubbe ile kapatılmıştır. Halvetleri sıcaklıktan ayıran duvarlar ve geçişler, düzgün kesme taş (Resim 3.47); kubbe ve tonozlar, tuğla ile inşa edilmiştir (Resim 3.48). Halvet kubbelerinin (K5, K6, K7, K8) ortalarında birer ışıklık bulunmaktadır (Resim 3.49). K4 notasyonlu orta kubbe ise, 23 adet ışıklık vardır. Işıklıkların 2 adeti yıkılmış, 3 adet ışıklık ise tuğla ile kapatılmıştır. Sıvalar tamamen dökülmüş durumdadır. Eski fotoğraflarda K4 notasyonlu ortadaki kubbe süslemeler görülmektedir (Resim 3.50).

Erkekler bölümü sıcaklığına, güneyindeki eyvan-1’in D1 notasyonlu güney duvarının ortasındaki basık kemerli KP7 notasyonlu kapısından girilmektedir (Resim 3.51). Duvardaki sıvaların dökülmesi sonucunda duman çıkışları ortaya çıkmıştır. Erkekler bölümü sıcaklığının doğusundaki eyvan-4 deki D13 notasyonlu doğu duvarında sonradan kapatılmış P3 notasyonlu pencere yer almaktadır (Resim 3.52). Eyvan-3 ve eyvan-4’deki briketten örülmüş yüzeyi sıvalı paravanlar döşemenin çökmesi sonucu yıkılmıştır (Resim 3.53 - 3.54). Sıcaklığın batısındaki eyvan-2 de briketten örülmüş yüzeyi sıvalı paravanlar durmaktadır (Resim 3.55). Bu da bize eyvanlarda bölme paravanlar olduğunu göstermektedir. Halvetlerle soyunmalıyı ayıran kesme taştan yapılmış duvarlar köşede pahlanarak birleşirler. Pahlı köşelerde halvetlere giriş kapıları yer almaktadır (Resim 3.56). Hamamda galvaniz su tesisat boruları açıktan gitmektedir (Resim 3.57). Elektrik tesisatı da açıktan gitmektedir. Bunu duvardaki izlerden anlamak mümkündür (Resim 3.58). Z03-a halvet-1’in D1 notasyonlu güney duvarı ile Z03-b halvet-2’in D1 notasyonlu güney duvarındaki sıvaların dökülmesi sonucunda buhar çıkışları görülmektedir (Resim 3.59). Z03-c halvet-3’ün D3 notasyonlu kuzey duvarında su deposuna açılan tuğladan yapılmış basık kemerli 0,59 x 0,76 m ebatlarında P4 notasyonlu pencere açılmaktadır (Resim 3.60).

Döşemelerin büyük kısmının çökmesi nedeniyle halvetlere, kadınlar soyunmalığına, erkekler ılıklığına geçen cehennemlik kanalları gözükmemektedir (Resim 3.61). Z03 erkekler sıcaklığının ortasındaki kubbenin altında 2,17 m x 2,05 m ebatlarında göbek taşı vardır (Resim 3.62). Eyvan 1, eyvan 3, eyvan 4'ün döşemeleri tamamen yıkılmıştır. Eyvan 2'nin ise döşemesi durmaktadır ancak döşeme kaplaması yoktur. Zeminler toprak dolmuştur. Halvet 1, halvet 2, halvet 3, halvet 4'ün döşemeleri durmakta ancak hamamın diğer yerlerinde olduğu gibi döşeme kaplaması yoktur. Halvet 4'ün döşemesinde 0,6 m x 0,6 m ebatlarında bir delik yer almaktadır.

Hamamın Z03 erkekler bölümü sıcaklık, Z03-a halvet-1, Z03-b halvet-2, Z03-c halvet-3, Z03-d halvet-4 'e ait iç tanımlama tabloları (Çizelge 3.7)'de gösterilmiştir.

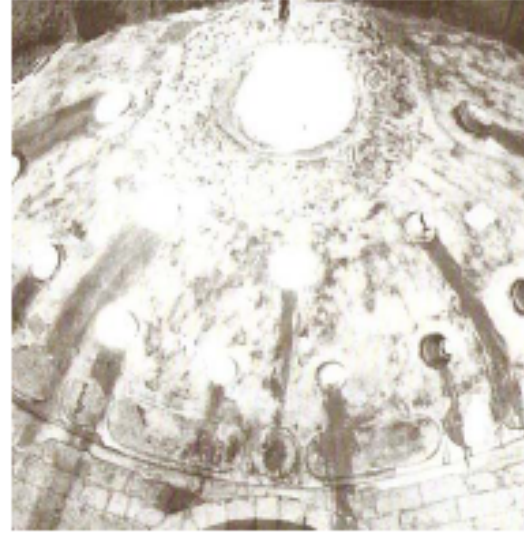
Resim 3.47. Erkekler bölümü sıcaklığı ve halvet geçişi duvarları - 2011 E.İ.İ

Resim 3.48. Erkekler bölümü sıcaklığı kubbe görünüşü - 2011 E.İ.İ

Resim 3.49. Halvet ışıklık görünüşü
2009 E.İ.İ

Resim 3.50. Erkekler bölümü sıcaklık orta
kubbe görünüşü [1]

Resim 3.51. Erkekler bölümü sıcaklık
KP7 kapısı - 2009 E.İ.İ

Resim 3.52. Erkekler bölümü sıcaklık
P3 penceresi - 2009 E.İ.İ

Resim 3.53. Erkekler bölümü sıcaklık
eyvan-3 döşemesi - 2009 E.İ.İ

Resim 3.54. Erkekler bölümü sıcaklık
eyvan-4 döşemesi - 2009 E.İ.İ

Resim 3.55. Erkekler bölümü sıcaklık eyvan-2 paravanı - 2009 E.İ.İ

Resim 3.56. Erkekler bölümü sıcaklık halvet giriş kapısı - E.İ.İ

Resim 3.57. Erkekler bölümü sıcaklığı açıktan giden galvaniz su boruları - 2009 E.İ.İ

Resim 3.58. Erkekler bölümü sıcaklığı açıktan giden elektrik tesisat izi- 2009 E.İ.İ

Resim 3.59. Erkekler bölümü sıcaklık buhar çıkışı - 2009 E.İ.İ

Resim 3.60. Su deposuna açılan pencere buhar çıkışı - 2009 E.İ.İ

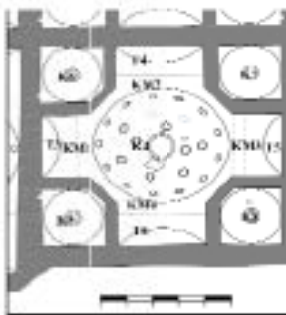

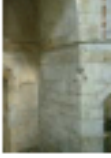

Resim 3.61. Erkekler bölümü sıcaklığı döşeme altı cehennemlik kanalları 2009 E.İ.İ

Resim 3.62. Erkekler bölümü sıcaklığı ortada yer alan göbek taşı- 2009 E.İ.İ

Çizelge 3.7. Yapı iç tanımlama tablosu – Z03 erkekler bölümü sıcaklık

Z03 - ERKEKLER BÖLÜMÜ SICAKLIK						ANAHTAR PLAN									
															
YAPI ELEMANI	FORMU	YERİ	ÖLÇÜLER				MALZEMELER					DURUM			
			X	Y	H	Ç	M	KT	TU	KY	S	NOTLAR	A	B	C
D1		erkekler sıcaklığının güney duvarı	2,78		2,75		●	●			●	sivalarda dökülmeler var.			●
KP7		erkekler sıcaklığının güney duvarında	0,85	2,20				●				taşlarda erimeler, sivalarda dökülmeler, derz aralarındaki harçlarda dökülmeler			●
D2		erkekler sıcaklığının batı duvarı	1,84		0,88			●			●	sivalarda dökülmeler, taşlarda erimeler var.			●
D3		erkekler sıcaklığının güneybatı duvarı	1,49		2,81			●			●	sivalarda dökülmeler, taşlarda erimeler var.			●
KP8		erkekler sıcaklığının güneybatı duvarında	0,71	1,81				●				taşlarda erimeler var.			●
<p>Kısaltmalar: Zx Zemin numaraları, Dx Duvar Numaraları, KPx Kapı numaraları, Px Pencere Numaraları, Kx Kubbe Numaraları, Tx Tonoz Numaraları, KMx Kemer numaraları, X: Boy (m), Y: En (m), H: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz Taş, KT: Kesme Taş, TU: Tuğla, KY: Kayrak Taşı, S: Sıva, A: iyi, B: Orta, C: kötü</p>															

Çizelge 3.7. (Devam) Yapı iç tanımlama tablosu – Z03 erkekler bölümü sıcaklık

YAPI ELEMANI	FORMU	YERİ	ÖLÇÜLER				MALZEMELER					DURUM				
			X	Y	H	Ç	M	KT	TU	KY	S	NOTLAR	A	B	C	
D4		erkekler sıcaklığının güney duvarı	1,69		0,94								sıvalarda dökülmeler, taşlarda erimeler var.			
D5		erkekler sıcaklığının batı duvarı	3,36		2,81								sıvalarda dökülmeler. Duvarda nemlenmeler var.			
D6		erkekler sıcaklığının kuzey duvarı	1,71		1,06								sıvalarda dökülmeler, taşlarda erimeler var.			
D7		erkekler sıcaklığının kuzeybatı duvarı	1,51		2,76								sıvalarda dökülmeler, taşlarda erimeler var.			
KP9		erkekler sıcaklığının kuzeybatı duvarında	0,71	1,80									taşlarda erimeler var.			
D8		erkekler sıcaklığının batı duvarı	1,87		0,86								sıvalarda dökülmeler, taşlarda erimeler var.			
D9		erkekler sıcaklığının kuzey duvarı	2,57		2,76								sıvalarda dökülmeler, taşlarda erimeler var. Duvarda nemlenmeler var			

Kısaltmalar: Zx Zemin numaraları, Dx Duvar Numaraları, KPx Kapı numaraları, Px Pencere Numaraları, Kx Kubbe Numaraları, Tx Tonoz Numaraları, KMx Kemer numaraları, X: Boy(m), Y: En (m), H: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz Taş, KT: Kesme Taş, TU: Tuğla, KY: Kayrak Taşı, S: Sıva, A: iyi, B: Orta, C: kötü

Çizelge 3.7. (Devam) Yapı iç tanımlama tablosu – Z03 erkekler bölümü sıcaklık

YAPİ ELEMANI	FORMU	YERİ	ÖLÇÜLER				MALZEMELER					DURUM				
			X	Y	H	Ç	M	KT	TU	KY	S	NOTLAR	A	B	C	
D10		erkekler sıcaklığının doğu duvarı	1,86		0,86			●				●	sıvalarda dökülmeler, taşlarda erimeler var.			●
D11		erkekler sıcaklığının kuzey doğu duvarı	1,48		2,73			●				●	sıvalarda dökülmeler, taşlarda erimeler var. Duvarda nemlenmeler var			●
KP10		erkekler sıcaklığının kuzey doğu duvarında	0,71	1,85				●					taşlarda erimeler var.			●
D12		erkekler sıcaklığının kuzey duvarı	1,73		0,89			●				●	sıvalarda dökülmeler, taşlarda erimeler var.			●
D13		erkekler sıcaklığının doğu duvarı	3,39		2,73			●				●	sıvalarda dökülmeler. Duvarda nemlenmeler var.			●
P3		erkekler sıcaklığının doğu duvarı	0,63	0,77						●			pençere tuğla ile kapatılmıştır.			●
D14		erkekler sıcaklığının güney duvarı	1,75		0,89			●				●	sıvalarda dökülmeler, taşlarda erimeler var.			●

Kısaltmalar: Zx Zemin numaraları, Dx Duvar Numaraları, KPx Kapı numaraları, Px Pencere Numaraları, Kx Kubbe Numaraları, Tx Tonoz Numaraları, KMx Kemer numaraları, X: Boy(m), Y: En (m), H: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz Taş, KT: Kesme Taş, TU: Tuğla, KY: Kayrak Taşı, S: Sıva, A: iyi, B: Orta, C: kötü

Çizelge 3.7. (Devam) Yapı iç tanımlama tablosu – Z03 erkekler bölümü sıcaklık

YAPİ ELEMANI	FORMU	YERİ	ÖLÇÜLER				MALZEMELER					DURUM				
			X	Y	H	Ç	M	KT	TU	KY	S	NOTLAR	A	B	C	
D15		erkekler sıcaklığının güneydoğu duvarı	1,50		2,75								sıvalarda dökülmeler, taşlarda erimeler var.			
KP11		erkekler sıcaklığının güneydoğu duvarında	0,71	1,87									taşlarda erimeler var.			
D16		erkekler sıcaklığının kuzey duvarı	1,84		0,87								taşlarda erimeler var.			
Z1		erkekler sıcaklığının	9,17	8,21									döşemeler yıkılmış, cehennemlikler görülebilmektedir.			
KM1		erkekler sıcaklığının güneyinde											taşlarda erimeler, derz aralarındaki harçlarda dökülmeler var.			
KM2		erkekler sıcaklığının batısında											taşlarda erimeler, derz aralarındaki harçlarda dökülmeler var.			
KM3		erkekler sıcaklığının kuzeyinde											taşlarda erimeler, derz aralarındaki harçlarda dökülmeler var.			

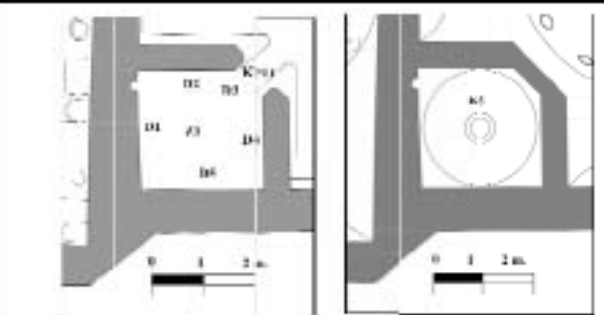
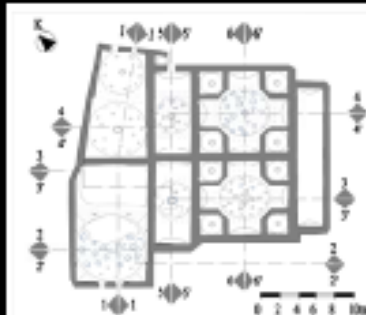

Kısaltmalar: Zx Zemin numaraları, Dx Duvar Numaraları, KPx Kapı numaraları, Px Pencere Numaraları, Kx Kubbe Numaraları, Tx Tonoz Numaraları, KMx Kemer numaraları, X: Boy(m), Y: En (m), H: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz Taş, KT: Kesme Taş, TU: Tuğla, KY: Kayrak Taşı, S: Sıva, A: iyi, B: Orta, C: kötü

Çizelge 3.7. (Devam) Yapı iç tanımlama tablosu – Z03 erkekler bölümü sıcaklık

YAPI ELEMANI	FORMU	YERİ	ÖLÇÜLER				MALZEMELER					DURUM					
			X	Y	H	Ç	M	KT	TU	KY	S	NOTLAR	A	B	C		
KM4		erkekler sıcaklığının doğusunda						●					taşlarda erimeler, derz aralarındaki harçlarda dökülmeler var.			●	
T3		erkekler sıcaklığının güneyinde								●		●	sivalarda dökülmeler var. Tonoz üzerinde toprak birikintisi ve bitkilenmeler var.			●	
T4		erkekler sıcaklığının batısında								●		●	sivalarda dökülmeler var. Tonoz üzerinde toprak birikintisi ve bitkilenmeler var.			●	
T5		erkekler sıcaklığının kuzeyinde								●		●	sivalarda dökülmeler var. Tonoz üzerinde toprak birikintisi ve bitkilenmeler var.			●	
T6		erkekler sıcaklığının doğusunda								●		●	sivalarda dökülmeler var. Tonoz üzerinde toprak birikintisi ve bitkilenmeler var.			●	
K4		erkekler sıcaklığının kubbesi			5,46	5,21					●		Sivalarda dökülmeler, topraklanma, bitkilenme var. Kubbede 23 adet ışıklı var. Işıklıkların 2 adeti yıkılmıştır. 3 adet ışıklıkta tuğla ile kapatılmış.				●

Kısaltmalar: Zx Zemin numaraları, Dx Duvar Numaraları, KPx Kapı numaraları, Px Pencere Numaraları, Kx Kubbe Numaraları, Tx Tonoz Numaraları, KMx Kemer numaraları, X: Boy(m), Y: En (m), H: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz Taş, KT: Kesme Taş, TU: Tuğla, KY: Kayrak Taşı, S: Sıva, A: iyi, B: Orta, C: kötü

Çizelge 3.8. Yapı iç tanımlama tablosu – Z03-a erkekler sıcaklığı halvet 1

Z03-a HALVET 1 (ERKEKLER BÖLÜMÜ SICAKLIK)		ANAHTAR PLAN														
																
YAPI ELEMANI	FORMU	YERİ	ÖLÇÜLER				MALZEMELER					DURUM				
			X	Y	H	Ç	M	KT	TU	KY	S	NOTLAR	A	B	C	
D1		halvet 1'in güney duvarı	2,33		0,92		●						duvardaki sıvalar dökülmüştür. Duvardaki buhar çıkışı ortaya çıkmıştır.			●
D2		halvet 1'in batı duvarı	1,89		0,90			●					duvardaki sıvalar dökülmüştür. Taşlarda erime olmuştur.			●
D3		halvet 1'in kuzeybatı duvarı	0,74		0,89			●					duvardaki sıvalar dökülmüştür. Taşlarda erime olmuştur.			●
KP11		erkekler sıcaklığının güneydoğu duvarında	0,71	1,87				●					taşlarda erimeler var.			●
D4		halvet 1'in kuzey duvarı	1,80		0,91			●					duvardaki sıvalar dökülmüştür. Taşlarda erime olmuştur.			●

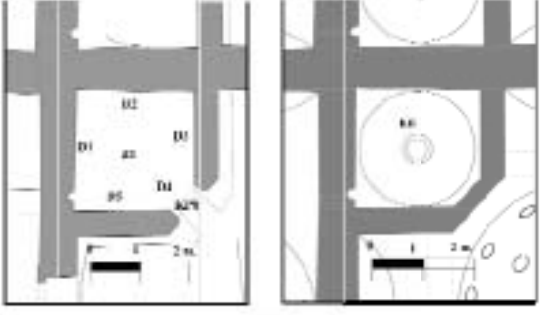

Kısaltmalar: Zx Zemin numaraları, Dx Duvar Numaraları, KPx Kapı numaraları, Px Pencere Numaraları, Kx Kubbe Numaraları, Tx Tonoz Numaraları, KMx Kemer numaraları, X: Boy(m), Y: En (m), H: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz Taş, KT: Kesme Taş, TU: Tuğla, KY: Kayrak Taşı, S: Sıva, A: iyi, B: Orta, C: kötü

Çizelge 3.8. (Devam) Yapı iç tanımlama tablosu – Z03-a erkekler sıcaklığı halvet 1

YAPI ELEMANI	FORMU	YERİ	ÖLÇÜLER				MALZEMELER					DURUM				
			X	Y	H	Ç	M	KT	TU	KY	S	NOTLAR	A	B	C	
D5		halvet 1'in güney duvarı	2,39		0,92		●						duvardaki sıvalar dökülmüştür.		●	
Z1			2,41	2,33									döşeme toprak dolmuştur.			●
K5										●			pandantif geçişli kubbenin sıvaları dökülmüştür. Nemlenmeler var. Ortasında ısklık var.		●	

Kısaltmalar: Zx Zemin numaraları, Dx Duvar Numaraları, KPx Kapı numaraları, Px Pencere Numaraları, Kx Kubbe Numaraları, Tx Tonoz Numaraları, KMx Kemer numaraları, X: Boy(m), Y: En (m), H: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz Taş, KT: Kesme Taş, TU: Tuğla, KY: Kayrak Taşı, S: Sıva, A: iyi, B: Orta, C: kötü

Çizelge 3.9. Yapı iç tanımlama tablosu – Z03-b erkekler sıcaklığı halvet 2

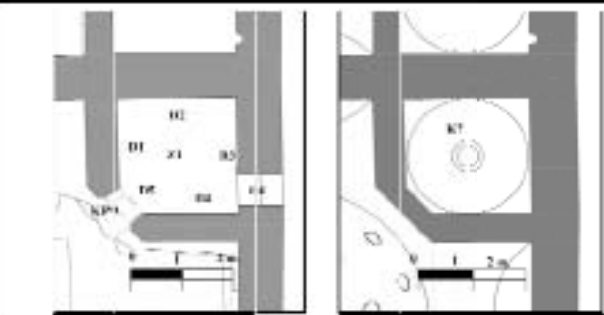
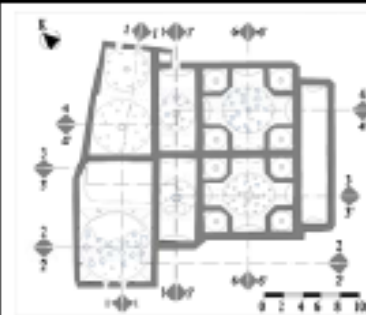

Z03-b HALVET 2 (ERKEKLER BÖLÜMÜ SICAKLIK)		ANAHTAR PLAN														
																
YAPIL ELEMANI	FORMU	YERİ	ÖLÇÜLER				MALZEMELER					DURUM				
			X	Y	H	Ç	M	KT	TU	KY	S	NOTLAR	A	B	C	
D1		halvet 2'in güney duvarı	2,33		0,90		●						duvardaki sıvalar dökülmüştür. Duvardaki buhar çıkışı ortaya çıkmıştır.			●
D2		halvet 2'in batı duvarı	2,39		0,92		●						duvardaki sıvalar dökülmüştür.			●
D3		halvet 2'in kuzey duvarı	1,79		0,89			●					duvardaki sıvalar dökülmüştür. Taşlarda erime olmuştur.			●
D4		halvet 2'in kuzeydoğu duvarı	0,70		0,90			●					duvardaki sıvalar dökülmüştür. Taşlarda erime			●
KP8		erkekler sıcaklığının güneybatı duvarında	0,70	1,81				●					taşlarda erimeler var.			●
Kısaltmalar: Zx Zemin numaraları, Dx Duvar Numaraları, KPx Kapı numaraları, Px Pencere Numaraları, Kx Kubbe Numaraları, Tx Tonoz Numaraları, KMx Kemer numaraları, X: Boy(m), Y: En (m), H: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz Taş, KT: Kesme Taş, TU: Tuğla, KY: Kayrak Taşı, S: Sıva, A: iyi, B: Orta, C: kötü																

Çizelge 3.9. (Devam) Yapı iç tanımlama tablosu – Z03-b erkekler sıcaklığı halvet 2

YAPI ELEMANI	FORMU	YERİ	ÖLÇÜLER				MALZEMELER					DURUM				
			X	Y	H	Ç	M	KT	TU	KY	S	NOTLAR	A	B	C	
D5		halvet 2'in doğu duvarı	1,94		0,88		●						duvardaki sıvalar dökülmüştür. Duvardaki buhar çıkışı ortaya çıkmıştır.		●	
Z1			2,42	2,30								döşeme toprak dolmuştur.			●	
K6									●			pandantif geçişli kubbenin sıvaları dökülmüştür. Nemlenmeler var. Ortasında çukluk var.		●		

Kısaltmalar: Zx Zemin numaraları, Dx Duvar Numaraları, KPx Kapı numaraları, Px Pencere Numaraları, Kx Kubbe Numaraları, Tx Tonoz Numaraları, KMx Kemer numaraları, X: Boy(m), Y: En (m), H: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz Taş, KT: Kesme Taş, TU: Tuğla, KY: Kayrak Taşı, S: Sıva, A: iyi, B: Orta, C: kötü

Çizelge 3.10. Yapı iç tanımlama tablosu – Z03-c erkekler sıcaklığı halvet 3

Z03-c HALVET 3 (ERKEKLER BÖLÜMÜ SICAKLIĞI)		ANAHTAR PLAN															
																	
YAPIL BİLEMANI	FORMU	YERİ	ÖLÇÜLER				MALZEMELER					DURUM					
			X	Y	H	Ç	M	KT	TU	KY	S	NOTLAR	A	B	C		
D1		halvet 3'ün güney duvarı	1,73		0,86									duvardaki sıvalar dökülmüştür. Taşlarda erime olmuştur.			
D2		halvet 3'ün batı duvarı	2,35		0,88									duvardaki sıvalar dökülmüştür.			
D3		halvet 3'ün kuzey duvarı	2,24		0,89									duvardaki sıvalar dökülmüştür. Taşlarda erime olmuştur.			
D4		halvet 3'ün kuzey duvarında	0,59	0,76										kesme taşlarda erimeler var. su deposuna açılıyor.			
D4		halvet 3'ün doğu duvarı	1,87		0,86									duvardaki sıvalar dökülmüştür. Taşlarda erime olmuştur.			

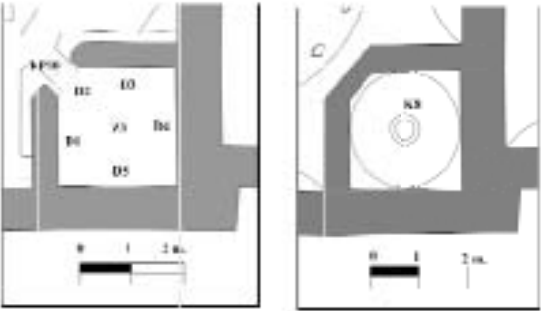
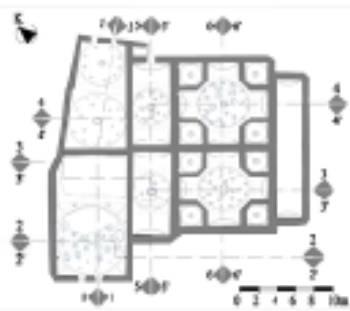

Kısaltmalar: Zx Zemin numaraları, Dx Duvar Numaraları, KPx Kapı numaraları, Px Pencere Numaraları, Kx Kubbe Numaraları, Tx Tonoz Numaraları, KMx Kemer numaraları, X: Boy(m), Y: En (m), H: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz Taş, KT: Kesme Taş, TU: Tuğla, KY: Kayrak Taşı, S: Sıva, A: iyi, B: Orta, C: kötü

Çizelge 3.10. (Devam) Yapı iç tanımlama tablosu – Z03-c erkekler sıcaklığı halvet 3

YAPİ ELEMANI	FORMU	YERİ	ÖLÇÜLER				MALZEMELER					DURUM			
			X	Y	H	Ç	M	KT	TU	KY	S	NOTLAR	A	B	C
D5		halvet 2'ın kuzeydoğu duvarı	0,69		0,88							duvardaki sıvalar dökülmüştür.			
KP9		erkekler sıcaklığının kuzeydoğu duvarında	0,71	1,81								taşlarda erimeler var.			
Z1			2,33	2,24								döşeme toprak dolmuştur.			
K6												pandantif geçişi kubbenin sıvaları dökülmüştür. Nemlenmeler var. Ortasında ısklık var.			

Kısaltmalar: Zx Zemin numaraları, Dx Duvar Numaraları, KPx Kapı numaraları, Px Pencere Numaraları, Kx Kubbe Numaraları, Tx Tonoz Numaraları, KMx Kemer numaraları, X: Boy (m), Y: En (m), H: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz Taş, KT: Kesme Taş, TU: Tuğla, KY: Kayrak Taşı, S: Sıva, A: iyi, B: Orta, C: kötü

Çizelge 3.11. Yapı iç tanımlama tablosu – Z03-d erkekler sıcaklığı halvet 4

Z03-d HALVET 4 (ERKEKLER BÖLÜMÜ SICAKLIĞI)							ANAHTAR PLAN								
															
YAPIL BİLEMANI	FORMU	YERİ	ÖLÇÜLER				MALZEMELER					DURUM			
			X	Y	H	Ç	M	KT	TU	KY	S	NOTLAR	A	B	C
D1		halvet 4'ün güney duvarı	1,72		0,88		●					duvardaki sıvalar dökülmüştür. Taşlarda erime olmuştur.		●	
D2		halvet 4'ün güneybatı duvarı	0,71		0,92		●					duvardaki sıvalar dökülmüştür. Taşlarda erime olmuştur.		●	
KP10		erkekler sıcaklığının kuzeydoğu duvarında	0,71	1,85			●					taşlarda erimeler var.		●	
D3		halvet 4'ün batı duvarı	1,83		0,91		●					duvardaki sıvalar dökülmüştür. Taşlarda erime olmuştur.		●	
D4		halvet 4'ün kuzey duvarı	2,33		0,89		●					duvardaki sıvalar dökülmüştür.		●	

Kısaltmalar: Zx Zemin numaraları, Dx Duvar Numaraları, KPx Kapı numaraları, Px Pencere Numaraları, Kx Kubbe Numaraları, Tx Tonoz Numaraları, KMx Kemer numaraları, X: Boy(m), Y: En (m), H: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz Taş, KT: Kesme Taş, TU: Tuğla, KY: Kayrak Taşı, S: Sıva, A: iyi, B: Orta, C: kötü

Çizelge 3.11. (Devam) Yapı iç tanımlama tablosu – Z03-d erkekler sıcaklığı halvet 4

YAPI ELEMANI	FORMU	YERİ	ÖLÇÜLER				MALZEMELER					DURUM				
			X	Y	H	Ç	M	KT	TU	KY	S	NOTLAR	A	B	C	
D5		halvet 4'ün doğu duvarı	2,30		0,88		●						duvardaki sıvalar dökülmüştür.		●	
Z1			2,28	2,29									döşeme toprak dolmuştur. Döşemede delik var.			●
KS									●				pandantif geçişli kubbenin sıvaları dökülmüştür. Nemlenmeler var. Ortasında ışıklık var.		●	

Kısaltmalar: Zx Zemin numaraları, Dx Duvar Numaraları, KPx Kapı numaraları, Px Pencere Numaraları, Kx Kubbe Numaraları, Tx Tonoz Numaraları, KMx Kemer numaraları, X: Boy(m), Y: En (m), H: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz Taş, KT: Kesme Taş, TU: Tuğla, KY: Kayrak Taşı, S: Sıva, A: iyi, B: Orta, C: kötü

Z04 Su Deposu

Kuzey cephesi boyunca uzanmaktadır. Üzeri beşik tonoz ile örtülüdür. 2,50 m genişliğinde ve 15,45 m boyundadır (Resim 3.63 - 3.64). Külhan toprak altında kaldığı ve servis kısmı yıkıldığı için ancak var olan fotoğraflardan ve kaynaklardan bilgi edinmekteyiz. Su deposu ve külhan için Samur (1996) şöyle demektedir [3].

‘Su deposu suyun kumalara tazyikle akmasını sağlamak için 12. ve 13. yüzyıl hamamlarında da olduğu gibi, su haznesi, halvet ve sıcaklık kotundan 0,50 m yüksek tutulmuştur.

Külhan, su deposunun altında yer almakta ve genel olarak bütün hamamlarda olduğu gibi ağzı ateşin geri tepmemesi ve külhancıyı yakmaması için bir niş içine alınmıştır.

Ocağın döşeme altından geçen alev ve duman kanalları 0,25 m çapında duvarlardan inen şaküli tütekliklerle bağlanmıştır. Bu dolaşımı tamamlayan duman, ocak nişi üzerindeki tek bacadan dışarı çıkmaktadır. Depodaki suyun ısınmasını sağlamak için külhanın üzerini örten tonozla gömülü 1,70 m çapında yuvarlak ve bir fırını hatırlatan bakır bir kazan yerleştirilmiştir. Bunun üzerine akan su daha iyi ısınmaktadır.’

Hamamın Z04 su deposuna ait iç tanımlama tabloları (Çizelge 3.12)’de gösterilmiştir.

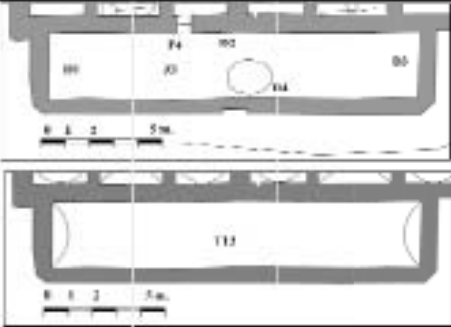

Resim 3.63. Su deposu döşeme görünüşü
2009 - E.İ.İ

Resim 3.64. Su deposu genel görünüşü
2009 - E.İ.İ

Çizelge 3.12. Yapı iç tanımlama tablosu – Z04 su deposu

Z04 SU DEPOSU		ANAHTAR PLAN														
																
YAPİ ELEMANI	FORMU	YERİ	ÖLÇÜLER				MALZEMELER					DURUM				
			X	Y	H	Ç	M	KT	TU	KY	S	NOTLAR	A	B	C	
D1		su deposunun doğu duvarı	3,00		0,61		●					●	svvalarda dökülmeler var, duvarda daman isleri var.		●	
D2		su deposunun güney duvarı	15,49		-0,85		●					●	svvalarda dökülmeler var, duvarda daman isleri var.		●	
P4		su deposunun güney duvarında	0,59	0,76				●	●				kesme taşlarda erimeler var. su deposuna açılıyor.			●
D3		su deposunun batı duvarı	3,00		0,61		●					●	svvalarda dökülmeler var, duvarda daman isleri var.		●	
D4		su deposunun kuzey duvarı	15,42		-0,85		●					●	svvalarda dökülmeler var, duvarda daman isleri var.		●	
Kısaltmalar: Zx Zemin numaraları, Dx Duvar Numaraları, KPx Kapı numaraları, Px Pencere Numaraları, Kx Kubbe Numaraları, Tx Tonoz Numaraları, KMx Kemer numaraları, X: Boy (m), Y: En (m), H: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz Taş, KT: Kesme Taş, TU: Tuğla, KY: Kayrak Taşı, S: Sıva, A: iyi, B: Orta, C: kötü																

Çizelge 3.12. (Devam) Yapı iç tanımlama tablosu – Z04 su deposu

YAPI ELEMANI	FORMU	YERİ	ÖLÇÜLER				MALZEMELER					DURUM				
			X	Y	H	Ç	M	KT	TU	KY	S	NOTLAR	A	B	C	
Z1			3,00	15,43									toprak dolmuştur			●
T13										●		●				●

Kısaltmalar: Zx Zemin numaraları, Dx Duvar Numaraları, KPx Kapı numaraları, Px Pencere Numaraları, Kx Kubbe Numaraları, Tx Tonoz Numaraları, KMx Kemer numaraları, X: Boy(m), Y: En (m), H: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz Taş, KT: Kesme Taş, TU: Tuğla, KY: Kayrak Taşı, S: Sıva, A: iyi, B: Orta, C: kötü

Z05 Kadınlar Bölümü Soyunmalığı

Hamamın batı tarafında, doğusundan erkekler soyunmalığına bitişik ve batısına doğru eğik düzgün olmayan dikdörtgen bir mekandır. Kadınlar bölümü soyunmalığı 66,91 m²'dir. Kadınlar bölümü soyunmalığı ortasında kesme taştan örölmüş KM1 notasyonlu bir kemerle ikiye ayrılır. Kemere metal gergi yerleştirilmiştir (Resim 3.65). Kadınlar bölümü soyunmalığın doğusundaki bölümün merkezinde 1, çevresinde 18 olmak üzere toplamda 19 ışıklıklı pendantif geçişli K9 notasyonlu bir kubbe ile örtölüdür (Resim 3.66). Batısındaki bölüm ise merkezinde 1, çevresinde 9 olmak üzere toplamda 10 ışıklıklı pendantif geçişli K10 notasyonlu bir kubbe ile örtölüdür (Resim 3.67). Geçişler kesme taş, kubbeler ise tuğladan örölmüştür.

Kadınlar bölümü soyunmalığına giriş, dışarı açılan kuzeybatı köşesinde ve erkekler bölümü soyunmalığından açılan güneydoğu köşesinde yer alan iki kapıdan yapılmaktadır. D6 notasyonlu doğu duvarının güney köşesindeki KP5 notasyonlu kapısının üzerinde ströktürel bir çatlak yer almaktadır (Resim 3.68). D4 notasyonlu kuzey duvarının batısında 1,16 m genişliğinde, 2,50 m uzunluğunda, yüksekliği (± 0.00 kabul edilen hattan) +1.32 m olan dışarıya açılan KP12 notasyonlu kapı ise tahta ile kapatılmıştır. Dışarı açılan bu kapının üzeri tekne tonoz ile örtölüdür (Resim 3.69). Buranın eskiden kadınlar kısmının girişı olduğu düşünölmektedir [3].

D6 notasyonlu doğu duvarında briketten yapılmış yüzeyi sıvanmış bölme paravanlar vardır (Resim 3.70). D3 notasyonlu batı duvarında iki adet tuğladan yapılmış basık kemerli 0,75 m x 0,90 m ebatlarında P5.1 ve P5.2 notasyonlu pencereler yer almaktadır (Resim 3.71). Kadınlar bölümü soyunmalığından D6 notasyonlu kuzey duvarında yer alan 0,87 m x 2,00 m ebatlarında kesme taştan yapılmış KP13 notasyonlu kapıdan kadınlar ılıkliğına geçilmektedir (Resim 3.72).

Kadınlar bölümü soyunmalığının döşemesi toprakla doludur. Döşeme malzemesi zeminde kalmamıştır. Dışarıya açılan KP12 notasyonlu kapının önüne toprak yığılmıştır. Ayrıca kadınlar bölümü soyunmalığının ortasında havuz bulunmaktadır (Resim 3.73).

Hamamın Z05 kadınlar bölümü soyunmalığına ait iç tanımlama tabloları (Çizelge 3.13)'de gösterilmiştir.

Resim 3.65. Kadınlar bölümü soyunmalığı

KM1 kemeri - 2009 E.İ.İ

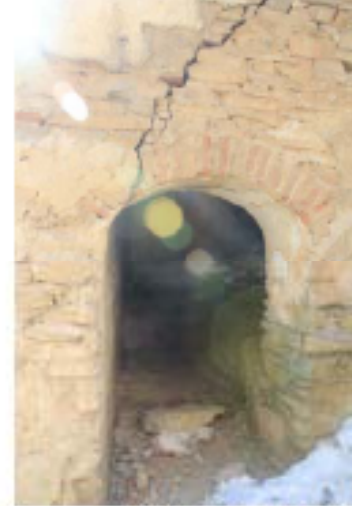
Resim 3.66. Kadınlar bölümü soy.

K9 kubbesi - 2009 E.İ.İ

Resim 3.67. Kadınlar bölümü soy.

K10 kubbesi - 2009 E.İ.İ

Resim 3.68. Kadınlar bölümü soy.

KP5 kapısı - 2009 E.İ.İ

Resim 3.69. Kadınlar bölümü soyunmalığı KP12 kapısı - 2009 E.İ.İ

Resim 3.70. Kadınlar bölümü soyunmalığı
D6 duvarı - 2009 E.İ.İ

Resim 3.71. Kadınlar bölümü soy.
D3 duvarı- 2009 E.İ.İ

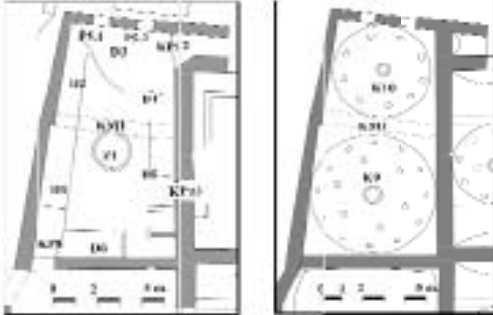
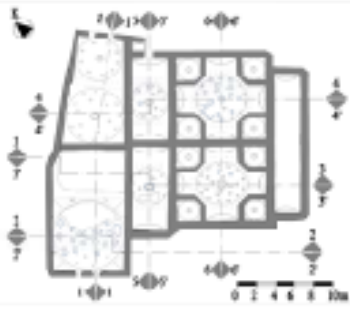

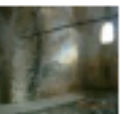

Resim 3.72. Kadınlar böl. soy. KP13 notasyonlu ılıklığa geçiş kapısı - 2009 E.İ.İ

Resim 3.73. Kadınlar bölümü soyunmalığının ortasında yer alan havuz - 2009 E.İ.İ

Çizelge 3.13. Yapı iç tanımlama tablosu – Z05 kadınlar bölümü soyunmalık

Z05 KADINLAR BÖLÜMÜ SOYUNMALIK		ANAHTAR PLAN													
															
YAPIL ELEMANI	FORMU	YERİ	ÖLÇÜLER				MALZEMELER					DURUM			
			X	Y	H	Ç	M	KT	TU	KY	S	NOTLAR	A	B	C
D1		kadınlar soyunmalığı'nın doğu tarafının güney duvarı	6,86		3,45		●				●	sevalarda dökülmeler, nemlenme var			●
D2		kadınlar soyunmalığı'nın batı tarafının güney duvarı	5,37		3,39		●			●	sevalarda dökülmeler, nemlenme var, duvarda duman işleri var.			●	
D3		kadınlar soyunmalığı'nın batı duvarı	4,61		3,50		●		●	●	sevalarda dökülmeler, nemlenmeler var.			●	
P5.1		kadınlar soyunmalığı'nın batı duvarında	0,75	0,90					●		taşlarda dökülme, taşlar arasındaki harçlar dökülme var.			●	
<p>Kısaltmalar: Zx Zemin numaraları, Dx Duvar Numaraları, KPx Kapı numaraları, Px Pencere Numaraları, Kx Kubbe Numaraları, Tx Tonoz Numaraları, KMx Kemer numaraları, X: Boy(m), Y: En (m), H: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz Taş, KT: Kesme Taş, TU: Tuğla, KY: Kayrak Taşı, S: Sıva, A: iyi, B: Orta, C: kötü</p>															

Çizelge 3.13. (Devam) Yapı iç tanımlama tablosu – Z05 kadınlar bölümü soyunmalık

YAPI ELEMANI	FORMU	YERİ	ÖLÇÜLER				MALZEMELER					DURUM				
			X	Y	H	Ç	M	KT	TU	KY	S	NOTLAR	A	B	C	
P5.2		kadınlar soyunmalığı'nın batı duvarında	0,75	0,90					●			taşlarda dökülme, taşlar arasındaki harçlar			●	
D4		kadınlar soyunmalığı'nın batı tarafının kuzey duvarı	5,41		3,37		●		●		●	sivalarda dökülme, duvarda çatlak, taşlarda aşınmalar var.			●	
KP12		kadınlar soyunmalığı'nın batı tarafının kuzey duvarında	1,91	2,13					●			sivalarda dökülmeler var.			●	
D5		kadınlar soyunmalığı'nın doğu tarafının kuzey duvarı	6,10		3,42		●		●		●	sivalarda kabarmalar, dökülmeler var. duvarlarda nem var.			●	
KP13		kadınlar soyunmalığı'nın doğu tarafının kuzey duvarında	0,87	2,07					●			kesme taşlarda erimeler var, derz aralarındaki harçlarda dökülmeler var.			●	
D6		kadınlar soyunmalığı'nın doğu duvarı	6,55		3,48		●		●		●	sivalarda dökülme, duvarda duman isisi var, duvarda çatlak var.			●	
KP5		kadınlar soyunmalık doğu duvarında	1,11	2,18			●		●			basık kemerli kapı. Çatlak var			●	
Z1		kadınlar soyunmalık	5,79	11,86								toprak yığılı, ortada oval betonla yapılmış bir havuz var				●

Kısaltmalar: Zx: Zemin numaraları, Dx: Duvar Numaraları, KPx: Kapı numaraları, Px: Pencere Numaraları, Kx: Kubbe Numaraları, Tx: Tonoz Numaraları, KMx: Kemer numaraları, X: Boy(m), Y: En (m), H: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz Taş, KT: Kesme Taş, TU: Tuğla, KY: Kayrak Taşı, S: Sıva, A: iyi, B: Orta, C: kötü

Çizelge 3.13. (Devam) Yapı iç tanımlama tablosu – Z05 kadınlar bölümü soyunmalık

YAPI ELEMANI	FORMU	YERİ	ÖLÇÜLER				MALZEMELER					DURUM					
			X	Y	H	Ç	M	KT	TU	KY	S	NOTLAR	A	B	C		
KM1		kadınlar soyunmalığının ortasında												sevalarda dökülmeler, kesme taşlarda erimeler var.			
K9		kadınlar soyunmalığının doğu tarafı			6,35	2,88								Sevalarda dökülmeler, topraklanma ve bitkilene var. Kubbede 19 adet ışıklı var			
K10		kadınlar soyunmalığının batı tarafı			5,11	2,29								Sevalarda dökülmeler, topraklanma ve bitkilene var. Kubbede 10 adet ışıklı var			

Kisaltmalar: Zx Zemin numaraları, Dx Duvar Numaraları, KPx Kapı numaraları, Px Pencere Numaraları, Kx Kubbe Numaraları, Tx Tonoz Numaraları, KMx Kemer numaraları, X: Boy(m), Y: En (m), H: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz Taş, KT: Kesme Taş, TU: Tuğla, KY: Kayrak Taşı, S: Sıva, A: iyi, B: Orta, C: kötü

Z06 Kadınlar Bölümü Ilıklığı

Ilıklık, doğu-batı doğrultusunda enine dikdörtgen planlıdır. Kadınlar ılıkığı 37,24 m² dir. İki yanlar beşik tonoz, ortası pandantif geçişli kubbe ile örtülüdür. Geçişler, düzgün kesme taş; kubbe ve tonozlar tuğla ile örülmüştür. Kubbede 13 adet ılıkık vardır ve bu ılıkıkların 5 adeti yıkılmıştır (Resim 3.74). Çatı örtüleri arasında, düzgün kesme taşla örülü yuvarlak kemer vardır (Resim 3.75).

Ilıklığa giriş; kadınlar soyunmalığından, ılıkığın D1 notasyonlu güney duvarına açılmış basık kemerli, düzgün kesme taş söveli KP13 notasyonlu kapıdan sağlanmıştır (Resim 3.76). Ilıklığın D1 notasyonlu güney duvarındaki sıvaların dökülmesi sonucu duman kanalı ortaya çıkmıştır (Resim 3.77). D2 notasyonlu batı duvarının üst kesiminde, P6 notasyonlu pencere bulunmaktadır (Resim 3.78). Basık kemerli 0,85 m x 2,2 m ebatlarında KP14 notasyonlu kapıdan sıcaklık girişi, kuzey duvarının ortasındadır ve bu KP14 notasyonlu kapı düzgün kesme taştan sövelerle çerçevesidir (Resim 3.79).

Ilıklığın döşemesi, toprakla doludur. Döşeme malzemesi zeminde kalmamıştır. Ilıklığın batı tarafında 2,88 m x 2,70 m ebatlarında havuz bulunmaktadır (Resim 3.80). Ayrıca döşemede delikler vardır (Resim 3.81).

Hamamın Z06 kadınlar bölümü ılıkığına ait iç tanımlama tabloları (Çizelge 3.14)'de gösterilmiştir.

Resim 3.74. Kadınlar böl. ılıkığı
K11 kubbesi - 2009 E.İ.İ

Resim 3.75. Kadınlar böl. ılıkığı
KM2 kemeri- 2009 E.İ.İ

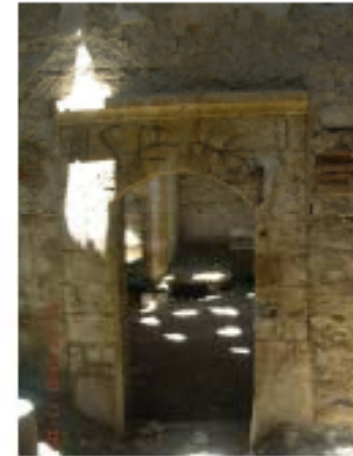
Resim 3.76. Kadımlar bölümü ılıkhğı
KP13 kapısı - 2009 E.İ.İ

Resim 3.77. Kadımlar bölümü ılıkhğı
duman kanalı - 2009 E.İ.İ

Resim 3.78. Kadımlar bölümü ılıkhğı
D2 duvarı - 2009 E.İ.İ

Resim 3.79. Kadımlar bölümü ılıkhğı
KP14 kapısı - 2009 E.İ.İ

Resim 3.80. Kadımlar bölümü ılıkhğındaki
havuz - 2009 E.İ.İ

Resim 3.81. Kadımlar bölümü ılıkhğındaki
delik - 2009 E.İ.İ

Çizelge 3.14. Yapı iç tanımlama tablosu – Z06 kadınlar bölümü iliklik

Z06 KADINLAR BÖLÜMÜ İLİKLİK		ANAHTAR PLAN													
YAPİ ELEMANI	FORMU	YERİ	ÖLÇÜLER				MALZEMELER					DURUM			
			X	Y	H	Ç	M	KT	TU	KY	S	NOTLAR	A	B	C
D1		kadınlar ilikliğinin güney duvarı	9,02		2,93		●	●			●	sivalar dökülmüş, buhar çıkışı görülmektedir.			●
KP13		kadınlar ilikliğinin güney duvarında	0,87	2,07				●				kesme taşlarda erimeler var, derz aralarındaki harçlarda dökülmeler var.			●
D2		kadınlar ilikliğinin batı duvarı	4,04		2,88		●		●			sivelerde dökülmeler var.			●
P6		kadınlar ilikliğinin batı duvarında	0,90	0,90			●		●			taşlarda dökülme, taşlar arasındaki harçlar dökülme var.			
D3		kadınlar ilikliğinin kuzey duvarı	8,98		2,89		●	●			●	sivalar dökülmüş, taşların derzlerindeki harçlar dökülmüş.			●
<p>Kısaltmalar: Zx Zemin numaraları, Dx Duvar Numaraları, KPx Kapı numaraları, Px Pencere Numaraları, Kx Kubbe Numaraları, Tx Tonoz Numaraları, KMx Kemer numaraları, X: Boy(m), Y: En (m), H: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz Taş, KT: Kesme Taş, TU: Tuğla, KY: Kayrak Taşı, S: Siva, A: iyi, B: Orta, C: kötü</p>															

Çizelge 3.14. (Devam) Yapı iç tanımlama tablosu – Z06 kadınlar bölümü ilıklık

YAPI ELEMANI	FORMU	YERİ	ÖLÇÜLER				MALZEMELER					DURUM				
			X	Y	H	Ç	M	KT	TU	KY	S	NOTLAR	A	B	C	
KP14		kadınlar ilıklığının kuzey duvarında	0,86	2,20									kesme taşlarda erimeler var, derz aralarındaki harçlarda dökülmeler var.			●
D4		kadınlar ilıklığının doğu duvarı	4,01			2,87		●					sıvalarda dökülmeler, daman isi var.			●
Z1		kadınlar ilıklığının zemini	4,04	9,06									zemin toprak dolu döşemesinde delikler var			●
KM1		kadınlar ilıklığının batı tarafında							●				taşlarda erimeler, derz aralarındaki harçlarda dökülmeler var.			●
KM2		kadınlar ilıklığının doğu tarafında							●				taşlarda erimeler, derz aralarındaki harçlarda dökülmeler var.			●
T7		kadınlar ilıklığının batı tarafında						●				●	sıvalarda dökülmeler var. Tonoz üzerinde toprak birikintisi ve bitkilenmeler var			●
T8		kadınlar ilıklığının doğu tarafında						●				●	sıvalarda dökülmeler var. Tonoz üzerinde toprak birikintisi ve bitkilenmeler var.			●
K11		kadınlar ilıklığının kubbesi				5,11	5,21					●	Sıvalarda dökülmeler, topraklanma ve bitkilenme var. Kubbede 13 adet ışık var. Işıkların 5 adeti yıkılmıştır.			●

Kısaltmalar: Zx Zemin numaraları, Dx Duvar Numaraları, KPx Kapı numaraları, Px Pencere Numaraları, Kx Kubbe Numaraları, Tx Tonoz Numaraları, KMx Kemer numaraları, X: Boy(m),

Y: En (m), H: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz Taş, KT: Kesme Taş, TU: Tuğla, KY: Kayrak Taşı,

S: Sıva, A: iyi, B: Orta, C: kötü

Z07 Kadınlar Bölümü Sıcaklığı

Kadınlar bölümü sıcaklığı, “dört eyvanlı ve köşe halvetli” alan şemasına sahiptir. Z07 kadınlar bölümü sıcaklığı 50 m², Z07-a halvet-1 5,83 m², Z07-b halvet-2 6,02 m², Z07-c halvet-3 5,59 m², Z07-d halvet-4 5,65 m²’dir. Eyvanlar, beşik tonoz (T9, T10, T11, T12); orta bölüm ve halvetler, pandantif geçişli birer kubbe ile kapatılmıştır. Halvetleri sıcaklıktan ayıran duvarlar ve geçişler, düzgün kesme taş (Resim 3.82); kubbe ve tonozlar, tuğla ile inşa edilmiştir. Halvet kubbelerinin (K13, K14, K15, K16) ortalarında birer ışıklık bulunmaktadır (Resim 3.83). K12 notasyonlu orta kubbe ise 26 adet ışıklık vardır ve bu ışıklıkların 18 adeti yıkılmıştır (Resim 3.84). Sıvalar tamamen dökülmüş durumdadır. Eski fotoğraflarda K12 notasyonlu ortadaki kubbe süslemeler görülmektedir (Resim 3.85).

Kadınlar bölümü sıcaklığına, güneyindeki eyvan 1’in D1 notasyonlu güney duvarının ortasındaki basık kemerli KP14 notasyonlu kapısından girilmektedir (Resim 3.86). Duvardaki sıvaların dökülmesi somucunda duman çıkışları ortaya çıkmıştır. Halvetlerle sıcaklığı ayıran kesme taştan yapılmış duvarlar köşede pahlanarak birleşirler. Pahlı köşelerde halvetlere giriş kapıları yer almaktadır (Resim 3.87). Hamamda galvaniz su tesisat boruları açıktan gitmektedir (Resim 3.88). Z07-a halvet-1’in D1 notasyonlu güney duvarı, Z07-b halvet-2’nin D1 notasyonlu güney duvarı ile Z07-d halvet-4’ün D4 notasyonlu kuzey duvarındaki sıvaların dökülesi somucunda buhar çıkışları görülmektedir.

Döşemelerin büyük kısmının çökmesi nedeniyle halvetlere, kadınlar bölümü ılıklığına ve erkekler bölümü sıcaklığına geçen cehennemlik kanalları gözükmemektedir (Resim 3.89). Eyvan 2, eyvan 3, eyvan 4’ün döşemelerinin bir kısmı, eyvan 2’nin döşemesi tamamen yıkılmıştır. Zeminler toprak dolmuştur. Halvet 1’in döşemeleri yıkılmış, halvet 2, halvet 3, halvet 4’ün döşemeleri durmakta ama hamamın diğer yerlerinde olduğu gibi döşeme kaplaması yoktur.

Hamamın Z07 kadınlar bölümü sıcaklık, Z07-a halvet-1, Z07-b halvet-2, Z07-c halvet-3, Z07-d halvet-4 ‘e ait iç tanımlama tabloları (Çizelge 3.15)’de gösterilmiştir.

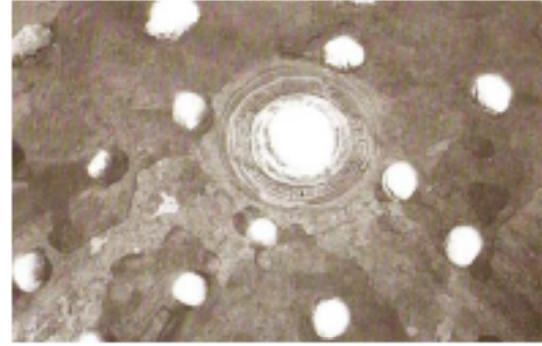
Resim 3.82. Kadımlar bölümü sıcaklık halvet duvarları - 2011 E.İ.İ

Resim 3.83. Kadınlar bölümü sıcaklık halvet içi ışıklık- 2009 E.İ.İ

Resim 3.84. Kadımlar bölümü sıcaklık K12 kubbesi - 2009 E.İ.İ

Resim 3.85. Kadınlar bölümü sıcaklık K12 kubbesi [1]

Resim 3.86. Kadımlar bölümü sıcaklığı KP14 giriş kapısı - 2009 E.İ.İ

Resim 3.87. Kadmlar bölümü sıcaklığı halvete giriş kapısı - 2009 E.İ.İ

Resim 3.88. Kadmlar bölümü sıcaklığı eyvan duvarı ve açıktan giden galvaniz su boruları- 2009 E.İ.İ

Resim 3.89. Kadmlar bölümü sıcaklığı cehennemlik kanalları - 2009 E.İ.İ

Çizelge 3.15. Yapı iç tanımlama tablosu – Z07 kadınlar bölümü sıcaklık

Z07 KADINLAR BÖLÜMÜ SICAKLIK						ANAHTAR PLAN									
YAPILAN BİLEŞENİ	FORMU	YERİ	ÖLÇÜLER				MALZEMELER					DURUM			
			X	Y	H	Ç	M	KT	TU	KY	S	NOTLAR	A	B	C
D1		kadınlar sıcaklığının güney duvarı	3,05		2,64		●	●			●	sıvalarda dökülmeler var. Buhar çıkışı açığı çıkmıştır.			●
KP14		kadınlar sıcaklığının güney duvarında	0,86	2,20				●				kesme taşlarda erimeler var, derz aralarındaki harçlarda dökülmeler var.			●
D2		kadınlar sıcaklığının batı duvarı	1,94		0,90			●			●	sıvalarda dökülmeler, taşlarda erimeler var.			●
D3		kadınlar sıcaklığının güneybatı duvarı	1,52		2,69			●			●	sıvalarda dökülmeler, taşlarda erimeler var.			●
KP15		kadınlar sıcaklığının güneybatı duvarında	0,73	1,87				●				taşlarda erimeler var.			●

Kısaltmalar: Zx Zemin numaraları, Dx Duvar Numaraları, KPx Kapı numaraları, Px Pencere Numaraları, Kx Kubbe Numaraları, Tx Tonoz Numaraları, KMx Kemer numaraları, X: Boy(m), Y: En (m), H: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz Taş, KT: Kesme Taş, TU: Tuğla, KY: Kayrak Taşı, S: Sıva, A: iyi, B: Orta, C: kötü

Çizelge 3.15. (Devam) Yapı iç tanımlama tablosu – Z07 kadınlar bölümü sıcaklık

YAPI ELEMANI	FORMU	YERİ	ÖLÇÜLER				MALZEMELER					DURUM				
			X	Y	H	Ç	M	KT	TU	KY	S	NOTLAR	A	B	C	
D4		kadınlar sıcaklığının güney duvarı	1,87		0,92								svvalarda dökülmeler, taşlarda erimeler var.			
D5		kadınlar sıcaklığının batı duvarı	3,19		2,74								svvalarda dökülmeler. Duvarda nemlenmeler var.			
D6		kadınlar sıcaklığının kuzey duvarı	1,81		0,93								svvalarda dökülmeler, taşlarda erimeler var.			
D7		erkekler sıcaklığının kuzeybatı duvarı	1,53		2,67								svvalarda dökülmeler, taşlarda erimeler var.			
KP16		kadınlar sıcaklığının kuzeybatı duvarında	0,74	1,94									taşlarda erimeler var.			
D8		kadınlar sıcaklığının batı duvarı	1,96		0,93								svvalarda dökülmeler, taşlarda erimeler var.			
D9		kadınlar sıcaklığının kuzey duvarı	3,07		2,67								svvalarda dökülmeler, taşlarda erimeler var. Duvarda nemlenmeler var			

Kısaltmalar: Zx Zemin numaraları, Dx Duvar Numaraları, KPx Kapı numaraları, Px Pencere Numaraları, Kx Kubbe Numaraları, Tx Tonoz Numaraları, KMx Kemer numaraları, X: Boy(m), Y: En (m), H: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz Taş, KT: Kesme Taş, TU: Tuğla, KY: Kayrak Taşı, S: Sıva, A: iyi, B: Orta, C: kötü

Çizelge 3.15. (Devam) Yapı iç tanımlama tablosu – Z07 kadınlar bölümü sıcaklık

YAPI ELEMANI	FORMU	YERİ	ÖLÇÜLER				MALZEMELER					DURUM				
			X	Y	H	Ç	M	KT	TU	KY	S	NOTLAR	A	B	C	
D10		kadınlar sıcaklığının doğu duvarı	1,88		0,90								sıvalarda dökülmeler, taşlarda erimeler var.			
D11		kadınlar sıcaklığının kuzeydoğu duvarı	1,50		2,66								sıvalarda dökülmeler, taşlarda erimeler var. Duvarda nemlenmeler var			
KP17		kadınlar sıcaklığının kuzeydoğu duvarında	0,72	1,93									taşlarda erimeler var.			
D12		kadınlar sıcaklığının kuzey duvarı	1,85		0,87								sıvalarda dökülmeler, taşlarda erimeler var.			
D13		kadınlar sıcaklığının batı duvarı	3,26		2,66								sıvalarda dökülmeler. Duvarda nemlenmeler var.			
D14		kadınlar sıcaklığının güney duvarı	1,81		0,90								sıvalarda dökülmeler, taşlarda erimeler var.			
D15		kadınlar sıcaklığının güneydoğu duvarı	1,53		2,67								sıvalarda dökülmeler, taşlarda erimeler var.			

Kısaltmalar: Zx Zemin numaraları, Dx Duvar Numaraları, KPx Kapı numaraları, Px Pencere Numaraları, Kx Kubbe Numaraları, Tx Tonoz Numaraları, KMx Kemer numaraları, X: Boy(m), Y: En (m), H: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz Taş, KT: Kesme Taş, TU: Tuğla, KY: Kayrak Taşı, S: Sıva, A: iyi, B: Orta, C: kötü

Çizelge 3.15. (Devam) Yapı iç tanımlama tablosu – Z07 kadınlar bölümü sıcaklık

YAPI ELEMANI	FORMU	YERİ	ÖLÇÜLER				MALZEMELER					DURUM				
			X	Y	H	Ç	M	KT	TU	KY	S	NOTLAR	A	B	C	
KP18		kadınlar sıcaklığının güneydoğu duvarında	0,73	1,90									taşlarda erimeler var.			
D16		kadınlar sıcaklığının kuzey duvarında	1,86		0,89								taşlarda erimeler var.			
Z1		kadınlar sıcaklığının zemini	9,19	9,00									döşemeler tamamen yıkılmış, ohenemlikler görülebilmektedir			
KM1		kadınlar sıcaklığının kuzeyinde											taşlarda erimeler, derz aralarındaki harçlarda dökümler var.			
KM2		kadınlar sıcaklığının batısında											taşlarda erimeler, derz aralarındaki harçlarda dökümler var.			
KM3		erkekler sıcaklığının doğusunda											taşlarda erimeler, derz aralarındaki harçlarda dökümler var.			
KM4		kadınlar sıcaklığının güneyinde											taşlarda erimeler, derz aralarındaki harçlarda dökümler var.			

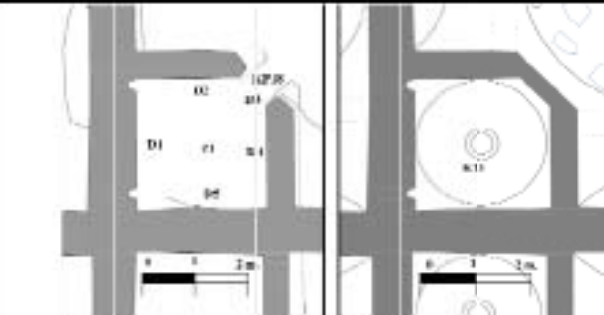

Kısaltmalar: Zx Zemin numaraları, Dx Duvar Numaraları, KPx Kapı numaraları, Px Pencere Numaraları, Kx Kubbe Numaraları, Tx Tonoz Numaraları, KMx Kemer numaraları, X: Boy(m), Y: En (m), H: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz Taş, KT: Kesme Taş, TU: Tuğla, KY: Kayrak Taşı, S: Sıva, A: iyi, B: Orta, C: kötü

Çizelge 3.15. (Devam) Yapı iç tanımlama tablosu – Z07 kadınlar bölümü sıcaklık

YAPI ELEMANI	FORMU	YERİ	ÖLÇÜLER				MALZEMELER					DURUM					
			X	Y	H	Ç	M	KT	TU	KY	S	NOTLAR	A	B	C		
T9		kadınlar sıcaklığının kuzeyinde									●		●	svalarda dökülmeler var. Tonoz üzerinde toprak birikintisi ve bitkilenmeler var.		●	
T10		kadınlar sıcaklığının batısında									●		●	svalarda dökülmeler var. Tonoz üzerinde toprak birikintisi ve bitkilenmeler var.		●	
T11		kadınlar sıcaklığının doğusunda									●		●	svalarda dökülmeler var. Tonoz üzerinde toprak birikintisi ve bitkilenmeler var.		●	
T12		kadınlar sıcaklığının güneyinde									●		●	svalarda dökülmeler var. Tonoz üzerinde toprak birikintisi ve bitkilenmeler var.		●	
K12		kadınlar sıcaklığının kubbesi			5,55	4,04					●			Svalarda dökülmeler, topraklanma ve bitkilenme var. Kubbede 26 adet ışıklı var. Işıklıkların 18 adeti yıkılmıştır.		●	

Kısaltmalar: Zx Zemin numaraları, Dx Duvar Numaraları, KPx Kapı numaraları, Px Pencere Numaraları, Kx Kubbe Numaraları, Tx Tonoz Numaraları, KMx Kemer numaraları, X: Boy (m), Y: En (m), H: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz Taş, KT: Kesme Taş, TU: Tuğla, KY: Kayrak Taşı, S: Sıva, A: iyi, B: Orta, C: kötü

Çizelge 3.16. Yapı iç tanımlama tablosu – Z07-a kadınlar sıcaklığı halvet 1

Z07-a HALVET-1 (KADINLAR BÖLÜMÜ SICAKLIK)		ANAHTAR PLAN														
																
YAPI ELEMANI	FORMU	YERİ	ÖLÇÜLER				MALZEMELER					DURUM				
			X	Y	H	Ç	M	KT	TU	KY	S	NOTLAR	A	B	C	
D1		halvet 1'in güney duvarı	2,44		0,87		●						duvardaki sıvalar dökülmüştür. Duvardaki buhar çıkışları ortaya çıkmıştır.			●
D2		halvet 1'in batı duvarı	1,93		0,86			●					duvardaki sıvalar dökülmüştür. Taşlarda erime olmuştur.			●
D3		halvet 1'in kuzeybatı duvarı	0,73		0,89			●					duvardaki sıvalar dökülmüştür. Taşlarda erime olmuştur.			●
KP18		kadınlar sıcaklığının güneydoğu duvarında	0,73	1,90				●					taşlarda erimeler var.			●
D4		halvet 1'in kuzey duvarı	1,92		0,88			●					duvardaki sıvalar dökülmüştür. Taşlarda erime olmuştur.			●

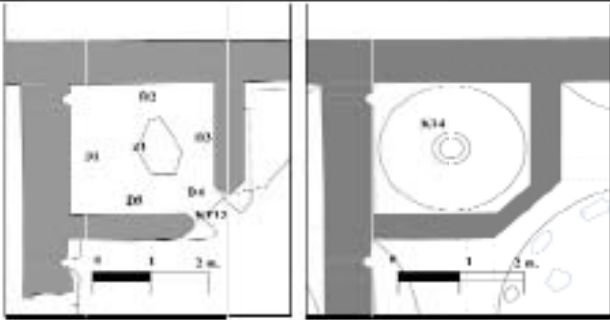
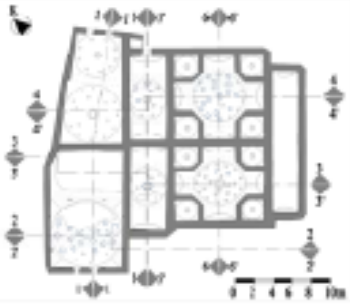

Kısaltmalar: Zx Zemin numaraları, Dx Duvar Numaraları, KPx Kapı numaraları, Px Pencere Numaraları, Kx Kubbe Numaraları, Tx Tonoz Numaraları, KMx Kemer numaraları, X: Boy(m), Y: En (m), H: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz Taş, KT: Kesme Taş, TU: Tuğla, KY: Kayrak Taşı, S: Sıva, A: iyi, B: Orta, C: kötü

Çizelge 3.16. (Devam) Yapı iç tanımlama tablosu – Z07-a kadınlar sıcaklığı halvet 1

YAPİ ELEMANI	FORMU	YERİ	ÖLÇÜLER				MALZEMELER					DURUM					
			X	Y	H	Ç	M	KT	TU	KY	S	NOTLAR	A	B	C		
D5		halvet 1'in güney duvarı	2,44		0,87		●						duvardaki sıvalar dökülmüştür.			●	
Z1			2,44	2,43									döşeme yıkılmış, toprak dolmuştur.				●
K13										●			pandantif geçişi kubbenin sıvaları dökülmüştür. Nemlenmeler var. Ortasında ışıklık var.			●	

Kısaltmalar: Zx Zemin numaraları, Dx Duvar Numaraları, KPx Kapı numaraları, Px Pencere Numaraları, Kx Kubbe Numaraları, Tx Tonoz Numaraları, KMx Kemer numaraları, X: Boy(m), Y: En (m), H: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz Taş, KT: Kesme Taş, TU: Tuğla, KY: Kayrak Taşı, S: Sıva, A: iyi, B: Orta, C: kötü

Çizelge 3.17. Yapı iç tanımlama tablosu – Z07-b kadınlar sıcaklığı halvet 2

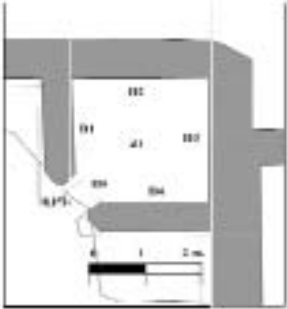

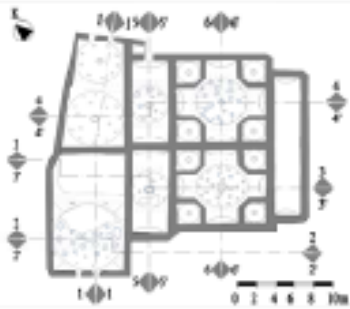

Z07-b HALVET-2 (KADINLAR BÖLÜMÜ SICAKLIK)		ANAHTAR PLAN														
																
YAPIL ELEMANI	FORMU	YERİ	ÖLÇÜLER				MALZEMELER					DURUM				
			X	Y	H	Ç	M	KT	TU	KY	S	NOTLAR	A	B	C	
D1		halvet 2'in güney duvarı	2,48		0,87		●						duvardaki sıvalar dökülmüştür. Duvardaki buhar çıkışı ortaya çıkmıştır.			●
D2		halvet 2'in batı duvarı	2,49		0,85		●						duvardaki sıvalar dökülmüştür.			●
D3		halvet 2'in kuzey duvarı	1,93		0,89			●					duvardaki sıvalar dökülmüştür. Taşlarda erime olmuştur.			●
D4		halvet 2'in kuzeydoğu duvarı	0,73		0,87			●					duvardaki sıvalar dökülmüştür. Taşlarda erime			●
KP15		kadınlar sıcaklığının güneybatı duvarında	0,73	1,87				●					taşlarda erimeler var.			●
<p>Kısaltmalar: Zx Zemin numaraları, Dx Duvar Numaraları, KPx Kapı numaraları, Px Pencere Numaraları, Kx Kubbe Numaraları, Tx Tonoz Numaraları, KMx Kemer numaraları, X: Boy(m), Y: En (m), H: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz Taş, KT: Kesme Taş, TU: Tuğla, KY: Kayrak Taşı, S: Sıva, A: iyi, B: Orta, C: kötü</p>																

Çizelge 3.17. (Devam) Yapı iç tanımlama tablosu – Z07-b kadınlar sıcaklığı halvet 2

YAPİ ELEMANI	FORMU	YERİ	ÖLÇÜLER				MALZEMELER					DURUM				
			X	Y	H	Ç	M	KT	TU	KY	S	NOTLAR	A	B	C	
D5		halvet 2'in doğu duvarı	1,98				●						duvardaki sıvalar dökülmüştür. Duvardaki buhar çıkışı ortaya çıkmıştır.		●	
Z1			2,47	2,47									döşeme toprak dolmuştur.			●
K14									●				pandantif geçişli kubbenin sıvaları dökülmüştür. Nemlenmeler var. Ortasında çukluk var.		●	

Kısaltmalar: Zx Zemin numaraları, Dx Duvar Numaraları, KPx Kapı numaraları, Px Pencere Numaraları, Kx Kubbe Numaraları, Tx Tonoz Numaraları, KMx Kemer numaraları, X: Boy(m), Y: En (m), H: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz Taş, KT: Kesme Taş, TU: Tuğla, KY: Kayrak Taşı, S: Sıva, A: iyi, B: Orta, C: kötü

Çizelge 3.18. Yapı iç tanımlama tablosu – Z07-c kadınlar sıcaklığı halvet 3

Z07-c HALVET-3 (KADINLAR BÖLÜMÜ SICAKLIK)						ANAHTAR PLAN											
																	
YAPI ELEMANI	FORMU	YERİ	ÖLÇÜLER				MALZEMELER					DURUM					
			X	Y	H	Ç	M	KT	TU	KY	S	NOTLAR	A	B	C		
D1		halvet 3'ün güney duvarı	1,85		0,84								duvardaki sıvalar dökülmüştür. Taşlarda erime olmuştur.				
D2		halvet 3'ün batı duvarı	2,43		0,86								duvardaki sıvalar dökülmüştür.				
D3		halvet 3'ün kuzey duvarı	2,40		0,85								duvardaki sıvalar dökülmüştür. Taşlarda erime olmuştur.				
D4		halvet 3'ün doğu duvarı	1,89		0,87								duvardaki sıvalar dökülmüştür. Taşlarda erime olmuştur.				
D5		halvet 2'ın kuzey doğu duvarı	0,74		0,86								duvardaki sıvalar dökülmüştür.				

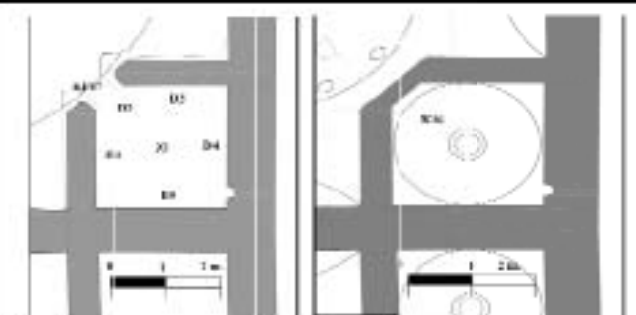
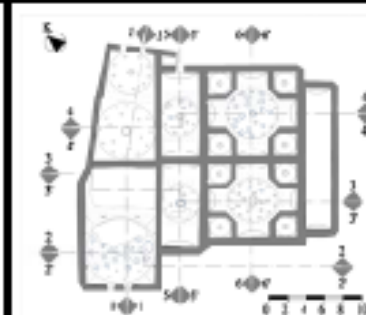

Kısaltmalar: Zx Zemin numaraları, Dx Duvar Numaraları, KPx Kapı numaraları, Px Pencere Numaraları, Kx Kubbe Numaraları, Tx Tonoz Numaraları, KMx Kemer numaraları, X: Boy(m), Y: En (m), H: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz Taş, KT: Kesme Taş, TU: Tuğla, KY: Kayrak Taşı, S: Sıva, A: iyi B: Orta, C: kötü

Çizelge 3.18. (Devam) Yapı iç tanımlama tablosu – Z07-c kadınlar sıcaklığı halvet 3

YAPI ELEMANI	FORMU	YERİ	ÖLÇÜLER				MALZEMELER					DURUM				
			X	Y	H	Ç	M	KT	TU	KY	S	NOTLAR	A	B	C	
KP16		kadınlar sıcaklığının kuzeybatı duvarında	0,74	1,93									taşlarda erimeler var.			
Z1			2,40	2,39									döşeme toprak dolmuştur.			
K15													pandantif geçişi kubbenin sivaları dökülmüştür. Nemlenmeler var. Ortasında açıklık var.			

Kısaltmalar: Zx: Zemin numaraları, Dx: Duvar Numaraları, KPx: Kapı numaraları, Px: Pencere Numaraları, Kx: Kubbe Numaraları, Tx: Tonoz Numaraları, KMx: Kemer numaraları, X: Boy(m), Y: En (m), H: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz Taş, KT: Kesme Taş, TU: Tuğla, KY: Kayrak Taşı, S: Sıva, A: iyi, B: Orta, C: kötü

Çizelge 3.19. Yapı iç tanımlama tablosu – Z07-d kadınlar sıcaklığı halvet 4

Z07-d HALVET-4 (KADINLAR BÖLÜMÜ SICAKLIK)						ANAHTAR PLAN									
															
YAPI ELEMANI	FORMU	YERİ	ÖLÇÜLER				MALZEMELER					DURUM			
			X	Y	H	Ç	M	KT	TU	KY	S	NOTLAR	A	B	C
D1		halvet 4'ün güney duvarı	1,91		0,91							duvardaki sıvalar dökülmüştür. Taşlarda erime olmuştur.			
D2		halvet 4'ün güneybatı duvarı	0,72		0,89							duvardaki sıvalar dökülmüştür. Taşlarda erime olmuştur.			
KP17		kadınlar sıcaklığının kuzeydoğu duvarında	0,72	1,93								taşlarda erimeler var.			
D3		halvet 4'ün batı duvarı	1,93		0,91							duvardaki sıvalar dökülmüştür. Taşlarda erime olmuştur.			
D4		halvet 4'ün kuzey duvarı	2,38		0,90							duvardaki sıvalar dökülmüştür. Buhar çıkışı açığı çıkmıştır.			
<p>Kısaltmalar: Zx Zemin numaraları, Dx Duvar Numaraları, KPx Kapı numaraları, Px Pencere Numaraları, Kx Kubbe Numaraları, Tx Tonoz Numaraları, KMx Kemer numaraları, X: Boy(m), Y: En (m), H: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz Taş, KT: Kesme Taş, TU: Tuğla, KY: Kayrak Taşı, S: Sıva, A: iyi, B: Orta, C: kötü</p>															

Çizelge 3.19. (Devam) Yapı iç tanımlama tablosu – Z07-d kadınlar sıcaklığı halvet 4

YAPI ELEMANI	FORMU	YERİ	ÖLÇÜLER				MALZEMELER					DURUM				
			X	Y	H	Ç	M	KT	TU	KY	S	NOTLAR	A	B	C	
D5		halvet 4'ün doğu duvarı	2,41		0,92		●						duvardaki sıvalar dökülmüştür.			●
Z1			2,42	2,38									döşeme toprak dolmuştur.			●
K16										●			pandantif geçişli kubbenin sıvaları dökülmüştür. Nemlenmeler var. Ortasında ışiklik var.			●

Kısaltmalar: Zx: Zemin numaraları, Dx: Duvar Numaraları, KPx: Kapı numaraları, Px: Pencere Numaraları, Kx: Kubbe Numaraları, Tx: Tonoz Numaraları, KMx: Kemer numaraları, X: Boy(m), Y: En (m), H: Yükseklik (m), Ç: Çap M: Moloz Taş, KT: Kesme Taş, TU: Tuğla, KY: Kayrak Taşı, S: Sıva, A: iyi, B: Orta, C: kötü

4. ANALİZLER

4.1. Yapı Malzemesi ve Taşıyıcı Sistem Analizi

Akşehir Yukarı (Gavur) Hamamı'nın taşıyıcı sistem analizi, iki ana başlık altında incelenmiştir.

Birinci grup olan düşey taşıyıcı elemanlar; temel, duvarlar ve cehennemlik ayaklardır. Duvarlar kendi yüklerini ve üst örtünün yükünü temele aktarmaktadır. Duvar kalınlıkları 0,50 m - 0,80 m arasında değişmektedir. Kadımlar bölümü soyunmalığı ve erkekler bölümü sıcaklığındaki bölme duvarın kalınlığı 0,15 m'dir. Cehennemlik ayakları da aynı şekilde döşemenin yükünü temele aktarmaktadır.

İkinci grup açıklık geçici taşıyıcı elemanlar; kubbeler, geçiş elemanları (pandantifler, yuvarlak kemerli tromplar), tonozlar ve kemerlerdir. Yapıda sıcaklık bölümünde eyvanlara geçişlerde ve ılıklik bölümünde genişletmek için kullanılan kemerler ve kapı açıklıklarında teğet kemerler kullanılmıştır. Bu elemanlar üzerine gelen yükü duvarlara aktarmaktadır. Sıcaklık mekanındaki kemerler 0,65 m, diğer kemerlerde ise duvar 0,45 m kalınlığındadır.

Yapıda iki tip tonoz bulunmaktadır. Birincisi basık tonozlar, Z02 notasyonlu erkekler bölümü ılıkliğında, Z03 notasyonlu erkekler bölümü sıcaklığındaki eyvanlarda, Z06 notasyonlu kadınlar bölümü ılıkliğında ve Z07 notasyonlu kadınlar bölümü sıcaklığındaki eyvanlarda kullanılmıştır. İkincisi Z04 notasyonlu su deposu mekanının üst örtüsünü oluşturan yarım daire tonozdur. Kubbeler ise hamamın esas üst örtüsünü oluşturmaktadır. Üzerine gelen yükü kimi yerlerde duvarlara kimi yerde de kemerlere aktarmaktadır.

Akşehir Yukarı (Gavur) Hamamı'nın temel kotu görülemediğinden, bu konuda yeterli bilgi verilememektedir.

Yapının strüktürel sistem elemanları (EK-3 Şekil 3.9 - 3.12)'de gösterilmiştir.

4.2. Yapım Tekniği ve Malzeme Kullanımı Analizi

Akşehir Yukarı (Gavur) Hamamı'nın yapım tekniği yığmadır. Yapım tekniği analizi "duvarlar, kemerler ve üst örtü" olarak üç başlık altında incelenmiştir.

Yapının duvarlarında moloz taş ve kesme taş kullanılmıştır. Moloz taş yapının ana duvarlarını oluşturmaktadır. Sıcaklıkların halvetlerden ayıran duvarlarda kesme taş kullanılmıştır. Yapıda kullanılan kesme taşların yüksekliği eşit tutulmaya çalışılmış ve şaşurtmalı örülmüştür (Resim 4.1). Yine aynı şekilde duvarlarında kullanılan moloz taşların yükseklikleri de eşit tutulmaya çalışılmış ve şaşurtmalı olarak örülmüştür (Resim 4.2). Taşların arasındaki seviyeyi ayarlamak için tuğla kırıklar, kayrak taşları ve derz harcı kullanılmıştır. Tuğla kırıklarının doğrudan taşıyıcı özelliği olmamasına karşın moloz taşların düzgün görünmesini sağlamıştır.

Resim 4.1. Yapıda kullanılan kesme taş
2009 - E.İ.İ

Resim 4.2. Yapıda kullanılan moloz taş
2009 - E.İ.İ

Yapıda kemerler kesme taştan ve tuğladan örülmüştür. Erkekler bölümü soyunmalığın kuzey girişteki KP1 notasyonlu büyük kapı, güneyindeki KP4 notasyonlu büyük kapı ile erkekler bölümü soyunmalığından kadınlar soyunmalığına geçen KP5 notasyonlu kapının kemerleri tuğladan yapılmıştır. Erkekler bölümünün

sıcaklığındaki kapatılan P2 notasyonlu pencere ve ılıklığındaki kapatılan P3 notasyonlu pencere, erkekler bölümü sıcaklığından su deposuna açılan P4 notasyonlu pencere ile kadınlar bölümünün soyunmalığındaki P5.1, P5.2 notasyonlu pencereler ve ılıklığındaki P6 notasyonlu pencerenin kemerleri tuğladan yapılmıştır. Binadaki diğer bütün kapı ve pencereler ile soyunmalıklardaki, ılıklıklardaki ve sıcaklıklardaki eyvanları ayıran kemerler kesme taştan yapılmıştır.

Yapıda mevcut üst örtüler, tonozlar ve kubbelerdir. Hepsi tuğladan örülmüştür. İç yüzeyleri sıva ile kaplıdır.

Yapıda kullanılan malzemeler ve buldukları yerler, (EK-3 Şekil 3.1-3.7)'de verilmiştir.

4.3. Mimari Elemanların Analizi

Bu analizde Akşehir Yukarı (Gavur) Hamamı'nda bulunan mimari elemanların yerleri ve formları gösterilmiştir. Mimari elemanlar kapsamında kapı ve pencere açıklıkları, silmeler ve ışıklıklar incelenmiştir. Yapıdaki mimari elemanlar sınırlı olduğundan bir tipoloji oluşturulamamıştır.

Kapılar

Yapıda toplam 18 adet kapı açıklığı bulunmaktadır. Kapı kasaları ve kanatları yok olmuştur.

1. Kapı erkekler bölümü soyunmalığının giriş kapısı KP1 notasyonlu 1,96 m x 3,26 m boyutlarında basık kemerlidir.
2. Kapı erkekler bölümü soyunmalığının giriş kapısı KP2 notasyonlu 1,09 m x 2,15 m boyutlarında basık kemerlidir.
3. Kapı erkekler bölümü soyunmalığının giriş kapısı KP3 notasyonlu 1,09 m x 2,41 m boyutlarında basık kemerlidir.

4. Kapı erkekler bölümü soyunmalığının giriş kapısı KP4 notasyonlu 1,91 m x 5,22 m boyutlarında basık kemerlidir.
5. Kapı erkekler bölümü soyunmalığından kadınlar soyunmalığına geçiş kapısı KP5 notasyonlu 1,11 m x 2,18 m boyutlarında basık kemerlidir.
6. Kapı erkekler bölümü soyunmalığından erkekler ılıklığına geçiş kapısı KP6 notasyonlu 0,89 m x 2,36 m boyutlarında basık kemerlidir.
7. Kapı erkekler bölümü ılıklığından erkekler sıcaklığına geçiş kapısı KP7 notasyonlu 0,88 m x 2,20 m boyutlarında basık kemerlidir.
8. Kapı erkekler bölümü sıcaklığından halvet 2'ye geçiş kapısı KP8 notasyonlu 0,71 m x 1,81 m boyutlarında basık kemerlidir.
9. Kapı erkekler bölümü sıcaklığından halvet 3'e geçiş kapısı KP9 notasyonlu 0,71 m x 1,80 m boyutlarında basık kemerlidir.
10. Kapı erkekler bölümü sıcaklığından halvet 4'e geçiş kapısı KP10 notasyonlu 0,71 m x 1,85 m boyutlarında basık kemerlidir.
11. Kapı erkekler bölümü sıcaklığından halvet 1'e geçiş kapısı KP11 notasyonlu 0,71 m x 1,87 m boyutlarında basık kemerlidir.
12. Kapı kadınlar bölümü soyunmalığına giriş kapısı KP12 notasyonlu 1,91 m x 2,13 m boyutlarında tekne tonozludur.
13. Kapı kadınlar bölümü soyunmalığından kadınlar ılıklığına geçiş kapısı KP13 notasyonlu 0,87 m x 2,2 m boyutlarında basık kemerlidir.
14. Kapı kadınlar bölümü ılıklığından kadınlar sıcaklığına geçiş kapısı KP14 notasyonlu 0,86 m x 2,2 m boyutlarında basık kemerlidir.
15. Kapı kadınlar bölümü sıcaklığından halvet 2'ye geçiş kapısı KP15 notasyonlu 0,73 m x 1,87 m boyutlarında basık kemerlidir.
16. Kapı kadınlar bölümü sıcaklığından halvet 3'e geçiş kapısı KP16 notasyonlu 0,74 m x 1,94 m boyutlarında basık kemerlidir.
17. Kapı kadınlar bölümü sıcaklığından halvet 4'e geçiş kapısı KP17 notasyonlu 0,72 m x 1,93 m boyutlarında basık kemerlidir.
18. Kapı kadınlar bölümü sıcaklığından halvet 1'e geçiş kapısı KP18 notasyonlu 0,73 m x 1,90 m boyutlarında basık kemerlidir.

Pencereler

Yapıda toplam 8 adet pencere açıklığı bulunmaktadır. Pencere kasaları ve kanatları yok olmuştur.

1. Pencere erkekler bölümü soyunmalığındaki P1.1, P1.2, P1.3, P1.4 notasyonlu pencereler 0,71 m x 1,20 m boyutlarında basık kemerlidir.
2. Pencere erkekler bölümü ılıklığindeki P2 notasyonlu pencere 0,70 m x 0,90 m boyutlarında basık kemerlidir. Pencere kapatılmıştır.
3. Pencere erkekler bölümü sıcaklığındaki P3 notasyonlu pencere 0,63 m x 0,77 m boyutlarında basık kemerlidir. Pencere kapatılmıştır.
4. Pencere erkekler bölümü sıcaklığından su deposuna açılan P4 notasyonlu pencere 0,59 m x 0,76 m boyutlarında basık kemerlidir.
5. Pencere kadınlar bölümü soyunmalığındaki P5.1, P5.2 notasyonlu pencereler 0,75 m x 0,90 m boyutlarında basık kemerlidir.
6. Pencere kadınlar bölümü ılıklığindeki P6 notasyonlu pencere 0,90 m x 0,90 m boyutlarında basık kemerlidir.
7. Pencere su deposunun ortasında P7 notasyonlu pencere 1,05 m x 0,86 m boyutlarında basık kemerlidir. Pencere kapatılmıştır.
8. Pencere erkekler bölümü soyunmalığındaki P8.1, P8.2 notasyonlu pencereler 1,05 m x 0,86 m boyutlarında basık kemerlidir.

Silmeler, ışıklıklar

Sıcaklık bölümlerinde kemer başlangıç hizasında giden 2 farklı silme vardır. Duvarlardaki silmelerde bozulmalar vardır.

Kubbelerde bulunan ışıklıklar dıştan içeri doğru açılan yuvarlak şeklindedir. Bunların bazıları kapanmış, bazıları düşmüş, yıkılmıştır.

Yapıda tespit edilen mimari elemanlar, (EK-3 Şekil 3.8)'de verilmiştir.

4.4. Taşıyıcı Yapı Problemleri ve Malzeme Bozulmaları

Yapıda meydana gelen taşıyıcı problemleri çatlaklar ve taşıyıcı eleman kaybıdır. Çatlaklar, duvar yüzeylerinde oluşmuştur. Taşıyıcı eleman kaybı, yapının yok olma sürecini hızlandıran en önemli nedenlerden biridir. Taşıyıcı elemanların herhangi birinde oluşan bir zayıflık ve yıkılma sonucu, yapıda gerek strüktürel zayıflık, gerekse malzeme bozulmaları nedeniyle büyük hasar oluşmaktadır. Erkek soyunmağının bir kubbesi yok olmuş diğer kubbesinin bir kısmı yıkılmıştır. Erkek ılıkhğının da kubbesinin bir kısmı yıkılmıştır. Sıcaklıkların döşemelerinin büyük bir kısmı yok olmuştur.

Duvar yüzeylerinde derz ayrılmaları, yerinden oynamalar ve bunların sonucunda taş düşmesi görülmüştür. Bu durum yapının her cephesinde oluşmuştur.

Yapıda biyolojik etkenler; özellikle iç kısımda, üst örtüden gelen su ve nem tahribatı nedeniyle iç yüzeyin hemen hemen her yerinde malzeme bozulmalarına neden olmuştur. Yapıdaki su ve nem tahribatı daha çok çatıdaki ışıklıklardan ve yıkılmış yerlerden akan yağmur suları neden olmaktadır.

Yapı üzerinde tahribat yapan biyolojik etkenler yosunlar ve otsu bitkilerdir. Çatıdan akan sular iç cephelerde yosunlaşmalara neden olmuştur. Yosunlar nemli ve pürüzlü yüzeylerde yaşayarak kir ve lekeler oluşturmuşlardır.

Yapının çatısında yetişen bitkilerin kökleri taş malzemenin aralarına girerek, yapıda ayrılmalara, malzeme kayıplarına neden olmakta, strüktürel elemanlara zarar vermektedir.

Güneş gören yerlerde ıslamp - kuruma sonucu harçlardaki tuzlar harekete geçerek taşlar üzerinde bozulmalara neden olmaktadır. Yapıda malzemelerde meydana gelen bozulma ve kayıplar şu sınıflandırmaya göre yapılmıştır;

- Taş düşmesi: Fiziksel nedenlerden dolayı bağlayıcının çözülmesi ve bu nedenle taşların buldukları yerlerden ayrılması veya çeşitli nedenlerle oluşan malzeme kopmaları.
- Sıva dökülmesi: Duvar yüzeyindeki sıvaların dökülmesi.
- Derz ayrılması: Duvar yüzeyindeki derzlerin dökülmesi.

Akşehir Yukarı (Gavur) Hamamı'nda meydana gelen strüktürel problemler ve malzeme bozulmaları (EK-3 Şekil 3.9-3.19)'da ayrıntılı olarak gösterilmiştir.

5. HAMAM MİMARİSİ

5.1. Genel Tanım

İnsanlar yıllarca yıkanma ve temizlenme ihtiyaçları için eski dönemlerden itibaren çeşitli medeniyetlerde hamam binalarına rastlanır. Dinleri gereği Müslümanlar, özellikle Türkler, hamama büyük önem vermişlerdir [6].

Hamam kelimesi, Arapça hamam; banyo [7], İbranice hamam; sıcak olmak [8] sözcüklerinden türemiştir. Sözlük anlamı 'ısıtılan yer' demek olan sözcük, insanların temizlenme ve yıkanma ihtiyaçlarını karşılayan yapıların genel adı olarak kullanılmaktadır.

5.2. Tarihsel Gelişim

5.2.1. İlk dönem hamamları

Birçok dinde Tanrı huzuruna temizlenmeden, temiz kıyafetler giyilmeden çıkılamayacağına hükmedilmiş, ruh temizliği için beden temizliği şart koşulmuştur. Hintliler Ganj ve kollarını, Asurlular Fırat ve kollarını, Eski Mısırlılar Nil ve kollarını kutsal saymışlardır [9].

Gerek sağlık, gerekse inançlar, suyla olan bu ilişki, düzenli bir temizlik alışkanlığına dönüşmüş ve insanlar yıkanmak için yapılar inşa etme ihtiyacını hissetmişlerdir. Yıkanmak için yapılan ilk kapalı mekanların izlerine Hindistan, Eski Mısır, Antik Ege ve Yunan uygarlıklarında rastlanmaktadır [9].

Asurlular devrine ait Kral Adadniraris; saray harabelerinde bir hamam bulunduğu ve Seylan Adası'nda, Pokuma denilen hamam harabelerinin varlığından söz eder [10].

5.2.2. Yunan dönemi hamamları

M.Ö. 4. yüzyılda, Yunanistan'da oldukça gelişmiş, bedeni terbiye ve tedavi müessesesi halini almış hamamlar vardır [8].

Eski Yunan hamam yapıları hakkında bize tek bilgi veren Asos Hamamı harabelerinde 68,00 m x 5,00 m boyutlarında bir mekan bulunmaktadır [11].

5.2.3. Roma dönemi hamamları

Roma hamamlarının birden fazla sayıda girişi vardır. Kadınlar, erkekler, köleler ve hizmetlilerin girişleri ayrı kapılardan sağlanır. Yıkama bölümlerine girişin önünde, palaestra veya atrium adı verilen, ortası açık ve etrafı revaklı avlular bulunmaktadır [12].

Avludan, apodyterium adı verilen soyunma salonuna geçilir. Oldukça geniş boyutlardaki bu salonların duvarlarında nişler ve soyunma hücreleri yer almaktadır. Apodyterium'dan, soğuk su banyosu yapmak amacıyla kullanılan frigidarium'a ulaşılır. Üstü açık olan bu mekânın ortasında ve duvar kenarlarında, soğuk su küvetleri veya havuzları vardır [12].

Frigidarium'dan hamamın ılıklığı olarak adlandırılan tepydarium'a geçilir (Şekil 5.1). Hamamın en önemli ve sıcak salonu caldarium'dur. Bu bölüm genellikle dikdörtgen, kare veya haçvari planlıdır [12].

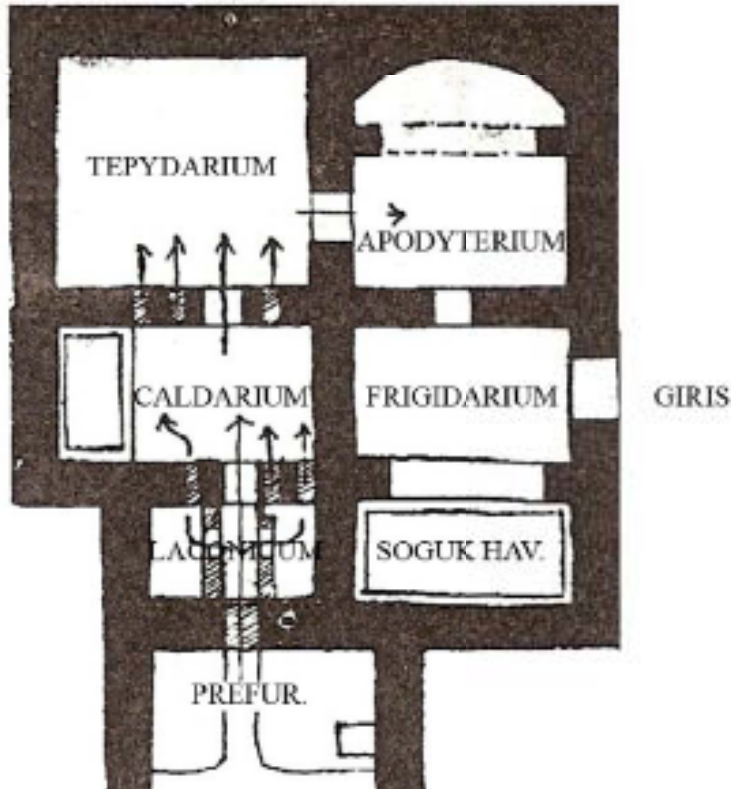
Hamamlarda sıcak hava ile merkezi ısıtma sistemi, ilk kez Romalılar döneminde kullanılmıştır [8].

Caldarium'un döşemesi, üst üste istiflenecek şekilde oluşturulmuş tuğla ayakların üzerine oturur. Yakılan odunların verdiği sıcaklık "Hypocaustum" denilen bir bodrumda, tuğla ayakların arasında dolaşır ve gerek "Tepidarium" gerek

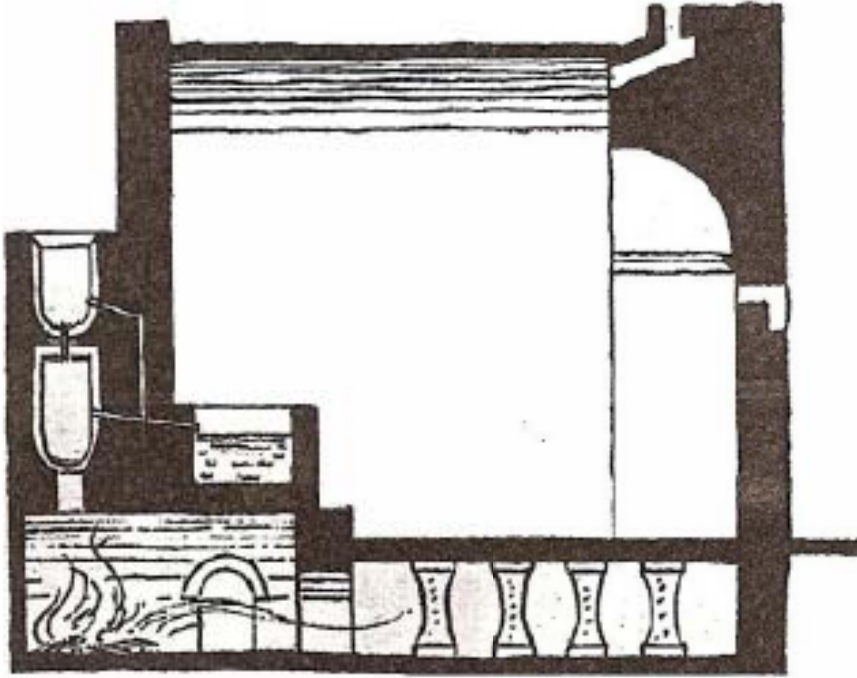
“Caldarium”u tabandan ısıtır (Şekil 5.2). Odunların dumanı ile buhar duvarın içine yerleştirilen pişmiş toprak künklerin yardımı ile dışarı atılır.

Bizans döneminde inşa edilen hamamlar, Roma döneminin devamı niteliğindedir. İstanbul, Constantinus, Arkadius, Zeuxippos ve Evdoksiya hamamları Bizans döneminden birkaç örnektir [12].

Bizanslılar, hamamları kendilerinden önce aynı topraklarda yaşamış olan Romahlardan, Türkler de XI. yüzyılda karşılaştıkları Bizanslılardan almış ve geliştirmişlerdir. Mekan özellikleri açısından birbirine büyük ölçüde benzeyen Roma Hamamı ve Türk Hamamı dini ve geleneksel nedenlerden dolayı birbirlerinden oldukça farklıdır [15].

Şekil 5.1. Roma devri hamam şeması [10]

Şekil 5.2. Roma devri hamamı külhan kesiti [10]

5.2.4. Türk hamamları

Türkler için temizlik ve yıkanma hem Orta Asya'da sürdürdükleri yaşamın bir parçası olması hem de dini nedenlerden dolayı büyük önem taşımıştır. Evlere, saraylara, külliyeleere, çarşılara kadar ihtiyaç duyulan her yerde çok sayıda hamam yaptırmışlardır [17].

Anadolu'nun fethinden önce, Türklerin yaşadıkları bölgelerde ne çeşit hamam inşa ettiklerine dair bilgimiz yoktur. Bununla birlikte göçebe Türklerde çerge adı verilen çadır hamamlarının olduğu ve Anadolu Selçuklu Sultanı I. Alaeddin Keykubad'ın da Hamam-ı Seferi denilen bir çadır hamamı ile sefere çıktığını yayınlardan öğrenmekteyiz. [16] Bazı kaynaklarda ise, şehirlerdeki halk hamamlarından bahsedilmektedir. Kirman'ın güneyindeki Nigar'da bulunan Selçuklu hamamı [45], bunlardan biridir ve sıcaklık mekanının kurgusu bakımından Anadolu'daki Türk hamamlarına yakın bir plan özelliği gösterir. [25]

Türklerin, Malazgirt zaferinin ardından kitleler halinde Anadolu'ya gelmeleri, geniş çaplı imar faaliyetlerini de beraberinde getirmiştir. Köklü bir kültüre sahip olan bu insanlar Orta Asya kökenli geleneklerini, Anadolu'nun yerel kültürleriyle kaynaştırdıkları ve çeşitli mimari eserlerin inşasına yöneldikleri görülür. Bununla birlikte, Türklerin öz kültürlerinin, mimari eserlerde ana kaburgayı oluşturduğu bir gerçektir. [32]

Yan yana iki hacimden ibaret ilk kaplıca örneklerinin ısıtılmış su ile çalışan hamamların mimari kompozisyonlarına ilham kaynağı olduğu da söylenmektedir.[25]

Türk Hamamları, genel itibariyle dıştan gösterişsiz, içten ise oldukça vurgulanmış mimari özellikleri ile karşımıza çıkmaktadır. Plan seması, yapı elemanları ve abartıya kaçmayan süsleme programları ile son derece başarılı bir şekilde düzenlenmiştir. Osmanlı Döneminde inşa edilen bazı hamamlar ise, devletin gücü ile doğru orantılı olarak abidevi bir mahiyet gösterir. [32]

Hamamlar, Osmanlı Mimarlığı'nın sayıca en zengin yapı türlerinden biridir. Bunun birinci sebebi, iyi gelir getiren kurumlar oldukları için hayır amaçlı olarak vakfedilmeleridir. İkinci sebep ise, ait oldukları yapı topluluğunun merkezi olan camilere cemaat çekmek istenmesidir [6].

Osmanlı hamamlarını kullanan suya göre, doğal sıcak su ile çalışan hamamlar ve suni ısıtma sistemi ile çalışan hamamlar olarak ikiye ayırmak mümkündür. Doğal sıcak su kaynağı üzerine inşa edilmiş ve genellikle sağlık amacıyla kullanılan yapılar, kaplıcalar olarak adlandırılır [19, 20].

Osmanlı hamamlarında, Roma hamamının ısıtma sistemi aynen kullanılmış olmasına rağmen, mimaride çeşitli faktörlerden dolayı ortaya çıkan mimari değişiklikler nedeniyle, Roma Hamamı'ndan farklı bir hamam mimarisi ortaya çıkmıştır. Temel farklılıklardan biri, İslam dini gereği temizliğin ancak akan suda yapılabileceği inancıdır. Bu nedenle Osmanlı hamamında soğuk ve sıcak su havuzları bulunmaz.

Diğer bir fark ise, Roma hamamının açık ve kapalı alanlarının büyüklüklerine hiçbir zaman ulaşılmamasıdır. Ayrıca Roma hamamlarının süslü cephelerine karşılık Osmanlı hamamlarının cepheleri oldukça sadedir [21].

Türk hamamları çoğu dış görünüşü sade moloz taşla özensiz yapıldığı için diğer anıtlar kadar dikkat çekmezler. Fakat iç mekan bağlantıları son derece gelişmiştir. Mekanlar ferah ve geniştir.

Osmanlı hamamlarında mekan düzenlemesi

Osmanlı hamamlarını yalın ve fonksiyonel bir plan şeması vardır. İç mekan düzenlenmesi soyunmalık, ılıklik, sıcaklık, su deposu ve külhandan oluşmaktadır.

Soyunmalık

Soyunmalık, Farsça ‘elbise soyunulan yer’ anlamına gelen camegah sözcüğünden bozma olan ‘camekan’ olarak da adlandırılır [21].

Eski Roma Hamamları’nda Apodyterium adı verilen mekandır. Hamamın ilk bölümüdür. Cümle kapısından girilen, soyunma ve kabul işlemlerinin yapıldığı hacimdir [22].

Osmanlı Hamamları’nda soyunmalık, kare veya kareye yakın dikdörtgen planlı yapıdır. Etrafında 100-120 cm yükseklikte, 150-250 cm genişlikte taştan veya ahşaptan bir seki vardır. Bu sekinin üzerinde ise soyunma hacimleri yer alır. Bu sedirlerin altında nalınları koymak için nişler vardır. Girişin kenarında hamamcıya ait bir hücre bulunur [10].

Mekanın ortasına genellikle mermerden fiskiyeli bir havuz yapılmıştır. Döşemeleri mermerdir.

Ilıklık

Ilıklık kısmı değişik kaynaklarda ‘soğukluk’ ya da ‘kayırasası’ olarak da adlandırılır. Roma Hamamları’nda Tepydarium adı verilen mekandır. Genellikle sıcaklığa geçmeden önce vücudu sıcaklığa alıştırmak için kullanılır. Sıcağa fazla dayanamayan kimselerin burada yıkanması ve ilk temizlik işlemleri için kumalar vardır [15].

Soğukluk, soyunmalık duvarına yapışık, bu duvarı kendine uzun kenar alan dikdörtgen formunda tasarlanmış, kubbe veya tonoz ile örtülmüştür. Sıcak suyu olan, ısıtılan bir mekandır. Duvar kenarlarında mermer sekiler ve tahtadan oturma yerleri vardır.

Sıcaklık

Sıcaklık, çeşitli kaynaklarda Arapça’da sıcaklık anlamına gelen ‘harare’ adı ile anlatılmaktadır. Roma Hamamları’nda Caldarium adı verilen mekandır. Sıcaklık, iki kısma ayrılabilir. İlk kısım olan tekil yıkanma hücreleri; mekanın köşelerinde, küçük hücreler şeklinde, kapıları olmayan ‘halvet’ adı verilen hacimlerdir. İkinci kısım ise bu hücreler arasında kalan genel yıkanma nişleridir. Sıcaklık, külhana en yakın hacim olması nedeniyle binanın en sıcak mekandır [10].

Duvarların mermer kaplanıp kaplanmaması hamamın önemine bağlıdır. Daha sade hamamlarda duvarlar çimento ile sıvalı olabilir. Sıcaklığın ortasında; dinlenme, masaj ve terleme amacıyla, yerden 40 cm kadar yükseklikte genellikle çokgen şeklinde olan göbek taşı bulunur. Dar, kemerli kapılardan halvet hücreleri adı verilen özel yıkanma bölümlerine geçilir. Işık, ılıkta olduğu gibi, kubbe veya kubbeler üzerinde bırakılmış deliklerden içeri girer [10].

Türk Hamam Mimarisi’nde sıcaklıkların başlıca 6 değişik planda uygulandığını belirtmiştir [6].

Bunlar;

1. Haçvari dört eyvanlı ve köşe halvetli tip,
2. Yıldızvari sıcaklıklı tip,
3. Çok kubbeli sıcaklıklı tip,
4. Kare bir sıcaklık etrafında sıralanan halvet hücreli tip,
5. Ortası kubbeli dikdörtgen sıcaklıklı çifte halvetli tip,
6. Ilıklık, sıcaklık ve halvetin eş odalar halinde olduğu tip

1. Haçvari dört eyvanlı ve köşe halvetli tip:

Örneklerine çok sık rastlanan bir tiptir. Sıcaklığın ortasında kubbe, etrafında dört yönde eyvanlar vardır. Eyvanlardan biri giriş kısmını oluşturur. Köşeler, halvet hücrelerine ayrılmıştır. Bu grubun tek, iki ve üç eyvanlı versiyonları da bulunmaktadır.

2. Yıldızvari sıcaklıklı tip:

Sıcaklık bölümü, kenar sayısı değişebilen çokgen bir plana sahiptir. Çokgenin etrafında eyvan görünümlü, üzeri tonozlarla örtülü derin nişler vardır.

3. Çok kubbeli sıcaklıklı tip:

Bu plan tipinde, sıcaklık bölümü kemerlerle birbirine eş büyüklükte olan mekanlar ayrılmıştır ve her birinin üzeri kubbe ile kapatılmıştır. Ortadaki kemerleri iki sütun taşır ve göbek taşı yoktur. Örneğine sık rastlanan bir tür değildir.

4. Kare bir sıcaklık etrafında sıralanan halvet hücreli tip:

Kare planlı bir kubbe ile örtülü sıcaklığın; bir, iki ya da üç kenarı boyunca halvetlerle çevrilidir.

5. Ortası kubbeli dikdörtgen sıcaklıklı çifte halvetli tip:

Sıcaklığı dar ve enlemesine uzanan dikdörtgen bir mekandır. Üç bölümlüdür. Orta bölümü kubbeli, yan bölümleri düz tonozla örtülüdür. Orta bölümden yan yana kubbeli iki oda halindeki halvet hücrelerine geçilir, bu iki hücre kapıları arasında kalan duvarda mihrap biçiminde birer niş bulunur.

6. Ilıklık, sıcaklık ve halvetin eş odalar halinde olduğu tip:

Bütün mekanları yaklaşık aynı büyüklükte, üstleri kubbe ile örtülü ve birbiriyle bağlantılıdır. Küçük ölçülerdeki genel ve özel hamamlarda daha çok rastlanır.

Akşehir Yukarı (Gavur) Hamamı bu plan tiplerinden haçvari dört eyvanlı köşe halvetli plan tipine girmektedir.

Su Deposu

Anadolu'da hamamlarda ihtiyaç duyulan suyun, dere, çay, nehir gibi akarsulardan veya kuyu ve sarnıçlardan temin edildiği, bu suyun dolaplarla hamamın su deposuna alındığı belgelerden anlaşılmaktadır [25].

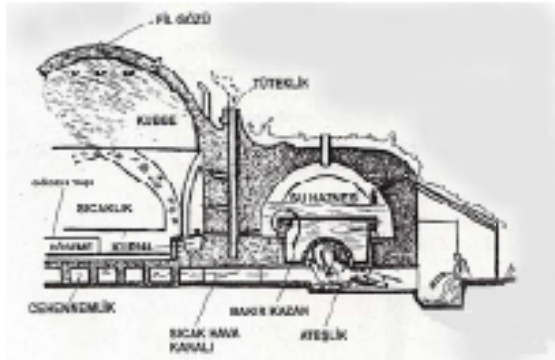
Yeri genellikle sıcaklığın arkasında ve sıcaklık boyunca enine dikdörtgen planda uzanan su depoları beşik tonoz ya da sivri tonoz örtülü bölümlerdir. Bazı hamamlarda tonozun üstünde, içeriği aydınlatmak için ışık gözleri vardır. Bazı hamamlarda ise soğuk ve sıcak su depoları ayrı olarak yer almaktadır. Su deposu ile sıcaklık mekanının ayrıldığı duvarda genellikle bir pencere vardır. Bu açıklık, su seviyesi kontrol etmek ve gerektiğinde su deposunun tamirata için deponun içine girmeye yöneliktir [12].

Külhan

Eski Roma Hamamları'nda Hypocausten adı verilen kısımdır. Külhan, hem hamamın hem de suyun ısıtıldığı merkezdir. Özel ve genel tüm hamamlarda, su deposunun gerisinde yer alan, uzunluğu sıcak su deposunun boyuna eşit, üstü genellikle beşik tonozla örtülü bir depo ve tesisat hacmidir [15].

Hamamın ve suyun ısıtılması, su deposunun altında ve hamamın döşemelerinden alt seviyede bulunan külhan'da yakılan ateş ile sağlanır (Şekil 5.3). Ateş, su deposunun arka duvarının alt seviyesindeki bir kemerden yakılmaktadır. Su deposunda bulunan kazanın hemen altına gelen bölge, ateşin yandığı yerdir. Yanan ateşle birlikte ısınan kazan, depoda bulunan suyu ısıtır. Isınan su yukarı doğru çıkarken, soğuk su dibine iner. Böylelikle depodaki suyun tümü ısınmış olur. Soğuk ve sıcak suyun hamamın çeşitli yerlere ulaştırılması, duvarlar içindeki yatay boşluklara kireç harcı ile yerleştirilmiş, pişmiş topraktan yapılmış künklerle sağlanır [19]. Künklerle taşınan su, duvarlarda yer alan musluklar aracılığıyla dairesel ya da poligonal şekillerdeki kumalara dökülmektedir.

Hamamın ılıklik ve sıcaklik zeminin altında cehennemlik adını alan bir boşluk bulunmaktadır. Bu boşluk, bordur ayaklar üzerine oturan kemerlerle sağlanmıştır. Külhanda yanan ateşin dumanları cehennemlikte dolaşarak hamamı zeminden ısıtır. Diğer yandan, dumanların içine yerleştirilmiş tüteklik denilen bacalar ise duvarın ısınmasını ve dumanın dışarı atılması sağlar. Sıcaklık kısmının ısısı, 30-40 derece, ılıkliğin sıcaklığı ise 20-30 derece arasında değişmektedir [10].

Şekil 5.3. Külhan Tesisatı [10]

6. KARŞILAŞTIRMALI ÇALIŞMA

6.1. Yöntem

Karşılaştırmalı çalışmanın amacı, Akşehir Yukarı (Gavur) Hamamı'nda izi bulunan ancak yapıda örneği bulunmayan ya da tamamen kaybolmuş elemanların biçimleri, boyutları ya da yerleri için karşılaştırmalı çalışmadan elde edilen bilgilerden, yapının restitüsyonu için gerekli bilgileri sağlamaktır.

Akşehir Yukarı (Gavur) Hamamı'nın tarihi bilinmediği için karşılaştırmalı çalışması için, farklı dönemlerdeki tek aks düzlemleri üzerinde Akşehir Yukarı (Gavur) Hamamı ile benzer plan şemasına sahip çifte hamamlar incelenmiştir. Bu kapsamda, Konya ve çevresinde 6 adet, İstanbul'da 2 adet, Sivas'da 1 adet, Niğde'de 1 adet, Tokat'da 2 adet olmak üzere 12 hamam incelenmiştir. 14.yy dönemi hamamlarından; Akşehir Meydan (Şifa) Hamamı, Tokat Mustafa Paşa Hamamı, 15.yy dönemi hamamlarından; Konya Hasbey Hamamı, Konya Mahkeme Hamamı, 16.yy dönemi hamamlarından; İstanbul Zeyrek Çinili Hamamı, Sivas Kurşunlu Hamamı, Niğde Sokullu Mehmet Paşa Hamamı, Tokat Ali Paşa Hamamı, 18.yy dönemi hamamlarından; İstanbul Cağaloğlu Hamamı, 19.yy dönemi hamamlarından; Konya Ak (Hacı Ali Ağa) Hamamı, Konya Sille Subaşı Hamamı, Akşehir Orta Hamamı incelenmiştir. Bir tablo hazırlanarak, hamamlardaki mekan dağılımları, çözüm ve analizleri yapılmıştır. Akşehir Yukarı Hamamı ile benzerlikleri veya farklılıkları vurgulanmıştır. Yukarı Hamamı ile benzerlik gösterenler bir renkle, Akşehir Yukarı Hamamı'nda kaybolmuş ancak olması gerekli elemanlar farklı bir renkle işaretlenmiştir.

6.2. Konya ve Çevresindeki Hamamların Genel Özellikleri

Konya ve çevresinde onbeş hamam yer almaktadır [26]. Bunlar; Ahmet Efendi Hamamı, Ak Hamamı, Ereğli Eski Hamamı, Eylikler Köyü Hamamı, Hasbey Hamamı, İlgin Kaplıcası, Ilıca Hamamı, Kozağaç Hamamı, Mahkeme Hamamı, Seyid Harun Hamamı, Subaşı Hamamı, Akşehir Şifa (Meydan) Hamamı, Savaş

Bermen Köyü Hamamı, Akşehir Orta Hamamı ve Akşehir Yukarı Hamamı'dır. Eylikler Köyü Hamamı, Ilıca Hamamı, Kozağaç Köyü Hamamı, Savaş Bermen Köyü Hamamı kullanım dışı ve harap durumdadır. Ak Hamamı müze olarak, Hasbey Hamamı lokanta olarak, geriye kalan sekiz hamam ise aynı işlevini sürdürmektedir.

Konya ve çevresindeki hamamların büyük bir kısmı 13.yy - 15.yy arasında inşa edilmiştir. Ak Hamam, Ilıca Hamam, Subaşı Hamamı, Savaş Bermen Köyü Hamamı, Orta Hamamı 19 yy.da yapılmış hamamlardır. Hamamların çoğunluğu (Ahmet Efendi Hamamı, Ak Hamamı, Hasbey Hamamı, Ilgın Kaplıcası, Ilıca Hamamı, Mahkeme Hamamı, Seyid Harun Hamamı, Subaşı Hamamı, Akşehir Meydan Hamamı, Akşehir Orta Hamamı) çifte hamam olarak yapıldığı görülmektedir. Sıcaklık plan şemalarına bakıldığında ise, Ak Hamam, Hasbey Hamamı, Savaş Bermen Köyü Hamamı'nın "ortası kubbeli, enine sıcaklıklı, çifte halvetli" tipinde, Ahmet Efendi Hamamı, Mahkeme Hamamı, Akşehir Meydan Hamamı ve Akşehir Yukarı Hamamı ise "haçvari dört eyvanlı, köse hücreli" tip uygulanmıştır. Hamam yapılarının büyük bir bölümü dikdörtgen planlıdır. Genellikle moloz taştan inşa edilmiştir ve genellikle sıvalıdır.

6.3. 14.yy Hamamları

Akşehir Meydan (Şifa) Hamamı (Çizelge 6.1)

Selçuklu Mahallesi, Atatürk Müzesi yanındadır. Şifa Hamamı, Subaşı Hamamı, Çarşı Hamamı olarak da adlandırılmaktadır. Kitabeden Hamamın Subaşı Emir Şerafeddin Ahmet tarafından yaptırıldığı ve inşaatın H.730/M.1329-30 tarihinde tamamlandığı anlaşılmaktadır [1].

Çifte hamam olarak inşa edilmiştir. Kuzey - güney doğrultusunda uzanan hamamın batı tarafında erkekler bölümü, doğu tarafında ise kadınlar bölümü yer almaktadır (Şekil 6.1).

Hamam moloz taştan inşa edilmiştir. Hamamın soyunmalık mekanlarının üstü kırma çatı ile kapatılmıştır. Hamam güneydeki yapıya bitişiktir (Resim 6.1).

Hamamın erkekler soyunmalığına güney duvarının batı ucundaki dışarıya hafif çıkıntı yapan üç basamaklı merdivenle inilen soyunmalık girişi yer almaktadır. Soyunmalık, derinlemesine yönelik paralel kenar dörtgen şeklindedir. Doğu ve batı duvarları boyunca, iki kat halinde inşa edilmiş, ahşap soyunma kabinleri sıralanmaktadır. Erkekler soyunmalığını güney duvarında iki kat şeklinde altı pencere yer almaktadır. Pencereler basık kemerli ve taş sövelidir. Soyunmalığın ortasında sekizgen bir havuz bulunmaktadır. Soyunmalığın kuzeydoğu köşesinde birbirine yakın 2 kapı yer almaktadır. Bu kapılardan biri doğu duvarındaki kadınlar soyunmalığına çıkıntı yapan helanın kapısıdır. Kuzey duvarındaki kapı ise aralığa geçiş kapısıdır.

Aralık dikdörtgen planlıdır. İki yandan üçgen geçişlerle daraltılarak küçük bir kubbe ile kapatılmıştır. Batı duvarındaki açıklıktan ılıkliğe geçilmektedir.

Erkekler ılıklığı kare planlıdır. Üçgen yüzeyle tromplarla geçilen kubbe ile üstü örtülüdür. Kubbe üzerinde aydınlık feneri ve filgözü denilen ışıklıklar vardır. Doğu duvarını kuzey ucundaki açıklık ile kare planlı tıraşlığa geçilmektedir. Tıraşlığı örten kubbeye pendentiflerle geçilmektedir. ılıklığın kuzey duvarındaki sivri kemerli kapıdan, üzeri tromplarla geçilmiş kubbesi olan halvete, halvetten de sıcaklığa açılmaktadır.

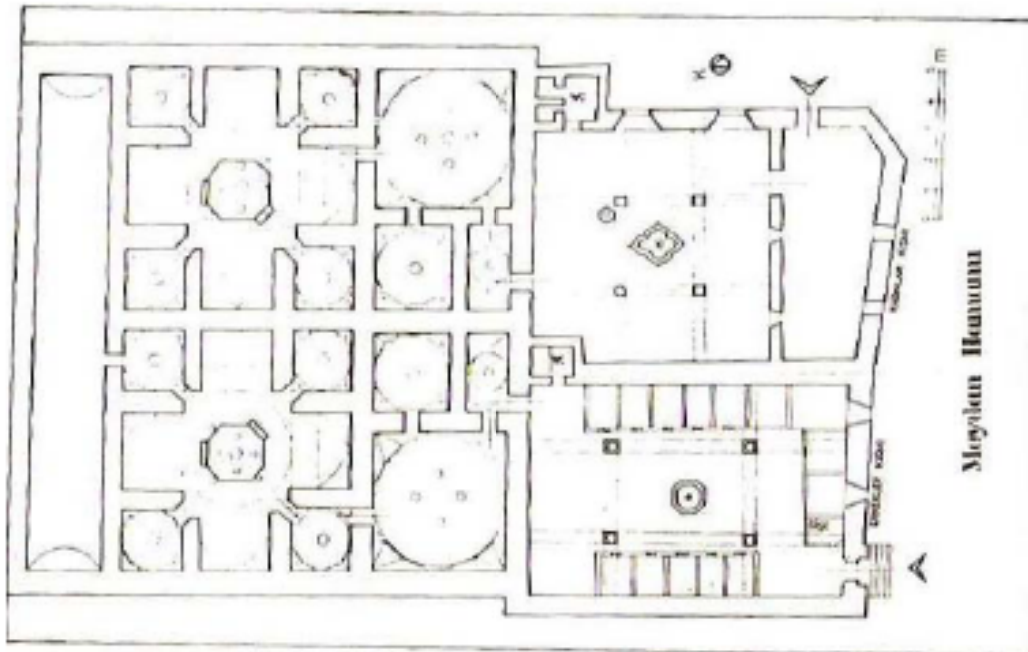
Sıcaklık, dört eyvanlı köşe halvetlidir. Eyvanlar, dip köşelerde yer alan üçgen tromplarla geçilen yarım kubbe ile kapatılmıştır. Eyvanların sıcaklık merkezine bakan yerlerde sivri kemer yer almaktadır. Köşelerdeki halvetlerin tromplarla geçilmiş kubbelerinin üzerinde aydınlık fenerleri yer almaktadır. Sıcaklık merkezi pendentif geçişli bir kubbe ile kapatılmıştır. Kubbe üzerinde aydınlık feneri ve elips ışıklıklar yer almaktadır. Kuzey kanattaki eyvan ile kuzey doğu köşesindeki halvetin kuzey duvarındaki açıklıklar, hamamın su deposuna açılmaktadır [1].

Kadınlar kısmı soyunmalığı erkekler soyunmalığının doğusunda yer almaktadır. Doğu, batı ve güney yönden sekilerle çevrili olan kadınlar kısmı soyunmalığının ortasında, elipsi andıran bir havuz yer almaktadır. Kuzeybatısında erkekler helasının çıkıntısı yer almaktadır. Kuzeydoğu köşede ise, sonradan yapıldığını sandığımız helanın girişi yer almaktadır [1].

Kadınlar bölümünün aralık, ılıklik, tıraşlık ve sıcaklık mekanları erkekler bölümü ile aynıdır.

Su deposu ve külhan kuzey cephesi boyunca uzanmaktadır. Su deposu ve külhan kısmı klasik Türk hamamlarında ideal bir ısıtma sistemi doğrultusunda düşünülmüştür. Bu sebeplerle, su haznesi yıkanma mahallerine tazyikle suyun akması için, zemin kotundan 0,50 m yüksektedir [3].

Su ısınması bakımından deponun aşağısında külhan yer almaktadır. Külhanın yukarısında suyun ısınması için 1,75 m çapında fırını hatırlatan, yuvarlak bakır bir kazan yer almaktadır. Ateşin yandığı ocak, külhancının yüzünü yakmaması için yukarı hamamda olduğu gibi bir niş içine alınmıştır [3].

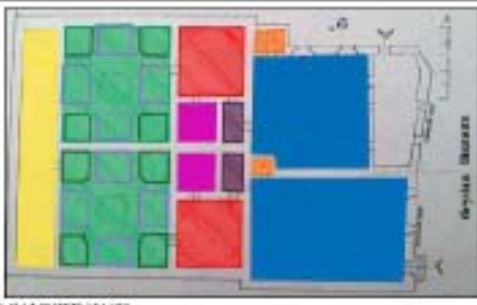

Şekil 6.1. Meydan (Şifa) Hamamı plan [3]

Resim 6.1. Meydan (Şifa) Hamamı güney cephesi

Çizelge 6.1. Karşılaştırmalı çalışma – Meydan (Şifa) Hamamı tablosu

MEYDAN (ŞİFA) HAMAMI				HAMAM NO:1				
YERİ:	AKŞEHİR	BANISI:	SUBAŞI EMİR ŞERAFEDDİN AHMET					
TARİHİ:	1329-1330	BUGÜNKÜ İSLEYİ:	HAMAM					
 <p>T. SAMURDAN [3]</p>								
								
ÇÖZÜMLEME & KARŞILAŞTIRMA TABLOSU								
PLAN BİLEŞLERİ			PLAN BİLEŞLERİ					
SOYUNMALIK	Plan Şekli:	Dikdörtgen	Kare	SU DEPOSU	Plan Şekli:	Dikdörtgen		
	Örtü:	Konak Çatı	Konak Çatı		Örtü:	Tonoz		
	Geçiş Elemanı:	-	-		MİM.İL.	Aydınlatma Elemanı:	-	
	Hava:	-	-		Kapı:	-		
	MİM.EL.	Seki:	?		?	Panorama:	-	
	Aydınlatma Elemanı:	-	-		KÜLLÜK	Plan Şekli:	Dikdörtgen	
	Kapı:	-	-			Örtü:	Tonoz	
	Panorama:	-	-			MİM.İL.	Aydınlatma Elemanı:	-
	Havuz:	-	-			Kapı:	?	
						Panorama:	?	
ARALIK	Plan Şekli:	Dikdörtgen	Dikdörtgen	YAPI MALZEMELERİ				
	Örtü:	Kubbe	Kubbe	SOYUNMALIK	Düvar:	Moloz Tap	Moloz Tap	
	Geçiş Elemanı:	Üçgen Geçiş	Üçgen Geçiş		Zemin:	Marmar	Marmar	
	MİM.EL.	Aydınlatma Elemanı:	-		-	Üst Örtü:	Ahşap	Ahşap
	Kapı:	-	-		Geçiş Elemanı:	?	?	
			Düvar:		Moloz Tap	Moloz Tap		
İLİKLIK	Plan Şekli:	Kare	Kare	ARALIK	Zemin:	Marmar	Marmar	
	Örtü:	Kubbe	Kubbe		Üst Örtü:	?	?	
	Geçiş Elemanı:	Tromp	Tromp		Geçiş Elemanı:	?	?	
	Hava:	-	-		İLİKLIK	Düvar:	Moloz Tap	Moloz Tap
	Transik:	-	-			Zemin:	Marmar	Marmar
	MİM.EL.	Seki:	?	?		Üst Örtü:	?	?
	Aydınlatma Elemanı:	-	-	Geçiş Elemanı:		?	?	
	Kapı:	-	-	SICAKLIK		Düvar:	Moloz Tap	Moloz Tap
	Panorama:	-	-		Zemin:	Marmar	Marmar	
	Havuz:	-	-		Üst Örtü:	?	?	
Plan Şekli:	Dikdörtgen	Dikdörtgen	Geçiş Elemanı:		?	?		
Örtü:	Kubbe	Kubbe	MİMOZ MİKAN		Düvar:	Moloz Tap	Moloz Tap	
Geçiş Elemanı:	Panoramif	Panoramif			Zemin:	Marmar	Marmar	
MİM.EL.	Cöbütözü:	-			-	Üst Örtü:	?	?
Aydınlatma Elemanı:	-	-			Geçiş Elemanı:	?	?	
Kapı:	-	-			EYVAN	Düvar:	Moloz Tap	Moloz Tap
Kapı:	-	-	Zemin:			Marmar	Marmar	
Panorama:	-	-	Üst Örtü:	?		?		
Havuz:	-	-	Geçiş Elemanı:	?		?		
			HALVET	Düvar:		?	?	
Plan Şekli:	Dikdörtgen	Dikdörtgen		Zemin:	Moloz Tap	Moloz Tap		
Örtü:	Tonoz	Tonoz		Üst Örtü:	Marmar	Marmar		
Geçiş Elemanı:	-	-		Geçiş Elemanı:	?	?		
MİM.İL.	Aydınlatma Elemanı:	-		-	SU DEPOSU	Düvar:	Moloz Tap	Moloz Tap
Kapı:	-	-	Zemin:	?		?		
Seki:	?	?	Üst Örtü:	?		?		
			Geçiş Elemanı:	?		?		
			KÜLLÜK	Düvar:		Moloz Tap	Moloz Tap	
Plan Şekli:	Kare	Kare		Zemin:	?	?		
Örtü:	Vakka	Vakka		Üst Örtü:	?	?		
Geçiş Elemanı:	Panoramif	Panoramif		Geçiş Elemanı:	?	?		
MİM.İL.	Aydınlatma Elemanı:	-		-				
Kapı:	-	-						
Seki:	?	?						

Tokat Mustafa Paşa Hamamı (Çizelge 6.2)

Tokat merkezde Takyeciler Camii kuzeyinde yar alan yapının, kesin inşa tarihi belli değildir. Ancak H.765(1364) yılına ait Ahi Paşa namıyla maruf Mehmed-i Muhiddin Vakfiyesi'nde bu hamamın da isminin geçmesi nedeniyle hamamın 1364 tarihinden önce mevcut olduğu düşünülmekte ve yapı XIV.yy başlarına tarihlenmektedir [27].

Eğimli bir arazide çifte hamam olarak inşa edilmiştir. Doğu-batı doğrultusunda uzanan hamam sırasıyla soyunmalık, sıcaklık, su deposu ve külhandan oluşur. Yapının kuzey tarafı kadınlar bölümü, güney tarafı erkekler bölümüdür.

Erkekler bölümünün soyunmalığına, güney cephenin ortasında bulunan kapıdan girilir. Kuzey güney yönünde dikdörtgen planlıdır. Hamam tamamı ile yol kotunun altında kalmıştır. Bu nedenle soyunmalık kısmına iki basamaklı bir merdivenle inilir. Bu bölüm içten bağdadi kubbe dıştan sekizgen planlı kırma çatı ile kapatılmıştır. Köşelerde çapraz ahşap elemanlarla bağdadi kubbeye geçiş sağlanmıştır. Daha sonradan eklendiği belli olan ahşap soyunma kabinleri de dört tarafında görülmektedir.

Erkek soyunmalığın batı cephesinde bulunan yuvarlak kemerli bir kapıdan erkek ılıklığına geçilir. Dikdörtgen planlıdır. Soğukluk kısmının üst örtüsü üç ayrı sistemden oluşur. Güney ve kuzey kısmı kubbe, orta kısmı sivri tonoz ile örtülmüştür. Soğukluk kısmının aydınlatması kubbe üzerindeki on altı ışık gözü, ortasındaki ışıklık ve tonozun ortasındaki ışıklıktan sağlanmaktadır. Kubbenin altının daha sonraki dönemlerde örülerek tuvalet haline getirildiği anlaşılmaktadır. Soğukluğun güneyinde bulunan mekana ise yuvarlak kemerli bir kapıdan geçilir. Burası dikdörtgen planlıdır. Kubbe payandalarla oturmaktadır ve kubbe üzerinde bulunan ışık gözlerinden aydınlatılır.

Erkek ılıklığı bölümüne girilen kapıyla aynı aksta yer alan yuvarlak kemerli kapıdan erkek sıcaklığına girilir. Sıcaklığın girişi direkt eyvana açılmak yerine halvete açılmaktadır. Dört eyvanlı köşe halvetli planı vardır. Sıcaklığın merkezi halvet

kapılarının biraz üstünde başlayan üçgen bingilere oturan kubbe ile örtülüdür. Kubbenin eteğinde bulunan sekiz adet sivri kemerli küçük pencere ve kubbenin tepesindeki ışıklıkla aydınlatılır. Eyvanların üzeri tonozlarla örtülüdür ve tonozun tam ortasındaki ışıklıkla aydınlatılmaktadır. Eyvanlar üç yönden sekilerle çevrilmiş ve her bir sekinin ortasında kurna ile duvar taşı vardır. Ayrıca eyvanların ortasında küçük bir havuz şeklinde sebil yer almaktadır. Batıdaki eyvanın ortasında su deposuna açılan sivri kemerli bir pencere vardır. Halvetlere, köşelere teğet kemerli kapılardan girilmektedir. Üzeri kubbelerle örtülmüştür ve kubbeye geçiş elemanı olarak Türk üçgenleri kullanılmıştır. Kubbenin üzerinde bulunan altışar adet ışık gözü ve kubbenin ortasında bulunan ışıklıkla aydınlatılır. Giriş halveti hariç hepsi dört yönden sekilerle çevrilmiştir ve her sekinin ortasına bir kurna yerleştirilmiştir.

Kadınlar soyunmalığı, hamamın doğu cephesinde bulunan ahşap lento ve söveli kapıyla girilmektedir. Kareye yakın dikdörtgen planlıdır. Üzeri içten bağdadi kubbe dıştan kırma çatı ile örtülmüştür. Kubbe köşelerde çapraz yerleştirilen kalaslarla oluşturulan kasnak üzerine oturtulmuştur. Aydınlatma kasnak üzerinde batı ve doğuda yer alan iki yuvarlak kemerli pencere ile sağlanmıştır. Duvarlarında çok sayıda küçük nişler açılmıştır. Ayrıca cephelerinde sekiler vardır. Güney kısmında yer alan iki mekan daha sonraki dönemlerde yapıldığı anlaşılan tuvaletler vardır.

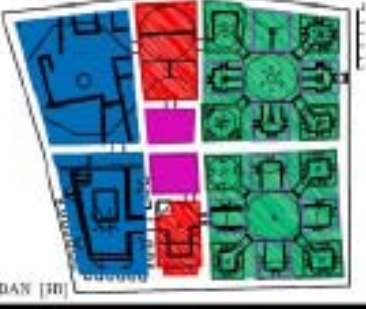

Kadınlar bölümü soyunmalık bölümünün batı duvarında bulunan basık kemerli kapıdan kadınlar ılıklığına girilir. Dikdörtgen planlıdır. Üstü 3 farklı şekilde örtülmüştür. Ortada kubbe, kuzeyde sivri tonoz güneyde ise daha küçük bir kubbe ile örtülmüştür. Erkekler bölümünün kuzeyinde yer alan küçük kubbeli kısım burada güneydedir.

Kadınlar ılıklığının ortasında bulunan yuvarlak kemerli kapıdan kadınlar sıcaklığına girilir. Kapıdan direkt eyvana girilir. Dört eyvanlı köşe halvetli plan tipindedir. Sıcaklık merkezi halvet kapılarının üzerinde bingilerle geçilen kubbe ile örtülmüştür. Ortasında göbek taşı vardır. Kubbe üzerinde bulunan dört ışık gözü ve tepesinde yer alan ışıklık ile aydınlatılmıştır. Giriş eyvanı hariç tüm eyvanlar sekilerle çevrilmiştir ve her sekinin ortasında kurna vardır. Kuzey eyvanının üzerinde de su deposuna

açılan küçük bir pencere vardır. Eyvanlar tonoz ile örtülmüştür ve tonozların üzerinde yer alan ışıklık aydınlatmaya yardımcı olur. Halvetlere köşe kapılardan girilir ve üstleri kubbe ile örtülüdür. Kubbeye geçiş elemanı olarak Türk üçgeni kullanılmıştır. Kubbe üzerine yerleştirilen dörder ışık gözü ve tepede buhman ışıklık ile aydınlatılmıştır. Halvetler dört yönden sekilerle çevrilmiştir ve her sekinin ortasına bir kurna yerleştirilmiştir.

Su deposu, batı cephe boyunca uzanmaktadır. Üzeri beşik tonoz ile örtülüdür. Külhan erkekler bölümü sıcaklığı ile aynı aksta yer alır. Kuzeyden ve batıdan istinat duvarı üzerine oturan kırma çatı ile örtülüdür.

Çizelge 6.2. Karşılaştırmalı çalışma – Tokat Mustafa Paşa Hamamı tablosu

MUSTAFA PAŞA HAMAMI				HAMAM NO: 2				
YERİ:	TOKAT	BANISI:	BİLİNMIYOR					
TARİHİ:	14.YY	BUGÜNKÜ İSEVİ:	KULLANILMIYOR					
								
								
ÇÖZÜMLEME & KARŞILAŞTIRMA TABLOSU								
PLAN BİLEŞLERİ		Erkekler böl.	Kadınlar böl.	PLAN BİLEŞLERİ				
SOYUTSALIK	Plan Şekli:	Dikdörtgen	Dikdörtgen	SU DEPOSU	Plan Şekli:	Dikdörtgen		
	Örtü:	Kırma Çatı	Kırma Çatı		Örtü:	Tonoz		
	Geçiş Elemanı:	-	-		MBC.İL.	Aydınlatma Elemanı:	-	
	Hüla:	-	-		Kapı:	-		
	Seki:	-	-		Pencere:	-		
	Aydınlatma Elemanı:	-	-		Plan Şekli:	-		
MİMARİ EL.	Kapı:	-	-	Örtü:	-			
	Pencere:	-	-	MBC.İL.	Aydınlatma Elemanı:	-		
	Hüla:	-	-	Kapı:	-			
	Seki:	-	-	Pencere:	-			
	Plan Şekli:	-	-	Örtü:	-			
	Örtü:	-	-	MBC.İL.	Aydınlatma Elemanı:	-		
ARALIK	Geçiş Elemanı:	-	-	Kapı:	-			
	Aydınlatma Elemanı:	-	-	Pencere:	-			
	Kapı:	-	-	Plan Şekli:	-			
	Plan Şekli:	Dikdörtgen	Dikdörtgen	Örtü:	-			
	Örtü:	Kırma & Tonoz	Kırma & Tonoz	MBC.İL.	Aydınlatma Elemanı:	-		
	Geçiş Elemanı:	Türk Çeçeni	Türk Üğeni	Kapı:	-			
İLİK	Hüla:	-	-	Pencere:	-			
	Travşin:	-	-	Plan Şekli:	-			
	Seki:	-	-	Örtü:	-			
	Aydınlatma elemanı:	-	-	MBC.İL.	Aydınlatma Elemanı:	-		
	Kırma:	-	-	Kapı:	-			
	Pencere:	-	-	Pencere:	-			
MİMARİ EL.	Hüla:	-	-	Plan Şekli:	-			
	Plan Şekli:	Kare	Kare	Örtü:	-			
	Örtü:	Kırma	Kırma	MBC.İL.	Aydınlatma Elemanı:	-		
	Geçiş Elemanı:	Türk Çeçeni	Türk Üğeni	Kapı:	-			
	Göbektaş:	-	-	Pencere:	-			
	Aydınlatma Elemanı:	-	-	Plan Şekli:	-			
MİMARİ EL.	Kapı:	-	-	Örtü:	-			
	Kırma:	-	-	MBC.İL.	Aydınlatma Elemanı:	-		
	Seki:	-	-	Kapı:	-			
	Plan Şekli:	Kare	Kare	Pencere:	-			
	Örtü:	Kırma	Kırma	Plan Şekli:	-			
	Geçiş Elemanı:	Türk Çeçeni	Türk Üğeni	Örtü:	-			
SOKAKLIK	MERKEZİ MEKAN			MERKEZİ MEKAN				
	MBC.İL.	Göbektaş:	-	MBC.İL.	Göbektaş:	-		
	MBC.İL.	Aydınlatma Elemanı:	-	MBC.İL.	Aydınlatma Elemanı:	-		
	MBC.İL.	Kapı:	-	MBC.İL.	Kapı:	-		
	MBC.İL.	Kırma:	-	MBC.İL.	Kırma:	-		
	MBC.İL.	Seki:	-	MBC.İL.	Seki:	-		
EYVAN	Plan Şekli:	Dikdörtgen	Dikdörtgen	SICAKLIK	MURAR MEKAN	Örtü:	Tonoz	Tonoz
	Geçiş Elemanı:	-	-			Geçiş Elemanı:	-	
	MBC.İL.	Aydınlatma Elemanı:	-			MBC.İL.	Aydınlatma Elemanı:	-
	Kapı:	-	-			Kapı:	-	
	Seki:	-	-			Seki:	-	
	Plan Şekli:	Kare	Kare			Plan Şekli:	-	
HALVET	Örtü:	Kırma	Kırma	Örtü:	-			
	Geçiş Elemanı:	Türk Çeçeni	Türk Üğeni	MBC.İL.	Aydınlatma Elemanı:	-		
	MBC.İL.	Aydınlatma Elemanı:	-	Kapı:	-			
	Kapı:	-	-	Pencere:	-			
	Seki:	-	-	Plan Şekli:	-			
	Kapı:	-	-	Örtü:	-			
YAPI MALZEMELERİ		Erkekler böl.	Kadınlar böl.					
SOKAKLIK	Düvar:	Moloz Taş	Moloz Taş	ARALIK	Düvar:	-	-	
	Zemin:	-	-		Zemin:	-		
	Üst Örtü:	Ağaç kırma	Ağaç kırma		Üst Örtü:	-		
	Geçiş Elemanı:	-	-		Geçiş Elemanı:	-		
	Düvar:	-	-		Düvar:	-		
	Zemin:	-	-		Zemin:	-		
İLİK	Üst Örtü:	Moloz Taş	Moloz Taş	Geçiş Elemanı:	-			
	Zemin:	-	-	Düvar:	-			
	Üst Örtü:	Tuğla	Tuğla	Zemin:	-			
	Geçiş Elemanı:	-	-	Üst Örtü:	-			
	Düvar:	Moloz Taş	Moloz Taş	Geçiş Elemanı:	-			
	Zemin:	-	-	Zemin:	-			
SICAKLIK	Üst Örtü:	Tuğla	Tuğla	Üst Örtü:	-			
	Geçiş Elemanı:	-	-	Geçiş Elemanı:	-			
	Düvar:	Moloz Taş	Moloz Taş	Düvar:	-			
	Zemin:	-	-	Zemin:	-			
	Üst Örtü:	Tuğla	Tuğla	Üst Örtü:	-			
	Geçiş Elemanı:	-	-	Geçiş Elemanı:	-			
MURAR MEKAN	Düvar:	Moloz Taş	Moloz Taş	HALVET	Düvar:	Moloz Taş	Moloz Taş	
	Zemin:	-	-		Zemin:	-		
	Üst Örtü:	Tuğla	Tuğla		Üst Örtü:	-		
	Geçiş Elemanı:	-	-		Geçiş Elemanı:	-		
	Düvar:	Moloz Taş	Moloz Taş		Düvar:	-		
	Zemin:	-	-		Zemin:	-		
EYVAN	Üst Örtü:	Tuğla	Tuğla	Üst Örtü:	-			
	Geçiş Elemanı:	-	-	Geçiş Elemanı:	-			
	Düvar:	Moloz Taş	Moloz Taş	Düvar:	-			
	Zemin:	-	-	Zemin:	-			
	Üst Örtü:	Tuğla	Tuğla	Üst Örtü:	-			
	Geçiş Elemanı:	-	-	Geçiş Elemanı:	-			
KİLİB	Düvar:	Moloz Taş	Moloz Taş	SU DEPOSU	Düvar:	Moloz Taş	Moloz Taş	
	Zemin:	-	-		Zemin:	-		
	Üst Örtü:	Tuğla	Tuğla		Üst Örtü:	-		
	Geçiş Elemanı:	-	-		Geçiş Elemanı:	-		
	Düvar:	Moloz Taş	Moloz Taş		Düvar:	-		
	Zemin:	-	-		Zemin:	-		
KİLİB	Üst Örtü:	Tuğla	Tuğla	Üst Örtü:	-			
	Geçiş Elemanı:	-	-	Geçiş Elemanı:	-			
	Düvar:	Moloz Taş	Moloz Taş	Düvar:	-			
	Zemin:	-	-	Zemin:	-			
	Üst Örtü:	Tuğla	Tuğla	Üst Örtü:	-			
	Geçiş Elemanı:	-	-	Geçiş Elemanı:	-			

6.4. 15.yy Hamamları

Konya Hasbey Hamamı (Cizelge 6.3)

Konya ili, Meram İlçesi, Yorgancı Mahallesi'nde, Meram Çayı'nın güneyinde, köprüünün güney ucunda yer alır. Kitabesinde, hamamın Karamanoğlu II. İbrahim Bey'in tahta geçtiği günlerde Hasbey Oğlu tarafından 1424(H.827) yılında yaptırılmıştır [26].

Eğimli arazide, Meram Çayı'nın kenarında, çifte hamam olarak yapılan hamam, seller sonucu çevresinin dolmasıyla, çukurda kalmış, güneyindeki kadınlar kısmına içteki merdivenle inilirken, erkekler kısmının batıya açılan kapısı kapatılmış, kuzeye bir kapı açılmıştır [26].

Erkekler soyunmalığı kare planlı olarak yapılmış, kuzeydeki bir kemerle genişletilmişti. Bu kemer boşluğuna sonradan yapılmış bir kapı vardır. Ortasında sekizgen bir havuz bulunmakta, soyunmalık doğu, güney ve batıdan soyunma sekileri ile çevrilidir. Kubbeyle geçiş üçgen biniler ile gerçekleştirilirken, üçgen bingiler yatayına dizilmiş tuğlalarla sınırlandırılmaktadır. Kubbenin merkezindeki ışıklık ahşap bir fenerle kapatılmıştır [26].

Soyunmalığın doğu duvarının kuzeyindeki kapıdan aralığa girilmektedir. Üçgen bingili kubbeyle örtülü bu mekan, kubbenin ışıklığına kadar yükselen bir duvarla ikiye bölünmüştür. Güney bölüm aralık olarak kullanılırken, kuzey bölümden dışa bir pencere açılmış ve hela olarak düzenlenmiştir [26].

Bu mekandan ılıklığa girilmektedir. Ilıklığın güneyinde üstü, köşelerde üçgenlere oturan beş yüzlü yarım tonozla örtülü eyvan bulunmaktadır. Ilıklığın doğu, güney ve batı kenarı sekilerle çevrilmiştir. Eyvan önünde alt yüzü işlenilmiş bir basamak bulunmakta ve iki yandan geometrik motiflerle süslü mermer korkuluklarla ayrılmıştır. İri baklavah bir geçiş bölgesi üzerindeki 0,15 m.lik kısa kasağa oturan soğukluk kubbesi, tepedeki ışıklığın etrafında eteklere doğru radyal bir şekilde

uzanan üçgen kesitli kabartma motiflerle 12'ye bölünmekte ve her dilimde, üstteki küçük, alttaki büyük iki ışık gözü bulunmaktadır [26].

Ilıklığın giriş kapısının doğusundaki, ikinci kapıdan dörtgen planlı veya özel halvet olarak yapılan odaya girilmektedir. Kenar uzunlukları değişken olan mekan üçgen bingiler üzerinde ışıklı bir kubbeye örtülmüştür. Merkezi ışıklıktan eteklere doğru genişleyerek inen üçgen kesitli kabartma şeritlerle on iki dilime bölünen kubbenin her diliminde bir ışık gözü bulunmaktadır [26].

Ilıklığın doğu duvarının kuzeyindeki kapıdan sıcaklığa girilmektedir. Sıcaklığın kare planlı merkezi mekanı güzey, kuzey ve doğuya birer eyvanla genişletilirken doğu eyvanın iki yanındaki kapılardan köşe halvetlere girilir. Eyvanların üzeri ılıklik eyvanında olduğu gibi, üçgen köşelikler üzerinde beş kenarlı yarım tonozlarla örtülmüştür. Kuzey ve güneydeki kuma havuzları onaltıgen planlı, doğu eyvandaki kuma havuzu ise dişi mukarnas işlemelidir. Bu kurnanın üzerindeki kemerli pencere, buhar penceresi olarak su deposuna açılmaktadır. Batıda girişin yer aldığı kemerli bir niş üzerindeki kapı üzerinde bir baklava motifi görülmektedir [26].

Onarım sırasında, sıva altında bir yuvarlak kemerli kapı izi görülmüş, dolgusu temizlenince bunun batıdaki halvet veya mekanına bağlantıyı sağlayan ikinci bir kapı olduğu saptanmıştır. Ancak duvar örgüsünün burada bozulmuş olması, diğer halvet kapıları gibi bir dikdörtgen niş içerisinde bulunmaması bunun sonraki dönemlerde açılmış olduğu görüşünü güçlendirmektedir. Ortadaki sekizgen planlı göbek taşının kenar uzunlukları değişkendir. Sıcaklık, kenarları tek tuğla dizisiyle sınırlandırılmış, üçlü üçgen bingilerle onaltıgene dönüştürülmekte, tek tuğladan oluşan silme üzerinde onaltı dilimli kubbeye örtülmektedir. Kubbe etek silmesinin üstündeki içlerinde birer ışık gözü bulunan sivri kemerli nişler iç bükey kavislere, bunların arasındaki mukarnaslı elemanlar ise dilim sırtlarına bağlanmaktadır. Bu dilimlerin içinde üstte ikişer ışık gözü yer almaktadır [26].

Tepelerinde birer ışıklığı bulunan kubbelerle örtülen halvetlerde köşe geçiş elemanları üçgen bingilerden oluşmaktadır. Halvet kubbelerinde tepe ışıklığının

etrafında iki sıra oluşturacak şekilde 8 ışık gözü yerleştirilmiştir. Büyük ölçüde erkekler bölümünün plan şemasını tekrarlayan kadınlar bölümünde bazı detay farklılıkları görülmektedir [26].

Kadınlar bölümü soyunmalığına, içeriye açılan kapıdan girilmektedir. Yukarıda da belirtildiği gibi bu yöndeki yolun dolması ve arazinin eğimi sonucu hamam çukurda kalmıştır. Üstü ahşap lentolarla örtülmüş basit dikdörtgen boşluk şeklindeki kapı bugün taş söveli ve yuvarlak kemerli olarak yapılmıştır. Soyunma mahallinin kare mekanı güneyde ve kuzeyde eyvanlarla genişletilmiştir. Soyunmalığın çevresi ahşap soyunma kabinleri ile sınırlı olup, altlarında ahşap kaplamalı taş sekiler bulunmaktadır. İki basamakla çıkılan bu taş sekilerin önlerine ahşap korkuluklar konulmuştur. Taş döşeli zeminin ortasında antik parçadan oyma bir şadırvan haznesi bulunmaktadır [26].

Erkekler bölümünde olduğu gibi bir sıra tuğla ile çerçevelenmiş üçlü üçgen bingiler, burada biraz bozulmuştur. Büyük olasılıkla geçirdiği bir onarımda bu şekle sokulan bingiler erkekler bölümünden farklı olarak sıralı moloz taşla yapılmıştır. Üstteki tek sıra tuğla silmenin üzerinde kubbe önce üç taş, daha sonra tuğla ile örülmüş, üzerinde bir ışıklık feneri bulunmaktadır. Soyunmalığın doğu duvarının kuzeyinde kapıdan üçgen bingiler üstünde eliptik kubbeye örtülü aralık mekanına, buradan da ışıklığa geçilmektedir. Erkekler bölümünde olduğu gibi bu mekan da bir duvarla ikiye bölünmüş ve kuzeydeki bölüm hela olarak düzenlenmiştir [26].

Işıklı kare planlı olup erkekler bölümüyle benzer bir plan şeması gösterirken, burada kubbeye geçiş üçlü üçgen bingilerle gerçekleştirilmiş, kubbe düz yapılmış olup, tepe ışıklık etrafında, üç sıra ışık gözü bulunmaktadır. Işık gözlerinden ikinci sıradakiler diğerlerinden daha büyük tutulmuştur. Üç yönde U biçiminde şekillerle çevrilen soğukluğun güneyinde eyvan bulunmaktadır. Kuzeydeki ikinci kapıdan üçgen bingiler üstünde eliptik bir kubbeye örtülü traşlığa girilir. Erkekler bölümünde olduğu gibi bu mekânın sıcaklıkla bağlantısını sağlayan bir ikinci kapısı bulunmaktadır. Sıcaklık, erkekler bölümü sıcaklığa eş bir plan düzenine sahiptir. Güney, doğu ve kuzeyde birer eyvan bulunmaktadır. Eyvanların üzeri, soğuklukta ve

erkekler bölümünde olduğu gibi köşelerdeki üçgen elemanlar üzerinde beşli yarım tonozlarla örtülmüştür [26].

Erkekler bölümünden farklı olarak yalnız bırakılan sıcaklık kubbesi yine üçlü üçgen bingilerle kare mekânın üzerini örtmektedir. Ortada göbek taşı bulunmaktadır. Doğu eyvanın iki yanındaki dikdörtgen nişler içindeki sivri kemerli kapılardan halvetlere girilmektedir. Halvetler üçgen bingiler üstünde tepe ışıklıklı kubbelerle örtülmüşlerdir. Kuzey halvetteki daire kesitli bir menfezle su deposuna buhar bağlantısı saplanmıştır [26].

Hamamın doğu kenarı boyunca uzanan ve üzeri beşik tonozla örtülmüş olan su deposu yamuk planlıdır. Su deposu erkekler bölümü sıcaklığı doğu eyvanının arkasına yapılmış bir eyvanla genişletilmiştir. Bu eyvanın üzeri ekseni ana tonoz eksenine dik bir tonozla örtülmüştür. Deponun ortasında bir takviye kemeri ile iki kargir ayak, ortada döğme bakır kazan bulunmaktadır. Tepe ışıklıkları kapatılmış olup, dıştaki külhan yıkılmıştır. Son onarımda bu bölüm yeniden yapılmıştır. Erkekler bölümünün batıya açılan orijinal kapısı kesme taş ve mermerle yapılmıştır. Hamam içte, sıvalı moloz taşla yapılmışken, geçiş elemanları ve kubbe tuğlayla yapılmıştır. Yalnız kadınlar bölümü soyunma kubbelerinin ilk üç sırası ile geçiş elemanları moloz taş örgüsüyle yapılmıştır [26].

Çizelge 6.3. Karşılaştırmalı çalışma – Konya Hasbey Hamamı tablosu

HASBEY HAMAMI			HAMAM NO: 3		
YERİ:	KONYA	BANİSİ:	HASBEY OĞLU		
TARİHİ:	1424	BUGÜNKÜ İSLEMİ:	LOKANTA		
					
H. KARPUZ [26]					
					
ÇÖZÜMLEME & KARŞILAŞTIRMA TABLOSU					
SÖYUSMALIK	PLAN BİLEŞLERİ		Erkekler bül.	Kadınlar bül.	
	Plan Şekli:	Kare	Kare	Kare	
	Örtü:	Kubbe	Kubbe	Kubbe	
	Geçiş Elemanı:	Üçgen Geçiş	Üçgen Geçiş	Üçgen Geçiş	
	Hava:	-	-	+	
	MİMARİ İL.	Seki	-	+	
		Aydınlatma Elemanı:	-	+	
		Kapı:	-	+	
		Perimetre:	-	-	
		Havuz:	-	+	
ARALIK	PLAN BİLEŞLERİ		Erkekler bül.	Kadınlar bül.	
	Plan Şekli:	Kare	Kare	Kare	
	Örtü:	Kubbe	Kubbe	Kubbe	
	Geçiş Elemanı:	Üçgen Geçiş	Üçgen Geçiş	Üçgen Geçiş	
	Hava:	-	-	+	
	MİMARİ İL.	Aydınlatma Elemanı:	-	+	
		Kapı:	-	+	
		Perimetre:	-	-	
		Havuz:	-	+	
İLİKLER	PLAN BİLEŞLERİ		Erkekler bül.	Kadınlar bül.	
	Plan Şekli:	Kare	Kare	Kare	
	Örtü:	Kubbe	Kubbe	Kubbe	
	Geçiş Elemanı:	Üçgen Geçiş	Üçgen Geçiş	Üçgen Geçiş	
	Tişlik:	-	-	+	
	MİMARİ İL.	Seki	-	+	
		Aydınlatma Elemanı:	-	+	
		Kapı:	-	+	
		Perimetre:	-	-	
		Havuz:	-	-	
SICAKLIK	MERKEZİ MERKAN	PLAN BİLEŞLERİ		Erkekler bül.	Kadınlar bül.
		Plan Şekli:	Kare	Kare	Kare
		Örtü:	Kubbe	Kubbe	Kubbe
		Geçiş Elemanı:	Mükerrer	Mükerrer	Mükerrer
		MİMARİ İL.	Göbeğeğe	-	+
		Aydınlatma Elemanı:	-	+	
		Kapı:	-	+	
		Karna:	-	-	
		Seki:	-	-	
		Havuz:	-	-	
EVVAN	PLAN BİLEŞLERİ		Erkekler bül.	Kadınlar bül.	
	Plan Şekli:	Dikdörtgen	Dikdörtgen	Dikdörtgen	
	Örtü:	İki Katlı Tavan	İki Katlı Tavan	İki Katlı Tavan	
	Geçiş Elemanı:	-	-	-	
	MİMARİ İL.	Aydınlatma Elemanı:	-	-	
	Kapı:	-	+		
	Seki:	?	?		
HALVET	PLAN BİLEŞLERİ		Erkekler bül.	Kadınlar bül.	
	Plan Şekli:	Kare	Kare	Kare	
	Örtü:	Kubbe	Kubbe	Kubbe	
	Geçiş Elemanı:	Üçgen Geçiş	Üçgen Geçiş	Üçgen Geçiş	
	MİMARİ İL.	Aydınlatma Elemanı:	-	+	
	Kapı:	-	+		
	Seki:	?	?		
	Karna:	-	+		
	Havuz:	-	+		
SU DEPOSU	PLAN BİLEŞLERİ		Erkekler bül.	Kadınlar bül.	
	Plan Şekli:	Dikdörtgen	Dikdörtgen	Dikdörtgen	
	Örtü:	Tavan	Tavan	Tavan	
	MİMARİ İL.	Aydınlatma Elemanı:	-	-	
		Kapı:	-	-	
	Perimetre:	-	-		
KÜHAN	PLAN BİLEŞLERİ		Erkekler bül.	Kadınlar bül.	
	Plan Şekli:	?	?	?	
	Örtü:	?	?	?	
	MİMARİ İL.	Aydınlatma Elemanı:	-	-	
		Kapı:	?	?	
	Perimetre:	?	?		
SICAKLIK	MERKEZİ MERKAN	YAPI MALZEMELERİ		Erkekler bül.	Kadınlar bül.
		Duvar:	Moloz Taş	Moloz Taş	Moloz Taş
		Zemin:	Mermer	Mermer	Mermer
		Çat Örtü:	Tuğla	Tuğla	Tuğla
		Geçiş Elemanı:	Tuğla	Moloz Taş	Moloz Taş
EVVAN	YAPI MALZEMELERİ		Erkekler bül.	Kadınlar bül.	
	Duvar:	Moloz Taş	Moloz Taş	Moloz Taş	
	Zemin:	Mermer	Mermer	Mermer	
	Çat Örtü:	Tuğla	Tuğla	Tuğla	
	Geçiş Elemanı:	Tuğla	Tuğla	Tuğla	
HALVET	YAPI MALZEMELERİ		Erkekler bül.	Kadınlar bül.	
	Duvar:	Moloz Taş	Moloz Taş	Moloz Taş	
	Zemin:	Mermer	Mermer	Mermer	
	Çat Örtü:	Tuğla	Tuğla	Tuğla	
	Geçiş Elemanı:	Tuğla	Tuğla	Tuğla	
SU DEPOSU	YAPI MALZEMELERİ		Erkekler bül.	Kadınlar bül.	
	Duvar:	Moloz Taş	Moloz Taş	Moloz Taş	
	Zemin:	?	?	?	
	Çat Örtü:	Tuğla	Tuğla	Tuğla	
	Geçiş Elemanı:	-	-	-	
KÜHAN	YAPI MALZEMELERİ		Erkekler bül.	Kadınlar bül.	
	Duvar:	?	?	?	
	Zemin:	?	?	?	
	Çat Örtü:	?	?	?	
	Geçiş Elemanı:	?	?	?	
					

Konya Mahkeme Hamamı (Çizelge 6.4)

Hamam kent merkezinde, Şerafeddin Camii'nin kuzeybatısında yer almaktadır. Çifte hamam olarak II. İbrahim Bey zamanında 1464 yılında yapıldığı kabul edilmektedir [26].

Yapıda moloz taş ve tuğla; zeminde döşeme olarak taş ve mermer kullanılmıştır. Kuzey güney istikametinde çifte hamam olarak inşa edilen yapının; doğu bölümü kadınlar hamamı, batı kısmı ise erkekler hamamı şeklinde düzenlenmiştir [26].

Erkekler soyunmalığına güney duvarındaki basık kemerli kapıdan girilir (Resim 6.2). 9,60 m x 10,10 m ölçülerindeki soyunmalık mekanın etrafı sekilerle çevrilerek soyunma camekanları inşa edilmiştir. Sekiler, zeminden yaklaşık 0,40 m yüksek düzenlendiği için, camekanlara iki basamaklı merdiven ile ulaşılmaktadır. Giriş kapısının sağ (doğu) tarafındaki ahşap merdivenle camekanların ikinci katına çıkılır. Ön kısımları balkon tarzında düzenlenmiş bulunan ikinci kat camekanları, soyunmalığın bütün duvarlarını boydan boya çevirmektedir. Soyunmalığın ortasında, içten dilimli dıştan onikigen forma sahip bulunan ve mermer malzemeden oluşan şâdırvân bulunmaktadır (Resim 6.5). Şâdırvânı oluşturan mermer parçalarının birleşme noktaları, şemse motiflerine dönüştürülmüştür. Şâdırvânın ortasındaki mermer fiskiye, şâdırvândan 0,40 m daha yukarda verilmiştir. Fıskiyenin iç kısmı, on iki dilimli çanak görüntüsünde olup birer atlamalı olarak tahliye delikleri açılmıştır. Şâdırvânın köşelerine yerleştirilen dört adet sütun kaidesinin şâdırvâna bitişik yüzeyleri düz kesilirken, diğer yüzeyleri iki kademeli mukarnas biçiminde düzenlenmiştir. Büyük ölçekli taş kaidelerin üzerine yerleştirilen nispeten daha küçük çaptaki kaideler; içbükey ve dışbükey profil oluşturarak üzerine binen dört adet ahşap sütunu taşımaktadır. Ahşap sütunlar ise şâdırvân ile aynı aksta yer alan aydınlık fenerini taşımaktadır. Soyunmalığın doğu ve batı duvarları karşılıklı ikişer eyvan şeklinde düzenlenmiştir. Soyunmalığın zemini tamamen mermer malzeme ile kaplanmıştır [28].

Soyunmalık kısmının kuzey duvarındaki iki basamaklı merdivenle aralık adı verilen mekana inilir. Bu mekan 1,95 m x 2,45 m ölçülerinde düzenlenmiştir. Dikdörtgen biçimli bu mekanın batı bölümü kubbe ile kapatılırken köşelere üçgen geçişler yerleştirilmiştir. Doğu duvarı ise eyvan şeklinde tasarlanmıştır. Aralık kısmının doğu duvarındaki basık kemerli kapıdan, 5,45 m x 5,45 m ölçülerindeki, soğukluk kısmına girilir. Doğu duvarı eyvan tarzında düzenlenerek üzeri tonozla örtülmüştür. Mekanın üst örtüsü on altı dilimli kubbe ile kapatılmıştır. Kubbede bol miktarda ışık gözü yer almaktadır [28].

Soğukluğun batı duvarındaki sivri kemerli kapıdan hela ve traşlık bölümlerine ulaşılır. 3,00 m x 3,20 m ölçülerindeki mekanın üzeri üçgen geçişli kubbe ile örtülmüştür [28].

Soğukluğun kuzey batı köşesindeki kapıdan sıcaklık kısmının güney eyvanına girilir. Sıcaklık kısmı, dört eyvan ve dört köşe halvetinden oluşan plan şemasına sahiptir. Dört esas yöne hakim durumdaki eyvanların arasındaki pahlanmış yüzeylerden dörtlü köşe halvetlerine girilir. Eyvan ölçüleri nüanslarla birbirinden ayrılmaktadır. Eyvanlar yaklaşık 2,40 m x 2,10 m ölçülere sahiptir. Eyvanların içinde tekli kurna bulunmaktadır. Eyvanların açıldığı orta mekana sekizgen göbektaşı yerleştirilmiştir. Göbektaşının bulunduğu orta bölümün üzeri üçgen bingilerle geçilen yirmi dilimli kubbe ile kapatılmıştır. Kubbenin tepesindeki ışıklığın yanı sıra kubbe üzerine açılan ışık gözleri ile iç mekana ışık temin edilmektedir. Eyvanların orta mekana bakan kısımlarında kemerler görülürken, arkada kalan kısımları yıldız biçiminde tasarlanmış tonozlarla örtülmüştür. Köşe halvetleri yaklaşık 2,45 m x 2,50 m ölçü sergilemektedirler. Köşe halvetlerinde kurnalar yer almaktadır. Halvetlerden kuzey batı köşedekinin üst örtüsü dilimli kubbe ile örtülürken, diğer halvetlerin üzeri sade kubbe ile kapatılmıştır. Halvetlerin kubbelerinde tepe ışıklıkları dikkati çekmektedir [28].

Kadınlar bölümünün soyunmalığına doğu cephede yer alan kapıdan girilir (Resim 6.3). Soyunmalık kısmı, 10,20 m x 10,75 m ölçülerle kare bir mekana sahiptir. İç mekanın etrafı sekilerle çevrili durumdadır. Mekanın ortasına on sekiz dilimli

mermer şadırvân yerleştirilmiştir. Soyunmalığın üst örtüsü dört ahşap sütunun desteklediği düz tavan şeklinde örtülü olup, ortasında aydınlık feneri bulunmaktadır. Soyunmalığı iki basamaklı kapıdan, 1,50 m x 2,20 m ölçülerindeki üstü tonoz ile kapatılmış aralık kısmına girilir. Oldukça dar tutulan bu mekanın doğu duvarındaki kapıdan ılık mekanına, kuzey duvarındaki kapıdan ise tıraşlık ve heladan oluşan servis mekanlarına girilir [28].

Ilıklık mekan 5,20 m x 5,25 m ebatlarında olup üzeri kubbe ile örtülmüştür. Kubbenin tepesine yerleştirilen ışıklık ile birlikte ışık gözlerinden süzülen ışık sayesinde iç mekan aydınlatılmaktadır. Soğukluğun kuzey batı köşesindeki kapıdan sıcaklık mekanına ulaşılır [28].

Sıcaklık mekanı dört eyvanlı ve dört köşe halvetinden oluşan plan şeması sergiler. Eyvanların açıldığı orta mekan, yapının merkezini teşkil etmektedir. Bu merkeze sekizgen formlu göbek taşı yerleştirilmiştir. Göbek taşının bulunduğu orta mekan kubbe ile örtülmüştür. Eyvanların ölçüleri farklılıklar göstermekle birlikte yaklaşık eyvan açıklıklarının 2,40 m, derinliklerinin 2,10 m den oluştuğunu belirtebiliriz. Eyvanların üzeri tonozla örtülü olup, orta mekana bakan bölümleri kemerlerle taşınmaktadır. Halvetlerin ölçüleri de farklı olup, yaklaşık 2,40 m x 2,50 m lik ölçülere sahiptir. Halvetlerin üzeri kubbe ile kapatılmıştır. Kubbelerin tepe noktalarına ışıklıklar açılmıştır. Kubbelerde ve geçiş elemanlarında tuğla malzeme kullanılırken, kubbelerin dışı harç-mozaik karışımı ile sıvanmıştır [28].

Erkekler ve kadınlar bölümlerinin kuzey duvarı boyunca uzanan su deposu ve külhan kısmı bulunmaktadır (Resim 6.4). Mekanın ölçüleri yaklaşık olarak 3,50 m x 18,40 m ebatlarında olup tonoz ile kapatılmıştır [28].

Resim 6.2. Hamamın erkekler girişi [28] Resim 6.3. Hamamın kadınlar girişi [28]

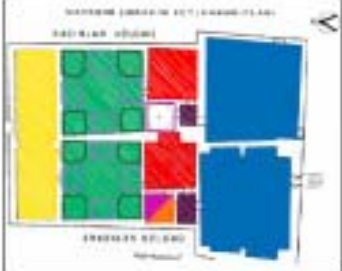

Resim 6.4. Hamamın su deposu ve külham [28]

Resim 6.5. Hamamın erkekler soyunmalığı şadırvanı [28]

Çizelge 6.4. Karşılaştırmalı çalışma – Konya Mahkeme Hamamı tablosu

MAHKEME HAMAMI				HAMAM NO: 4		
YERİ:	KONYA	RANİSİ:	H İBRAHİM BEY			
TARİHİ:	1464	BUGÜNKÜ SEVİ:	HAMAM			
 <p>AHMET ÇAYCI'DAN [28]</p>		 <p>AHMET ÇAYCI'DAN [28]</p>				
						
ÇÖZÜMLEME & KARŞILAŞTIRMA TABLOSU						
PLAN BİLEŞLERİ		Erbekler böl.	Kadınlık böl.			
SOTTUNSAKLIK	Plan Şekli:	Kare	Kare			
	Önü:	Kırma çatı	Kırma çatı			
	Geçiş Elemanı:	--	--			
	Hefa:	--	--			
	MİMARI EL.	Seki:	+	+		
ARALIK	Plan Şekli:	Dikdörtgen	Dikdörtgen			
	Önü:	Kubbe & Toros	Kubbe & Toros			
	Geçiş Elemanı:	Mikamalı Toros	Mikamalı Toros			
	MİMARI EL.	Aydınlatma Elemanı:	+	+		
	Kapı:	+	+			
İLİKLİK	Plan Şekli:	Kare	Kare			
	Önü:	Kubbe	Kubbe			
	Geçiş Elemanı:	Mikamalı Toros	Mikamalı Toros			
	Hefa:	+	+			
	MİMARI EL.	Seki:	+	+		
SICAKLIK	Plan Şekli:	Kare	Kare			
	Önü:	Kubbe	Kubbe			
	Geçiş Elemanı:	Mikamalı Toros	Mikamalı Toros			
	MİMARI EL.	Göbektaşı:	+	+		
	Aydınlatma Elemanı:	+	+			
	Kapı:	+	+			
	Seki:	--	--			
	Plan Şekli:	Dikdörtgen	Dikdörtgen			
	Önü:	Yüksek Mikamalı Toros	Yüksek Mikamalı Toros			
	Geçiş Elemanı:	--	--			
SUI DEPOLU	Plan Şekli:	Kare	Kare			
	Önü:	Kubbe	Kubbe			
	Geçiş Elemanı:	Mikamalı Toros	Mikamalı Toros			
	MİMARI EL.	Aydınlatma Elemanı:	+	+		
	Kapı:	+	+			
	Seki:	--	--			
	Plan Şekli:	Kare	Kare			
	Önü:	Kubbe	Kubbe			
	Geçiş Elemanı:	Yüksek Mikamalı Toros	Yüksek Mikamalı Toros			
	Aydınlatma Elemanı:	+	+			
PLAN BİLEŞLERİ				Plan Şekli:	Dikdörtgen	
SUI DEPOLU	Önü:			Toros:	+	
	Aydınlatma Elemanı:			+		
	Kapı:			+		
	Pencere:			+		
KÜLHAN	Plan Şekli:			?		
	Önü:			?		
	Aydınlatma Elemanı:			?		
	Kapı:			?		
YAPIL MALZEMELERİ		Erbekler böl.	Kadınlık böl.			
SOTTUNSAKLIK	Davut:	Makaz	Makaz			
	Zemin:	Mermer	Mermer			
	Çatı Örtü:	Tuğla	Tuğla			
	Geçiş Elemanı:	?	?			
ARALIK	Pencer:	Makaz	Makaz			
	Zemin:	Mermer	Mermer			
	Çatı Örtü:	Tuğla	Tuğla			
	Geçiş Elemanı:	?	?			
İLİKLİK	Davut:	Makaz	Makaz			
	Zemin:	Mermer	Mermer			
	Çatı Örtü:	Tuğla	Tuğla			
	Geçiş Elemanı:	?	?			
SICAKLIK	Davut:	Makaz	Makaz			
	Zemin:	Mermer	Mermer			
	Çatı Örtü:	Tuğla	Tuğla			
	Geçiş Elemanı:	?	?			
SUI DEPOLU	Davut:	Makaz	Makaz			
	Zemin:	?	?			
	Çatı Örtü:	Tuğla	Tuğla			
	Geçiş Elemanı:	?	?			
KÜLHAN	Davut:	?	?			
	Zemin:	?	?			
	Çatı Örtü:	?	?			
	Geçiş Elemanı:	?	?			
SICAKLIK				Davut:	Makaz	
SICAKLIK	Zemin:			Makaz	Makaz	
	Çatı Örtü:			Tuğla	Tuğla	
	Geçiş Elemanı:			?	?	
	Davut:			Makaz	Makaz	
HALVET	Zemin:			Mermer	Mermer	
	Çatı Örtü:			Tuğla	Tuğla	
	Geçiş Elemanı:			?	?	
	Davut:			Makaz	Makaz	
SUI DEPOLU	Zemin:			?	?	
	Çatı Örtü:			Tuğla	Tuğla	
	Geçiş Elemanı:			?	?	
	Davut:			?	?	
SUI DEPOLU				Davut:	?	
SUI DEPOLU	Zemin:			?	?	
	Çatı Örtü:			?	?	
	Geçiş Elemanı:			?	?	
	Davut:			?	?	
SICAKLIK				Davut:	?	
SICAKLIK	Zemin:			?	?	
	Çatı Örtü:			?	?	
	Geçiş Elemanı:			?	?	
	Davut:			?	?	
SUI DEPOLU				Davut:	?	
SUI DEPOLU	Zemin:			?	?	
	Çatı Örtü:			?	?	
	Geçiş Elemanı:			?	?	
	Davut:			?	?	
SICAKLIK				Davut:	?	
SICAKLIK	Zemin:			?	?	
	Çatı Örtü:			?	?	
	Geçiş Elemanı:			?	?	
	Davut:			?	?	

6.5. 16.yy Hamamları

İstanbul Zeyrekde Çinili Hamamı (Çizelge 6.5)

Fatih Zeyrek'te, İtfaiye Caddesi ile Çinili Hamam Sokağı (Eski Külhan Sokak)'nın birleştiği yerde ve sokağın köşesindedir (Resim 6.6) [29].

Hamam, Kaptan-ı Derya Barbaros Hayrettin Paşa Vakfından olup Beşiktaş'ta bulunan medrese ve türbesine akar olarak yaptırılmıştır. Bulunduğu semtten dolayı, Zeyrekde Çinili Hamamı, banisinden dolayı da Hayreddin Paşa Hamamı veya Kaptanpaşa Hamamı adları ile de anılır. Ayrıca semtin eski isimlerinden dolayı Tezgaççılar Hamamı adı ile de bilinir. Hamamın yapılış tarihi bilinmemektedir. Fakat, 1534 ile 1546 yılları arasında yapıldığı kesindir [29].

Hamam yol seviyesi yükseltildiğinden soyunmalığma merdivenle inilir. Büyük bir kubbe ile örtülmüş soyunmalığın etrafına, üsttekilere ahşap bir merdivenle çıkılır iki katlı ahşap soyunma odacıkları yapılmıştır. 18,5 m yüksekliğinde olan soyunmalığın kubbesinin altında, yekpare mermerden yapılmış dört köşe fiskiyeli bir havuz vardır (Resim 6.8) [29].

Soyunmalıktan ılıklığa girilir. Üzeri tonoz ile örtülmüştür. Sağ taraftaki kapıdan, üzeri kubbeli bir geçide, buradan da üzeri beşik ve kubbe ile örtülmüş iki bölümlü tuvalete gidilir. İhlığın sağ tarafı sonradan bölünerek dört göz keselik yapılmıştır [29].

Asıl yıkanma yeri olan sıcaklıkta dört halvet ve bunlar arasına gelmek üzere yerleştirilmiş, üç eyvan mevcuttur (Resim 6.7, 6.10). Halvet kapıları üzerinde altgen olarak hazırlanmış, mavi-beyaz çini pano ile bunun altında ve iki yanda da iki mısra vardır. Sekiz mısralı bu çini güfte, Farsça yazılmıştır. Rakam kayıtlı değildir. Sıcaklık kapısı karşısındaki sofanın duvarına da sadece bir pano yerleştirilmiştir. Sıcaklığın bazı kurnaları ve eyvan korkulukları orijinaldir (Resim 6.9, 6.11). Eyvan kemerleri de dantellidir [29].

Hamamın kadınlar kısmı, erkekler kısmının bir benzeridir. Yalnız çini panolar ve çini kitabesi yoktur. Soyunmalık kubbesi de erkekler soyunmalıktan biraz alçak olup 15 metre yüksekliğindedir [29].

Resim 6.6. Hamamın genel görünüşü

Resim 6.7. Erkekler bölümü sıcaklığı

Resim 6.8. Hamamın erkekler böl. soy.

Resim 6.9. Hamamın kurnası

Resim 6.10. Erkekler böl. sıcaklığın eyvanı

Resim 6.11. Orijinal kurna [29]

Çizelge 6.5. Karşılaştırmalı çalışma – İstanbul Zeyrekde Çinili Hamamı tablosu

ZEYREKDE ÇİNİLİ HAMAMI				HAMAM NO: 5	
YERİ:	İSTANBUL	BANISI:	HAYREDDİN PAŞA		
TARİHİ:	16.YY	BUGÜNKÜ İŞLEVİ:	HAMAM		
 <p>N. MERMİ HASKAN [29]</p>					
					
CÖZÜMLEME & KARŞILAŞTIRMA TABLOSU					
PLAN BİLEŞLERİ			Erkekler böl.	Kadınlar böl.	
SOFUNMAKLIK	MİMARI İL.	Plan Şekli:	Kare	Kare	
		Örtü:	Kubbe	Kubbe	
		Geçiş Elemanı:	Tromp	Tromp	
		Hüvis:	-	-	
		Seki:	-	-	
		Aydınlatma Elemanı:	-	-	
		Kapı:	-	-	
		Pencere:	-	-	
		Haruz:	-	-	
ARALIK	MİM. İL.	Plan Şekli:	-	-	
		Örtü:	-	-	
		Geçiş Elemanı:	-	-	
		Aydınlatma Elemanı:	-	-	
İLİKLIK	MİMARI İL.	Plan Şekli:	Dikdörtgen	Dikdörtgen	
		Örtü:	Kubbe, Toros	Kubbe, Toros	
		Geçiş Elemanı:	Pandıralıf	Pandıralıf	
		Hüvis:	-	-	
		Taşlık:	-	-	
		Seki:	-	-	
		Aydınlatma Elemanı:	-	-	
		Kapı:	-	-	
		Pencere:	-	-	
		Haruz:	-	-	
SICAKLIK	MİMARI İL.	Plan Şekli:	Kare	Kare	
		Örtü:	-	-	
		Geçiş Elemanı:	Tromp	Tromp	
		Göbektaş:	-	-	
		Aydınlatma Elemanı:	-	-	
		Kapı:	-	-	
		Kurnu:	-	-	
		Seki:	-	-	
		Örtü:	-	-	
		Plan Şekli:	Dikdörtgen	Dikdörtgen	
Örtü:	Toros	Toros			
Geçiş Elemanı:	-	-			
Aydınlatma Elemanı:	-	-			
Kapı:	-	-			
Seki:	-	-			
Plan Şekli:	Kare	Kare			
Örtü:	Kubbe	Kubbe			
Geçiş Elemanı:	Pandıralıf	Pandıralıf			
Aydınlatma Elemanı:	-	-			
Kapı:	-	-			
Seki:	-	-			
Kapı:	-	-			
PLAN BİLEŞLERİ			Erkekler böl.	Kadınlar böl.	
SU DEPOSU	MİM. İL.	Plan Şekli:	Dikdörtgen		
		Örtü:	Toros		
		Aydınlatma Elemanı:	-		
		Kapı:	-		
KÜLHAN	MİM. İL.	Plan Şekli:	-		
		Örtü:	-		
		Aydınlatma Elemanı:	-		
		Kapı:	-		
Pencere:	-				
YAPIL MALZEMELERİ			Erkekler böl.	Kadınlar böl.	
SOFUNMAKLIK	MİM. İL.	Duvar:	-	-	
		Zemin:	Mermer	Mermer	
		Çatı Örtü:	-	-	
		Geçiş Elemanı:	-	-	
ARALIK	MİM. İL.	Duvar:	-	-	
		Zemin:	-	-	
		Çatı Örtü:	-	-	
		Geçiş Elemanı:	-	-	
İLİKLIK	MİM. İL.	Duvar:	-	-	
		Zemin:	Mermer	Mermer	
		Çatı Örtü:	-	-	
		Geçiş Elemanı:	-	-	
SICAKLIK	MİMARI İL.	Duvar:	-	-	
		Zemin:	Mermer	Mermer	
		Çatı Örtü:	-	-	
		Geçiş Elemanı:	-	-	
		Duvar:	-	-	
		Zemin:	Mermer	Mermer	
		Çatı Örtü:	-	-	
		Geçiş Elemanı:	-	-	
		Duvar:	-	-	
		Zemin:	Mermer	Mermer	
Çatı Örtü:	-	-			
Geçiş Elemanı:	-	-			
SU DEPOSU	MİM. İL.	Duvar:	-	-	
		Zemin:	-	-	
		Çatı Örtü:	-	-	
		Geçiş Elemanı:	-	-	
KÜLHAN	MİM. İL.	Duvar:	-	-	
		Zemin:	-	-	
		Çatı Örtü:	-	-	
		Geçiş Elemanı:	-	-	
AKŞEHİR YUKARI HAMAMI İLİ			AKŞEHİR YUKARI HAMAMI İLİ		
AKŞEHİR YUKARI HAMAMI İLİ			AKŞEHİR YUKARI HAMAMI İLİ		

Sivas Kurşunlu (Behram Paşa) Hamamı (Çizelge 6.6)

Sivas il merkezinde, Paşabey Mahallesi, Kurşunlu Caddesinin kuzey kenarında konumlanmaktadır. Batısında yapı ile aynı adı taşıyan Behram Paşa Hamı, güneyinde, Ahi Emir Kümbeti ile meslek lisesi yer almaktadır (Resim 6.12) [32].

Düz bir arazi üzerinde yer alan bina, kuzey - güney ekseninde, dikdörtgen planda, çifte hamam olarak düzenlenmiştir. Doğusunda erkekler, batısında ise kadınlar bölümü yer almaktadır. Yapının külhanının yer aldığı kuzey cephe binalar tarafından kapatılmış, diğer cepheleri ise açıktır. Güney ve batısından yol geçmekte, doğusunda ise Behram Paşa Hamı ile hamamı sınırlayan, ağaçlarla kaplı bir bahçe bulunmaktadır. Güney cephe, önünden geçen asfalt yolun yükselmesiyle çukurda kalmıştır (Resim 6.13 – 6.14) [32].

Kitabeye göre hamamın, H.984- M.1576 senesinde yapıldığı banisinin de Behram Paşa olduğu anlaşılmaktadır [33].

Kuzey-güney doğrultusunda dikdörtgen yöneliş gösteren hamamın erkekler kısmına, güney cephede yer alan, dıştan sivri, içten yarım daire kemerli kapıdan girilmektedir. Soyunma, kareye yakın dikdörtgen planlıdır. Sekizgen kasnak üzerine oturan kubbe ile örtülüdür. Kasnağa, köşelerden sivri kemerli tromplarla geçilmektedir. Kubbenin merkezinde aydınlık feneri bulunmaktadır [32].

Dört yönden odalarla çevrili, iki katlı mekanda, alt katta on bir, üst katta ise on üç soyunma odası vardır. Dikdörtgen ve kare plan şemasındaki birimler birbirinden farklı boyutlardadır. Batı cephede eksenin kuzey cepheyle kesiştiği köşede, tandıra geçişi sağlayan lentolu koridor görülmektedir. Girişin karşısındaki kuzey cephede, ılık mahalline geçit veren lentolu kapı ile üst kata çıkış merdiveni yer almaktadır [32].

Tandırın kuzeyinde, yarım daire kemerli giriş açıklığı ve bugün çay ocağı işlevinde kullanılan, doğu-batı yönünde uzanan küçük ebatlı bir bölüm vardır. Bu bölümün

kuzeybatı köşesi, dışa doğru taşıntı yapmış olmakla birlikte genel anlamda dikdörtgene yakın plandadır [32].

Soyunmağın kuzeyindeki beşik tonozlu bir açıklıktan, ılıkığa ulaşılmaktadır. Kapı, doğu-batı doğrultusunda, dikdörtgen yöneliş gösteren birimin güneybatısına açılmaktadır. Üzeri, biri doğu, diğeri batı yöne yerleştirilmiş iki eşit kubbe ile örtülüdür. Kubbe, mekanı üstten ikiye bölen yuvarlak kemer ile beden duvarlarına oturmaktadır. Beden duvarlarından kubbeye geçiş pandantiflerle sağlanmıştır. Ilıklık mahallini kuzey, güney ve doğu yönden çevreleyen sekiler görülmektedir [32].

Tıraşlık ve helalara ılıkığın kuzeybatı köşesindeki, sivri kemerli açıklıktan girilmektedir. Üzeri beden duvarlarına oturan kubbe ile örtülüdür. Kuzey-güney yönde dikdörtgen planlıdır. Kubbeye köşelerden pandantiflerle geçilmektedir. Mekanın doğu duvarına bitişik, kuzey-güney yönde sıralanan üç tıraşlık ile batı cephedeki, yine aynı yön ve sayıda komumlanan üç hela yer alır. Kuzeybatısında, girişin karşısına isabet eden bir lavabo yer almaktadır. Ilıklığın kuzeyindeki yarım daire kemerli kapı ile sıcaklık mahalline girilmektedir. Söz konusu kapı, giriş eyvanının orta eksenine açılmaktadır [32].

Sıcaklık, merkezi kubbeli sekizgen bir mekan etrafında, aksiyal planda düzenlenmiş dört eyvan ile köşe halvetlerinden ibarettir. Merkezi kubbe, beden duvarları ile eyvan kemerlerine oturtulmuştur. Kubbeye, halvet kapılarının üstünden itibaren kavisli bir şekilde yükselen pandantiflerle geçilmektedir. Kubbe merkezindeki yuvarlak tepe ışıklığı ile onun çevresine simetrik yerleştirilmiş, kare formlu, yirmi bir ışık gözü mekanı aydınlatmaktadır. Mekanın ortasına, sekizgen, göbek taşı yerleştirilmiştir. Eyvanlar ile halvet duvarları boyunca devam eden sekiler görülmektedir. Bununla birlikte doğu, batı ve kuzey eyvanlardaki kurnalar aynı noktalara yerleştirilmiştir. İki eyvan köşelerine, ikisi karşılıklı yanlara, biride eyvanı sınırlayan arka duvarın orta eksenine oturtulmuş, beşer kurna yer almaktadır. Giriş eyvanının yan duvarlarında ikişer kurna görülmektedir. Halvet duvarlarının orta eksenlerine birer kurna oturtulmuştur. Güneybatıda sauma olarak kullanılan hücrede kurna

bulunmamaktadır. Kullanılan suyun tasfiyesi, eyvan ve halvet kapılarının önünden devam eden su yolu ile sağlanmaktadır [32].

Aksiyal düzenlenmiş eyvanlar, enine dikdörtgen planda, merkezi mekana, yuvarlağa yakın sivri kemerle açılmaktadır. Eyvanlar, beden duvarları ile eyvan kemerlerine oturan eliptik kubbe ile örtülüdür. Kubbeye geçiş pandantiflerle sağlanmaktadır. Eliptik kubbelerde, tepe ışıklığı ile onun etrafına simetrik yerleştirilmiş, kare formlu, yedi ışık gözü yer almaktadır. Güneybatı köşedeki halvet ise sauma işlevinde kullanılmaktadır. Mekanın ortasına bir mangal ile halvet duvarları boyunca devam eden sedirler yerleştirilmiştir. Kuzeydeki eyvan ile su deposunu ayıran duvarda, yuvarlak kemerli bir açıklık bulunmaktadır [32].

Merkezi mekanın köşelerindeki, sivri kemerli açıklıklardan girilen köşe halvetleri, kareye yakın dikdörtgen planlıdır ve takriben aynı ölçülerdedir. Üzerleri beden duvarlarına oturan kubbe ile örtülüdür. Kubbeye pandantiflerle geçilmektedir. Halvet kubbelerinde bir tepe ışıklığı ile onun etrafına simetrik yerleştirilmiş, kare formlu, yedi ışık gözü yer almaktadır. Sıcaklığın batı duvarı boyunca, doğu-batı doğrultusunda uzanan, dikdörtgen planda, su deposu bulunmaktadır. Üzeri beşik tonoz örtülüdür [32].

Su deposunun kuzey duvarının orta eksenine, külhana açılan ocak yerleştirilmiştir. Yapının külhanı, su deposuna paralel uzanan, dikdörtgen planlıdır. Batı cephesine açılmış dikdörtgen formlu kapıdan girilmektedir. Üzeri beşik tonoz ile örtülü mekan, kuzey duvara açılmış mazgal pencere aydınlatmaktadır [32].

Hamamın kadınlar kısmı, erkekler kısmının bir benzeridir (Resim 6.15).

Resim 6.12. Hamamdan genel görünüşü Resim 6.13. Hamamdan genel görünüş

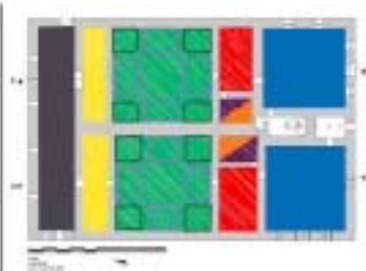

Resim 6.14. Hamamdan genel görünüş

Resim 6.15. Hamamın kadınlar bölümü soyunmalığı [32]

Çizelge 6.6. Karşılaştırmalı çalışma – Sivas Kurşunlu Hamamı tablosu

KURŞUNLU HAMAMI				HAMAM NO: 6	
YERİ: SIVAS		BANİSİ: BEHRAM PAŞA			
TARİHİ: 1576		BUGÜNKÜ İSİLEVİ: HAMAM			
					
G. ÖNDER [32]					
					
ÇÖZÜMLEME & KARŞILAŞTIRMA TABLOSU					
PLAN BİLEŞLERİ	Erickler böl.		Kuvvet böl.		
	SOYUNMULUK	ARAÇLIK	İLİKLİK	SACAKLIK	
Plan Şekli:	Kare	Kare	Dükküngen	Dükküngen	
Önü:	Kubbe	Kubbe	Kubbe	Kubbe	
Geçiş Elemanı:	Troop	Troop	Panjerli	Panjerli	
Hala:	—	—	+	+	
MİM. İL.					
Seki:	?	?	+	+	
Aydınlatma Elemanı:	+	+	+	+	
Kapı:	+	+	—	—	
Pencere:	+	+	—	—	
Harize:	?	?	—	—	
Plan Şekli:	—	—	—	—	
Önü:	—	—	—	—	
Geçiş Elemanı:	—	—	—	—	
Aydınlatma Elemanı:	—	—	—	—	
Kapı:	—	—	—	—	
Plan Şekli:	—	—	—	—	
Önü:	—	—	—	—	
Geçiş Elemanı:	—	—	—	—	
Hala:	—	—	+	+	
Trajik:	+	+	+	+	
MİM. İL.					
Seki:	+	+	+	+	
Aydınlatma Elemanı:	+	+	+	+	
Kurna:	—	—	—	—	
Kapı:	+	+	—	—	
Pencere:	—	—	—	—	
Harize:	—	—	—	—	
Plan Şekli:	Kare	Kare	Kare	Kare	
Önü:	Kubbe	Kubbe	Kubbe	Kubbe	
Geçiş Elemanı:	Panjerli	Panjerli	Panjerli	Panjerli	
MİM. İL.					
Göbektaşı:	+	+	+	+	
Aydınlatma Elemanı:	+	+	+	+	
Kapı:	+	+	—	—	
Kurna:	—	—	—	—	
Seki:	—	—	—	—	
Plan Şekli:	Dükküngen	Dükküngen	Dükküngen	Dükküngen	
Önü:	Kubbe	Kubbe	Kubbe	Kubbe	
Geçiş Elemanı:	Panjerli	Panjerli	Panjerli	Panjerli	
MİM. İL.					
Aydınlatma Elemanı:	+	+	+	+	
Kurna:	+	+	—	—	
Seki:	+	+	—	—	
Plan Şekli:	Kare	Kare	Kare	Kare	
Önü:	Kubbe	Kubbe	Kubbe	Kubbe	
Geçiş Elemanı:	Panjerli	Panjerli	Panjerli	Panjerli	
MİM. İL.					
Aydınlatma Elemanı:	+	+	+	+	
Kurna:	+	+	—	—	
Seki:	—	—	—	—	
Kapı:	+	+	—	—	
PLAN BİLEŞLERİ	Erickler böl.		Kuvvet böl.		
SUDEPOSU	KÜTÜHAN		SACAKLIK		
Plan Şekli:	Dükküngen	Dükküngen	Dükküngen	Dükküngen	
Önü:	Troop	Troop	Troop	Troop	
MİM. İL.					
Aydınlatma Elemanı:	—	—	—	—	
Kapı:	—	—	+	+	
Pencere:	+	+	—	—	
Plan Şekli:	Dükküngen	Dükküngen	Dükküngen	Dükküngen	
Önü:	Troop	Troop	Troop	Troop	
MİM. İL.					
Aydınlatma Elemanı:	—	—	—	—	
Kapı:	+	+	—	—	
Pencere:	+	+	—	—	
YAPIL MALZEMELERİ	Erickler böl.		Kuvvet böl.		
SUDEPOSU	KÜTÜHAN		SACAKLIK		
Duvar:	Kesme Taş	Kesme Taş	Kesme Taş	Kesme Taş	
Zemin:	Mermer	Mermer	Mermer	Mermer	
Üst Özü:	Tuğla	Tuğla	Tuğla	Tuğla	
Geçiş Elemanı:	?	?	?	?	
Duvar:	—	—	—	—	
Zemin:	—	—	—	—	
Üst Özü:	—	—	—	—	
Geçiş Elemanı:	—	—	—	—	
Duvar:	Kesme Taş	Kesme Taş	Kesme Taş	Kesme Taş	
Zemin:	Mermer	Mermer	Mermer	Mermer	
Üst Özü:	Tuğla	Tuğla	Tuğla	Tuğla	
Geçiş Elemanı:	?	?	?	?	
Duvar:	—	—	—	—	
Zemin:	—	—	—	—	
Üst Özü:	—	—	—	—	
Geçiş Elemanı:	—	—	—	—	
Duvar:	Kesme Taş	Kesme Taş	Kesme Taş	Kesme Taş	
Zemin:	Mermer	Mermer	Mermer	Mermer	
Üst Özü:	Tuğla	Tuğla	Tuğla	Tuğla	
Geçiş Elemanı:	?	?	?	?	
Duvar:	—	—	—	—	
Zemin:	—	—	—	—	
Üst Özü:	—	—	—	—	
Geçiş Elemanı:	—	—	—	—	
Duvar:	Moloz Taş	Moloz Taş	Moloz Taş	Moloz Taş	
Zemin:	?	?	?	?	
Üst Özü:	Tuğla	Tuğla	Tuğla	Tuğla	
Geçiş Elemanı:	—	—	—	—	
					

Niğde Sokullu Mehmet Paşa Hamamı (Yeni Hamam) (Çizelge 6.7)

Çarşı Mahallesi'nde, Eski Niğde Caddesi ile İstasyon Caddesi'nin birleştiği, güneye hafif meyilli bir arazi üzerindedir. Arazinin eğimi ve yol kotundan dolayı, hamamın erkekler kısmı aşağıda kaldığı için kapı seviyesine merdivenle inilmektedir (Resim 6.16).

Kitabesi bulunmayan hamamdan Evliya Çelebi "Sokullu Mehmed Paşa Hamamı" olarak bahseder [34]. Sokullu Mehmet Paşa Külliyesi dahilinde olduğu ve diğer binalarla birlikte 1574 yılı civarında yapılmış olabileceği ifade edilmektedir [35].

Yeni hamam doğu-batı aksı boyunca uzanan dikdörtgen prizmatik bir kütle teşkili ile kuzeyi erkekler, güneyi kadınlar kısmı olmak üzere inşa edilen bir çifte hamamdır. Her iki kısım da batıdaki girişten itibaren doğuya doğru peş peşe sıralanan soyunmalık, ılıklik ve sıcaklık mekânları ile sıcaklığa bitişerek doğuda yer alan su deposu hacminden oluşur [36].

İnşasında malzemesi, kaba yomu, moloz ve düzgün kesme taş ile tuğla ve mermerdir; örtü sistemi, sıva ve kurşun levha ile kaplanmıştır. Taş, dış duvarlarda; tuğla, örtü sistemi, iç duvarlar ve yer yer dış duvarlarda; mermer, dış kapı ve pencere açıklıklarının kuşatan söve, lento ve kemer örgüleri ile sınırlı olarak az miktarda kullanılmıştır [36].

Hamamın soyunmalık mekânlarına ait kübik görünüşlü ve birer kubbeyle örtülü büyük kütlelerden kuzeybatıdaki erkekler, güneybatıdaki kadınlar kısmınıdır. Erkekler soyunmalığı, batı yanındaki kuzey-güney doğrultusuna dikdörtgen planlı bir kütle ile mekân genişletilmiştir (Resim 6.17). Buna denk boyutlarda bir bölüm kadınlar soyunmalığının batı tarafında da bulunmakla birlikte, tadilat geçirdiği anlaşılan bu mekânın örtü sistemi yoktur. Hamamın her iki kısmında da soyunmalık doğu tarafındaki diğer mekânlara ait kütle daha basık görünüşlüdür. [36]

Kübik soyunmalık mekânını örten büyük kubbenin geçişlerinde tromp kullanılmış; giriş bölümünde ise sekizgen prizmatik sütunlar ile batı duvar arasındaki iki kemerle üç bölüme ayrılan örtü sisteminin orta kısmına pandantif geçişlere sahip bir kubbe, yanlarına birer aynalı tonoz simetrik konumla yerleştirilmiştir. Tromplar arasındaki duvar cepheleri sağır birer sivri kemerle kuşatılmış ve güney hariç her birinin ortasında sivri kemerli birer pencere açıklığı bırakılmıştır. Mekânın ortasında sekizgen planlı bir havuz, kuzey ve güney yanda duvar sekileri üzerine modern malzemelerle inşa edilmiş bölmelerden oluşan geç döneme ait soyunma kabinleri bulunmaktadır. Mekâna ait beden duvarlarına, kuzey ve güneyde sivri kemerli üçer adet dolap nişi, doğu duvar aksının iki yanına ise ılıklik ve helaya açılan birer kapı yerleştirilmiştir. Aksın biraz kuzeyindeki dikdörtgen formu kapı ile sıcaklığa, güneydeki basık kemerli kapı ile helaya geçiş sağlamakla birlikte burası sonradan örülerek kapatılmıştır [36].

Ilıklık, kuzey-güney yönünde uzanan dikdörtgen planlıdır ve bir teğetli kemerle ikiye ayrılarak, kübik görümlü kuzeydeki kısma pandantif geçişli bir kubbe, dikdörtgen prizmatik kısma ise köşelere küçük tromplar yerleştirilerek sekiz dilimli bir aynalı tonoz örtülmüştür. Tonoza örtülü bölümün batı duvarında mevcut büyük bir nişle bağlantılı bir geçit yardımıyla bitişikteki hela hacmine giriş sağlanmıştır. Kübik hacmin batı duvarında iki, doğu ve kuzey duvarında birer niş vardır, doğu yan duvarı sivri kemerli büyük bir açıklığa sahiptir ve buradan kuzey-güney aksı boyunca dikdörtgen planlı ve aynalı tonozla örtülmüş bir ara mekân vasıtasıyla sıcaklık kapısına ulaşılır. Dikdörtgen biçimindeki sıcaklık kapısının iki tarafına simetrik konumla yerleştirilmiş sivri kemerli birer niş vardır. Ilıklığın güney yanına bitişik kare planlı hela hacminde batı taraf giriş kısmına ayrılarak doğu taraf üç göz halinde bölünmüştür [36].

Sıcaklık, dört ana yöndeki kenarları uzun, diğer dörtkenarı oldukça kısa sekizgen planlı ve pandantif geçişli kubbeye örtülü bir mekândır (Resim 6.18). Ortasına eş kenarlı sekizgen prizmatik göbek taşı yerleştirilen merkezi konumlu bu mekânın batı haricindeki uzun kenarlarına birer eyvan, kısa kenarlarına ise dört köşedeki halvetlere geçilen birer kapı yerleştirilmiştir. Merkezi mekân kenarlarına paralel

dikdörtgen planlı ve birer aynalı tonozla örtülü ve cephe açıklığı teğetli kemere sahip eyvanlarda zemin bir basamak daha yüksektir. Güneydeki hariç, diğerlerinin arka cephe duvarlarında orta bölüme birer niş yerleştirilmiştir. Ayrıca doğu eyvanındaki nişin biraz yukarısında, su deposu ile bağlantıyı sağlayan küçük bir açıklık bulunmaktadır. Teğetli kemerle yapılmış kapı açıklıklarının yer aldığı pahlı köşeler hariç, kare planlı sayılabilecek köşe halvetleri tromplarla geçilen birer kubbeyle örtülüdür. Geçiş elemanları arasındaki duvar bölümleri sivri kemerli yüzeysel birer niş görünüşündedir. Kuzeybatı ve güneybatı köşedeki halvet hücrelerinin kuzey ve güney duvarları ile kuzeydoğu ve güneydoğu köşedekilerin doğu ve batı duvarlarına karşılıklı birer niş yerleştirilmiştir [36].

Hamamın kadınlar kısmı, erkekler kısmının bir benzeridir (Resim 6.19).

Hamamın iki bölüm halindeki su depoları sıcaklık mekânlarına bitişik konumla doğu yanda uzanmaktadır. Soğuk su deposu kuzeydoğu köşedeki yaklaşık kareye yakın planlı küçük bir hacimden oluşur. Buna bitişerek güney cepheye kadar uzanan büyük bölü sıcak su deposudur. Su depolarının ikisi de doğu-batı yönde boydan boya yapılmış bir sivri beşik tonozla örtülüdür [36].

Resim 6.16. Hamamın genel görünüşü

Resim 6.17. Erkekler bölümü soyunmalığ

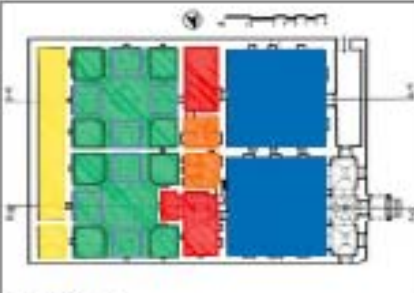

Resim 6.18. Erkekler böl. sıcaklığı

Resim 6.19. Kadınlar bölümü ılıklığı

Çizelge 6.7. Karşılaştırmalı çalışma – Niğde Sokullu Mehmet Paşa Hamamı tablosu

SOKULLU MEHMET PAŞA HAMAMI				HAMAM NO: 7	
YERİ: NİĞDE		BANİSİ: SOKULLU MEHMET PAŞA			
TARİHİ: 16.YY		BUGÜNKÜ İSLEVLİ: HAMAM			
 <p>M. DÜNDARĐAN [34]</p>			 <p>M. DÜNDARĐAN [36]</p>		
					
ÇÖZÜMLEME & KARŞILAŞTIRMA TABLOSU					
PLAN BİLEŞLERİ			Erkekler böl.	Kadınlar böl.	
SOYUNMALIK	Plan Şekli		Kare	Kare	
	Örtü:		Kubbe	Kubbe	
	Geçiş Elemanı:		Tramp	Tramp	
	MİM. EL.	Seki:	-	-	-
		Aydınlatma Elemanı:	-	-	-
Kapı:		-	-	-	
Pançura:		-	-	-	
Havuz:		-	-	-	
ARALIK	Plan Şekli:		-	-	-
	Örtü:		-	-	-
	Geçiş Elemanı:		-	-	-
	Aydınlatma Elemanı:		-	-	-
Kapı:		-	-	-	
İLİKLİK	Plan Şekli:		Dikdörtgen	Dikdörtgen	
	Örtü:		Kübe, Aynalı Tavan	Kübe, İnceli Tavan	
	Geçiş Elemanı:		Tramp, Pansoluk	Tramp, Pansoluk	
	Hela:		-	-	-
	Tramp:		-	-	-
	MİM. EL.	Seki:	-	-	-
		Aydınlatma Elemanı:	-	-	-
		Kapı:	-	-	-
		Pançura:	-	-	-
		Havuz:	-	-	-
SOKAKLIK	Plan Şekli:		Kare	Kare	
	Örtü:		Kubbe	Kubbe	
	Geçiş Elemanı:		Pansoluk	Pansoluk	
	MİM. EL.	Gözetleme:	-	-	-
		Aydınlatma Elemanı:	-	-	-
		Kapı:	-	-	-
		Konak:	-	-	-
		Seli:	-	-	-
	Plan Şekli:		Dikdörtgen	Dikdörtgen	
	Örtü:		Aynalı Tavan	Aynalı Tavan	
Geçiş Elemanı:		Pansoluk	Pansoluk		
MİM. EL.	Kapı:	-	-	-	
	Seki:	-	-	-	
	Havuz:	-	-	-	
Plan Şekli:		Kare	Kare		
Örtü:		Kubbe	Kubbe		
Geçiş Elemanı:		Tramp	Tramp		
MİM. EL.	Aydınlatma Elemanı:	-	-	-	
	Kapı:	-	-	-	
	Seki:	-	-	-	
	Havuz:	-	-	-	
		-	-	-	
PLAN BİLEŞLERİ					
SU DEPOSU	Plan Şekli:		Dikdörtgen		
	Örtü:		Tavan		
	MİM. EL.	Aydınlatma Elemanı:	-		
		Kapı:	-		
Pançura:		-			
KİLİMLİK	Plan Şekli:		?		
	Örtü:		?		
	MİM. EL.	Aydınlatma Elemanı:	?		
		Kapı:	?		
Pançura:	?				
YAPI MALZEMELERİ					
			Erkekler böl.	Kadınlar böl.	
SOYUNMALIK	Duvar:		Moloz Taş	Moloz Taş	
	Zemin:		Mermer	Mermer	
	Üst Örtü:		Tuğla	Tuğla	
	Geçiş Elemanı:		Tuğla	Tuğla	
ARALIK	Duvar:		?	?	
	Zemin:		?	?	
	Üst Örtü:		-	-	
	Geçiş Elemanı:		?	?	
İLİKLİK	Duvar:		Moloz Taş	Moloz Taş	
	Zemin:		Mermer	Mermer	
	Üst Örtü:		Tuğla	Tuğla	
	Geçiş Elemanı:		Tuğla	Tuğla	
SOKAKLIK	MİM. EL.	Duvar:	Moloz Taş	Moloz Taş	
		Zemin:	Mermer	Mermer	
		Üst Örtü:	Tuğla	Tuğla	
		Geçiş Elemanı:	Tuğla	Tuğla	
		Duvar:	Moloz Taş	Moloz Taş	
	HALVET	Zemin:	Mermer	Mermer	
		Üst Örtü:	Tuğla	Tuğla	
		Geçiş Elemanı:	Tuğla	Tuğla	
		Duvar:	Moloz Taş	Moloz Taş	
		Zemin:	Mermer	Mermer	
SU DEPOSU	Duvar:		Moloz Taş	Moloz Taş	
	Zemin:		?	?	
	Üst Örtü:		Tuğla	Tuğla	
	Geçiş Elemanı:		?	?	
KİLİMLİK	Duvar:		?	?	
	Zemin:		?	?	
	Üst Örtü:		?	?	
	Geçiş Elemanı:		?	?	
					

Tokat Ali Paşa Hamamı (Çizelge 6.8)

Tokat il merkezindeki Ali Paşa Camisi'nin doğusunda bulunan bu hamam Ali Paşa tarafından 1572 yılında yaptırılmıştır. Vakıflar Genel Müdürlüğü'nce 1866 yılında onarılmış ve işletmeye açılmıştır.

Osmanlı Hamam mimarisindeki çifte hamam plan düzeninde yapılan hamam kesme taştan yapılmıştır. Kadınlar ve erkekler bölümleri birbirlerine bitişik iki ayrı yapı halindedir (Resim 6.21). Kuzey yönündeki kadınlar bölümü soyunmalık, ılıklik ve sıcaklıktan meydana gelmiştir. Bunlardan kadınlar bölümünün soyunmalığı kare planlı ve üzeri kubbe ile örtülüdür. Kubbe altına bir şadırvan yerleştirilmiştir. Sıcaklık haç planlı ve dört eyvanlı olup, üzeri kubbe ile örtülüdür (Resim 6.20). Eyvanlar beşik tonozla örtülmüştür.

Erkekler bölümü ise yine aynı şekilde yapılmış olmasına rağmen soyunmalık bölümü biraz farklı olup, güneyine beşik tonozlu bir bölüm eklenmiştir. Sıcaklık bölümü haç planlı olup, göbek taşının üzeri kubbe ile örtülüdür. Dört yanda eyvanlar ve kubbeli halvet odacıkları bulunmaktadır.

Resim 6.20. Hamam kubbe görünüşü

Resim 6.21. Hamamdan genel görünüş

Çizelge 6.8. Karşılaştırmalı çalışma – Tokat Ali Paşa Hamamı tablosu

ALI PAŞA HAMAMI				HAMAM NO: 8		
YERİ:	TOKAT	BANİSİ:	ALI PAŞA			
TARİHİ:	1572	BÜGÜNKÜ İSEVİ:	HAMAM			
						
B.LAKSULUDAN (30)						
						
ÇÖZÜMLEME & KARŞILAŞTIRMA TABLOSU						
PLAN BİLEŞLERİ			Erkekler böl.	Kadınlar böl.		
SOYUNMALIK	Plan Şekli:	Kare	Kare			
	Örtü:	Kubbe	Kubbe			
	Geçiş Elemanı:	Tromp	Tromp			
	Hela:	?	?			
	Seki:	?	?			
	Aydınlatma Elemanı:	+	+			
ARALIK	Geçiş Elemanı:	+	+			
	Pencere:	?	?			
	Hüyük:	?	?			
	Kapı:	+	+			
İLİKLİK	Plan Şekli:	Dikdörtgen	Dikdörtgen			
	Örtü:	Kubbe & Tono	Kubbe & Tono			
	Geçiş Elemanı:	Pandıralı	Pandıralı			
	Hela:	?	?			
	Traşlık:	+	+			
	Seki:	?	?			
MİNARİ EL	Aydınlatma Elemanı:	+	+			
	Kurna:	?	?			
	Kapı:	+	+			
	Pencere:	+	+			
	Hüyük:	+	+			
MİNARİ MEKAN	Plan Şekli:	Kare	Kare			
	Örtü:	Kubbe	Kubbe			
	Geçiş Elemanı:	Pandıralı	Pandıralı			
	Gözetmeç:	?	?			
	Aydınlatma Elemanı:	+	+			
	Kurna:	+	+			
EYVAN	Plan Şekli:	Dikdörtgen	Dikdörtgen			
	Örtü:	Kubbe & Tono	Kubbe & Tono			
	Geçiş Elemanı:	?	?			
	Aydınlatma Elemanı:	+	+			
	Kurna:	?	?			
	Seki:	?	?			
HALVET	Plan Şekli:	Kare	Kare			
	Örtü:	Kubbe	Kubbe			
	Geçiş Elemanı:	Pandıralı	Pandıralı			
	Aydınlatma Elemanı:	+	+			
	Kurna:	?	?			
	Seki:	?	?			
SU DİRENÇLÜ	Plan Şekli:	Dikdörtgen	Dikdörtgen			
	Örtü:	Tono	Tono			
	Aydınlatma Elemanı:	-	-			
	Kapı:	-	-			
	Pencere:	+	+			
SU DİRENÇLÜ	Plan Şekli:	?	?			
	Örtü:	?	?			
	Aydınlatma Elemanı:	?	?			
	Kapı:	?	?			
	Pencere:	?	?			
YAPILMALZEMELERİ	Düvar:	?	?			
	Zemin:	?	?			
	Çatı Örtü:	?	?			
	Geçiş Elemanı:	?	?			
	Düvar:	-	-			
	Zemin:	-	-			
ARALIK	Çatı Örtü:	-	-			
	Geçiş Elemanı:	-	-			
	Düvar:	?	?			
	Zemin:	?	?			
	Çatı Örtü:	?	?			
	Geçiş Elemanı:	?	?			
İLİKLİK	Düvar:	?	?			
	Zemin:	?	?			
	Çatı Örtü:	?	?			
	Geçiş Elemanı:	?	?			
	Düvar:	?	?			
	Zemin:	?	?			
MİNARİ MEKAN	Çatı Örtü:	?	?			
	Geçiş Elemanı:	?	?			
	Düvar:	?	?			
	Zemin:	?	?			
	Çatı Örtü:	?	?			
	Geçiş Elemanı:	?	?			
EYVAN	Düvar:	?	?			
	Zemin:	?	?			
	Çatı Örtü:	?	?			
	Geçiş Elemanı:	?	?			
	Düvar:	?	?			
	Zemin:	?	?			
HALVET	Çatı Örtü:	?	?			
	Geçiş Elemanı:	?	?			
	Düvar:	?	?			
	Zemin:	?	?			
	Çatı Örtü:	?	?			
	Geçiş Elemanı:	?	?			
SU DİRENÇLÜ	Düvar:	?	?			
	Zemin:	?	?			
	Çatı Örtü:	?	?			
	Geçiş Elemanı:	?	?			
	Düvar:	?	?			
	Zemin:	?	?			
KULLAN	Çatı Örtü:	?	?			
	Geçiş Elemanı:	?	?			
	Düvar:	?	?			
	Zemin:	?	?			
	Çatı Örtü:	?	?			
	Geçiş Elemanı:	?	?			
						

6.6. 18.yy Hamamları

İstanbul Cağaloğlu Hamamı (Çizelge 6.9)

Hamam, Eminönü Kazası, Alemdar Nahiyesi ve Alemdar Mahallesi'ndedir. Hilali Ahmet Caddesi, Cağaloğlu Hamamı Sokağı ve Gümüşhaneli Sokağı ile çevrili alanı kaplayan büyük, çifte hamamdır (Resim 6.22). Erkekler kısmının kapısı caddeye, kadınlar kısmının kapısı ise hamam sokağına açılmaktadır (Resim 6.27). Hamam, Sultan 1. Mahmud vakfindan olup, 1741'de yaptırılmıştır [29].

Hamam kesme taştan, tuğla hatıllı olarak yapılmıştır. Hamamın soyunmalığı yüksek ve geniş bir kubbe örtmektedir. Kubbe dilimli köşe tromplarla oturtulmuştur. Soyunmalıkta tromplar arasındaki üç pencereden ışık almaktadır [29].

Orta yerde yekpare mermerden, kenarları dilimli büyük bir havuzu vardır. Orta yerinde ise üç katlı, yine mermer bir fiske bulunmuştur (Resim 6.24). Soyunmalığın etrafında temiz ve yeniden yapılmış soyunma odaları ve merdivenle çıkılan, konsollar üzerine bindirilmiş ikinci kat soyunma odaları vardır (Resim 6.23) [29].

İki kapı ile soyunmalıktan ılıkliğe geçilir. Burada dört mermer sütuna bindirilmiş bir kubbe ile yedi beşik kubbe çatı görevi yapmaktadır. Sütunlar kemerlerle birbirine bağlanmıştır. Sol tarafta tuvalet bulunmaktadır. Tıraşlık ve keselik hücreleri de buradadır. Buradan esas hamam kısmı olan sıcaklığa geçilir [29].

Sıcaklıkta, sekiz yüzlü bir göbek taşının etrafında dört köşede dört halvet ve bu halvetler arasında üç sofa bulunmaktadır (Resim 6.25). Halvet kapılarının iki yanında da ikişerden sekiz mermer sütun vardır (Resim 6.26). Halvet ve sofalar küçük kubbelerle örtülüdür. Halvetlerde ikişerden sekiz, sofalarda ise toplam onbeş kuma mevcuttur (Resim 6.28). Kurnalar ve ayna taşları mermerden olup oymalıdır. Sofaların göbekteşi taraflarına mermer korkuluklar yerleştirilmiştir. Sıcaklığı, sekiz yüksek mermer sütunun taşıdığı geniş bir kubbe örtmüştür. Sütunlar birbirine sekiz

dantelli kemer ile bağlanmıştır. Bu zarif sütunların üzerine oymalı başlıklar yerleştirilmiştir. Kubbe, dıştan sekiz yüzlü olup, dört köşe bir kasmağa oturtulmuştur. Kubbe kenarları kirpi saçaklıdır [29].

Resim 6.22. Hamamdan genel görünüş

Resim 6.23. Soyunma kabinleri

Resim 6.24. Erkekler bölümü soyunmalık

Resim 6.25. Erkekler bölümü sıcaklık

Resim 6.26. Halvet

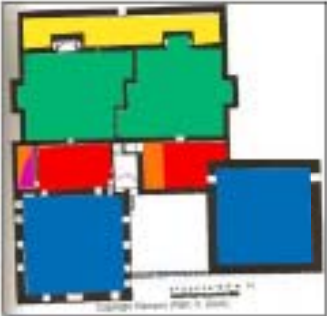

Resim 6.27. Hamamın girişi

Resim 6.28. Kurna

Çizelge 6.9. Karşılaştırmalı çalışma – İstanbul Cağaloğlu Hamamı tablosu

CAĞALOĞLU HAMAMI			HAMAM NO: 9			
YERİ:	İSTANBUL	DANİŞİ:	SULTAN I. MAİNEUD			
TARİHİ:	1741	RÜGÖNE İŞLEYİ:	HAMAM			
						
M.N. HAKSAN [29]						
						
ÇÖZÜMLEME & KARŞILAŞTIRMA TABLOSU						
PLAN BİLEŞLERİ		Erkekler bbl.	Kadınlar bbl.			
SOYUNMALIK	Plan Şekli:	Kare	Kare			
	Örtü:	Kubbe	Kubbe			
	Geçiş Elemanı:	Tıncap	Tıncap			
	Hala:	-	-			
	MİMARİ EL	Seki:	-	-		
		Aydınlatma Elemanı:	-	-		
		Kapı:	+	+		
		Pençere:	+	+		
		Havuz:	-	+		
	ABALIK	Plan Şekli:	-	-		
Örtü:		-	-			
Geçiş Elemanı:		-	-			
Aydınlatma Elemanı:		-	-			
İLİKLİK	Plan Şekli:	Dikdörtgen	Dikdörtgen			
	Örtü:	Kubbe, High Torus	Kubbe, High Torus			
	Geçiş Elemanı:	?	?			
	Hala:	+	+			
	MİMARİ EL	Tıraşlı:	+	+		
		Seki:	-	-		
		Aydınlatma Elemanı:	+	+		
		Konve:	?	?		
		Kapı:	?	?		
		Pençere:	-	-		
Havuz:	-	-				
MERKEZİ MEKAN	Plan Şekli:	Kare	Kare			
	Örtü:	Kubbe	Kubbe			
	Geçiş Elemanı:	Tıncap	Tıncap			
	MİMARİ EL	Göbüktaş:	+	+		
		Aydınlatma Elemanı:	+	+		
		Kapı:	+	+		
		Konve:	-	-		
		Seki:	-	-		
	EYVAN	Plan Şekli:	Dikdörtgen	Dikdörtgen		
		Örtü:	Kubbe	Kubbe		
Geçiş Elemanı:		?	?			
MİMARİ EL		Aydınlatma Elemanı:	+	+		
		Konve:	-	-		
	Seki:	?	?			
HALVET	Plan Şekli:	Kare	Kare			
	Örtü:	Kubbe	Kubbe			
	Geçiş Elemanı:	?	?			
	MİMARİ EL	Aydınlatma Elemanı:	+	+		
		Konve:	+	+		
Seki:		?	?			
SİKAKLIK	Örtü:	Kubbe	Kubbe			
	Geçiş Elemanı:	?	?			
	EYVAN	Duvan:	Konve Taş	Konve Taş		
		Zemin:	Mermer	Mermer		
		Üst Örtü:	?	?		
		Geçiş Elemanı:	?	?		
		Duvan:	Konve Taş	Konve Taş		
	HALVET	Zemin:	Mermer	Mermer		
		Üst Örtü:	?	?		
		Geçiş Elemanı:	?	?		
Duvan:		Konve Taş	Konve Taş			
Zemin:		Mermer	Mermer			
SU DEPOSU	Üst Örtü:	?	?			
	Geçiş Elemanı:	?	?			
	Duvan:	?	?			
	Zemin:	?	?			
	Üst Örtü:	?	?			
KÜLHAN	Geçiş Elemanı:	?	?			
	Duvan:	?	?			
	Zemin:	?	?			
	Üst Örtü:	?	?			
	Geçiş Elemanı:	?	?			

6.7. 19.yy Hamamları

Akşehir Orta Hamam (Çizelge 6.10)

Ulu Cami Caddesi ile Orta Hamam Sokağının kesiştiği köşede yer almaktadır. Meydan Hamamı ile, bugün var olmayan ancak, Seyid Mahmud Hayran Türbesi'nin yakınında bulunduğu bilinen Seydi (Dizdar) Hamamı arasında kaldığı için 'Orta Hamam' diye adlandırılmaktadır. Halk arasında 'Mavras Hamamı' diye bilinmektedir [1].

Kitabelerden; hamamın, II. Abdülhamit'in saltanat yıllarında, Ferit Paşa'nın Konya valiliği ve Selim Bey'in kaymakamlığı zamanında, geliri okul masrafını karşılamak üzere, Akşehirli Mıgırđıç Kalfa'ya inşa ettirildiği ve inşaatın Zilhicce 1318/M.Mart-Nisan 1901 tarihinde bitirildiği anlaşılmaktadır [1].

Çifte hamam olarak inşa edilmiştir. Yapı malzemesi olarak kesme taş, tuğla ve moloz taş kullanılmıştır.

Erkekler soyunmağı kuzey-güney doğrultusunda uzanan yamuk planlıdır. Üstü, dıştan kırma çatılı örtülüdür. Erkekler kısmı girişi, soyunmağın Ulu Cami Caddesi'ne bakan duvarın ortasındaki basık kemerli bir kapıdan sağlanmaktadır. Bu cephede; girişin iki yanında iki sıra halinde yerleştirilmiş, basık kemerli sekiz pencere yer almaktadır. Ayrıca girişin üstünde düz atkılı bir pencere yer almaktadır.

Erkekler soyunmağındaki ikinci katın sonradan inşa edildiğini söylemek mümkündür. Soyunmalıktan, soğukluğa geçmeden önce, sonradan yapıldığı anlaşılan yamuk planlı bir aralık mekana girilir. Burasının batı bölümü, bir duvar ile bölünerek hela şekline dönüştürülmüştür. Bu mekanın üzeri, demir kirişlere binen düz levhalarla örtülmüştür. Buranın doğusundaki duvarın kenarına kaydırılan basık kemerli kapıdan ılıkluğa girilmektedir [1].

Dikdörtgen planlı erkekler ılıklığı, iki yanına geniş yuvarlak kemerle inşa edilerek kareye dönüştürülmüş, ortadaki mekan, pendentif geçişli bir kubbe ile kapatılmıştır. İllikliğin doğu duvarının ortasında basık kemerli açıklıktan sıcaklığa geçilmektedir.

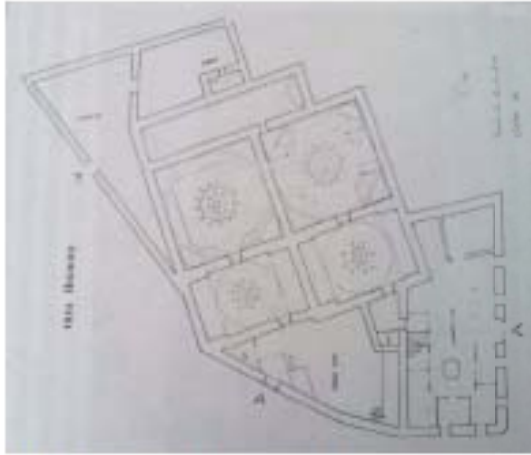
Kare planlı erkekler sıcaklığının üzeri, yuvarlak kemerli tromplarla geçilmiş bir kubbe ile kapatılmıştır. Kuzey duvarının batı ucundaki açıklık, su deposuna açılmaktadır.

Kadınlar kısmı soyunmalığı üçgen formlu olup, üzeri kırma çatı ile örtülüdür. Kadınlar kısmı soyunmalığına, batı duvarının kuzey köşesine yakın sivri kemerli bir kapıyla girilmektedir. Kadınlar kısmının soyunmalığı, sokağının formuna uygun olarak pahlıdır ve üst kısımda tek sıra dört pencere bulunmaktadır. Pencerelem basık kemerlidir.

Kadınlar kısmı ılıklığına ise soyunmalığın doğu duvarındaki açıklıktan girilmektedir. Kadınlar bölümünün ılıklığı ile sıcaklığı erkekler bölümü ile aynıdır.

Su deposu ve külhan, hamamın kadınlar ve erkekler bölümünün doğu duvarı boyunca devam eder. Su deposu zeminden yükseğe yerleştirilmiş ve üzeri tonozla örtülmüştür [3]. Su deposunun altında ve su deposunun boyuna eşit düz çatı ile örtülüdür [1]. Külhandaki ocak ağızları duvarı da sivri kemerli derince bir niş içine alınmıştır. Böylece ocak kapağı açıldığında geri tepen ateşin külhancıyı yakmaması düşünülmüştür. Nişin üzerinde büyük bir alev bacası yükselmektedir [3].

Külhanın yukarısına, 1,5 m çapında fırına benzeyen daire şeklinde bakır kazan konulmuştur. Ocakta yanan odun veya kömürlerin alev ve dumanları hamamın ısınması için döşeme altındaki cehennemliklere kadar uzanan ve duvarlara yerleştirilen tütekliklerden geçerek, ocak yukarısındaki aynı bacadan dışarı atılmaktadır [3].

Şekil 6.2. Orta Hamamı plan [3]

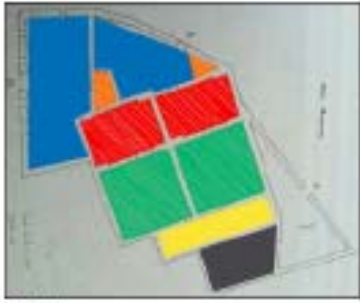

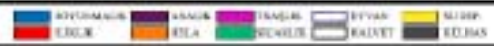

Resim 6.29. Orta Hamamı erkekler soyunmalık girişi

Resim 6.30. Orta Hamamın döşemesi [37]

Çizelge 6.10. Karşılaştırmalı çalışma – Akşehir Orta Hamamı tablosu

ORTA HAMAM			HAMAM NO: 10			
YERİ:	AKŞEHİR	BANISI:	BEHRAM PAŞA			
TARİHİ:	1901	BUGÜNKÜ İŞLEVİ:	HAMAM			
 <p>T. SAMURDAN [3]</p>						
						
ÇÖZÜMLEME & KARŞILAŞTIRMA TABLOSU						
PLAN BİLEŞLERİ		Erbekler böl.	Kadınlar böl.			
SOYUNMALIK	Plan Şekli:	Yamak Dörtgen	Yamak Uçgen			
	Örtü:	Kerem Çatı	Kerem Çatı			
	Geçiş Elemanı:	-	-			
	Heli:	-	-			
	MİM. EL.	Seki:	?	?		
	Aydınlatma Elemanı:	-	-			
ARALIK	Plan Şekli:	-	-			
	Örtü:	-	-			
	Geçiş Elemanı:	-	-			
	MİM. EL.	Aydınlatma Elemanı:	-	-		
İLİKLİK	Plan Şekli:	Dikdörtgen	Dikdörtgen			
	Örtü:	Kubbe, Tavan	Kubbe, Tavan			
	Geçiş Elemanı:	Panoramî	Panoramî			
	Heli:	-	-			
	MİM. EL.	Seki:	?	?		
	Aydınlatma Elemanı:	+	+			
SICAKLIK	Plan Şekli:	Kare	Kare			
	Örtü:	Kubbe	Kubbe			
	Geçiş Elemanı:	Tromp	Tromp			
	MİM. EL.	Göbeğin:	+	+		
	Aydınlatma Elemanı:	-	-			
	Kapı:	+	+			
SU DEPOSU	Plan Şekli:	-	-			
	Örtü:	-	-			
	Geçiş Elemanı:	-	-			
	MİM. EL.	Aydınlatma Elemanı:	-	-		
	Seki:	-	-			
	Kapı:	-	-			
KÜLHAN	Plan Şekli:	-	-			
	Örtü:	-	-			
	Geçiş Elemanı:	-	-			
	MİM. EL.	Aydınlatma Elemanı:	-	-		
	Seki:	-	-			
	Kapı:	-	-			
PLAN BİLEŞLERİ						
SU DEPOSU	Plan Şekli:	Dikdörtgen				
	Örtü:	Tavan				
	MİM. EL.	Aydınlatma Elemanı:	-			
	Kapı:	-	-			
KÜLHAN	Plan Şekli:	Dikdörtgen				
	Örtü:	Tavan & Ahşap çatı				
	MİM. EL.	Aydınlatma Elemanı:	-			
	Kapı:	?	-			
VARDI MALZEMELERİ	Düvar:	Mermer	Mermer			
	Zemin:	Mermer	Mermer			
	Üst Örtü:	Ahşap Çatı	Ahşap Çatı			
	Geçiş Elemanı:	-	-			
ARALIK	Düvar:	-	-			
	Zemin:	-	-			
	Üst Örtü:	-	-			
	Geçiş Elemanı:	-	-			
İLİKLİK	Düvar:	Mermer	Mermer			
	Zemin:	Mermer	Mermer			
	Üst Örtü:	Tuğla	Tuğla			
	Geçiş Elemanı:	Kerem Tap	Kerem Tap			
SICAKLIK	Düvar:	Mermer	Mermer			
	Zemin:	Mermer	Mermer			
	Üst Örtü:	Tuğla	Tuğla			
	Geçiş Elemanı:	Kerem Tap	Kerem Tap			
	Düvar:	-	-			
	Zemin:	-	-			
SU DEPOSU	Düvar:	Mermer	Mermer			
	Zemin:	?	?			
	Üst Örtü:	Tuğla	Tuğla			
	Geçiş Elemanı:	-	-			
KÜLHAN	Düvar:	Mermer	Mermer			
	Zemin:	?	?			
	Üst Örtü:	Tuğla Ahşap Çatı	Tuğla Ahşap Çatı			
	Geçiş Elemanı:	-	-			
						

Konya Sille Subaşı Hamamı (Çizelge 6.11)

Bugün kullanılmayan yapının tarihi kesin olarak bilinmemektedir. Plan şekline ve yapım tekniğine bakarak yapı H.1306/M.1891 yılında yani 19.yüzyıla tarihlendirilmektedir [26, 39].

Hamam bugün depo olarak kullanılmaktadır. Özgüven Sokakta, Aya Eleni Kilisesi'nin güneyinde yer alır. Hamam, Mustafa Bardakçı'ya aittir [40].

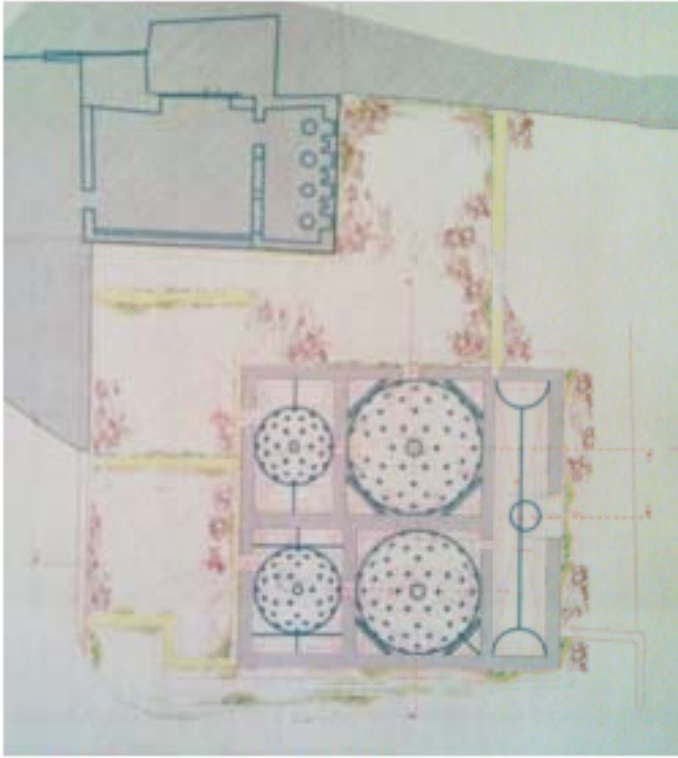
Yapının esasını teşkil eden ana duvarlar düzgün olmayan moloz taş ile örülmüştür. Bu taşın cinsi sille taşı olup, bölgedeki ocaklardan temin edilmiştir. Kemer bağlantıları ile kapı girişlerinin söve ve lentoları gri bir taş ile örülmüştür. Cehennemlikler ve kubbeleri tuğladan yapılmıştır [37].

Sille subaşı hamamı çifte hamam olarak inşa edilmiştir (Şekil 6.3). Soyunmalık kısmı bugün yıkılmış durumda ve temel izleri görülmektedir. Sıcaklık bölümündeki halvet ve servis mekanları açık türde inşa edilmiştir [18].

Hamamın ılıklik ve sıcaklık bölümleri tuğladan örülmüş kubbe ile örtülüdür. Kubbelerde aydınlık feneri ve ışıklıklar vardır. Külhan kısmı beşik tonoz ile örtülüdür. Örtüsü dışarıdan düz dam olarak izlenmektedir (Resim 6.31).

Erkekler kısmı ılıklik bölümü dikdörtgen planlı olup, üzeri pandantif kubbelerle örtülmüştür. Doğu ve batı yönleri eyvan biçiminde tasarlanmış, bu tasarımı oluşturan kemerler yuvarlak bir biçime sahiptir. Sıcaklık bölümüne ılıklik duvarının tam ortasına açılan bir kapı ile girilir. Sıcaklık haçvari planlı köşelerde halvet hücreleri yer almaktadır. Halvet hücreleri yerden yükseltilerek sekilerle sınırlandırılmıştır. Sıcaklık mekanının ortasında sekizgen bir göbek taşı yer almaktadır.

Kadınlar bölümü ılıklik ve sıcaklık bölümü erkeler bölümü ile benzerdir. Erkelerden bölümünden farkı, kadınlar kısmı sıcaklıkta göbek taşı yoktur.

Şekil 6.3. Konya Sille Subaşı Hamamı plan [37]

Resim 6.31. Konya Sille Subaşı Hamamı genel görünüşü [37]

Çizelge 6.11. Karşılaştırmalı çalışma – Konya Sille Subaşı Hamamı tablosu

SİLLE SUBAŞI HAMAMI				HAMAM NO: 11							
YERİ:	KONYA	BANISI:	BİLİNMIYOR								
TARİHİ:	1891	BUCUNKÜ İSLEVI:	KULLANIM DIŞI-DEPO								
											
M. ARGUN KOCAĞAZIĞAN'DAN [38]			M. ARGUN KOCAĞAZIĞAN'DAN [38]								
											
ÇÖZÜMLEME & KARŞILAŞTIRMA TABLOSU											
PLAN BİLEŞLERİ		Erkekler böl.	Kadınlar böl.	PLAN BİLEŞLERİ							
SOYUNMA	Plan Şekli:	Yükleniş	Yükleniş	SU DEPOSU	Plan Şekli:	Üçgen					
	Örtü:	Yükleniş	Yükleniş		Örtü:	Toner					
	Geçiş Elemanı:	Yükleniş	Yükleniş		MİM. EL.	Ayıklama Elemanı:	—				
	HEZA:	Yükleniş	Yükleniş		Kapı:	—					
	Seki:	Yükleniş	Yükleniş		Perçeme:	—					
	MİMARI EL.	Ayıklama Elemanı:	Yükleniş		Yükleniş	KULLANIM	Plan Şekli:	?			
	Kapı:	Yükleniş	Yükleniş		Örtü:		?				
Perçeme:	Yükleniş	Yükleniş	MİM. EL.	Ayıklama Elemanı:	?						
Havuz:	Yükleniş	Yükleniş	Kapı:	?							
ARALIK	Plan Şekli:	—	—	Perçeme:	?						
	Örtü:	—	—	YATI MALZEMELERİ							
	Geçiş Elemanı:	—	—	SOYUNMA	Düvar:	Sille Taş	Sille Taş				
	MİM. EL.	Ayıklama Elemanı:	—		Zemin:	Sille Taş	Sille Taş				
Kapı:	—	—	Üst Örtü:		?	?					
			Geçiş Elemanı:		?	?					
İLİLİK	Plan Şekli:	Dikdörtgen	Dikdörtgen	ARALIK	Düvar:	Sille Taş	Sille Taş				
	Örtü:	Kubbe	Kubbe		Zemin:	Sille Taş	Sille Taş				
	Geçiş Elemanı:	Paneller	Paneller		Çatı Örtü:	?	?				
	HEZA:	—	—		Geçiş Elemanı:	?	?				
	Travertin:	—	—	İLİLİK	Düvar:	Sille Taş	Sille Taş				
	Seki:	—	—		Zemin:	Sille Taş	Sille Taş				
	MİMARI EL.	Ayıklama Elemanı:	?		?	Üst Örtü:	?	?			
Kama:	?	?	Geçiş Elemanı:		?	?					
Kapı:	?	?	SICAKLIK	MİMARİ MEKAN	Düvar:	Sille Taş	Sille Taş				
Perçeme:	?	?			Zemin:	Sille Taş	Sille Taş				
Havuz:	—	—			Çatı Örtü:	?	?				
					Geçiş Elemanı:	?	?				
SICAKLIK	MİMARİ MEKAN	Plan Şekli:		Kare	Kare	EYVAN	MİMARI EL.	Göbektaşı:	?	?	
		Örtü:		Kubbe	Kubbe			Ayıklama Elemanı:	?	?	
		Geçiş Elemanı:		Tromp	Tromp			Kapı:	?	?	
					Kama:			?	?		
	EYVAN	MİMARI EL.	Seki:	?	?	HALVET	MİM. EL.	Plan Şekli:	—	—	
								Örtü:	—	—	
								Geçiş Elemanı:	—	—	
		HALVET	MİM. EL.	Ayıklama Elemanı:	—	—	SU DEPOSU	MİM. EL.	Ayıklama Elemanı:	—	—
				Kama:	—	—			Düvar:	Sille Taş	Sille Taş
				Seki:	—	—			Zemin:	Sille Taş	Sille Taş
KULLANIM	MİM. EL.	Plan Şekli:	—	—	Üst Örtü:	?	?				
		Örtü:	—	—	Geçiş Elemanı:	?	?				
		Geçiş Elemanı:	—	—	Düvar:	?	?				
					Zemin:	?	?				
			Üst Örtü:	?	?						
			Geçiş Elemanı:	?	?						

KIRMIZI: YERELİ MALZEME KULLANILMIYOR

KIRMIZI: YERELİ MALZEME KULLANILMIYOR

Konya Ak (Hacı Ali Ağa) Hamamı (Çizelge 6.12)

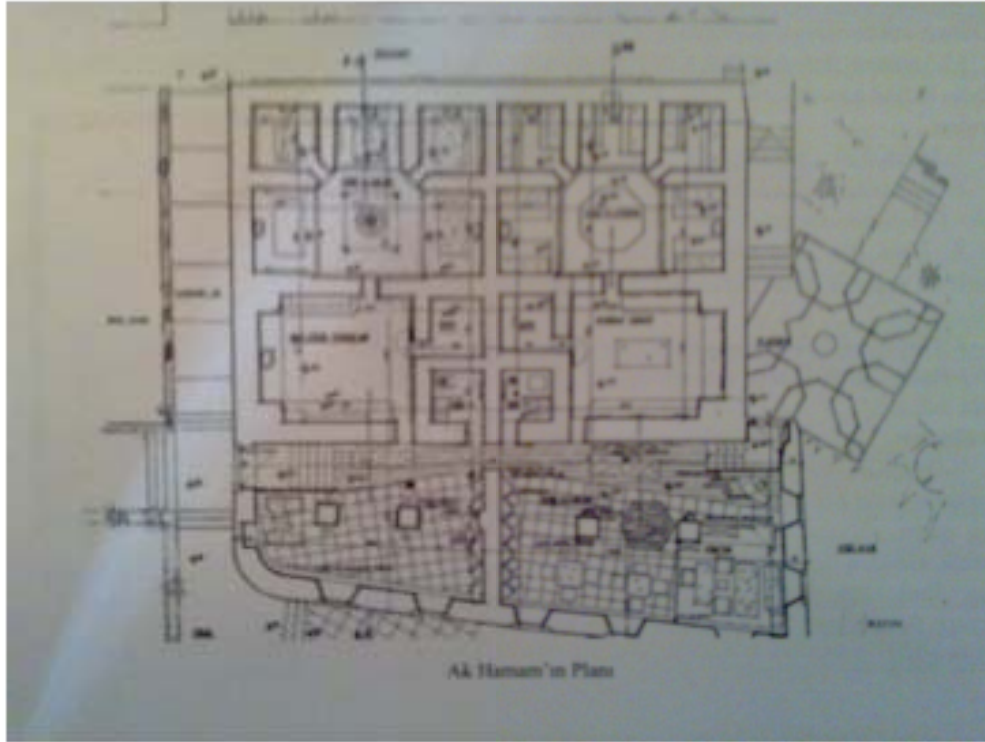
Aşağı Hamam, Çarşı Hamamı, Ak Hamam, Hacı Ali Ağa Hamamı isimleri ile de anılmaktadır. Çifte Hamam olarak inşa edilen hamamın erkekler bölümünün doğusundaki giriş kapısında hamamın Hacı Ali Ağa tarafından 1884 yılında yaptırıldığı yazmaktadır [40].

Simetrik plan şeması gösteren hamam soyunmalık, ılıklik ve sıcaklık bölümlerinden oluşmaktadır (Şekil 6.4). Soyunmalık arazi olanaklarına göre yamuk olarak planlandırılmıştır. Erkekler bölümü soyunmalığı hamamın ana kütesinden yüksek tutulmuş ve doğuya doğru çıkıntı yapmaktadır. Çıkıntı yapan bu bölümün kuzey duvarında erkekler bölümünün soyunmalığının giriş kapısı yer almaktadır. Soyunmalığın döşemesi sille taşı ile kaplanmıştır. Soyunmalığın ortasında altigen bir havuz yer almaktadır. Soyunmalık bölümünden açılan iki kapıdan biri hela ve traşlığa, diğeri ise ılıkliğe açılmaktadır.

Ilıklık kare planlı olup, üzeri ışıklıklı pandantif geçişli bir kubbe ile kapatılmıştır. Ilıklık erkekler bölümünde doğuya, kadınlar bölümünde ise batıya derin yuvarlak kemerle örtülmüş eyvanla genişletilmiştir.

Sıcaklık kare planlı olup soğukluk yönü dışında üç yöne eyvanla genişletilmiştir. Kuzey köşelerindeki halvetlerin üzeri kubbe ile kapatılmıştır. Eyvanların üzeri beşik tonozla örtülmüştür. Sıcaklık kubbeleri yıkılmıştır. Erkekler sıcaklığında sekizgen göbek taşı vardır. Zemin taş kaplamadır. Kuzeydeki su deposu ve külhan yıkılmıştır.

Ak hamam, restore edilerek halk kültür müzesi olarak kullanılmaktadır (Resim 6.32).

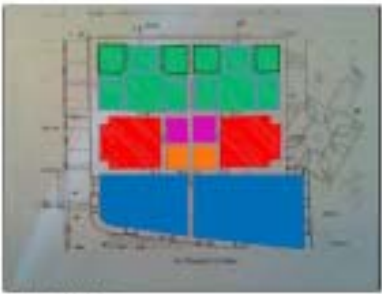

Şekil 6.4. Ak Hamamı plan [40]

Resim 6.32. Ak Hamamı genel görünüşü [40]

Çizelge 6.12. Karşılaştırmalı çalışma – Konya Ak Hamamı tablosu

AK (HACI ALİ AĞA) HAMAMI				HAMAM NO: 12				
YERİ:	KONYA	BANISI:	HACI ALİ AĞA					
TARİHİ:	1884	BUGÜNKÜ İSİMİ:	HALK KÜLTÜRÜ MÜZESİ					
 <p>H. KARPUZDAN [26]</p>			 <p>H. KARPUZDAN [26]</p>					
								
ÇÖZÜMLEME & KARŞILAŞTIRMA TABLOSU								
PLAN BİLEŞLERİ		Erkekler bñ.	Kadınlar bñ.	PLAN BİLEŞLERİ				
SOYUNMALIK	Plan Şekli	Dikdörtgen	Dikdörtgen	Plan Şekli	Dikdörtgen			
	Örtü:	Kırmızı çatı	Kırmızı çatı	Örtü:	Tonoz			
	Geçiş Elemanı:	-	-	MİM. EL.	Aydınlatma Elemanı:	-		
	Hela:	-	-	Kapı:	-			
	MİMARİ EL.	-	-	Pencere:	-			
	Seki:	?	?	SICAKLIK	Plan Şekli:	?		
Aydınlatma Elemanı:	-	-	Örtü:		?			
Kapı:	+	+	MİM. EL.		Aydınlatma Elemanı:	?		
ARALIK	Plan Şekli:	-	-	Kapı:	?			
	Örtü:	-	-	Pencere:	?			
	Geçiş Elemanı:	-	-	YAPI MALZEMELERİ				
	Aydınlatma Elemanı:	-	-	Erkekler bñ.	Kadınlar bñ.			
İLİKLIK	Plan Şekli:	Kare	Kare	SOYUNMALIK	Duvar:	Moloz	Moloz	
	Örtü:	Kubbe	Kubbe		Zemin:	Silke Taş	Silke Taş	
	Geçiş Elemanı:	Pandıralı*	Pandıralı*		Üst Örtü:	?	?	
	Hela:	-	-	Geçiş Elemanı:	?	?		
	Tavan:	+	+	ARALIK	Duvar:	-	-	
	MİMARİ EL.	-	-		Zemin:	-	-	
Seki:	?	?	Üst Örtü:		-	-		
SICAKLIK	Plan Şekli:	Kare	Kare	Geçiş Elemanı:	-	-		
	Örtü:	Kubbe	Kubbe	İLİKLIK	Duvar:	Moloz	Moloz	
	Geçiş Elemanı:	Pandıralı*	Pandıralı*		Zemin:	Silke Taş	Silke Taş	
	Hela:	-	-		Üst Örtü:	?	?	
	Tavan:	+	+	Geçiş Elemanı:	?	?		
	MİMARİ EL.	-	-	SICAKLIK	SARAYCI MEKAN	Duvar:	Moloz	Moloz
Seki:	-	-	Zemin:			Silke Taş	Silke Taş	
Aydınlatma Elemanı:	+	+	Üst Örtü:			?	?	
EYVAN	Plan Şekli:	Dikdörtgen	Dikdörtgen		Geçiş Elemanı:	?	?	
	Örtü:	Kırmızı	Moloz		EYVAN	Duvar:	Moloz	Moloz
	Geçiş Elemanı:	-	-			Zemin:	Silke Taş	Silke Taş
MİM. EL.	-	-	Üst Örtü:	?		?		
HALVET	Plan Şekli:	Kare	Kare	Geçiş Elemanı:	?	?		
	Örtü:	Kubbe	Kubbe	HALVET	Duvar:	Moloz	Moloz	
	Geçiş Elemanı:	Pandıralı*	Pandıralı*		Zemin:	Silke Taş	Silke Taş	
MİM. EL.	-	-	Üst Örtü:		?	?		
SU DEPOSU	Plan Şekli:	Kare	Kare	Geçiş Elemanı:	?	?		
	Örtü:	Kubbe	Kubbe	SU DEPOSU	Duvar:	?	?	
	Geçiş Elemanı:	Pandıralı*	Pandıralı*		Zemin:	?	?	
	Hela:	-	-		Üst Örtü:	?	?	
	Tavan:	+	+	Geçiş Elemanı:	?	?		
	MİMARİ EL.	-	-	SICAKLIK	Duvar:	?	?	
Seki:	+	+	Zemin:		?	?		
Aydınlatma Elemanı:	+	+	Üst Örtü:		?	?		
SICAKLIK	Plan Şekli:	Kare	Kare	Geçiş Elemanı:	?	?		
	Örtü:	Kubbe	Kubbe	SICAKLIK	Duvar:	?	?	
	Geçiş Elemanı:	Pandıralı*	Pandıralı*		Zemin:	?	?	
Hela:	-	-	Üst Örtü:		?	?		
Tavan:	+	+	Geçiş Elemanı:	?	?			
MİMARİ EL.	-	-						

6.8. Karşılaştırmalı Çalışma ve Genel Değerlendirme

Tabloda yer alan 12 adet hamamdan hiç biri Akşehir Yukarı (Gavur) Hamamı ile bire bir benzerlik göstermemektedir. Hamamların plan bölümleri, dizilişleri, büyüklükleri, mimari elemanları Yukarı Hamam ile benzerlik gösteren özellikleri ile Yukarı Hamamı'nda yok olan bölümlerle benzerlik gösteren elemanlar farklı renklerle tabloda gösterilmiştir.

Karşılaştırmalı çalışma tablosunda yer alan 12 adet hamamdan 7 tanesi özgün işlevini devam ettirmektedir. Hamamlardan 4 farklı işlevde kullanılmıştır. Bir tanesi Halk Kültürü Müzesi, bir tanesi lokanta, iki tanesi de bugün harap durumdadır.

Tablolardan 14.yy, 15.yy, 16.yy, 18.yy hamamlarında soyunmalık, aralık, ılıklik, tıraşlık, hela, sıcaklık bölümlerinin ayrı mekanlarda olduğu, 19.yy hamamlarına ise plan şemalarının sadeleştiği soyunmalık, ılıklik ve sıcaklık mekanlarından oluşmaktadır.

6.8.1. Soyunmalık bölümü

Tablolarda soyunmalık bölümü; plan, duvar, üst yapı, geçiş elemanı, mimari elemanlar (havuz, seki, aydınlatma elemanı) ve zemin kaplaması karşılaştırılmıştır.

Tablodaki 6 adet hamamın soyunmalık bölümü dikdörtgen ve dikdörtgene yakın planlıdır. Duvarlar sıvalı ve moloz tasta inşa edilmiştir. Üst örtü 5 hamamda ahşap çatılı, 9 adedi kubbe ile örtülüdür. Kubbeye geçişler çoğunlukla tromplarla sağlanmıştır.

Kullanılan 3 hamamda zemin ve duvarlar boyunca devam eden sekiler mermerle kaplıdır. 6 hamamda soyunmalık duvarları boyunca ahşap soyunma kabinleri bulunmaktadır.

Tablolarda soyunmalık bölümünde çokgen planlı havuzlar yer almaktadır. Yukarı Hamamı'nda kadınlar soyunmalığındaki havuz elips planlıdır. Ancak havuzun sonradan yapıldığı düşünülmektedir. Akşehir Yukarı Hamamı'nda da çokgen planlı havuz olmalıdır.

Yukarı Hamamı'nda soyunmalıklar dikdörtgen planlıdır. Erkekler soyunmalığının batısı kubbe ile örtülüdür kubbeye geçiş de tromp kullanılmıştır. Doğusundaki çatı örtüsü ise yıkılmıştır. Kadınlar kısmı soyunmalığı iki kubbe ile örtülüdür. Kubbelere geçişler pandantiflerle sağlanmıştır.

6.8.2. ılıklık bölümü

Tablolarda ılıklık bölümü; plan, duvar, üst yapı, geçiş elemanı, mimari elemanlar (aydınlatma elemanı, seki) ve zemin kaplaması karşılaştırılmıştır.

Genel olarak hamamların ılıklık bölümü planı, kare veya dikdörtgen şeklindedir. Duvarlar moloz taş ve üzeri sıvadır. Üst örtü çoğunlukla kubbedir ve kubbeye geçişler pandantiflerle sağlanmıştır. Aydınlatma ışıklarla sağlanmıştır.

Yukarı Hamamı'nda ılıklık kare planlıdır. Kubbe ve tonozlarla örtülüdür.

6.8.3. Hela bölümü

Tabloda hela bölümü; soyunmalıkta ve ılıklıkta olanlar olarak incelenmiştir. Genellikle helaların ılıklık bölümünde, aralık, tıraşlık veya ayrı bir mekan olarak karşımıza çıkmaktadır. Akşehir'deki Orta Hamamı ve Meydan (Şifa) Hamamı'nda hela soyunmalıkta yer almaktadır. Yukarı hamamda da hela soyunmalık bölümünde bulunmaktadır.

6.8.4. Sıcaklık bölümü

Tabloda sıcaklık bölümü merkezi mekan, eyvan ve halvet olmak üzere üç bölümde plan, duvar, üst yapı, geçiş elemanı, mimari elemanlar (seki, göbek taşı, aydınlatma elemanı) ve zemin kaplaması karşılaştırılmıştır.

Duvarlar moloz taş ve üzeri sıvadır. Üst örtü tamamında kubbeyle örtülüdür. Kubbeyle geçişlerde pandantif kullanılmıştır. Bu özellikler Hançerli Hamamı ile benzerlik göstermektedir.

Göbektaşlarının genel olarak çokgen planlı olduğu görülmektedir. Ancak Yukarı Hamamı'nda göbektaşı kare planlıdır.

Zemin kaplamaları genellikle mermer kaplamadır. Akşehir Yukarı Hamamı'nda döşemesi mermerdir.

6.8.5. Su deposu bölümü

Tabloda su deposu bölümü; plan, duvar ve üst yapı karşılaştırılmıştır. Su depoları çoğunlukla dikdörtgen planlıdır. Üst örtü 10 hamamda tonozla örtülmüştür ve Akşehir Yukarı Hamamı'nda üst örtü tonozdur.

6.8.6. Külhan Bölümü

Tabloda külhan bölümü; plan, duvar, üst yapı, baca ve zemin karşılaştırılmıştır. 3 hamamın külhan bölümü dikdörtgen planlıdır. Üst örtü 1 hamam tonoz, 2 hamamda ahşap çatı ile örtülüdür. Yukarı Hamamı'nda külhan bölümü dikdörtgen planlı ahşap çatılı olmalıdır.

7. RESTİTÜSYON

7.1. Yöntem

Restitüsyon, sonradan değişikliğe uğramış, kısmen yıkılmış veya yok olmuş öğelerin, yapıların veya yerleşmelerin ilk tasarımlarındaki veya belirli bir tarihteki durumlarının arşiv kayıtlarından, yapı üzerindeki izlerden yapıya, yerleşmeye ait çizim, fotoğraf gibi belgelerden yararlanılarak plan, kesit, görünüş ve aksonometrik çizimlerle ya da maketle anlatımıdır [42].

Akşehir Yukarı (Gavur) Hamamı'nın restitüsyon çalışmasındaki amaç, yapının günümüze gelene kadar uğradığı değişiklikleri belirleyerek, bilimsel verilere dayalı olarak özgün halini bulmak ve restorasyon çalışmalarına zemin hazırlamaktır. Yapıda izi olan veya tamamen yok olmuş yapı elemanlarının özellikleri ve özgün halleri ise kullanılan kaynaklardan elde edilen bilgiler doğrultusunda ortaya konulmuştur. Bilgilerin nereden geldiğini ve güvenilirlik derecelerini göstermek için kullanılan kaynaklar çizimler üzerine güvenilirlik ölçülerine göre renklendirilerek Ek-5'te gösterilmiştir. Restitüsyon çizimleri ise Ek-6'da gösterilmiştir.

7.2. Restitüsyon İçin Kaynak Kullanımı

Akşehir Yukarı (Gavur) Hamamı, hamam olarak yapılmıştır ve bu amaç dışında başka bir işlevde kullanılmamıştır. Ama zamanla terk edilmesi, kullanılmaması, işlevsel olarak değişiklik olmamasına rağmen yapıda bazı mekânların ve elemanların yok olmasına ve yıkılmasına neden olmuştur. Bu yok olan elemanları ve mekânların neler olduğu ve yapının özgün durumunun nasıl olduğunu saptayabilmek için restitüsyon analizi yapılmıştır. Özgün özelliklerinin tespit edilebilmesi için yapının kendisi, yakın çevresi ile farklı bölgelerdeki ve tarihteki benzer plan şemasındaki hamamlar ile karşılaştırmalar, yazılı ve görsel belgeler kaynak olmuş, bunların yetersiz kaldığı durumlarda mimari gerekliliği olan elemanlarda mantık yolu ile çıkarımlar yapılmıştır.

Restitüsyon çalışması yapılırken kullanılan kaynaklar ve bu kaynaklardan hangi komularda yaralandığı, öncelik sırası ve güvenilirlik derecesi, aşağıda maddeler halinde sıralanmaktadır:

1. Yapıdaki iz ve örneklerden elde edilen kesin bilgiler. (1. derece güvenilir)

A: Varlığı ve tümüyle her özelliği bilinen elemanlar: Rölöve çalışmaları sırasında varlığı kesin olarak belirlenerek tespit edilenler.

B: İzi olan, varlığı ve özellikleri yapıdaki diğer örneklerde elde edilen bilgiler: Yapıda olması gereken yeri, boyutu ve malzemesi binadaki diğer örneklerden bilinenler.

C: İzi olmayan ancak varlığı ve özellikleri yapıdaki diğer örneklerden elde edilen bilgiler: Yapıda çeşitli nedenlerle bir kısmı ya da tamamı yok olmuş çeşitli yapı elemanlarının yapıdan gelen bilgiler sayesinde bilinenler.

2. Yazılı ve görsel kaynaklardan elde edilen bilgiler. (2. derece güvenilir)

Yapının hakkında yapılmış eski araştırmalar yazılı ve görsel çalışma ile yapının eski fotoğraflarından elde edilen bilgilerdir.

3. Karşılaştırmalı çalışmalardan elde edilen bilgiler. (3. derece güvenilir)

A: İzi olan ve karşılaştırmalı çalışmalardan elde edilen bilgiler: Yapıdaki izlerden ve yapı içerisindeki karşılaştırmalı çalışmadan elde edilen bilgilerdir.

B: İzi olmayan ancak varlığı ve özellikleri karşılaştırmalı çalışmalardan elde edilen bilgiler: yapıda izi olmayan ve olması gereken elemanların, mekânların karşılaştırmalı çalışmalar sonucu elde edilmesidir.

D. Mimari gereklilik: (4. derece güvenilir)

Yapıdaki yeri ve izi belli olmayan, boyutu, malzemesi ve detayı bilinmeyen, mimari gereklilik nedeniyle olması gereken yapı elemanlarıdır.

7.3. Akşehir Yukarı Hamamı'nın Restitüsyon Çalışması ve Kaynak Kullanımı

Restitüsyon projesinde, yapıdaki müdahaleler belirlenerek, yapılan niteliksiz ekler yapıdan kaldırılmıştır. Erkek sıcaklıklarındaki eyvandaki bölmeler, kadınlar soyunmalığındaki beton bölmeler kaldırılmıştır. Yok olan mekanlar, mimari ve taşıyıcı elemanlar restitüsyon kaynaklarında kullanılan belgeleme çalışması sırasında yapıdaki iz ve örneklerden elde edilen kesin bilgiler, yazılı ve görsel kaynaklardan elde edilen bilgiler, karşılaştırmalı çalışmalardan elde edilen bilgiler, mimari gereklilik gibi ilkeler göz önüne alınarak düzenlenmiştir. Bu kapsamda plan bölümleri, mimari elemanlar, taşıyıcı elemanlar değerlendirilmesi yapılmıştır.

7.3.1. Plan bölümleri

Z01 Erkekler Bölümü Soyunmalık:

Soyunmalık mekanında soyunmalık kabinleri yok olmuştur ama duvardaki izlerden (Resim 7.1) ve eski fotoğraflarından (Resim 7.2) burada ahşap soyunma kabinlerinin yerleri belirlenmiştir. Aynı zamanda erkekler soyunmalığının doğu duvarında toprak altında yer alan kapının cehennemliklerin temizlenmesi için yapıldığı düşünülmektedir. Bu durumda soyunmalık kabinleri kapıyı kurtaracak şekilde yükseltilmiştir. Burada güney duvan boyunca bir dehliz olduğu eski fotoğraflardan görülmektedir (Resim 7.3). Güney duvarının batı ucundan kadınlar soyunmalığına girilen yüksek bir kapı yer almaktadır. Kapının yüksek olması ve kadınlar bölümüne açılması soğuşun önlenmesi ve erkekler ile kadınlar bölümünün ayrılması için mimari bir gereklilik olarak kapatılması gerekmektedir.

Döşeme kubbelerin çökmesi sonucunda toprak altında kalmıştır. Ancak hamamda diğer mekanları incelendiğinde toprak altında mermer kaplama ve karşılaştırma çalışmaları sonucunda zeminin özgün kaplamasının mermer olduğuna karar verilmiştir. Ancak mermer döşemesinin ne şekilde döşendiğine dair bilgimiz olmadığı için serbest boy döşemesine karar verilmiştir.

Samur (1996), soyunmalığın batı duvarında bulunan 0,80 m eninde 1.20 m boyunda iki tuvaletin olduğundan bahseder (Şekil 7.1) [3]. Aynı zamanda burada yer alan galvaniz su boruları da burada tuvalet olduğunu desteklemektedir. Diğer taraftan karşılaştırmalı çalışmalarda aynı dönemde ve ikisinin de Mıgırdaç kalfa tarafından yapıldığı düşünülen Orta Hamamı'nda da tuvaletin soyunmalıkta olması bu olasılığı güçlendirmektedir. Bunun üzerine batı duvarına iki adet tuvalet eklenmiştir.

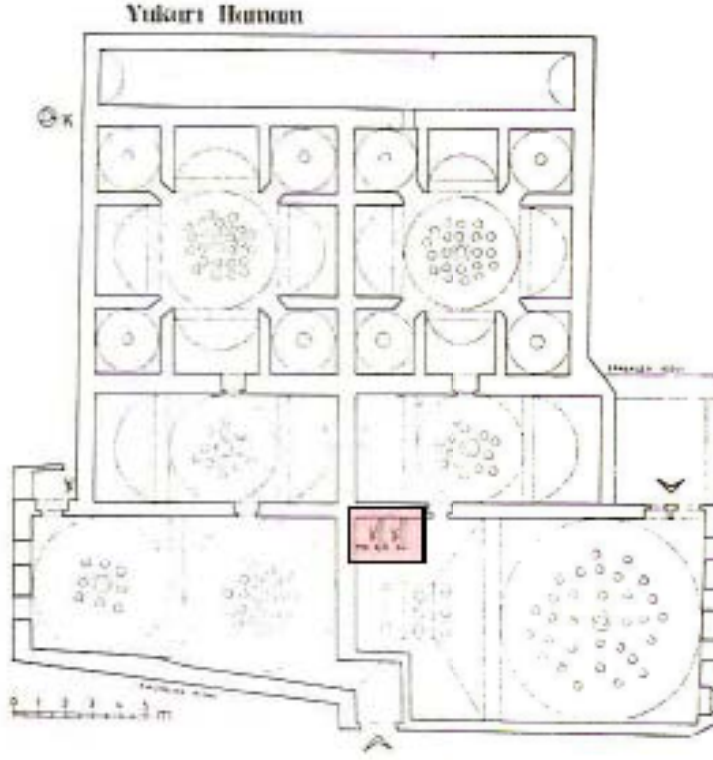
Resim 7.1. Soyunma kabini izi - 2009 E.İ.İ

Resim 7.2. Soyunma kabinleri [40]

Resim 7.3. Güney duvarındaki dehliz [1]

Şekil 7.1. Yukarı (Gavur) Hamamı Plan [3]

Z02 Erkekler Bölümü İhlık:

Dikdörtgen planlı ılıklık son derece yalındır. Kuzey duvarında dört adet kurna izi bulunmaktadır ve aralarında bölme duvarları yer yer almaktadır. Doğu duvarında yer alan pencerenin kapatıldığı görülmektedir. Restitüsyonda bu kapatılan pencere açılmıştır (Resim 7.4). Döşemedeki delikten kadınlar bölümüne geçen cehennemlik görülmektedir (Resim 7.5).

Resim 7.4. Kapatılan pencere-2009 E.İ.İ

Resim 7.5. Döşemedeki delik-2009 E.İ.İ

Z03 Erkekler Bölümü Sıcaklık:

Ana mekan ve eyvanların döşemelerinin büyük bölümü yıkılmıştır (Resim 7.6). Yıkılan döşemelerden cehennemlik izleri görülmektedir (Resim 7.7). Bu izlerden cehennemliklerin boyutları ve yerleri anlaşılmaktadır. Eyvanlarda yer alan beton duvarlar kaldırılmıştır (Resim 7.8). Duvarda sıvaların dökülmesi sonucunda buhar kanalları görülmektedir. Sıcak su ve soğuk su tesisatı galvaniz borularla açıktan gitmektedir (Resim 7.9).

Halvetlerin döşemeleri durmaktadır ama toprak dolduğu için döşeme kaplamaları görülmemektedir. Yine halvetlerde duvardaki buhar çıkışları (Resim 7.10) ve sıcak ve soğuk su tesisatı görülmektedir. Duvardaki izlerinden döşemeden yaklaşık bir metre yükseklikte mermer kaplı olduğu görülmektedir (Resim 7.11).

Resim 7.6. Yıkık döşeme - 2009 E.İ.İ

Resim 7.7. Cehennemlik - 2009 E.İ.İ

Resim 7.8. Beton bölme duvar-2009 E.İ.İ

Resim 7.9. Sıcak su ve soğuk su tesisatı

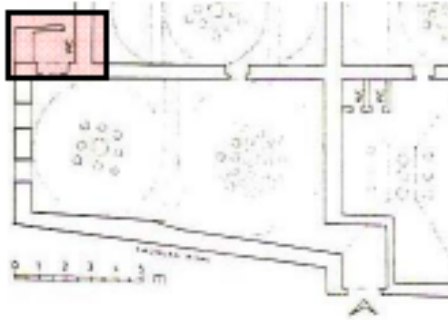
Resim 7.10. Halvet içi mermer izi

Resim 7.11. Halvet içi buhar kanalı

Z05 Kadınlar Bölümü Soyunmalık:

Soyunmalık bölümünün batı duvarının kuzeyinde sonradan eklenmiş bölme duvarlar kaldırılmıştır (Resim 7.12). Samur, batı ucundaki çıkıntının tuvalet olduğundan bahseder (Resim 7.13) (Çizim 7.2) [3]. Burası restitüsyonda tuvalet olarak düzenlenmiştir. Döşeme toprak dolmuştur (Resim 7.14). Seki izleri görülmektedir (Resim 7.16).

Şekil 7.2. Kadınlar bölümü soyunmalığı batı ucundaki tuvalet [3]

Resim 7.12. Kaldırılan bölme duvarlar

Resim 7.13. Tuvalet- 2009 E.İ.İ

Resim 7.14. Döşemeler ve havuz- 2009 E.İ.İ Resim 7.15. Seki izi- 2009 E.İ.İ

Z06 Kadınlar Bölümü Ilıklık:

Dikdörtgen planlı ılıklik son derece sade planlıdır. Doğu duvarında iki adet kuma izi bulunmaktadır (Resim 7.16). Duvardaki sıvalarının dökülmesi buhar kanalları görülmektedir (Resim 7.17).

Resim 7.16. Kuma izleri - 2009 E.İ.İ

Resim 7.17. Buhar kanalları- 2009 E.İ.İ

Z07 Kadınlar Bölümü Sıcaklık:

Ana mekan ve eyvanların döşemeleri yıkılmıştır (Resim 7.18). Yıkılan döşemelerden cehennemlik izleri görülmektedir. Bu izlerden cehennemliklerin boyutları ve yerleri anlaşılmaktadır. Karşılaştırmalı çalışmalardan ve erkekler bölümü sıcaklıktaki göbek taşının benzerinin kadınlar sıcaklığında olması gerekmektedir. Duvarlarda sıvaların

dökülmesi sonucunda buhar kanalları görülmektedir (Resim 7.19). Sıcak su ve soğuk su tesisatı galvaniz borularla açıktan gitmektedir.

Halvet-4'ün döşemesi yıkılmıştır ama diğer halvetlerin döşemeleri durmaktadır ancak toprak dolduğu için döşeme kaplamaları görülmemektedir. Yine halvetlerde duvardaki buhar çıkışları ve sıcak ve soğuk su tesisatı görülmektedir.

Resim 7.18. Yıkık döşemeler- 2009 E.İ.İ

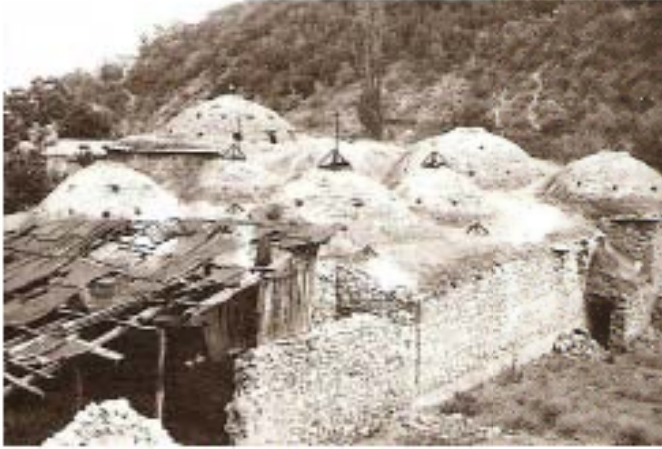
Resim 7.19. Buhar kanalı izi- 2009 E.İ.İ

Z04 Su Deposu:

Dikdörtgen planlıdır. Üstü yarım tonoz ile örtülüdür. Döşemesi toprak dolduğu için döşemesi hakkında bilgimiz yoktur. Ortasında bakır kazan yer almaktadır.

Z08 Külhan:

Külhan bölümü yıkılmıştır. Su deposu duvarı ve kuzey duvarının izleri durmaktadır. Ocak ve diğer kısımlar toprak altında kalmıştır. Kazı çalışmaları yapıldıktan sonra çıkacaktır. Eski fotoğraflardan külhanın üst örtüsü görülmektedir (Resim 7.20). Baca izi görülmektedir. Karşılaştırmalı çalışmadan anlaşıldığına göre, ocak kapağı açıldığında ateşin külhancıyı yakmaması için yapılan sıcaklık kubbelerinin üst seviyesine kadar yükseltilmiş bir baca olmalıdır (Resim 7.21) [19].

Resim 7.20. Külhan üst örtüsü [3]

Resim 7.21. Külhan Bacası örneği

Ocak

Ocağın yeri, su deposu zemini ortasındaki izlerden anlaşılmaktadır. Bakır kazan sağlam olarak durmaktadır (Resim 7.22).

Cehennemlik

Akşehir Yukarı (Gavur) Hamamı'nın su deposu, sıcaklık mekanı, halvet ve ılıklıkta 0,50 m x 1 m boyutundaki kanallardır. Su deposundaki ve ılıklardaki cehennemlik kanalları ayakta olmasına karşın diğer mekânlarda çökmüştür. Döşemeyi taşıyan ayak izleri görülmektedir (Resim 7.23).

Tüteklik

Akşehir Yukarı (Gavur) Hamamı'nda çapı 20 cm olan kadınlar ve erkekler bölümünün sıcaklıklarında 1'er adet, halvetlerinde 5'er adet, ılıklarında 1'er adet olmak üzere toplam 14 adet tüteklik izine rastlanmıştır.

Su tesisatı sistemi

Sıcak ve soğuk su tesisatı açıkça okunmaktadır. Çapı 5 cm olan galvaniz borularla yapılmıştır (Resim 7.24). Kadınlar soyunmağının yıkık duvarında duvar içinde giden çapı 15 cm olan pişmiş topraktan yapılmış su tesisatı görülmektedir (Resim 7.25). Bu da galvaniz boruların sonradan yapıldığı izlenimini vermektedir.

Resim 7.22. Bakır kazan- 2009 E.İ.İ

Resim 7.23. Cehennemlik ayaklıkları- E.İ.İ

Resim 7.24. Galvaniz borular -2009 E.İ.İ

Resim 7.25. Toprak su tesisatı-2009 E.İ.İ

7.3.2. Taşıyıcı elemanlar

Taşıyıcı elemanlar, düşey taşıyıcı elemanlar; temel ve duvarlardır. İkinci grup açıklık geçici taşıyıcı elemanlar; kemerler, geçiş elemanları (pandantifler, tromplar), kubbeler ve tonozlar başlığında incelenmiştir.

Temel:

Yukarı Hamamı'nın temellerinin ne şekilde olduğu hakkında elimizde bir veri yoktur ve bilgi edinebilmek için birkaç yerden sondaj çalışması yapılması gereklidir.

Duvarlar:

Yukarı Hamamı'nın duvarların genel olarak moloz taştan örülmüştür. Sıcaklıkla halvetleri ayıran duvarlar kesme taştan örülmüştür. Ayrıca pencere ve kapı söveleri kesme taştan örülmüştür. Duvar kalınlığı 0,50 m - 0,80 m arası değişmektedir. Yıkılan külhan duvarının kuzey duvarındaki izde dikkate alındığında 0,50 m kalınlığında moloz taş duvar olduğu düşünülmektedir (Resim 7.26). Duvarlardaki dökülen sıvaların izlerinden iç ve dışın sıvalı olduğunu göstermektedir.

Kemerler:

Yukarı Hamamı'nda soyunmalık, ılıklik ve sıcaklıklarında mekan geçişlerinde, kapı ve pencere açıklıkların üstünde basık kemer kullanıldığı görülmüştür. Bu durumda kapatılan erkekler bölümü ılıklik mekanının kapatılan penceresinin üstünde basık kemerli olması gerekmektedir. Var olan izde basık kemerli olduğunu göstermektedir.

Geçiş Elemanı

Yukarı Hamamı'nda soyunmalıklarda, ılıklikta, sıcaklıklarda ve halvetlerde pandantif geçiş elemanı olarak kullanılmıştır. Sadece erkekler bölümü soyunmalık mekanındaki doğu kubbesindeki geçişlerde tromp kullanılmıştır. Erkekler bölümü soyunmalığının batı çatı örtüsü yıkılmıştır. Yapının geneline bakıldığında ve yıkılan çatı örtüsünün izlerinden pandantif kubbeye geçiş elemanı kullanıldığını göstermektedir (Resim 7.27).

Kubbeler

Yukarı Hamamı'nda bütün ana mekânların soyunmalık, ılıklik, sıcaklık ve halvetlerin üstü tuğladan örülmüş kubbe ile örtülüdür. Erkekler bölümü soyunmalığının batısındaki yıkılan çatı örtüsünün, mekânın dikdörtgen planlı olması nedeniyle kubbe olmadığı anlaşılmaktadır.

Tonozlar

Yukarı Hamamı'nda ılıklik mekânındaki eyvanlar ve sıcaklık mekânındaki eyvanlar tonozla kapatılmıştır. Su deposunun üzeri de yarım daire tonozla örtülüdür. Yıkılan erkekler bölümü soyunmalığının batı çatı örtüsünün dikdörtgen planlı olması, eski fotoğraflarından bu mekânın aynalı manastır tonozu ile kapatıldığı görülmektedir (Resim 7.28). Ayrıca Demiralp (1996), üst örtüsünün aynalı manastır tonozu ile kapalı olduğundan bahseder [1].

Resim 7.26. Külhan duvar izi- 2011 E.İ.İ

Resim 7.27. Pandantif geçiş-2009 E.İ.İ

Resim 7.28. Erkekler soyunmalığının batısı çatı örtüsü [3]

7.3.3. Mimari elemanlar

Kapılar ve pencereler:

Yukarı Hamamı kullanım dışı kaldığı için kapılar ve pencereler kalmamıştır. Kapı ve pencere izine rastlanmamıştır. Ancak eski fotoğraflarda kapı ve pencerelerin ahşap olduğu görülmektedir. Restitüsyon çalışması da bu eski fotoğraflardan yola çıkılarak yapılmıştır (Resim 7.29 – Resim 7.30).

Seki:

Karşılaştırmalı çalışmalarda soyunma sekileri 40-50 cm yükseklikte ve 1,20-2,50 m genişliğinde taştan veya ahşaptan, sıcaklık bölümü sekileri yerden 20 cm kadar yükseklikte, 0,40-0,70 m genişliğindedir. Yukarı hamamında izlerden anlaşıldığı üzere sıcaklıktaki sekilerin yüksekliği 20 cm, genişliği 0,55 m.dir. Erkekler bölümünde soyunmağın kabinleri 30 cm yüksekliğindeki sekilerin üzerine kurulmuştur. Kadınlar soyunmağında 0,20 m yüksekliğinde 1,30 m mermerlerin üzerine 50 cm yüksekliğinde ahşap sekiler yer almaktadır.

Kumalar:

Yukarı hamamda kurna izlerine rastlanmaktadır. Diğer eksik kumalarda bu izlere göre tamamlanmıştır. Kurna yerleri su tesisatlarının yerlerinden açıkça bilinmektedir (Resim 7.31).

Göbek taşı:

Karşılaştırmalı çalışmalarda göbek taşının sıcaklığın merkezinde genellikle çokgen olduğu görülmektedir. Ancak Yukarı Hamamı'nda erkekler sıcaklığında göbek taşı sağlam olarak durmaktadır ve kare planlı, yerden 45 cm yüksekliktedir (Resim 7.32). Kadınlar sıcaklığındaki göbekteşi da erkeklerdeki iz göz önüne alınarak kare planlı olarak tamamlanmıştır.

Işıklık feneri ve ışıklıklar:

Hamamda soyunmalık, sıcaklık ve ılıklıklarda, halvetlerde bol sayıda ışıklık vardır. Işıklıklar üçgen olarak kapatılmıştır ve bu durum eski resimlerden görülmektedir. Erkekler bölümü soyunmalığının yıkılan çatı örtüsünde Samur (1996), 13 adet ışıklık olduğundan bahsetmektedir [3]. Restitüsyonda bu şekilde tamamlanmıştır. Erkekler bölümü soyunmalığının ve ılıklığının bir kısmı yıkılan kubbelerinde ışıklıkları izlerden tamamlanmıştır.

Havuz (Sadırvan):

Erkekler bölümü soyunmalığının ortasında sekizgen bir havuz yer aldığı hem eski fotoğraflardan hem de karşılaştırmalı çalışmalardan anlaşılmaktadır (Resim 7.33). Kadınlar bölümü soyunmalığındaki elips havuzun ve kadınlar bölümü ılıklığındaki kare havuzun sonradan eklendiği izlenimi edinilmektedir. Bu yüzden bu havuzlar kaldırılmıştır. Kadınlar bölümü soyunmalığına da erkekler bölümü soyunmalığındaki gibi sekizgen havuz olarak değiştirilmiştir.

Zemin kaplaması:

Yukarı Hamamı'nın döşemeleri toprak dolduğu ve yer yer yıkıldığı için döşeme kaplaması görülmemektedir. Ancak topraklar temizlendiğinde altında mermer olduğu görülmektedir. Ayrıca karşılaştırmalı çalışmalarda da döşemelerin büyük çoğunluğu karşımıza mermer olarak çıkmaktadır. Topraklar temizlendiğinde özgün döşemeye ulaşılma olasılığı yüksektir.

Çatı kaplaması:

Kubbeler dışında kalan çatı kaplamasının topraklanması ve bitkilenmesi üzerine bilinmemektedir. Tonozların sıvaları dökülmüştür. Eski fotoğraflarından tonozların sıvalı olduğu görülmektedir.

7.29. Erkekler böl. soy. giriş kapısı [1]

7.30. Erkekler böl. soy. pencereleri [1]

7.31 Hamamdan kurna örneği-E.İ.İ

7.32 Erkekler böl. sıcaklığı göbektası-E.İ.İ

Resim 7.33. Havuz [1]

7.4. Mekan İşlev İlişkisi

Yapı hamam olarak yapılmıştır. Hamam soyunmalık, ılıklik, sıcaklık, su deposu ve külhandan oluşmaktadır. Yapı kullanıldığı dönemden itibaren hamam işlevinden başka işlevde kullanılmamıştır. Başka bir amaçla kullanılmadığı için mekânlarda çok

büyük değişiklikler olmamıştır. Erkekler sıcaklığına ve kadınlar soyunmalığına eklenmiş bölme duvarlar yer almaktadır.

Z01, Z02, Z03, Z04, Z05, Z06, Z07 nolu mekanların işlevleri kesin olarak bilinmektedir. Z01 erkekler bölümü soyunmalığı ve Z05 kadınlar bölümü soyunmalığı, Z02 erkekler ılıklığı, Z06 kadınlar ılıklığı, Z03 erkekler sıcaklığı, Z07 kadınlar sıcaklığı, Z04 su deposudur. Eski resimlerden ve izlerden yıkıldığı anlaşılan Z08 nolu mekanın ise yapıdaki izlerden, yazılı kaynaklardan ve karşılaştırmalı çalışmadan elde edilen bilgilere göre külhan mekanı olarak kullanıldığı anlaşılmaktadır.

7.5. Yapının Tarihlendirilmesi

Akşehir Yukarı Hamamı'nın kitabesi yoktur. Yapının kim tarafından ve ne zaman yapıldığına dair elimizde bir bilgi yoktur. Ancak Akşehir Müzeler Müdürlüğü'nün arşivlerinden alınan 'doğal ve kültürel varlıkların koruma envanteri' ve 'eski eser fişi' nde kitabesinin olduğunu ve Yukarı Hamamı'nın Ermeni Cemaati tarafından Mıgırđıç Kalfa'ya inşa ettirildiği 1895/M. tarihinde yapıldığı yazmaktadır (EK-9 Şekil 9.1-9.4). Müzeler Müdürlüğü raporunda da 20.yy yapıldığı yazılmaktadır (EK-9 Şekil 9.5-9.7).

Ayrıca yapı hakkında kısa bilgiler veren Amlır (1987), yapıyı, kaynak göstermeden 20.yy başlarına [5]; Konyalı (1945) ise yine kaynak göstermeden, dolaylı olarak 19.yy sonlarına tarihlemekte ve ustasını Akşehir'deki Orta Hamamı inşa eden Mıgırđıç kalfa olarak vermektedir [4].

Demiralp (1996) hamam tarihi ile ilgili şöyle yazmıştır:

'İnşaat malzemesindeki kalitenin düşüklüğü ve su düzeninin duvar içindeki künklerle sağlanmayıp, tamamen metal borularla sağlanması, eskiye ait olabilecek hiçbir su düzenine rastlanmayışı, hamamın inşasını uzak yıllara götürmemize izin vermez. Bunun yanı sıra, inşaatın 1901 tarihli Akşehir Orta Hamamı inşa eden Mıgırđıç Kalfa tarafından yapıldığını da dikkate alarak, yapıyı, 19.yy sonu - 20.yy başına tarihleyebiliriz.' [1].

Ancak buna karşın sıvası dökülen duvarlardan suyun önceden duvar içindeki künklerle sağlandığı görülmektedir. Yine mevcut izlerden daha sonradan galvaniz boruların yapıldığı düşünülmektedir.

Akşehir Yukarı (Gavur) Hamamı'nın tarihi bilinmediği için karşılaştırmalı çalışmalar ile farklı dönemlerdeki tek aks düzlemi üzerinde benzer plan şemasına sahip çifte hamamlar incelenmiştir. Karşılaştırmalı çalışmalara bakıldığı zaman 15.yy, 16.yy ve 18.yy hamamlarında ılıklik mekanının yanında aralık, tıraşlık gibi mekanların ayrı olduğu görülmektedir. 19.yy hamamlarında ise ılıklik mekanın daha sadeleştiği dikdörtgen bir mekan olduğu görülmektedir.

Mehmed Edib 1779 senesinde yaptığı hac yolculuğu sırasında Konya ve ilçelerindeki yazdığı izlenimlerde Akşehir'de 5 adet hamam olduğundan bahsetmektedir [13]. Bugün Akşehir'de bilinen 7 adet hamam vardır. Bunlar 2 adeti günümüzde olmayan hamamlardır. Hamam tarihlerine bakıldığında bugün olmayan hamamlardan Seydi Dizdar Hamamı 1267-68 yılında, Fındık Hamamı'nın erken Osmanlı dönemi hamamı olduğu bilinmektedir. Hala hayatta olan hamamların ise Meydan Hamamı'nın 1329-30 yılında, Savaş Bermen Köyü Hamamı'nın 15.yy sonu 16.yy başı, Kozağaç Köyü Hamamı'nın 16.yy sonunda yapıldığı bilinmektedir. Orta Hamamı ise 1901 yılında yapılmıştır. Mehmet Edib'in 18.yy sonunda yaptığı yolculukta bahsettiği hamam isimleri bilinmemektedir. Ancak bu hamamların bu dönemden önce yapılan Seydi Dizdar Hamamı, Fındık hamamı, Savaş Bermen Köyü hamamı, Kozağaç Köyü Hamamı, Meydan hamamı olduğu düşünülürse, Yukarı hamamın 19.yy yapıldığı kesindir.

Yukarı Hamamın ılıklik plan şeması karşılaştırmalı çalışmalara göre 19.yy hamamlarındaki sade plan şemasına benzemektedir. Hamamın eski eser fişleri ve envanterleri göz önüne alındığında ayrıca Akşehir Orta Hamamı'nın ılıklik şeması ile benzerlik göstermesi ve ikisinin de Mıgırdıç Kalfa tarafından yapıldığı da düşünülürse ve Orta Hamamın yapım tarihi 1901 olduğuna göre muhtemelen Akşehir Yukarı Hamamı 19.yy sonu, 20.yy başı olarak tarihlendirilebilir.

8. RESTORASYON

Restorasyon, tarihi yapının belgeleme, analiz ve değerlendirme sonucu elde edilen bilgiler ışığında yapıya en az zarar verecek şekilde yapılan müdahaleler ile özgün halini koruyarak gelecek nesillere aktarılmasını sağlamaktır.

Bu bölümde yapının bugünkü durumu değerlendirilerek restorasyon yaklaşımı belirlenmiştir. İşlevsel ve fiziksel müdahale kararlar belirlenerek yapının restorasyon projesi çizilmiştir.

8.1. Yapının Bugünkü Durumunun Değerlendirilmesi

Yapının bugünkü durumunun değerlendirilmesi için yapının mimari, yapısal, çevresel, tarihi ve kültürel, sosyal faktörler ve yasal kabuller olarak incelenmesi gerekmektedir.

8.1.1. Mimari özellikleri

Akşehir Yukarı Hamamı Geç Osmanlı Dönemi'ne ait bir eserdir. Ancak kullanılmadığı için zamanla yıpranmıştır. Erkekler bölümü soyunmakh kubbelerinden biri tamamen yıkılmış, külhan mekânı da yok olmuştur. Kullanımını yitirdikten sonra, doğanın ve insandan kaynaklanan etkilerle hemen her yerinde bozulmalar olmuştur. Yok olmuş elemanlar bulunmaktadır. Ancak yapının; sağlamlaştırma, bütünleme, yenileme, yıkılan yerler için yeniden yapma, temizleme gibi tekniklerle restore edilmesi mümkündür.

Akşehir Yukarı Hamamı'nın mimari özellikleri 3. bölümde detaylı olarak incelendiği için bu bölümde tekrar olmaması için detaylı olarak anlatılmamıştır.

8.1.2. Yapısal faktörler

Erkekler bölümü soyunmalığının yıkılması, çatı ışıklıklarının açık olması; neme, iç kısımların renk değiştirmesine, yosunlaşmalara, sıvaların dökülmesine, taşların bozulmalarına neden olmuştur. Doğramalar kalmamıştır. Sıcaklık döşemeleri yıkılmıştır. Diğer döşemelerde toprak altında kalmıştır. Çevresindeki ve içerdeki toprakların temizlenmesi ile kazı çalışmaları yapılması gerekir.

Erkekler bölümü soyunmalığının kubbesinin yıkıldığı duvarlarda ve güney cephesinde yapısal çatlaklar göze çarpmaktadır. Yapısal çatlaklar için strüktürel güçlendirme yapılması gerekir.

Akşehir Yukarı Hamamı'nın yapısal özellikleri 4. bölümde detaylı olarak incelendiği için bu bölümde tekrar olmaması için detaylı olarak anlatılmamıştır.

8.1.3. Çevresel faktörler

Bir yapının sürdürülebilir korunması için doğru işlevin verilmesi ve verilen işlevin çevre özellikleri ile uyumlu olması gerekir. Bunun içinde çevre analizinin doğru yapılması gerekmektedir. Çevre analizi 2. bölüm Ek-1 de verilmiştir. Hamamın yakın çevresinde genellikle Z+1 katlı yapılar yer almaktadır ve çoğunlukla konut olarak kullanılmaktadır.

Akşehir Belediyesine ait olan Akşehir Yukarı Hamamı'nın restorasyonu yapıldıktan sonra da Akşehir Belediyesi tarafından işletilecektir. Akşehir Belediyesi ve halk ile yaptığımız görüşmelerde tekrar hamam olarak işletilmesinin daha doğru olduğunu söylemektedir. Bölgede yaşayan insanların çoğunluğu alt gelir gurubuna sahip insanlar olması ve yaşayan insanların ihtiyaçları göz önüne alarak yapının özgün işlevini korumasına, hamam olarak kullanılmasına karar verilmiştir. Hamamın bulunduğu adada yer alan niteliksiz yapıların kaldırılarak çevresinin düzenlenmesi de gerekmektedir. Bahçesindeki havuz onarılarak buranın çay bahçesi olarak işletilmesi, gerektiğinde düğün, nişan, kermes gibi de kullanımına olanak verilmesi hem tarihi

yapının sergilenmesi hem de çevresindeki güzel manzaranın fark edilmesi ve bölgenin gelişmesi için daha uygun olacaktır. İnsanlara ve gelecek nesillere yapının sadece bir hamam değil tarihin bir simgesi olduğu bilincini uyandırmak için sadece yıkanma işlevi yerine hamam ve çevresinde uzun süre vakit geçirmeleri hedeflenmiştir. Ayrıca bu yapının diğer yapılara örnek teşkil ederek koruma bilincinin çevreye yayılması ve geleneksel dokunun korunması amaçlanmıştır.

8.1.4. Tarihi ve kültürel faktörler

Hamam, Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Yüksek Kurulu'nun 15.11.1985 tarih ve 1569 sayılı kararı ile tescil edilmiş olup kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kurulu 07.04.1989 tarih ve 427 sayılı kararı ile koruma altında olduğu belirlenmiştir (EK-9 Şekil 9.8 – 9.13).

Hamam, Akşehir Belediyesi'nin deposu olarak 1945'lerde kullanılmıştır [4]. Hamamın çevresinde yaşayan vatandaşlarla yaptığımız konuşmalarda 1980'lere kadar kullanıldığında bahsetmektedirler ve tekrar açılmasını istemektedirler. Bu durum, hamamın, Akşehir Belediyesi'nin deposu iken sonradan tadilat gördüğünü ve tekrardan kullanıma açıldığını göstermektedir.

Hamam, Geç Osmanlı Dönemi hamam kültürünü sergilediği ve tarihin bir parçası olduğu için önemli bir kültür mirasıdır.

8.1.5. Sosyal faktörler

Yapıların restorasyonunda hedef toplumsal hizmet vermek ve korumada sürekliliği sağlamak olmalıdır. Özgün işlevlerin yok olması, arsa fiyatlarının yükselmesi, yapıların taşıyıcı olarak büyük masraflar gerektiren müdahale gereksinimi, kentsel boyutta koruma kararlarının gerektirdiği büyük masraflar, bu mali kaynakların kamu kuruluşlarınca sağlanamaması, yeni işlev vererek restorasyonu sağlayacak ekonomik kaynak yaratmayı en yaygın müdahale türü haline getirmiştir [41].

Ayrıca Venedik Tüzüğü'ne göre (1964) [42]:

“Amıtın korunması, ölçęi dışına taşmamak koşuluyla çevresinin de bakımını içine almalıdır”

Yapıya verilecek işlevin yapının restorasyon masrafını karşılayacak şekilde işletimi sırasında paranın geri dönüşümünü sağlayacak işlevlerle donatılması gerekir. Bu işlev, yapının programına ve sosyal çevrenin gereksinimine uygun olmalıdır. Bu kapsamda hamamın çevresini de kapsayan bir koruma yapılması gerekmektedir.

8.1.6. Yasal Kabuller

Akşehir Yukarı Hamamı'nın restorasyon kararları, aşağıda verilen yasal kabuller ve uluslar arası ilkeler doğrultusunda yapılan; analiz, değerlendirmeler ve sentez çalışmaları somucunda verilmiştir.

- 2863 sayılı T.C. Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu (21 Temmuz 1983 tarihinde kabul edilmiştir, 22 Temmuz 1983 tarih ve 18113 sayılı resmi gazetede yayımlanması ile yürürlüğe girmiştir. 2004 tarihli 5226 sayılı kanun ile değişikliğe uğramıştır.)

- 1975 Amsterdam Tüzüğü ve Deklarasyonu (1976 Nairobi kararları ve 3 Ekim 1985 tarihinde Granada'da imzalanan “Avrupa Mimari Mirasının Korunması Sözleşmesi” 13.04.1989 tarih ve 2534 sayılı kanun ile Türkiye’de kabul edilmiştir.)

- Uluslararası Venedik Tüzüğü Kararları (Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 24 Eylül 1967 tarih ve 3674 sayılı kararı ile Türkiye’de de kabul edilmiştir.)

8.2. Restorasyon Yaklaşımı

Restorasyon projesinin genel yaklaşımı korumaya yönelik olup yapının mevcut durumunun sağlamlştırılması ve yapının işlevini devam ettirebilmesini sağlamaktır.

Restitüsyona dayalı bir restorasyon yapılmıştır. Yapının tahrip olması, kubbelerinden birinin yıkılması, iki tanesinin büyük bir kısmının çökmesi, duvardaki yapısal çatlar ve döşemelerinin göçmesi göz önüne alındığında bir statikçi tarafından hazırlanan statik rapora göre binanın sağlamlaştırılması gerekmektedir. Ayrıca bu tez, Akşehir Yukarı Hamamı'nın bugünkü durumu göz önüne alınarak hazırlanmıştır. Yapı ve çevresinde yapılacak kazı çalışmaları ve temizlemelerden sonra çıkacak veriler restitüsyon ve restorasyon projelerine işlenmelidir.

Hamam suyunu yakınından geçen Akşehir Deresinden temin etmektedir. Çevredeki halk ile yapılan görüşmelerde eskiden hamamın suyunu kaynak suyundan aldığıda söylenmektedir.

8.3 İşlevlendirme

Tarihi yapıların restorasyonunda asıl amaç yapının özgünlüğünü kaybetmeden gelecek nesillere aktarılmasını sağlamaktır.

Venedik Tüzüğü'ne (1964) göre;

“Anıtların korunması, her zaman onları herhangi bir toplumsal amaç için kullanmakla kolaylaştırılabilir. Bunun için bu tür bir kullanma arzu edilir fakat bu nedenle yapının planı ya da bezemeleri değiştirilmemelidir. Ancak bu sınırlar içinde yeni işlevin gerektirdiği değişiklikler tasarlanabilir ve buna izin verilebilir. Verilecek yeni işlev yapının mimari ve tarihi kimliğine aykırı olmamalı, ek bir yük getirmemeli ve deformasyona sebep olmamalıdır. Yapının taşıyıcı sistemi de yeni işlevin gereklerini karşılayacak özellikte olmalıdır” [43].

Nairobi Kararları'na (1976) göre [44];

“Tarihi alanlar ve çevreleri, yerine konulmaz evrensel mirası oluşturan değerler olarak ele alınmalıdır. Topraklarında yer aldığı devletin, hükümet ve vatandaşları bu mirası korumayı ve günümüz sosyal yaşamı ile bütünleştirmeyi görev saymalıdır”.

Türkiye geneline bakıldığında hamam kullanımı her evde sıcak su ve ısıtma sistemi, yıkanma birimleri olmasından dolayı azalmış olsa da Akşehir'de Yukarı Hamam'ın çevresindeki evlerin hepsinde güneş enerjili su ısıtma sistemi olduğu ve bunda özellikle kış aylarında güneş ışığının azlığından dolayı ve evlerin sobalı olması

yıkanmayı zorlaştırmaktadır. Ayrıca hamam kültürü devam eden Akşehir’de şu anda işletilen Orta Hamam ve Şifa Hamamı vardır. Şifa Hamamı şehir merkezinde, Orta Hamam ise Yukarı Hamama yakın tarihi evlerin yoğunlukta bulunduğu birkaç sokak aşağı yer almaktadır. Akşehir’de yaşayan halk ile komuştüğümüzda da hamam kültürünün hala devam ettiği, sadece evdeki yıkanma kısıtlamalarından kaynaklanmadığını aynı zamanda yıl boyunca hamamın sakinleştirici ve dinlendirici özelliklerinden bahsetmektedirler. Çevresindeki halk, hamamın tekrar kullanıma açılmasını istemektedirler. Bunalar göz önüne alındığında yapı aynı işlevinde hamam olarak kullanılmaya devam edecektir.

8.4.Yapısal Müdahaleler

Hazırlanan rölöve, tarihi araştırmalar, karşılaştırmalı çalışmalar, restitüsyon ve değerlendirmeler dikkate alınarak Akşehir Yukarı Hamamı ve yakın çevresine ait yapısal müdahale kararları üretilmiştir.

- Yapının özgün plan şeması değiştirilmeden, özgün elemanlar korunacak, aykırı elemanlar ve malzemeler temizlenecektir.
- Yapı içerisinde çökmüş olan cehennemlik kanalları, döşeme, duvarlardan kopmuş veya düşmüş taşların yerleri tespit edilecek ve yerine konacaktır.
- Yıkılan kubbe yeni malzeme ile tamamlanacaktır.
- Bir kısmı yıkılan kubbeler özgün malzeme ile tamamlanacaktır.
- Binada sağlamlaştırma yapılacak ve strüktürel çatlaklar için kimyasal enjeksiyon yapılacaktır.
- Dökülen sıvalar yeniden özgün sıva terkininde yeniden yapılacaktır.
- Yapının üzerinde ve duvarlarındaki bitkiler temizlenecektir.
- Yapının özgün özelliklerini bozacak hiçbir tamamlama yapılmayacaktır.
- Yapı elemanlarının tümüyle yenilenmesine yol açabilecek müdahalelerden uzak durulacaktır.
- Yapının kuzey kısımlarında bilimsel kazılar yapılarak buradaki duvarlara ait izler ortaya çıkarılacaktır. Bu kısımların tekrar rölövesi alınacak ve fotoğraflanarak

belgelenecektir. Yapının işlevini devam ettirebilmesi için küllhan bölümü, günün malzeme ve detaylarıyla restorasyon projesindeki gibi tamamlanacaktır.

- Yapının içerisinde ve çevresinde yapıya ait taşlar toplanıp ayıklanacak ve yerlerine konulacaktır.
- Yapının içindeki toprak yığınları ve çöpler temizlenecek, özgün döşeme malzemesine ulaşılmaya çalışılacaktır.
- Yapı zeminden gelen suya karşı korunacak, zeminde drenaj yapılarak zemin suyu yapıdan uzaklaştırılacaktır.
- Yapı yağmur suyuna karşı çevresinde tretuvar yapılacaktır.
- Yapının yakın çevresine yapı yapılmasına izin verilmemelidir ve hamamla aynı ada içindeki niteliksiz evler temizlenmelidir.
- Bu süreç içerisinde restorasyon projesi değişime açık olup, bilgiler doğrultusunda güncellenecek ve gerekli duyulan değişiklikler yapılacaktır.
- Aydınlatma, günümüz detaylarıyla yapılmış modern elemanlarla sağlanacaktır.
- Tefriş elemanları sade ve tek tip olup günümüz malzeme ve detayları kullanılacaktır.

8.5. Müdahale Biçimleri

Akşehir Yukarı Hamamı'nda yapılacak olan müdahaleleri altı başlık altında toplayabiliriz. Bunlar kazı ve belgeleme, sağlamlaştırma, bütünleme, anastylosis, temizleme, eklemedir.

8.5.1. Kazı ve belgeleme

Öncelikle yapının kuzeyinde bilimsel kazılar yapılarak burada bulunan duvarlara ait izler ortaya çıkarılacaktır. Bu kısımların rölövesi alınacak ve fotoğraflanarak belgelenecektir. Temizlik ve kazı sonucu ortaya çıkacak yapıya ait taşlar numaralandırılarak toplanacak, belgelenecek ve daha sonra yerine konmak üzere depolanacaktır.

Bu kazılardan elde edilen bütün sonuçlar, restorasyon projesinde kullanılmak üzere değerlendirilecek, projede gerekli görülen değişiklikler ve eklemeler yapılacaktır.

8.5.2. Sağlamaştırma

Yapıda statikçi tarafından hazırlanan rapora göre, sağlamaştırma yapılacaktır. Yapıdaki zarar gören malzemelerde sağlamaştırma yapılacaktır. Çatıdaki toprak dolgu ve bitkiler yapıya zarar vermeden kaldırılarak tonozlar ve kubbeler ortaya çıkarılacaktır. Gerekli görülen yerlerde sağlamaştırmalar yapılacaktır.

Sağlamaştırma çalışmaları, yapının malzemesinin, taşıyıcı elemanlarının ve mimari elemanlarının sağlamaştırılması olmak üzere üç düzeyde ele alınabilir [44].

Yapı malzemelerinin sağlamaştırılması:

Taş öğelerin sağlamaştırılması:

Taş malzemede; yüzeysel aşınma, yüzeysel taş kayıpları ve kuvvetlendirme ile dahili erimede dolgu tedavi yöntemleri uygulanmaktadır [24].

Yüzeysel aşınma, yüzeysel taş kayıpları ve kuvvetlendirmede iki yöntem kullanılmaktadır. Birincisi yüzeyin sağlamaştırıcı sıvıyla doyurulması, ikincisi taş sağlamaştırıcılar şeklindedir [24].

Anıtlarda taş korumada amaç orijinal taş kaybından kaçınmaktır. Ayrışan kısımları tekrar sağlamaştırılan maddelerin tatbiki, koruma çalışmalarının en önemli aşamasını teşkil eder [24].

Bir uygulama kağıt tampon tekniğidir; devamlı olarak sağlamaştırıcı sıvı ile doyurulan yüzey kağıt tampon vasıtasıyla sürekli ıslak tutulur. Bu tür, yüzeyin sertleştirici maddelerle doyurulması çalışmalarında prensip, yüzeyin devamlı surette nemli tutulabilmesidir [24].

Taşa monoester sülfirik asidin, baryum ve stronsiyum sulu bir çözeltinin tatbik edilmesi ile gözenekli, kolay ufalanır bir taş sağlamlaştırılabilir. Baryum ve stronsiyum tuz solüsyonları tatbik etmek taşı iyice doldurur. Homojen bir solüsyondaki kontrollü hidroliz tuz solüsyonunun girdiği bütün bölgelerde tam oluşmuş baryum ve stronsiyum sülfat parçacıklarının çökmesine neden olur. Çözünmeyen sülfatın birikmesi taş yüzeyinin sertleşmesine yol açar [24].

Taş sağlamlaştırıcı kimyasallar; anorganik ve organik sağlamlaştırıcılar olarak iki grupta incelenebilir. Anorganik sağlamlaştırıcılar, uygun şartlarda; kristalleri ayrılmış, bozulmuş, tahrip olmuş taşın kristallerini bir arada tutan, sağlamlaştırıcı ve çözülmeyle sınırlıdır. Organik sağlamlaştırıcılar; ısı ve gözenekleri, boşluklarını doldurmak üzere taşın içine sertleştirici ile beraber sokulan sentetik plastiklerdir [24].

Dahili erime ve dolgu tedavi:

Zamanla agregaların ya da çimentonun tutunma direncinin kaybolması sonucu, iri tanelerin yerinden kopması ve taş kaybının yüzeyde ve iç kısımlarda bu şekilde tekrar ile kayaç yüzeyinde veya yüzeye yakın iç kısımlarda oyuklar ve boşluklar oluşmaktadır [24].

İskeleti kalacak kadar derin çözülmeye uğramış bir taşta tedavi uygulanmaya çalışılmaz. Onarılacak taş epoksi reçineleri ve akrilik reçineler enjeksiyonu tedavisi ile kullanılabilir durumda olmalıdır [24]. Boşluklu taşları onarmada tercih edilen sentetik maddelerden bazıları şunlardır;

- Ksilen içinde çözülmüş polimetil-metatrilat,
- Sekiz kısım toluen ve 2 kısım metil alkol ihtiva eden bir karışım,
- Bedakril 122,
- Epoksi reçineler [24].

Metallerin sağlamlaştırılması:

Korozyon veya fiziksel nedenlerden, özellikle yorulma veya aşırı yüklenmeden dolayı mimari metallerde meydana gelen bozulmalar metali kullanılamaz duruma getirdiğinde yama yapma, ekleme, güçlendirme yöntemleri ile onarım yapılır [23].

Yama yapma; bozulmuş kısmın üzerini aynı veya başka bir metal ile kapatmak, doldurmak işlemidir. Yerine ve metal cinsine göre kaynak ile veya mekanik olarak yapılabilir. Yama yapma genellikle taşıyıcı olmayan mimari metallere yapılır. Galvanik korozyon olmaması için ya aynı metal ile yama yapılır veya arasına izole edici bir tabaka konulur [23].

Ekleme; genellikle taşıyıcı bir mimari metalden bozuk kısmın çıkarılarak yerine yeni metal koyma işlemidir. Bozuk kısım kesilerek çıkarılır, yerine aynı kalınlıkta, aynı metal kaynatılır. Bu işlem yapılırken sistemi askıya almak gerekebilir [23].

Güçlendirme (takviye); mevcut ve bozulmuş mimari metali yerinden çıkarmadan yeni bir metal ile yükün bir kısmının alınması işlemidir. Bükülmüş olan bir metalin yanına yeni bir metal konularak takviye edilir. Yeni metal bozuk metalin yerini değil, yalnız yükün bir kısmını alır [23].

Taşıyıcı sistemin sağlamllaştırılması:

Strüktürel sağlamlştırma teknikleri; enjeksiyon, öngerme, ankraj temel genişletme ve sağlam zemine inen kazıklı temellerle destekleme gibi tekniklerdir [44].

Yığma duvarlardaki çatlakların onarımı ile tonozlarda ve kubbe eteğindeki radyal çatlakların onarımında gerek duyulur. Çatlakların onarım yöntemi çatlak genişliğine ve çatlakların yerine bağlı olarak değişir. Çatlak yanakları arasında çekme gerilmesi taşınması isteniyorsa arada çelik ya da FRP donatı kullanılması gerekebilir. Tarihi yapılarda çatlağın iki yanağı arasına taş bloklar yerleştirildikten sonra boşluğun uygun bir harç enjeksiyonu ile doldurulması şeklindedir. İnce çatlakların ve kalın duvarlardaki çatlak ve boşlukların onarımında en uygun yöntem; boşluğa, duvarda

kullanılan özgün malzemeye benzer özellikteki bir harcın enjekte edilmesidir. Bazı elemanların yenilenmesi yerine mevcutlarının onarılarak kullanılmasında, birleşim yerine paslanmaz çelik ya da titanyum filizler ekilir ve “epoksi reçinesi” türü bir malzeme ile yapıştırılır [38].

Çatlak genişliğinin 10 mm.den büyük olduğu ya da duvarı oluşturan taşın düşmüş olması durumunda, çatlakların onarımında uygulanan enjeksiyon yöntemi çekme gerilmelerini alacak elemanlarla birlikte yapılır. Bu amaçla çatlağa bitişik taş çıkarılır ve dikiş elemanları ya da çelik bağlantı elemanları yerleştirilir, taş duvarın boşlukları, uygun bir karışımla düşük basınç altında doldurulur. Bu yöntem duvarın diğer yüzünde de uygulanır [38].

Kemerler ve tonozların güçlendirilmesinde yapılacak iş; ezilen, düşen, yer değiştiren elemanların yenileri ile değiştirilmesi, çatlakların nispeten daha zayıf bir harçla basınç altında doldurulması, gergilerin gerilme alacak biçimde düzenlenmesi ve mesnet noktalarının sabitlenmesi şeklindedir [38].

Kubbelerde görülen tipik hasar; kubbe eteğinde oluşan çekme gerilmelerinin taşmamaması sonucu oluşan radyal çatlaklardır. Bu tür çatlakların daha da açılmasını önlemek için alınacak önlem, etek civarında bir çekme çemberi oluşturmaktır. Çekme çemberinde kullanılacak olan çeliğin paslanmaz çelik olmasıdır. Henüz hasar oluşmamış kubbe eteklerinde çekme çemberinde FRP de kullanılabilir [38].

8.5.3. Bütünleme

Bir bölümü hasar görmüş ya da yok olmuş yapı ve öğeleri ilk tasarımlarındaki bütünlüğe kavuşturacak biçimde geleneksel veya çağdaş malzeme kullanarak tamamlama işlemine bütünleme (reintegrasyon) denir [43].

Akşehir Yukarı Hamamı'nın planında, strüktürel sisteminde ve görsel bütünlüğünde denge sağlanabilmesi amacıyla yapı elemanlarının tamamlanması gerekmektedir. Ancak tamamlamalar yapıdaki mevcut iz ve kalımlardan, fotoğraflardan ve

karşılaştırmalı çalışmalardan elde edilen bilgilere göre yapılacak. Soyunmalık bölümü bilimsel kazı sonucu çıkan izler dikkate alınarak restorasyon projesindeki gibi günün malzeme ve detayları kullanılarak tamamlanacaktır.

Kazı sonucu özgün döşeme kaplaması bulunması durumunda özgün döşeme korunacaktır.

Günümüzde kaldırılmış, yok olmuş veya değiştirilmiş yapı elemanlarında restitüsyon çalışmalarından elde edilen verilerle güvenilirlik derecelerine bağlı olarak tamamlama yapılacaktır.

1. derece güvenilirliği olanlar; özgün biçim, malzeme ve detaylar ile,
2. derece güvenilirliği olanlar; özgün detayları ile, biçim ve malzeme ancak günümüz detayları ile,
3. derecede güvenilirliği olanlar; özgün biçimde, özgün malzeme ile uyumlu yeni malzeme ve detaylarla yapılacaktır. Mimari gereklilik nedeniyle olması gerekenler, özgün malzeme ile aynı fiziksel ve kimyasal yapıda olan malzemeler, ancak günümüz detayları ile yapılacaktır. Duvar, sıva ve kaplama malzemelerinde, var olan bölümler ile tamamlama yapılan bölümlerin birleşim çizgilerinde fuga yapılacaktır. Ayrıca yeni eklenecek bütün malzemelere günümüzün tarihi atılacaktır.

8.5.4. Anastylosis

Yapı içerisinde çökmüş olan cehennemlik kanallarında ve döşemede kullanılan taşlar toplanarak, döşeme yeniden yapılacaktır. Bu taşların yetmediği kısımlarda, taşların özelliklerine ve ebatlarına uyularak aynı cins taşlar kullanılarak tamamlanacak ancak bu taşlar fabrika kesimi olacağından tarihi bir yanığa sebep olmayacaktır.

8.5.5. Temizleme

Anıtların ve kentsel sitlerin genel etkisini bozan, tarihi ve estetik değer taşımayan eklerden anıdırılmasına temizleme denir [43].

Yapı içinde, çatısında ve dışında temizlik yapılarak toprak dolgu ve moloz kaldırılacaktır.

Yapının çatısında ve duvar yüzeylerinde yapıya zarar veren bitkiler temizlenerek, kimyasal yöntemlerle kurutulacaktır. Bitki temizliği yapılan bölgelerde, bitkilerin altında oluşan topraklar temizlenecek ve köklerin zarar verdiği kısımlar onarılacaktır.

Akşehir Yukarı Hamamı'nda yapıya en çok zarar veren bitkilenmedir. Bitkileri kaldırmak yapıya zarar verebilir. Yüksek bitkilerin keserek temizlenmesi, yeniden büyümeye yol açacağından; kökleri sökmek ya da kesmek çözüm olmayıp, buldukları yerde zehir enjekte edilerek elemine edilmelidir [44].

Yapının duvar yüzeylerinde ve çatısında oluşan, yapıya zarar veren bitkiler temizlenerek, kimyasal yöntemlerle kurutulacaktır. Bitkilerin kökleri yapıya zarar vermeden ayıklanacak, oluşan topraklar temizlenerek harç enjeksiyonu yapılacaktır.

8.5.6. Ekleme

Yağmur sularının yapıya zarar vermemesi için yapı çevresine tretuvar ve ulaşım için bir yaya yolu yapılacaktır.

Yapı çevresine drenaj yapılarak yapı zemin sularından korunacaktır. Aydınlatma, günümüz detayları ile yapılmış modern elemanlar ile sağlanacak ve duvarlara monte edilmeyecektir. Yapı yüzeyinde kablo görünmeyecek, bütün kablolar sıva altından getirilecektir.

Tefriş elemanları sade ve tek tip olup, günümüz malzeme ve detayları kullanılacaktır. Hiçbir eleman yapıya sabitlenmeyecek hareketli olacaktır. Yapı girişinde onarım tarihi ve kimin tarafından onarıldığını gösteren cam levha yerleştirilecektir.

8.6. Restorasyon Süreci

Restorasyon süreci belirli aşamalara bölünerek her aşaması için ayrıntılı bir çalışma yapılması zorunludur.

1. Aşama: Öncelikle yapının yakınında bir şantiye kurulmalı ve bu şantiyede;

- Restorasyon uzmanı şantiye şefi ve restoratör mimarlar, 1 sanat tarihçisi, statikçi,
- Restorasyon konusunda uzman kimyacı ve teknikerler bulunması,
- Kullanılan malzemelerin koyulduğu bir depo,
- Yapı içinden ve çevresinden çıkarılan yapıya ait taşların ve küçük buluntuların, belgelenip kayda geçirildikten sonra koyulacakları bir depo,
- Yapım için içeride ve dışarıda aynı anda kullanılacak miktarda çelik iskele bulunmalıdır. Şantiyede uzman kişiler çalışmalıdır.

2. Aşama: Yapı içindeki, dışındaki ve çatıdaki toprak dolgu temizlenmeli, kubbe ve tonoz surları açığa çıkarılmalıdır. Külhan bölümünde bilimsel kazı çalışmalarına başlanmalıdır. Temizlik ve araştırma kazısı sırasında ortaya çıkan her türlü yapıya ait eleman toplanıp numaralandırılmalı, belgelenip yerine konmak üzere depolanmalıdır. Bu kazılar sırasında çıkan her türlü bilgi kayıtlara geçirilmeli ve restorasyon aşamasında kullanılmak üzere değerlendirilerek projelerde gerekli görülen değişiklik ve eklemeler yapılmalıdır.

3. Aşama: İç ve dış cephelerde iskele kurulmalı, iskele yapı yüzeyine tespit edilmemeli, yalnızca dokunabilir olmalıdır. Yapı üzerinde ve yakınında büyüyen bitkiler temizlenmelidir. Gerekli fiziksel ve kimyasal çalışmalar yapılmalıdır. Niteliksiz ekler kaldırılmalıdır.

4. Aşama: Yapıda gerekli görülen sağlamlaştırılmalar, anastylosis, tamamlamalar, eklemeler ve üst örtü yapılmalıdır. Yapı çevresinde drenaj sistemi kurularak yerden yükselen nem problemi çözülmelidir.

5. Aşama: Yapıya ulaşım için ulaşım yolu ve tretuvar oluşturulmalıdır. Yapı çevresinde restorasyon projesine göre gerekli düzenlemeler yapılmalı, uygun tefriş ve dekorasyon yapılarak hizmete açılmalıdır.

Yapıya ait müdahaleleri gösteren müdahale paftaları EK-7 Şekil 7.1-7.7'de, restorasyon tabloları Çizelge 8.1-8.20'de, restorasyon çizimleri de EK-8 Şekil 8.1-8.11'de verilmiştir.

Çizelge 8.1. Fiziksel müdahale tablosu – ön (kuzey) cephe

ÖN CEPHE (KUZEY CEPHESİ)				
YAPI ELEMANI	SORUN VE SEBEBİ	SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE BİÇİMİ
D1	Sıvada bozulmalar oluşmuştur ve yer yer dökülmüştür. Duvarda çatlaklar var.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır. Strüktürel çatlaklar kimyasal bağlayıcı takviyeli harç ile enjeksiyon yapılarak sağlamaştırılacaktır.
KP1	Yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Yenileme	Yeni malzeme ve detaylarla yenilenecektir.
KP2	Yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Yenileme	Yeni malzeme ve detaylarla yenilenecektir.
D2	Sıvada bozulmalar oluşmuştur ve yer yer dökülmüştür.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
K2	Kubbenin bir kısmı yıkılmıştır. Sıvalarda dökülme var.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
K4	Sıvada bozulmalar oluşmuştur ve yer yer dökülmüştür.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
K12	Sıvada bozulmalar oluşmuştur ve yer yer dökülmüştür.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
Işıklı	Yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Yenileme	Yeni malzeme ve detaylarla yenilenecektir.
Kısaltmalar: Zx Zemin numaraları, Dx Duvar Numaraları, KPx Kapı numaraları, Px Pencere Numaraları, Kx Kubbe Numaraları, Tx Tonoz Numaraları, KMx Kemer numaraları				

Çizelge 8.2. Fiziksel müdahale tablosu – arka (güney) cephe

ARKA (GÜNEY) CEPHE				
YAPI ELEMANI	SORUN VE SEBEBİ	SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE BİÇİMİ
D1	Sıvada bozulmalar oluşmuştur ve yer yer dökülmüştür. Duvarda çatlaklar var.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır. Strüktürel çatlaklar kimyasal bağlayıcı takviyeli harç ile enjeksiyon yapılarak sağlanacaktır.
KP4	Yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Yenileme	Yeni malzeme ve detaylarla yenilenecektir.
K2	Kubbe yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Yenileme	Yeni malzeme ve detaylarla yenilenecektir.
K1	Kubbenin bir kısmı yıkılmıştır. Sıvalarda dökülme var.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
K9	Sıvada bozulmalar oluşmuştur ve yer yer dökülmüştür.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
K10	Sıvada bozulmalar oluşmuştur ve yer yer dökülmüştür.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
Işıklık	Yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Yenileme	Yeni malzeme ve detaylarla yenilenecektir.
Kısaltmalar: Zx Zemin numaraları, Dx Duvar Numaraları, KPx Kapı numaraları, Px Pencere Numaraları, Kx Kubbe Numaraları, Tx Tonoz Numaraları, KMx Kemer numaraları				

Çizelge 8.3. Fiziksel müdahale tablosu – yan (doğu) cephe

YAN (DOĞU) CEPHE				
YAPI ELEMANI	SORUN VE SEBEBİ	SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE BİÇİMİ
D1	Sıvada bozulmalar oluşmuştur ve yer yer dökülmüştür. Taşlarda erime olmuştur	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır. Kimyasal müdahale yapılacaktır.
KP3	Yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Yenileme	Yeni malzeme ve detaylarla yenilenecektir.
P1.1	Yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Yenileme	Yeni malzeme ve detaylarla yenilenecektir.
P1.2	Yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Yenileme	Yeni malzeme ve detaylarla yenilenecektir.
P1.3	Yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Yenileme	Yeni malzeme ve detaylarla yenilenecektir.
P1.4	Yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Yenileme	Yeni malzeme ve detaylarla yenilenecektir.
P8.1	Yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Yenileme	Yeni malzeme ve detaylarla yenilenecektir.
P8.2	Yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Yenileme	Yeni malzeme ve detaylarla yenilenecektir.
D2	Sıvada bozulmalar oluşmuştur ve yer yer dökülmüştür.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
P2	Yok olmuştur. Pencere boşluğu kapatılmıştır.	Mimari eleman kaybı	Yenileme	Yeni malzeme ve detaylarla yenilenecektir.
Kısaltmalar: Zx Zemin numaraları, Dx Duvar Numaraları, KPx Kapı numaraları, Px Pencere Numaraları, Kx Kubbe Numaraları, Tx Tonoz Numaraları, KMx Kemer numaraları				

Çizelge 8.3. (Devam) Fiziksel müdahale tablosu – yan (doğu) cephe

YAPI ELEMANI	SORUN VE SEBEBİ	SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE BİÇİMİ
D3	Sıvada bozulmalar oluşmuştur ve yer yer dökülmüştür.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
D4	Yok olmuştur.	Taşıyıcı eleman kaybı	Yenileme	Yeni malzeme ve detaylarla yenilenecektir.
KP19	Yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Yenileme	Yeni malzeme ve detaylarla yenilenecektir.
K1	Kubbenin bir kısmı yıkılmıştır. Sıvalarda dökülme var.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
K3	Kubbenin bir kısmı yıkılmıştır. Sıvalarda dökülme var.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
K4	Sıvada bozulmalar oluşmuştur ve yer yer dökülmüştür.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
Ç1	Yok olmuştur.	Taşıyıcı eleman kaybı	Yenileme	Yeni malzeme ve detaylarla yenilenecektir.
B1	Yok olmuştur.	Taşıyıcı eleman kaybı	Yenileme	Yeni malzeme ve detaylarla yenilenecektir.
Işıklık	Yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Yenileme	Yeni malzeme ve detaylarla yenilenecektir.

Kısaltmalar: Zx Zemin numaraları, Dx Duvar Numaraları, KPx Kapı numaraları, Px Pencere Numaraları, Kx Kubbe Numaraları, Tx Tonoz Numaraları, KMx Kemer numaraları, Bx Baca numaraları

Çizelge 8.4. Fiziksel müdahale tablosu – yan (batı) cephe

YAN (BATI) CEPHE				
YAPI ELEMANI	SORUN VE SEBEBİ	SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE BİÇİMİ
D1	Sıvada bozulmalar oluşmuştur ve yer yer dökülmüştür.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
P5.1	Yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Yenileme	Yeni malzeme ve detaylarla yenilenecektir.
P5.2	Yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Yenileme	Yeni malzeme ve detaylarla yenilenecektir.
D2	Sıvada bozulmalar oluşmuştur ve yer yer dökülmüştür.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
D3	Sıvada bozulmalar oluşmuştur ve yer yer dökülmüştür.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
P6	Yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Yenileme	Yeni malzeme ve detaylarla yenilenecektir.
D4	Yok olmuştur.	Taşıyıcı eleman kaybı	Yenileme	Yeni malzeme ve detaylarla yenilenecektir.
Ç1	Yok olmuştur.	Taşıyıcı eleman kaybı	Yenileme	Yeni malzeme ve detaylarla yenilenecektir.
B1	Yok olmuştur.	Taşıyıcı eleman kaybı	Yenileme	Yeni malzeme ve detaylarla yenilenecektir.
K9	Sıvada bozulmalar oluşmuştur ve yer yer dökülmüştür.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
<p>Kısaltmalar: Zx Zemin numaraları, Dx Duvar Numaraları, KPx Kapı numaraları, Px Pencere Numaraları, Kx Kubbe Numaraları, Tx Tonoz Numaraları, KMx Kemer numaraları, Bx Baca numaraları</p>				

Çizelge 8.5. Fiziksel müdahale tablosu – Z01 erkekler bölümü soyunmalık

Z01-ERKEKLER BÖLÜMÜ SOYUNMALIK				
YAPI ELEMANI	SORUN VE SEBEBİ	SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE BİÇİMİ
D1	Sıvada bozulmalar oluşmuştur ve yer yer dökülmüştür. Duvarda çatlaklar var.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır. Strüktürel çatlaklar kimyasal bağlayıcı takviyeli harç ile enjeksiyon yapılarak sağlamaştırılacaktır.
KP5	Yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Yenileme	Yeni malzeme ve detaylarla yenilenecektir.
D2	Sıvada bozulmalar oluşmuştur ve yer yer dökülmüştür.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
KP6	Yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Yenileme	Yeni malzeme ve detaylarla yenilenecektir.
KP1	Yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Yenileme	Yeni malzeme ve detaylarla yenilenecektir.
KP2	Yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Yenileme	Yeni malzeme ve detaylarla yenilenecektir.
D3	Sıvada bozulmalar oluşmuştur ve yer yer dökülmüştür.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
P1.1	Yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Yenileme	Yeni malzeme ve detaylarla yenilenecektir.
Kısaltmalar: Zx Zemin numaraları, Dx Duvar Numaraları, KPx Kapı numaraları, Px Pencere Numaraları, Kx Kubbe Numaraları, Tx Tonoz Numaraları, KMx Kemer numaraları				

Çizelge 8.5. (Devam) Fiziksel müdahale tablosu – Z01 erkekler bölümü soyunmalık

YAPI ELEMANI	SORUN VE SEBEBİ	SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE BİÇİMİ
P1.2	Yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Yenileme	Yeni malzeme ve detaylarla yenilenecektir.
P1.3	Yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Yenileme	Yeni malzeme ve detaylarla yenilenecektir.
P1.4	Yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Yenileme	Yeni malzeme ve detaylarla yenilenecektir.
P8.1	Yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Yenileme	Yeni malzeme ve detaylarla yenilenecektir.
P8.2	Yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Yenileme	Yeni malzeme ve detaylarla yenilenecektir.
KP3	Yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Yenileme	Yeni malzeme ve detaylarla yenilenecektir.
D4	Sıvada bozulmalar oluşmuştur ve yer yer dökülmüştür.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
KP4	Yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Yenileme	Yeni malzeme ve detaylarla yenilenecektir.
Soyunma Kabinleri	Yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Yenileme	Yeni malzeme ve detaylarla yenilenecektir.
Havuz	Yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Yenileme	Restitüsyona uygun yeni havuz eklenecek.
Z1	Üzeri toprak dolmuştur.	Malzeme kaybı ve toprak dolgunun döşemeye zarar vermesi	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Toprak dolgunun kaldırılması, özgün döşeme buhunması halinde sağlamaştırma ve eksik bölümlerde özgün malzeme ile tamamlama yapılacaktır.
K1	Kubbe yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Yenileme	Yeni malzeme ve detaylarla yenilenecektir.
K2	Kubbenin bir kısmı yıkılmıştır. Sıvalarda dökülme var.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
KM1	Malzeme erimesi ve taşıyıcı özelliği azalmıştır. Sıvalarda dökülmeler var.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Kimyasal ve fiziksel müdahale yapılacaktır.
Işıkhk	Yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Yenileme	Yeni malzeme ve detaylarla yenilenecektir.

Kısaltmalar: Zx Zemin numaraları, Dx Duvar Numaraları, KPx Kapı numaraları, Px Pencere Numaraları, Kx Kubbe Numaraları, Tx Tonoz Numaraları, KMx Kemer numaraları

Çizelge 8.6. Fiziksel müdahale tablosu – Z02 erkekler bölümü ılıklık

Z02-ERKEKLER BÖLÜMÜ ILIKLIK				
YAPI ELEMANI	SORUN VE SEBEBİ	SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE BİÇİMİ
D1	Sıvada bozulmalar oluşmuştur ve yer yer dökülmüştür.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
D2	Sıvada bozulmalar oluşmuştur ve yer yer dökülmüştür.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
KP7	Yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Yenileme	Yeni malzeme ve detaylarla yenilenecektir.
D3	Sıvada bozulmalar oluşmuştur ve yer yer dökülmüştür.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
P2	pencere kapatılmıştır.	Mimari eleman kaybı	Yenileme	tekrar pencere boşluğu açılarak yeni malzeme ve detaylarla yenilenecektir.
D4	Sıvada bozulmalar oluşmuştur ve yer yer dökülmüştür.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
KP4	Yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Yenileme	Yeni malzeme ve detaylarla yenilenecektir.

Kısaltmalar: Zx Zemin numaraları, Dx Duvar Numaraları, KPx Kapı numaraları, Px Pencere Numaraları, Kx Kubbe Numaraları, Tx Tonoz Numaraları, KMx Kemer numaraları

Çizelge 8.6. (Devam) Fiziksel müdahale tablosu – Z02 erkekler bölümü ılıklık

YAPI ELEMANI	SORUN VE SEBEBİ	SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE BİÇİMİ
Z1	Üzeri toprak dolmuştur ve döşemede delik vardır.	Malzeme kaybı ve toprak dolgunun düşmeye	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Toprak dolgunun kaldırılması, özgün döşeme bulunması halinde sağlamaştırma ve eksik bölümlerde özgün malzeme ile
Seki	Zamanla fiziksel ve kimyasal etkenlerden yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Tamamlama	Özgün malzeme ve detaylarla tamamlama
Kuma	Kısmen yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Özgün malzeme ve detaylarla tamamlama
Ara bölme duvarlar	Yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Tamamlama	Özgün malzeme ve detaylarla tamamlama
KM1	Malzeme erimesi ve taşıyıcı özelliği azalmıştır. Sıvalarda dökülmeler var.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Kimyasal ve fiziksel müdahale yapılacaktır.
KM2	Malzeme erimesi ve taşıyıcı özelliği azalmıştır. Sıvalarda dökülmeler var.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Kimyasal ve fiziksel müdahale yapılacaktır.
T1	Sıvada bozulmalar oluşmuştur ve yer yer dökülmüştür.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
T2	Sıvada bozulmalar oluşmuştur ve yer yer dökülmüştür.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
K3	Kubbenin bir kısmı yıkılmıştır. Sıvalarda dökülmeler var.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
Işıklık	Yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Yenileme	Yeni malzeme ve detaylarla yenilenecektir.

Kısaltmalar: Zx Zemin numaraları, Dx Duvar Numaraları, KPx Kapı numaraları, Px Pencere Numaraları, Kx Kubbe Numaraları, Tx Tonoz Numaraları, KMx Kemer numaraları

Çizelge 8.7. Fiziksel müdahale tablosu – Z03 erkekler bölümü sıcaklık

Z03-ERKEKLER BÖLÜMÜ SICAKLIK				
YAPI ELEMANI	SORUN VE SEBEBİ	SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE BİÇİMİ
D1	Sıvalar dökülmüş, taşlarda erime olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
KP7	Yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Yenileme	Yeni malzeme ve detaylarla yenilenecektir.
D2	Sıvalar dökülmüş, taşlarda erime olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
D3	Sıvalar dökülmüş, taşlarda erime olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
KP8	Sıvalar dökülmüş, taşlarda erime olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
D4	Sıvalar dökülmüş, taşlarda erime olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
D5	Sıvalar dökülmüş, taşlarda erime olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
Kısaltmalar: Zx Zemin numaraları, Dx Duvar Numaraları, KPx Kapı numaraları, Px Pencere Numaraları, Kx Kubbe Numaraları, Tx Tonoz Numaraları, KMx Kemer numaraları				

Çizelge 8.7. (Devam) Fiziksel müdahale tablosu – Z03 erkekler bölümü sıcaklık

YAPI ELEMANI	SORUN VE SEBEBİ	SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE BİÇİMİ
D6	Sıvalar dökülmüş, taşlarda erime olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
D7	Sıvalar dökülmüş, taşlarda erime olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
KP9	Sıvalar dökülmüş, taşlarda erime olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
D8	Sıvalar dökülmüş, taşlarda erime olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
D9	Sıvalar dökülmüş, taşlarda erime olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
D10	Sıvalar dökülmüş, taşlarda erime olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
D11	Sıvalar dökülmüş, taşlarda erime olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
KP10	Sıvalar dökülmüş, taşlarda erime olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
D12	Sıvalar dökülmüş, taşlarda erime olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
D13	Sıvalar dökülmüş, taşlarda erime olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.

Kısaltmalar: Zx Zemin numaraları, Dx Duvar Numaraları, KPx Kapı numaraları, Px Pencere Numaraları, Kx Kubbe Numaraları, Tx Tonoz Numaraları, KMx Kemer numaraları

Çizelge 8.7. (Devam) Fiziksel müdahale tablosu – Z03 erkekler bölümü sıcaklık

YAPI ELEMANI	SORUN VE SEBEBİ	SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE BİÇİMİ
D14	Sıvalar dökülmüş, taşlarda erime olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Tüm bozuluş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
KP11	Sıvalar dökülmüş, taşlarda erime olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Tüm bozuluş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
D15	Sıvalar dökülmüş, taşlarda erime olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Tüm bozuluş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
D16	Sıvalar dökülmüş, taşlarda erime olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Tüm bozuluş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
Göbek taşı	malzemede bozulmalar ve kaymalar olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
Kurna	Kısmen yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Özgün malzeme ve detaylarla tamamlama
Ara bölme duvarlar	Yıkılmıştır. Yer yer yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Tamamlama	Özgün malzeme ve detaylarla tamamlama
Seki	Zamanla fiziksel ve kimyasal etkenlerden yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Tamamlama	Özgün malzeme ve detaylarla tamamlama
Z1	Yer yer düşme çökmüş, toprak dolmuştur.	Malzeme kaybı ve toprak dolgunun düşmeye zarar vermesi	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Toprak dolgunun kaldırılması, özgün düşme bulunması halinde sağlama ve eksik bölümlerde özgün malzeme ile tamamlama yapılacaktır.
KM1	Malzeme erimesi ve taşıyıcı özelliği azalmıştır. Sıvalarda dökülmeler var.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Kimyasal ve fiziksel müdahale yapılacaktır.

Kısaltmalar: Zx Zemin numaraları, Dx Duvar Numaraları, KPx Kapı numaraları, Px Pencere Numaraları, Kx Kubbe Numaraları, Tx Tonoz Numaraları, KMx Kemer numaraları

Çizelge 8.7. (Devam) Fiziksel müdahale tablosu – Z03 erkekler bölümü sıcaklık

YAPI ELEMANI	SORUN VE SEBEBİ	SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE BİÇİMİ
KM2	Malzeme erimesi ve taşıyıcı özelliği azalmıştır. Sıvalarda dökülmeler var.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Kimyasal ve fiziksel müdahale yapılacaktır.
KM3	Malzeme erimesi ve taşıyıcı özelliği azalmıştır. Sıvalarda dökülmeler var.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Kimyasal ve fiziksel müdahale yapılacaktır.
KM4	Malzeme erimesi ve taşıyıcı özelliği azalmıştır. Sıvalarda dökülmeler var.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Kimyasal ve fiziksel müdahale yapılacaktır.
T1	Sıvada bozulmalar oluşmuştur ve yer yer dökülmüştür.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
T2	Sıvada bozulmalar oluşmuştur ve yer yer dökülmüştür.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
T3	Sıvada bozulmalar oluşmuştur ve yer yer dökülmüştür.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
T4	Sıvada bozulmalar oluşmuştur ve yer yer dökülmüştür.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
K4	Sıvada bozulmalar oluşmuştur ve yer yer dökülmüştür.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
Işık	Yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Yenileme	Yeni malzeme ve detaylarla yenilenecektir.

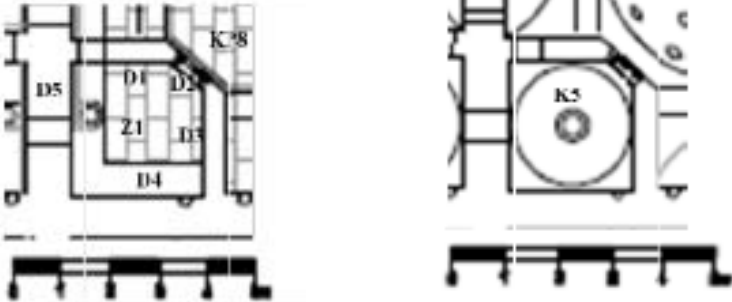
Kısaltmalar: Zx Zemin numaraları, Dx Duvar Numaraları, KPx Kapı numaraları, Px Pencere Numaraları, Kx Kubbe Numaraları, Tx Tonoz Numaraları, KMx Kemer numaraları

Çizelge 8.8. Fiziksel müdahale tablosu – Z03-a erkekler sıcaklığı halvet 1

Z03-a ERKEKLER BÖLÜMÜ SICAKLIK HALVET 1				
YAPI ELEMANI	SORUN VE SEBEBİ	SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE BİÇİMİ
D1	Sıvalar dökülmüş, taşlarda erime olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
D2	Sıvalar dökülmüş, taşlarda erime olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
KP11	Sıvalar dökülmüş, taşlarda erime olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
D3	Sıvalar dökülmüş, taşlarda erime olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
D4	Sıvada bozulmalar oluşmuştur ve yer yer dökülmüştür.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
D5	Sıvada bozulmalar oluşmuştur ve yer yer dökülmüştür.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
Z1	Üzeri toprak dolmuştur ve döşemede yok olmuştur.	Malzeme kaybı ve toprak dolgunun döşemeye zarar vermesi	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Toprak dolgunun kaldırılması, özgün döşeme bulunması halinde sağlamaştırma ve eksik bölümlerde özgün malzeme ile tamamlama yapılacaktır.

Kısaltmalar: Zx Zemin numaraları, Dx Duvar Numaraları, KPx Kapı numaraları, Px Pencere Numaraları, Kx Kubbe Numaraları, Tx Tonoz Numaraları, KMx Kemer numaraları

Çizelge 8.9. Fiziksel müdahale tablosu – Z03-b erkekler sıcaklığı halvet 2

Z03-b ERKEKLER BÖLÜMÜ SICAKLIK HALVET 2				
				
YAPI ELEMANI	SORUN VE SEBEBİ	SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE BİÇİMİ
D1	Sıvalar dökülmüş, taşlarda erime olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
D2	Sıvalar dökülmüş, taşlarda erime olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
KP8	Sıvalar dökülmüş, taşlarda erime olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
D3	Sıvalar dökülmüş, taşlarda erime olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
D4	Sıvada bozulmalar oluşmuştur ve yer yer dökülmüştür.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
D5	Sıvada bozulmalar oluşmuştur ve yer yer dökülmüştür.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
Z1	Üzeri toprak dolmuştur.	Malzeme kaybı ve toprak dolgunun döşemeye zarar vermesi	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Toprak dolgunun kaldırılması, özgün döşeme bulunması halinde sağlamaştırma ve eksik bölümlerde özgün malzeme ile tamamlama yapılacaktır.
Kısaltmalar: Zx Zemin numaraları, Dx Duvar Numaraları, KPx Kapı numaraları, Px Pencere Numaraları, Kx Kubbe Numaraları, Tx Tonoz Numaraları, KMx Kemer numaraları				

Çizelge 8.10. Fiziksel müdahale tablosu – Z03-c erkekler sıcaklığı halvet 3

Z03-c ERKEKLER BÖLÜMÜ SICAKLIK HALVET 3				
				
YAPI ELEMANI	SORUN VE SEBEBİ	SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE BİÇİMİ
D1	Sıvalar dökülmüş, taşlarda erime olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
D2	Sıvalar dökülmüş, taşlarda erime olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
KP9	Sıvalar dökülmüş, taşlarda erime olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
D3	Sıvalar dökülmüş, taşlarda erime olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
D4	Sıvada bozulmalar oluşmuştur ve yer yer dökülmüştür.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
D5	Sıvada bozulmalar oluşmuştur ve yer yer dökülmüştür.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
Z1	Üzeri toprak dolmuştur .	Malzeme kaybı ve toprak dolgunun döşemeye zarar vermesi	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Toprak dolgunun kaldırılması, özgün döşeme bulunması halinde sağlamaştırma ve eksik bölümlerde özgün malzeme ile tamamlama yapılacaktır.

Kısaltmalar: Zx Zemin numaraları, Dx Duvar Numaraları, KPx Kapı numaraları, Px Pencere Numaraları, Kx Kubbe Numaraları, Tx Tonoz Numaraları, KMx Kemer numaraları

Çizelge 8.11. Fiziksel müdahale tablosu – Z03-d erkekler sıcaklığı halvet 4

Z03-d ERKEKLER BÖLÜMÜ SICAKLIK HALVET 4				
YAPI ELEMANI	SORUN VE SEBEBİ	SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE BİÇİMİ
D1	Sıvalar dökülmüş, taşlarda erime olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
D2	Sıvalar dökülmüş, taşlarda erime olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
KP10	Sıvalar dökülmüş, taşlarda erime olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
D3	Sıvalar dökülmüş, taşlarda erime olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
D4	Sıvada bozulmalar oluşmuştur ve yer yer dökülmüştür.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
D5	Sıvada bozulmalar oluşmuştur ve yer yer dökülmüştür.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
Z1	Üzeri toprak dolmuştur ve döşemede delik vardır.	Malzeme kaybı ve toprak dolgunun döşemeye zarar vermesi	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Toprak dolgunun kaldırılması, özgün döşeme bulunması halinde sağlamaştırma ve eksik bölümlerde özgün malzeme ile tamamlama yapılacaktır.
Kısaltmalar: Zx Zemin numaraları, Dx Duvar Numaraları, KPx Kapı numaraları, Px Pencere Numaraları, Kx Kubbe Numaraları, Tx Tonoz Numaraları, KMx Kemer numaraları				

Çizelge 8.12. Fiziksel müdahale tablosu – Z04 su deposu

Z04 SU DEPOSU				
YAPI ELEMANI	SORUN VE SEBEBİ	SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE BİÇİMİ
D1	Sıvada bozulmalar oluşmuştur ve yer yer dökülmüştür.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
D2	Sıvada bozulmalar oluşmuştur ve yer yer dökülmüştür.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
D3	Sıvada bozulmalar oluşmuştur ve yer yer dökülmüştür.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
D4	Sıvada bozulmalar oluşmuştur ve yer yer dökülmüştür.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
P4	Yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Yenileme	Yeni malzeme ve detaylarla yenilenecektir.
Z1	Üzeri toprak dolmuştur.	Malzeme kaybı ve toprak dolgunun döşemeye zarar vermesi	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Toprak dolgunun kaldırılması, özgün döşeme bulunması halinde sağlama ve eksik bölümlerde özgün malzeme ile tamamlama yapılacaktır.
T13	Sıvada bozulmalar oluşmuştur ve yer yer dökülmüştür.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.

Kısaltmalar: Zx: Zemin numaraları, Dx: Duvar Numaraları, KPx: Kapı numaraları, Px: Pencere Numaraları, Kx: Kubbe Numaraları, Tx: Tonoz Numaraları, KMx: Kemer numaraları

Çizelge 8.13. Fiziksel müdahale tablosu – Z05 kadınlar bölümü soyunmalık

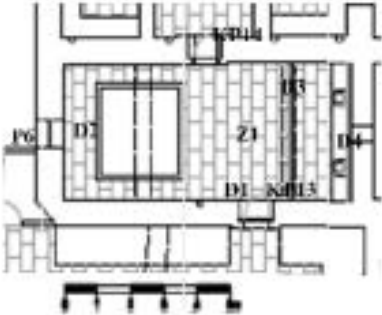
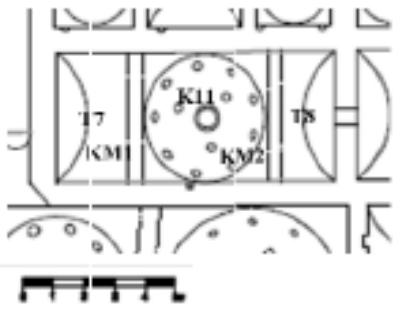
Z05-KADINLAR BÖLÜMÜ SOYUNMALIK				
YAPI ELEMANI	SORUN VE SEBEBİ	SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE BİÇİMİ
D1	Sıvada bozulmalar oluşmuştur ve yer yer dökülmüştür.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
D2	Sıvada bozulmalar oluşmuştur ve yer yer dökülmüştür.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
P5.1	Yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Yenileme	Yeni malzeme ve detaylarla yenilenecektir.
P5.2	Yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Yenileme	Yeni malzeme ve detaylarla yenilenecektir.
D3	Sıvada bozulmalar oluşmuştur ve yer yer dökülmüştür.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
KP13	Yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Yenileme	Yeni malzeme ve detaylarla yenilenecektir.
D4	Sıvada bozulmalar oluşmuştur ve yer yer dökülmüştür. Duvarda çatlaklar var.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır. Strüktürel çatlaklar kimyasal bağlayıcı takviyeli harç ile enjeksiyon yapılarak sağlanacaktır.
KP5	Yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Yenileme	Yeni malzeme ve detaylarla yenilenecektir.

Kısaltmalar: Zx Zemin numaraları, Dx Duvar Numaraları, KPx Kapı numaraları, Px Pencere Numaraları, Kx Kubbe Numaraları, Tx Tonz Numaraları, KMx Kemer numaraları

Çizelge 8.13. (Devam) Fiziksel müdahale tablosu – Z05 kadınlar bölümü soyunmalık

YAPI ELEMANI	SORUN VE SEBEBİ	SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE BİÇİMİ
Z1	Üzeri toprak dolmuştur.	Malzeme kaybı ve toprak dolgunun döşemeye zarar vermesi	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Toprak dolgunun kaldırılması, özgün döşeme bulunması halinde sağlama ve eksik bölümlerde özgün malzeme ile tamamlama yapılacaktır.
Havuz	Kısmen yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Özgün malzeme ve detaylarla tamamlama
Seki	Zamanla fiziksel ve kimyasal etkenlerden yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Tamamlama	Özgün malzeme ve detaylarla tamamlama
Bölmeye duvarlar	Yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Tamamlama	Özgün malzeme ve detaylarla tamamlama
K9	Sıvada bozulmalar olmuştur ve yer yer dökülmüştür.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
K10	Sıvada bozulmalar olmuştur ve yer yer dökülmüştür.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
KM1	Malzeme erimesi ve taşıyıcı özelliği azalmıştır. Sıvalarda dökümler var.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Kimyasal ve fiziksel müdahale yapılacaktır.
Işıklı	Yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Yenileme	Yeni malzeme ve detaylarla yenilenecektir.
Kısaltmalar: Zx Zemin numaraları, Dx Duvar Numaraları, KPx Kapı numaraları, Px Pencere Numaraları, Kx Kubbe Numaraları, Tx Tonoz Numaraları, KMx Kemer numaraları				

Çizelge 8.14. Fiziksel müdahale tablosu – Z06 kadınlar bölümü ilıklık

Z06-KADINLAR BÖLÜMÜ İLİKLİK				
				
YAPI ELEMANI	SORUN VE SEBEBİ	SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE BİÇİMİ
D1	Sıvada bozulmalar oluşmuştur ve yer yer dökülmüştür.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
KP13	Yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Yenileme	Yeni malzeme ve detaylarla yenilenecektir.
D2	Sıvada bozulmalar oluşmuştur ve yer yer dökülmüştür.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
P6	Yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Yenileme	Yeni malzeme ve detaylarla yenilenecektir.
D3	Sıvada bozulmalar oluşmuştur ve yer yer dökülmüştür.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
KP14	Yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Yenileme	Yeni malzeme ve detaylarla yenilenecektir.
D4	Sıvada bozulmalar oluşmuştur ve yer yer dökülmüştür.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
Z1	Üzeri toprak dolmuştur ve döşemede delik vardır.	Malzeme kaybı ve toprak dolgunun döşemeye zarar vermesi	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Toprak dolgunun kaldırılması, özgün döşeme bulunması halinde sağlamaştırma ve eksik bölümlerde özgün malzeme ile tamamlama yapılacaktır.
Kısaltmalar: Zx Zemin numaraları, Dx Duvar Numaraları, KPx Kapı numaraları, Px Pencere Numaraları, Kx Kubbe Numaraları, Tx Tonoz Numaraları, KMx Kemer numaraları				

Çizelge 8.14. (Devam) Fiziksel müdahale tablosu – Z06 kadınlar bölümü ılıklık

YAPI ELEMANI	SORUN VE SEBEBİ	SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE BİÇİMİ
Havuz	Kısmen yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Özgün malzeme ve detaylarla tamamlama
Seki	Zamanla fiziksel ve kimyasal etkenlerden yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Tamamlama	Özgün malzeme ve detaylarla tamamlama
Kurna	Kısmen yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Özgün malzeme ve detaylarla tamamlama
K11	Sıvada bozulmalar oluşmuştur ve yer yer dökülmüştür.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
KM1	Malzeme erimesi ve taşıyıcı özelliği azalmıştır. Sıvalarda dökülmeler var.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Kimyasal ve fiziksel müdahale yapılacaktır.
KM2	Malzeme erimesi ve taşıyıcı özelliği azalmıştır. Sıvalarda dökülmeler var.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Kimyasal ve fiziksel müdahale yapılacaktır.
T1	Sıvada bozulmalar oluşmuştur ve yer yer dökülmüştür.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
T2	Sıvada bozulmalar oluşmuştur ve yer yer dökülmüştür.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
İşıklık	Yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Yenileme	Yeni malzeme ve detaylarla yenilenecektir.
Kısaltmalar: Zx Zemin numaraları, Dx Duvar Numaraları, KPx Kapı numaraları, Px Pencere Numaraları, Kx Kubbe Numaraları, Tx Tonoz Numaraları, KMx Kemer numaraları				

Çizelge 8.15. Fiziksel müdahale tablosu – Z07 kadınlar bölümü sıcaklık

Z07-KADINLAR BÖLÜMÜ SICAKLIK				
YAPI ELEMANI	SORUN VE SEBEBİ	SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE BİÇİMİ
D1	Sıvalar dökülmüş, taşlarda erime olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Tüm bozulan sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
KP14	Yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Yenileme	Yeni malzeme ve detaylarla yenilenecektir.
D2	Sıvalar dökülmüş, taşlarda erime olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Tüm bozulan sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
D3	Sıvalar dökülmüş, taşlarda erime olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Tüm bozulan sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
KP15	Sıvalar dökülmüş, taşlarda erime olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Tüm bozulan sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
D4	Sıvalar dökülmüş, taşlarda erime olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Tüm bozulan sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
D5	Sıvalar dökülmüş, taşlarda erime olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Tüm bozulan sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
D6	Sıvalar dökülmüş, taşlarda erime olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Tüm bozulan sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.

Kısaltmalar: Zx Zemin numaraları, Dx Duvar Numaraları, KPx Kapı numaraları, Px Pencere Numaraları, Kx Kubbe Numaraları, Tx Tonz Numaraları, KMx Kemer numaraları

Çizelge 8.15. (Devam) Fiziksel müdahale tablosu – Z07 kadınlar bölümü sıcaklık

YAPI ELEMANI	SORUN VE SEBEBİ	SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE BİÇİMİ
D7	Sıvalar dökülmüş, taşlarda erime olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Tüm bozuluş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
KP16	Sıvalar dökülmüş, taşlarda erime olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Tüm bozuluş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
D8	Sıvalar dökülmüş, taşlarda erime olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Tüm bozuluş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
D9	Sıvalar dökülmüş, taşlarda erime olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Tüm bozuluş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
D10	Sıvalar dökülmüş, taşlarda erime olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Tüm bozuluş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
D11	Sıvalar dökülmüş, taşlarda erime olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Tüm bozuluş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
KP17	Sıvalar dökülmüş, taşlarda erime olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Tüm bozuluş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
D12	Sıvalar dökülmüş, taşlarda erime olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Tüm bozuluş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
D13	Sıvalar dökülmüş, taşlarda erime olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Tüm bozuluş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
D14	Sıvalar dökülmüş, taşlarda erime olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Tüm bozuluş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.

Kısaltmalar: Zx Zemin numaraları, Dx Duvar Numaraları, KPx Kapı numaraları, Px Pencere Numaraları, Kx Kubbe Numaraları, Tx Tonoz Numaraları, KMx Kemer numaraları

Çizelge 8.15. (Devam) Fiziksel müdahale tablosu – Z07 kadınlar bölümü sıcaklık

YAPI ELEMANI	SORUN VE SEBEBİ	SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE BİÇİMİ
KP18	Sıvalar dökülmüş, taşlarda erime olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
D15	Sıvalar dökülmüş, taşlarda erime olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
D16	Sıvalar dökülmüş, taşlarda erime olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
Göbek taşı	Yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Yenileme	Özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
Kurna	Kısmen yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Özgün malzeme ve detaylarla tamamlama
Seki	Zamanla fiziksel ve kimyasal etkenlerden yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Tamamlama	Özgün malzeme ve detaylarla tamamlama
Z1	Döşeme yok olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı	Tamamlama	Özgün malzeme ve detaylarla tamamlama
KM1	Malzeme erimesi ve taşıyıcı özelliği azalmıştır. Sıvalarda dökülmeler var.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Kimyasal ve fiziksel müdahale yapılacaktır.
KM2	Malzeme erimesi ve taşıyıcı özelliği azalmıştır. Sıvalarda dökülmeler var.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Kimyasal ve fiziksel müdahale yapılacaktır.
KM3	Malzeme erimesi ve taşıyıcı özelliği azalmıştır. Sıvalarda dökülmeler var.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Kimyasal ve fiziksel müdahale yapılacaktır.

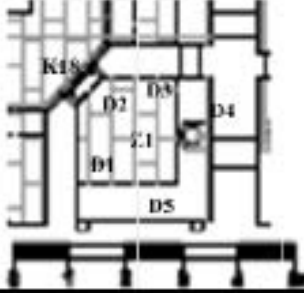
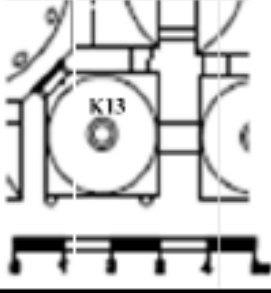
Kısaltmalar: Zx Zemin numaraları, Dx Duvar Numaraları, KPx Kapı numaraları, Px Pencere Numaraları, Kx Kubbe Numaraları, Tx Tonoz Numaraları, KMx Kemer numaraları

Çizelge 8.15. (Devam) Fiziksel müdahale tablosu – Z07 kadınlar bölümü sıcaklık

YAPI ELEMANI	SORUN VE SEBEBİ	SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE BİÇİMİ
KM4	Malzeme erimesi ve taşıyıcı özelliği azalmıştır. Sıvalarda dökülmeler var.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Kimyasal ve fiziksel müdahale yapılacaktır.
T9	Sıvada bozulmalar oluşmuştur ve yer yer dökülmüştür.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
T10	Sıvada bozulmalar oluşmuştur ve yer yer dökülmüştür.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
T11	Sıvada bozulmalar oluşmuştur ve yer yer dökülmüştür.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
T12	Sıvada bozulmalar oluşmuştur ve yer yer dökülmüştür.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
K12	Sıvada bozulmalar oluşmuştur ve yer yer dökülmüştür.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
Işıklık	Yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Yenileme	Yeni malzeme ve detaylarla yenilenecektir.

Kısaltmalar: Zx Zemin numaraları, Dx Duvar Numaraları, KPx Kapı numaraları, Px Pencere Numaraları, Kx Kubbe Numaraları, Tx Tonoz Numaraları, KMx Kemer numaraları

Çizelge 8.16. Fiziksel müdahale tablosu – Z07-a kadınlar sıcaklığı halvet 1

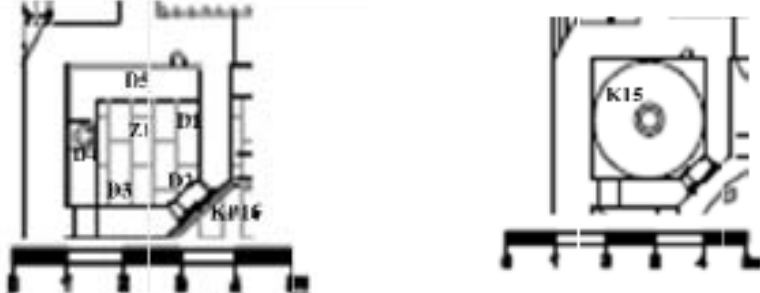
Z03-a KADINLAR BÖLÜMÜ SICAKLIK HALVET 1				
				
YAPI ELEMANI	SO RUN VE SEBEBİ	SO RUN TÜRÜ	RES TO RASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE BİÇİMİ
D1	Sıvalar dökülmüş, taşlarda erime olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
D2	Sıvalar dökülmüş, taşlarda erime olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
KP18	Sıvalar dökülmüş, taşlarda erime olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
D3	Sıvalar dökülmüş, taşlarda erime olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
D4	Sıvada bozulmalar oluşmuştur ve yer yer dökülmüştür.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
D5	Sıvada bozulmalar oluşmuştur ve yer yer dökülmüştür.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
Z1	Üzeri toprak dolmuştur ve döşemede yok olmuştur.	Malzeme kaybı ve toprak dolgunun döşemeye zarar vermesi	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Toprak dolgunun kaldırılması, özgün döşeme buhunması halinde sağlamaştırma ve eksik bölümlerde özgün malzeme ile tamamlama yapılacaktır.
Kısaltmalar: Zx Zenin numaraları, Dx Duvar Numaraları, KPx Kapı numaraları, Px Pencere Numaraları, Kx Kubbe Numaraları, Tx Tonoz Numaraları, KMx Kemer numaraları				

Çizelge 8.17. Fiziksel müdahale tablosu – Z07-b kadınlar sıcaklığı halvet 2

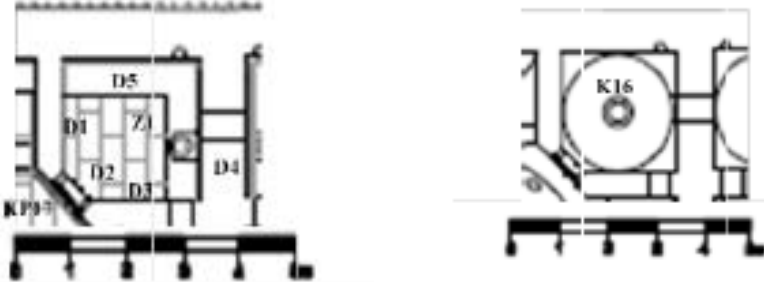
Z03-b KADINLAR BÖLÜMÜ SICAKLIK HALVET 2				
YAPI ELEMANI	SORUN VE SEBEBİ	SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE BİÇİMİ
D1	Sıvalar dökülmüş, taşlarda erime olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
D2	Sıvalar dökülmüş, taşlarda erime olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
KP18	Sıvalar dökülmüş, taşlarda erime olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
D3	Sıvalar dökülmüş, taşlarda erime olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
D4	Sıvada bozulmalar oluşmuştur ve yer yer dökülmüştür.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
D5	Sıvada bozulmalar oluşmuştur ve yer yer dökülmüştür.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
Z1	Üzeri toprak dolmuştur ve döşemede delik vardır.	Malzeme kaybı ve toprak dolgunun döşemeye zarar vermesi	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Toprak dolgunun kaldırılması, özgün döşeme bulunması halinde sağlamaştırma ve eksik bölümlerde özgün malzeme ile tamamlama yapılacaktır.

Kısaltmalar: Zx Zemin numaraları, Dx Duvar Numaraları, KPx Kapı numaraları, Px Pencere Numaraları, Kx Kubbe Numaraları, Tx Tonoz Numaraları, KMx Kemer numaraları

Çizelge 8.18. Fiziksel müdahale tablosu – Z07-c kadınlar sıcaklığı halvet 3

Z03-c KADINLAR BÖLÜMÜ SICAKLIK HALVET 3				
				
YAPI ELEMANI	SORUN VE SEBEBİ	SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE BİÇİMİ
D1	Sıvalar dökülmüş, taşlarda erime olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
D2	Sıvalar dökülmüş, taşlarda erime olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
KP16	Sıvalar dökülmüş, taşlarda erime olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
D3	Sıvalar dökülmüş, taşlarda erime olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
D4	Sıvada bozulmalar oluşmuştur ve yer yer dökülmüştür.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
D5	Sıvada bozulmalar oluşmuştur ve yer yer dökülmüştür.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
Z1	Üzeri toprak dolmuştur.	Malzeme kaybı ve toprak dolgunun döşemeye zarar vermesi	Temizleme, Sağlama, Tamamlama	Toprak dolgunun kaldırılması, özgün döşeme bulunması halinde sağlama ve eksi bölümlerde özgün malzeme ile tamamlama yapılacaktır.
Kisaltmalar: Zx Zemin numaraları, Dx Duvar Numaraları, KPx Kapı numaraları, Px Pencere Numaraları, Kx Kubbe Numaraları, Tx Tonoz Numaraları, KMx Kemer numaraları				

Çizelge 8.19. Fiziksel müdahale tablosu – Z07-d kadınlar sıcaklığı halvet 4

Z03-d KADINLAR BÖLÜMÜ SICAKLIK HALVET 4				
				
YAPI ELEMANI	SORUN VE SEBEBİ	SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE BİÇİMİ
D1	Sıvalar dökülmüş, taşlarda erime olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
D2	Sıvalar dökülmüş, taşlarda erime olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
KP17	Sıvalar dökülmüş, taşlarda erime olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
D3	Sıvalar dökülmüş, taşlarda erime olmuştur.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
D4	Sıvada bozulmalar oluşmuştur ve yer yer dökülmüştür.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
D5	Sıvada bozulmalar oluşmuştur ve yer yer dökülmüştür.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
Z1	Üzeri toprak dolmuştur.	Malzeme kaybı ve toprak dolgunun döşemeye zarar vermesi	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Toprak dolgunun kaldırılması, özgün döşeme bulunması halinde sağlamaştırma ve eksik bölümlerde özgün malzeme ile tamamlama yapılacaktır.

Kısaltmalar: Zx Zemin numaraları, Dx Duvar Numaraları, KPx Kapı numaraları, Px Pencere Numaraları, Kx Kubbe Numaraları, Tx Tonoz Numaraları, KMx Kemer numaraları

Çizelge 8.20. Fiziksel müdahale tablosu – Z08 külhan

Z08 KÜLHAN				
YAPI ELEMANI	SORUN VE SEBEBİ	SORUN TÜRÜ	RESTORASYON TEKNİĞİ	MÜDAHALE BİÇİMİ
D1	Sıvalar dökülmüştür.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
D2	Yok olmuştur.	Taşıyıcı eleman kaybı	Yenileme	Yeni malzeme ve detaylarla yenilenecektir.
D3	Sıvada bozulmalar oluşmuştur ve yer yer dökülmüştür.	Malzeme bozulması ve kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Tüm bozulmuş sıvalar temizlenerek özgün malzeme ve detaylarla tamamlama yapılacaktır.
D4	Yok olmuştur.	Taşıyıcı eleman kaybı	Yenileme	Yeni malzeme ve detaylarla yenilenecektir.
KP19	Yok olmuştur.	Mimari eleman kaybı	Yenileme	Yeni malzeme ve detaylarla yenilenecektir.
Z1	Toprak altında kalmış	Taşıyıcı eleman kaybı	Temizleme, Sağlamaştırma, Tamamlama	Toprak dolgunun kaldırılması, özgün döşeme buharımsı halinde sağlamaştırma ve eksik bölümlerde özgün malzeme ile tamamlama yapılacaktır.
Ç1	Yok olmuştur.	Taşıyıcı eleman kaybı	Yenileme	Yeni malzeme ve detaylarla yenilenecektir.
Kısaltmalar: Zx Zemin numaraları, Dx Duvar Numaraları, KPx Kapı numaraları, Px Pencere Numaraları, Kx Kubbe Numaraları, Tx Tonzon Numaraları, KMx Kemer numaraları				

9. SONUÇ

Akşehir Yukarı Hamamı, bakımsız durumda kalmasına rağmen, özgün mimarisini koruyarak günümüze ulaşabilen önemli bir Geç Osmanlı Mimari anıttır. Döneminin mimari özelliklerini yansıtan ve yapım tekniği açısından tarihi belge niteliğindedir.

Bu tez çalışmada, hamamın bugünkü durumu göz önüne alınarak restitüsyon ve restorasyon projeleri yapılmıştır. Restitüsyona dayalı restorasyon projesi hazırlanmıştır. Yapılacak kazı çalışmaları ve temizlemeler sonucunda elde edilen bilgiler hem restitüsyon projesine hem de restorasyon projesine işlenmelidir.

Akşehir Yukarı Hamamı, tarihi ve mimari özellikleri giderek unutulmaya yüz tutmuş hamam kültürümüz açısından eğitici bir kaynaktır ve korunması gereklidir. Bir tarihi eserin korunması en iyi yöntemi uygun işleviyle kullanılmasına bağlıdır. Bu nedenle Akşehir Yukarı Hamamı'nın hamam olarak yeniden kullanıma açılacak şekilde projelendirilmiştir. Bu öneri ile yapının mevcut durumunun sağlıklılaştırılması, kaybolmuş elemanlarının yapıdaki izlerden, karşılaştırmalı çalışmadaki güvenilirlik derecesi yüksek bilgilere dayalı, restorasyon tabloları ve restorasyon kararları göz önüne alınarak günün malzeme ve detayları kullanılarak yapılan tamamlamalarla özgün işlevini devam ettirmesi sağlanacaktır. Akşehir Yukarı Hamamı bu sayede daha yüzyıllarca varlığını devam ettirecektir.

Yapılan onarımlar her ne kadar başarılı olursa olsun, yapı kullanıcılarının ve çevre sakinlerinin korumaya katılımının sağlanması gerekmektedir. Bunun için yapı kullanıcılarının ve çevre sakinlerine tarih ve koruma bilinci aşılanmalıdır. Böylece yapı sahiplenilecek, yapının tahrip edilmesi engellenecek ve yapının korunması sağlanacaktır.

Akşehir Yukarı Hamamı ile ilgili yapılan bu çalışmanın, yakın zamanda uygulanarak; sürdürülebilir korumanın sağlanması ve gelecek nesillere bu tarihi yapının aktarılması beklenmektedir.

KAYNAKLAR

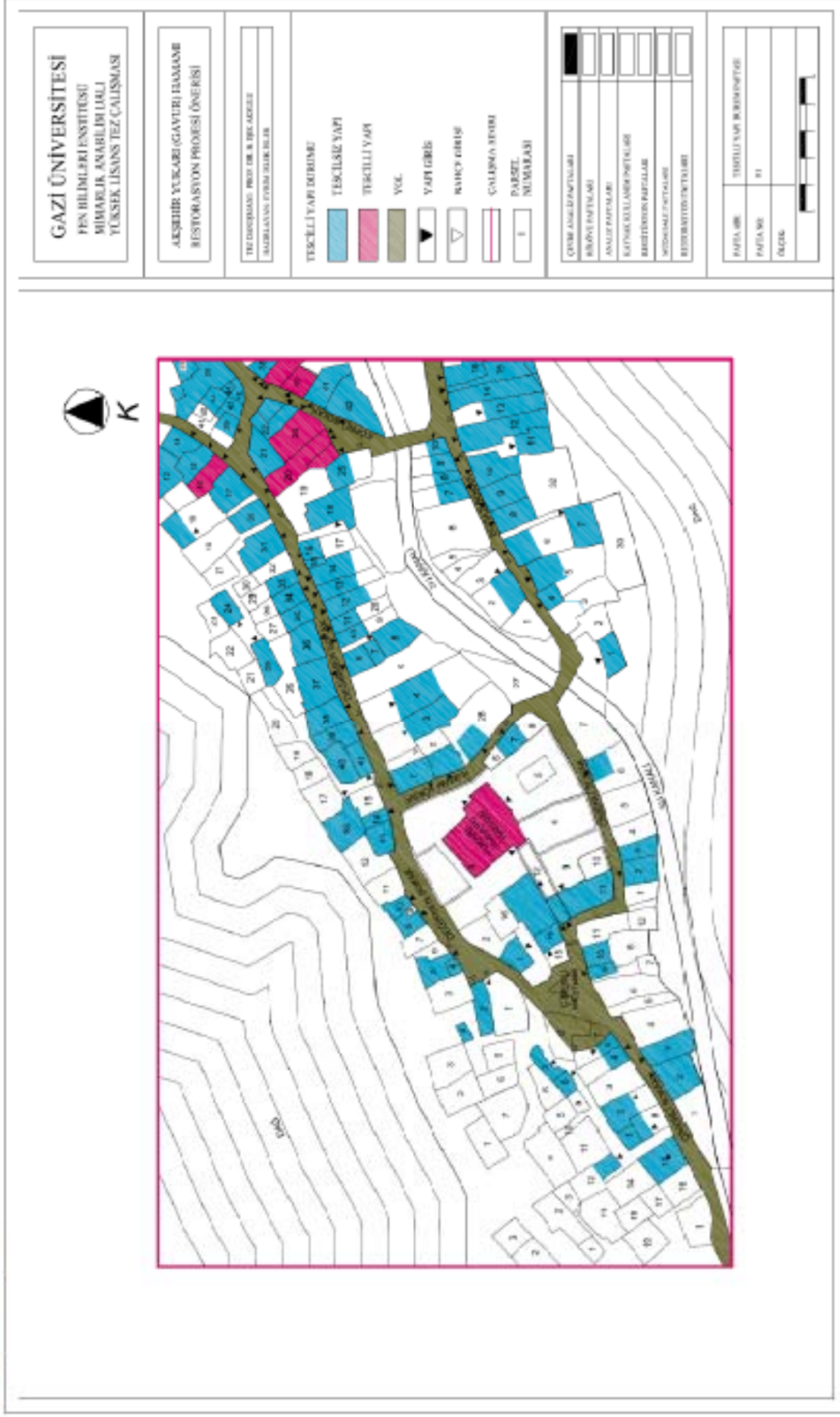
1. Demiralp, Y., "Akşehir ve Köylerindeki Türk Anıtları", *Başbakanlık Basımevi*, Ankara, 3-4, 91-93, 99, 101-103, 176,177 (1996).
2. a. İnternet: Google "Google Earth Akşehir"
www.google.com/intl/tr/earth/index.html (2011).
- b. İnternet: Akşehir Belediyesi "Akşehir Coğrafyası"
www.aksehir.bel.tr (2010).
- c. İnternet: Akşehir Belediyesi "Akşehir Tarihi"
www.aksehir.bel.tr (2010).
3. Samur, T., "Akşehir'deki Türk Mimari Eserleri", *Altınarı Ofset*, Konya, 1-2, 2-3, 130, 132, 141-144 (1996).
4. Konyalı, İ.H., "Nasrettin Hoca'nın Şehri Akşehir – Tarihi Turistik Kılavuz", *Özel baskı – Numune Matbaası*, İstanbul, 416 (1945).
5. Anılır, Y., "Akşehir Tarihi ve Tarihi Eserleri", *Eser Sahibinin Kendi Yayını*, Konya, 51 (1987).
6. Eyice, S., "Hamam", *Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi Cilt 15, Kültür Bakanlığı ve Tarih Vakfı Yayınları*, İstanbul, 402-425 (1994).
7. Develioğlu, F., "Osmanlıca - Türkçe Ansiklopedik Lugat", *Aydın Yayınları*, Ankara, 385 (1982).
8. Ülgen, A.S., "Hamam" Maddesi, *İslam Ansiklopedisi Cilt 5*, İstanbul, 175 (1950).
9. Yılmazkaya, O., "Türk Hamamı", *Çiflenbik Yayınları*, 45 (2002).
10. Aru, K.A. "Türk Hamamları Etüdü", *İstanbul Matbaacılık*, İstanbul, 10 (1949).
11. Kunter, H.B., "Kitabelerimiz", *Vakıflar Umum Müdürlüğü Nesriyatı*, Vakıflar Dergisi Sayı II, Ankara, 437 (1942).
12. Çakmak, C., "Tire Hamamları", *T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları*, Ankara, 8-9, 21 (2002).
13. Çaycı, A., "Osmanlı Seyyahlarının İzlenimleriyle Konya ve Çevresi", *Selçuklu Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 21: 133 (2006).
14. Ahumbay, Z., "Tarihi Çevre Koruma ve Restorasyon", *Yapı Endüstri Merkezi Yayınları*, İstanbul, 85 (1996).

15. Güvenç, Ş., "Antalya Kaleiçi'nde Yenikapı, Gavur Hamamı Restorasyon Projesi", Yüksek Lisans Tezi, *İstanbul Teknik Üniversitesi*, İstanbul, 87 (1997).
16. Turan, O., "Türk Cihan Hakimiyeti Mefkuresi Tarihi", *Boğaziçi Yayınları*, İstanbul, 130, (2003).
17. Taşcıoğlu, T., "Türk Hamamı", *Unilever Yayınları*, İstanbul, 16 (1998).
18. Özönder, H., "Sille (Tarih,Kültür,Sanat) ", *Eser sahibinin kendi yayını*, Konya, 152 (1998).
19. Önge, M.Y., "Anadolu'da XII-XIII. Yüzyıl Türk Hamamları", *Vakıflar Genel Müdürlüğü Yayınları*, Ankara, 10, 43 (1995).
20. Şehsuvaroğlu, H., "Anatolian Thermal Baths and Seljuk Turks", *Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu Belleteni*, İstanbul, 129: 28-30 (1952).
21. Yılmazkaya, O., "Aydınlık Kubbenin Altındaki Sıcaklık - Türk Hamamı - İstanbul Hamamları Rehberi", *Çitlembik Yayınları*, İstanbul, 21 (2002).
22. Ödekan, A., "Hamam", *Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi, Cilt 2, YEM Yayınları*, İstanbul, 750, 751, 752 (1997).
23. Uluengin, B., "Mimari Metaller Özellikleri, Bozulma Nedenleri, Koruma ve Restorasyon Teknikleri", *Birsen Yayınevi*, İstanbul, 22-23 (2005).
24. Küçükkaya, A., "Taşların Bozulma Nedenleri Koruma Yöntemleri", *Birsen Yayınevi*, İstanbul, 89-129 (2004).
25. Önge, Y., "Anadolu Türk Hamamları Hakkında Genel Bilgiler ve Mimar Koca Sinan'ın İnşa Ettiği Hamamlar", *Mimarbaşı Koca Sinan, Yaşadığı Çağ ve Eserleri*, İstanbul, 403- 428, 413 (1988).
26. Karpuz, H., "Türk Kültür Varlıkları Envanteri Konya 42", *Türk Tarih Kurumu Yayınları*, Ankara, 200, 269, 486-492 (2009).
27. Eravşar, O., "Tokat Tarihi Su Yapıları (Hamamlar)", *Arkeoloji ve Sanat Yayınları*, Konya, 50 (2004).
28. Çaycı, A., "Arşiv Kayıtlarına Göre Konya Mahkeme Hamamı (Hamam-ı Cedid, Yeni Hamam)", *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Sayı 12*, 154-156, 173-175, 177 (2004).
29. Haskan, N.M, "İstanbul Hamamları", *Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu Yayınları*, İstanbul, 85-88, 106-108, 113 (1995).
30. Aksulu, B.I, *Tokat Hamamları Arşivi*, Ankara (2011).

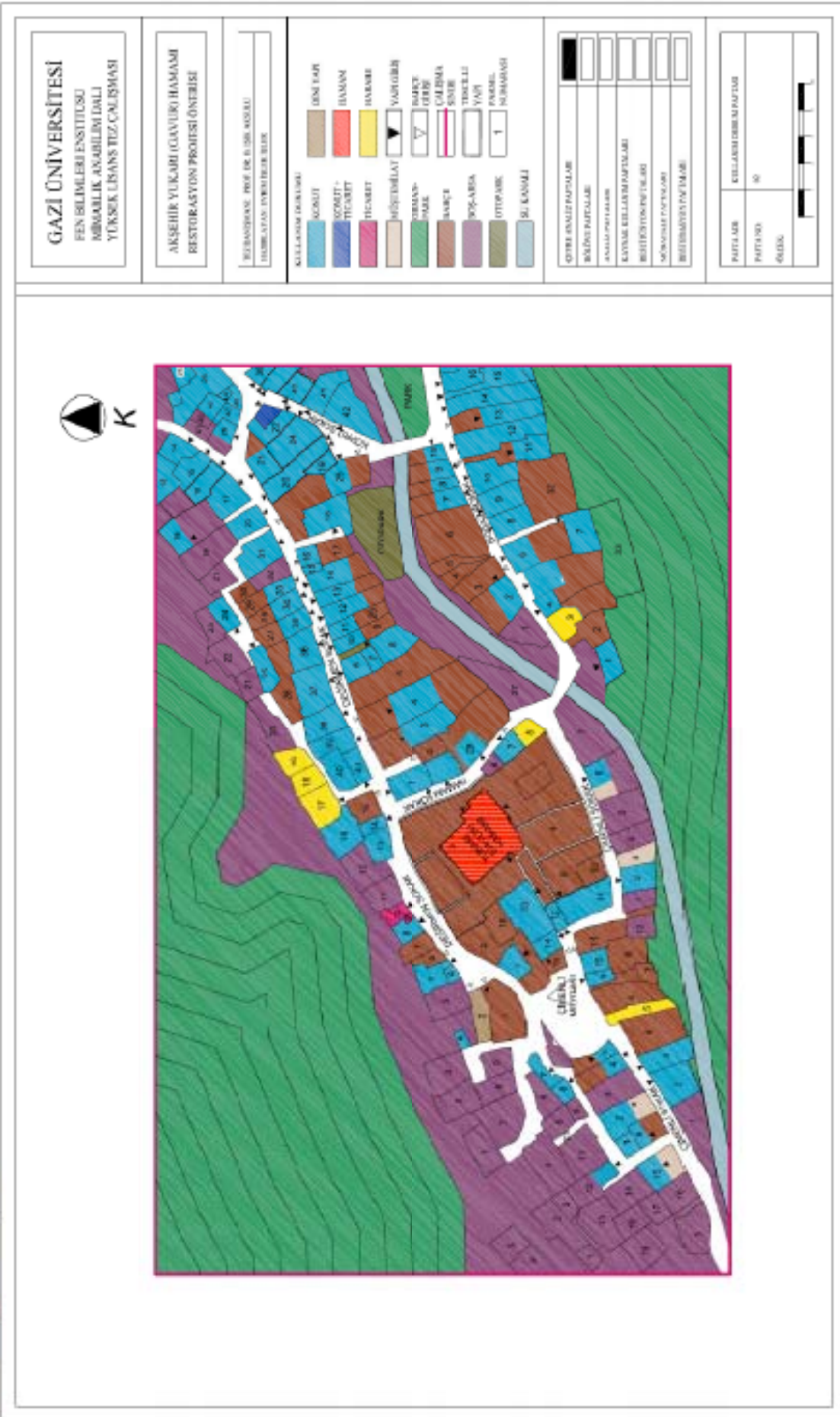
31. Dülgerler, O. N., "Karamanoğulları Dönemi Mimarisi", Basılmamış Doktora Tezi, *İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*, İstanbul, 262 (1995).
32. Önder, O., "Sivas İli Merkezindeki Türk Devri Hamamları", Yüksek Lisans Tezi, *Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanat Tarihi Ana Bilim Dalı*, Ankara, 14, 15, 49, 55-58, 247 (2007).
33. Denizli, H., "Sivas Tarihi ve Anıtları", *Özbelcan A.Ş. Kültür Hizmeti*, Sivas, 146 (1998).
34. Çelebi, E., "Seyahatnâme", Cilt 3, *Yapı Kredi Yayınları*, İstanbul, 189 (2005).
35. Özkarıcı, M., "Niğde-Bor Sokullu Mehmet Paşa Külliyesi", *Belleten*, Ankara, 63: 3, 95-122, 236 (1999).
36. Dündar, M., "Niğde/Bor Hamamları", *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi* 44, 174-179, 182 (2004).
37. Konya Anıtlar Kurulu Arşivi, *Konya ve Çevresindeki Hamamları Rölöve Projeleri*, Konya (2011).
38. Sesigür, H., Çelik, O., Çılı, F., "Tarihi Yapılarda Taşıyıcı Bileşenler, Hasar Biçimleri, Onarım ve Güçlendirme", *Yem Yayınları*, 303: 1-11 (2007).
39. Konyalı, İ.H., "Abideleri ve Kitabeleri ile Konya Tarihi", *Enes Kitap Sarayı*, Konya, 527 (1964).
40. Akşehir Müzeler Müdürlüğü Arşivi, '*Yukarı Hamam Dosyası*', Akşehir (2009).
41. Kuban, D., "Tarihsel Çevre Korumanın Mimarlık Boyutu", *YEM Yayınları*, İstanbul, 117-118 (2000).
42. Asatekin, N.G., "Kültür ve Doğa Varlıklarımız, Neyi Niçin Nasıl Korumalıyız?", *T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü*, Ankara, 69-81 (2004).
43. Erder, C., "Tarihi Çevre Bilinci", *O.D.T.Ü. Mimarlık Fakültesi Yayınları*, Ankara, 289-293 (1975).
44. Ahumbay, Z., "Tarihi Çevre Koruma ve Restorasyon", *YEM Yayınları 1. Baskı*, İstanbul, 90-105, 158 (1996).
45. Ülken, H.Z., "İslam Sanatı", *Ülken Yayınları*, İstanbul, 354-355 (1948).

EKLER

EK-1 Çevre analizi z pafalan

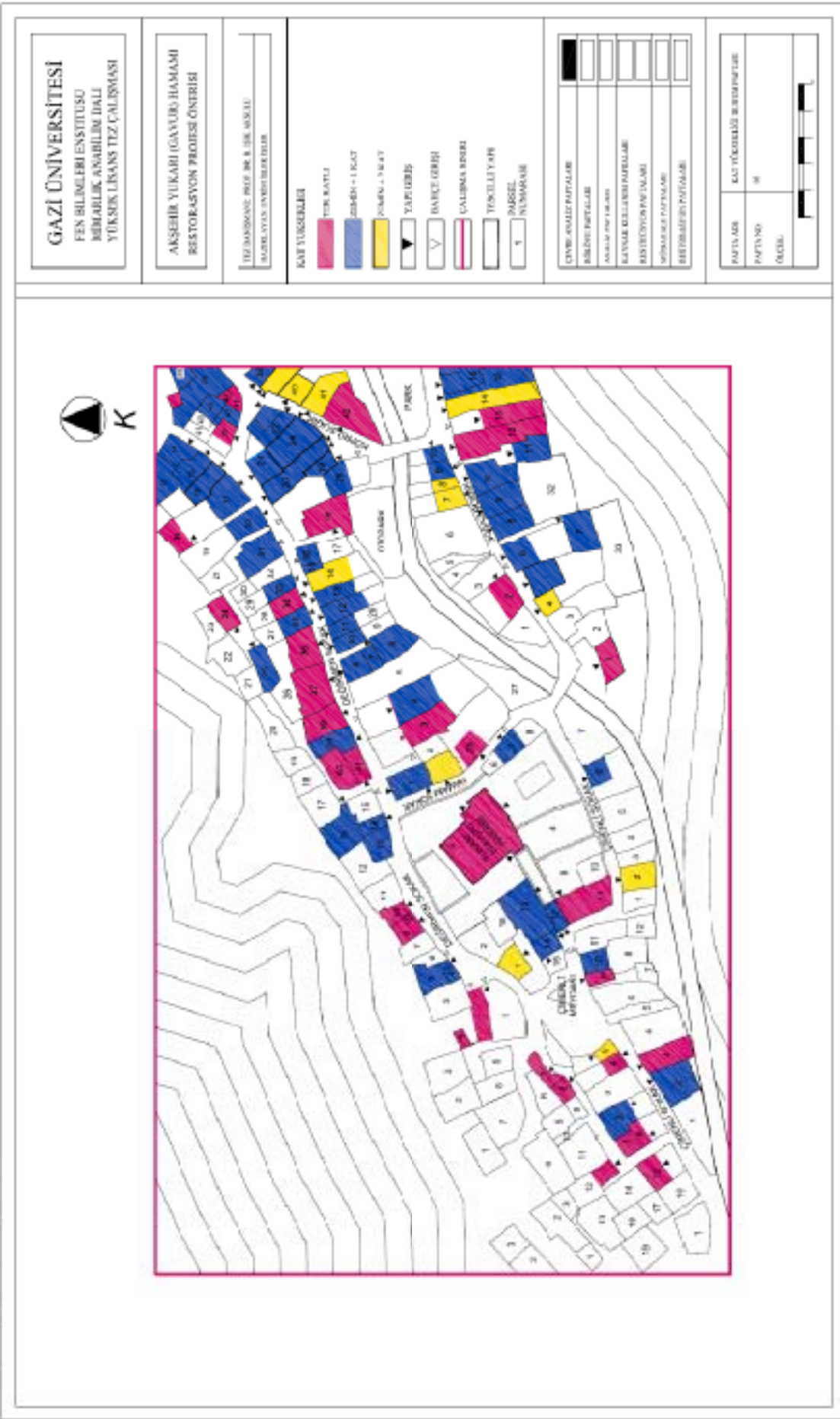

EK-1 (Devam) Çevre analiz paftaları

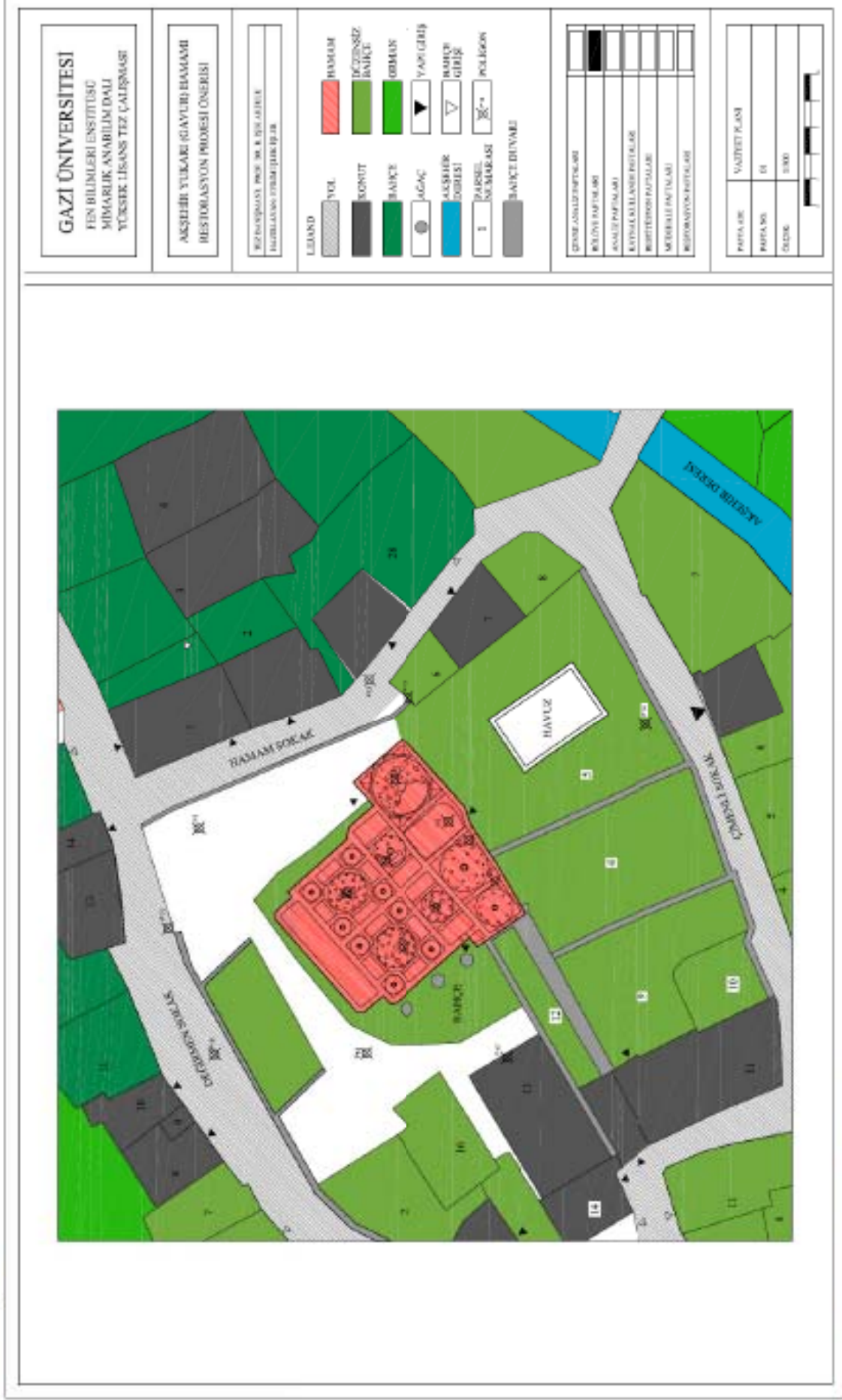
Şekil 1.2. Yukarı (Gavur) Hamam çevresi kullanım durum paftası

EK-1 (Devam) Çevre analiz paftaları

Şekil 1.3. Yukarı (Gavur) Hamamı çevresi kat yüksekliği durum paftası

EK-2 R.ölöve paftaları

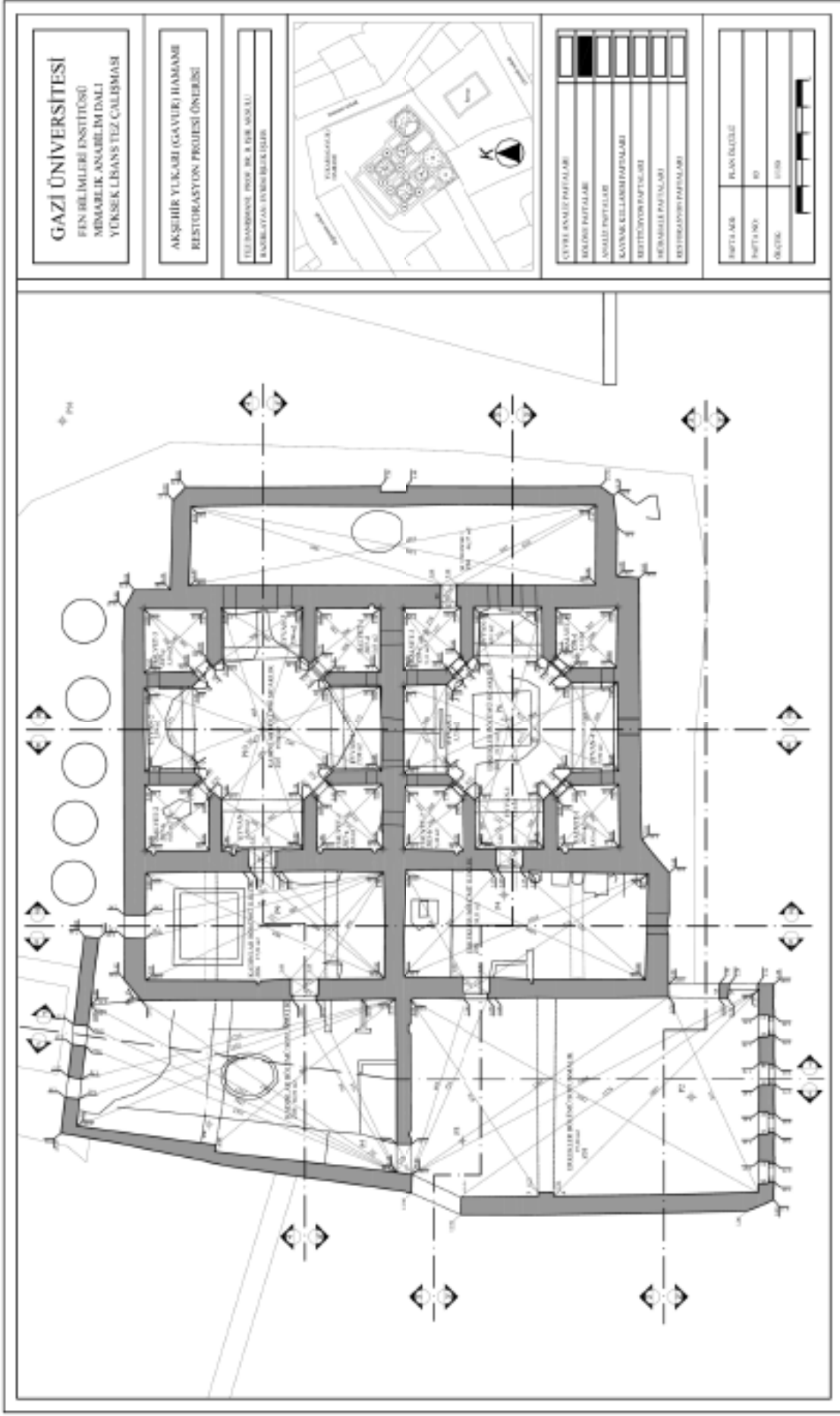
Şekil 2.1. Yukarı (Gavur) Hamam vaziyet planı

EK-2 (Devam) Rölöve paftaları

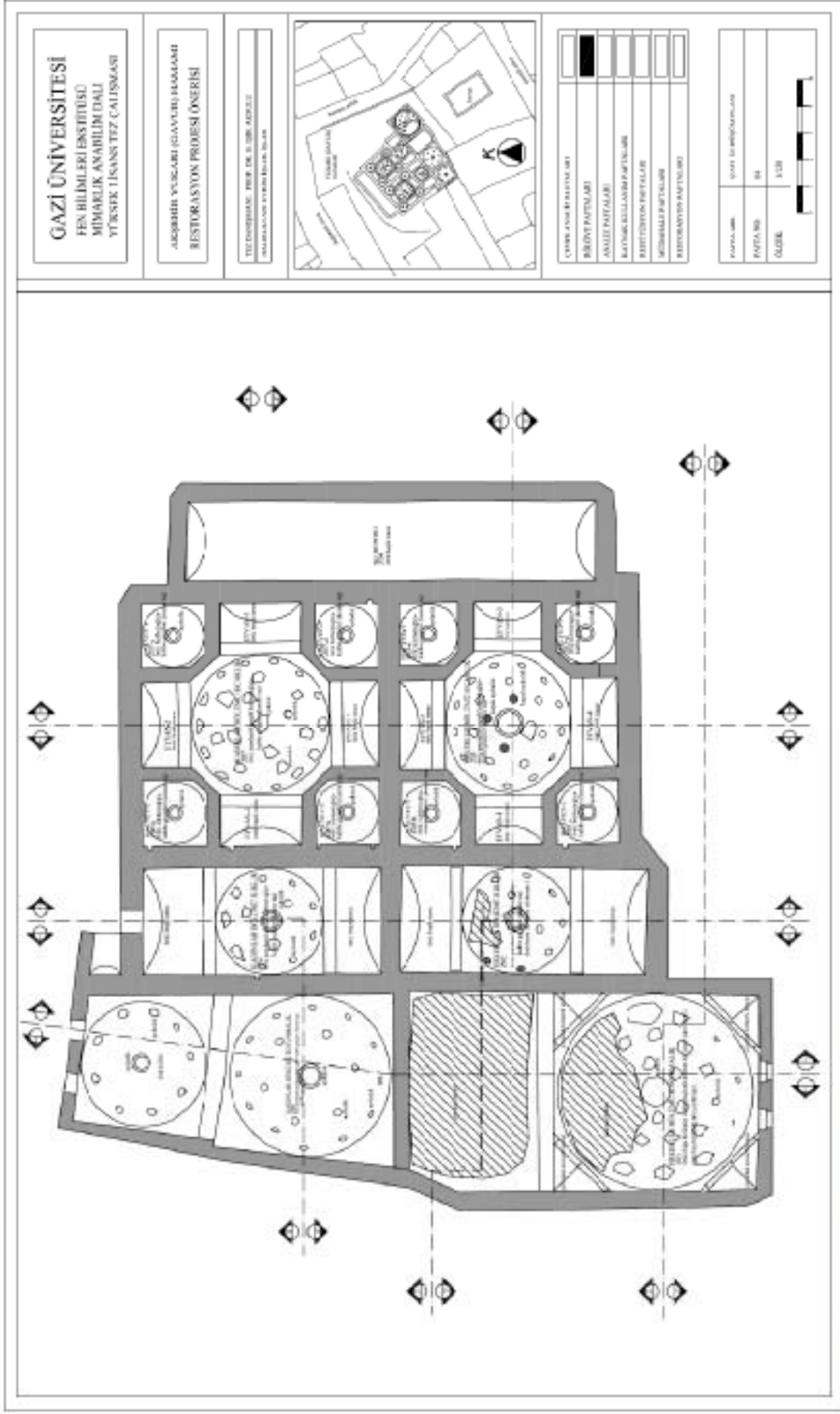
Şekil 2.2. Yukarı (Gavur) Hamam planı

EK-2 (Devam) Rolöve paftaları

Şekil 2.3. Yukarı (Gavur) Hamamı ölçülü plan

EK-2 (Devam) Rölöve paftaları

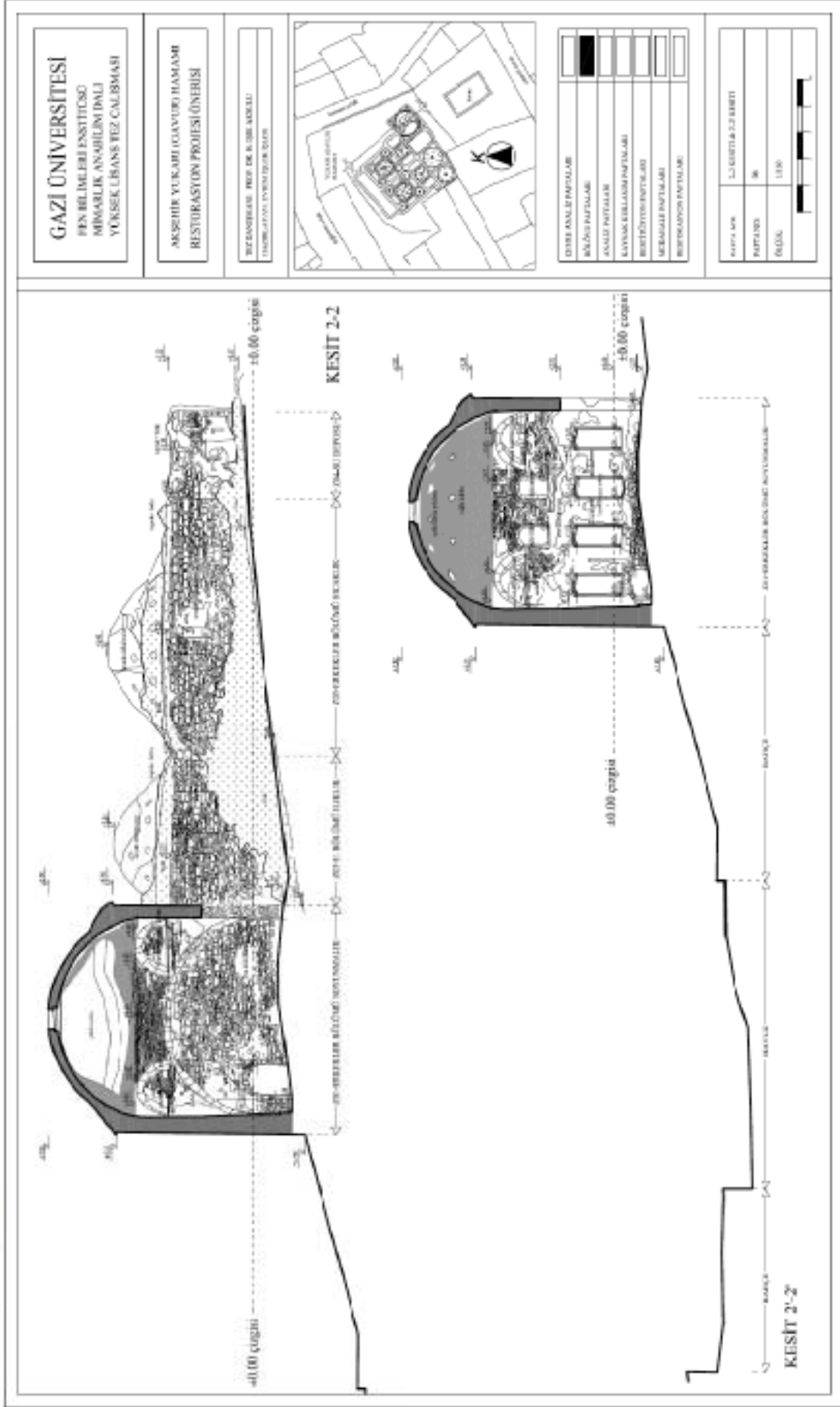
Şekil 2.4. Yukarı (Gavur) Hağamam çatı içi düzeni planı

EK-2 (Devam) Rölöve paftaları

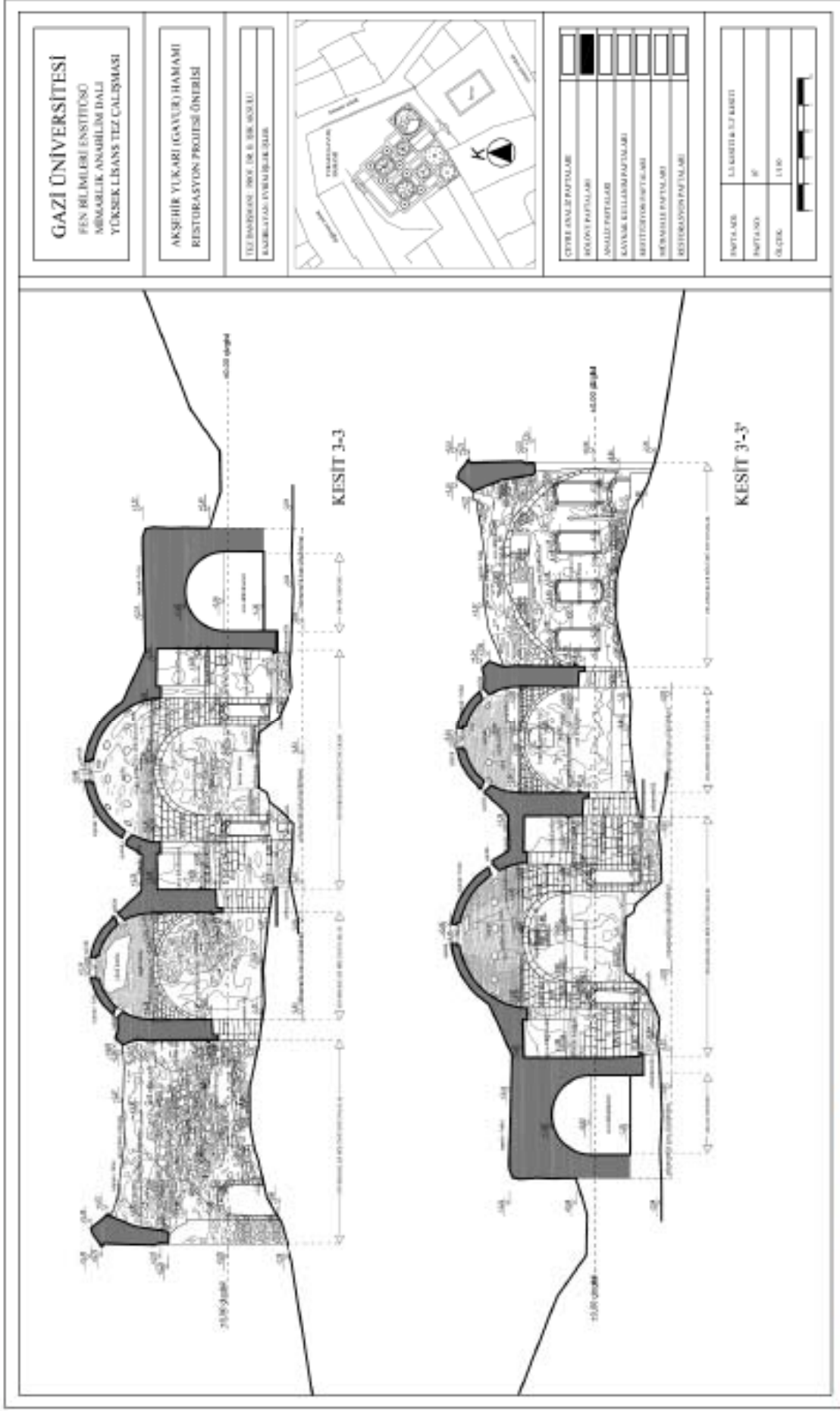

Şekil 2.5. Yukarı (Gavur) Hamamı 1-1 ve 1-1' kesitleri

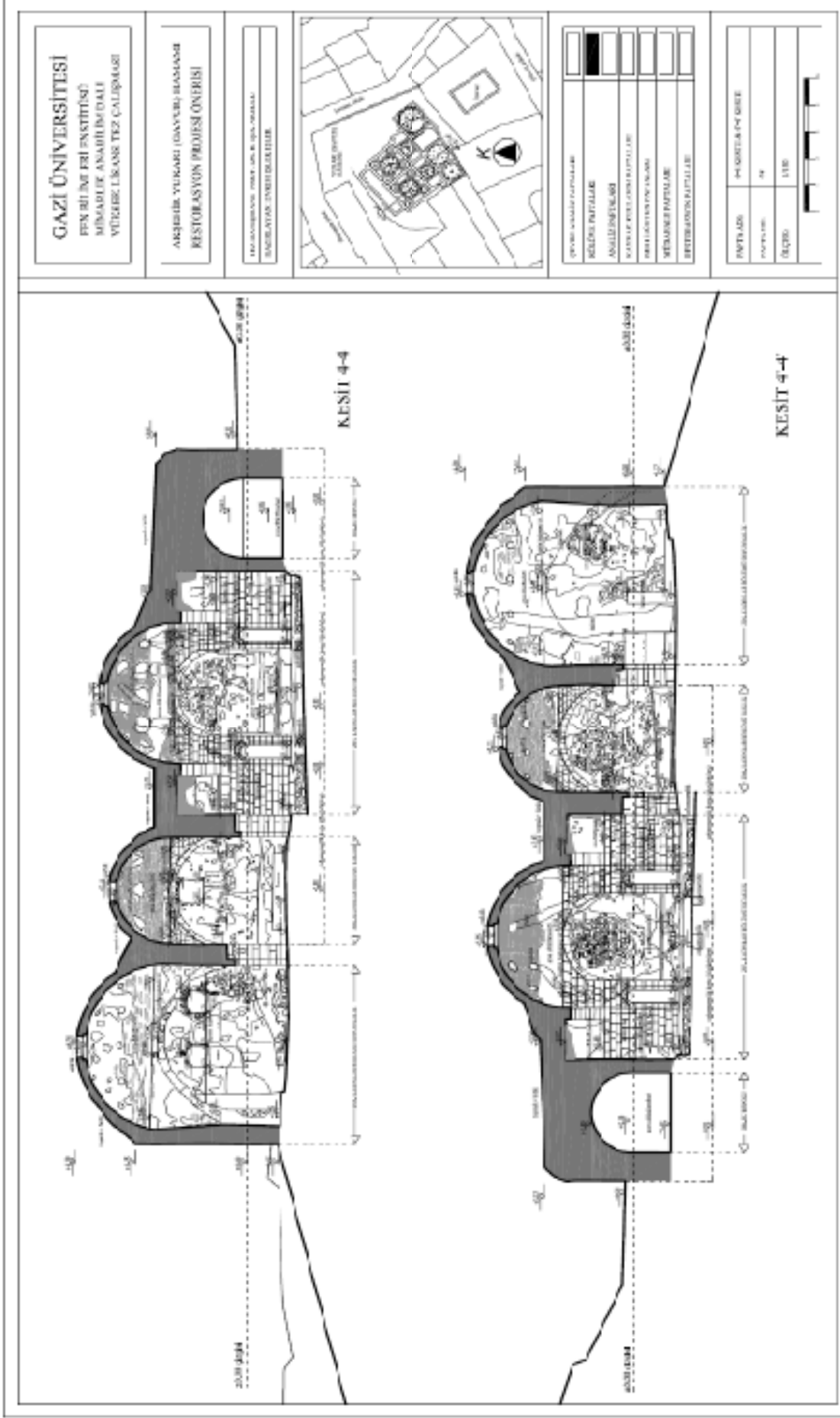
EK-2 (Devam) Rölöve paftaları

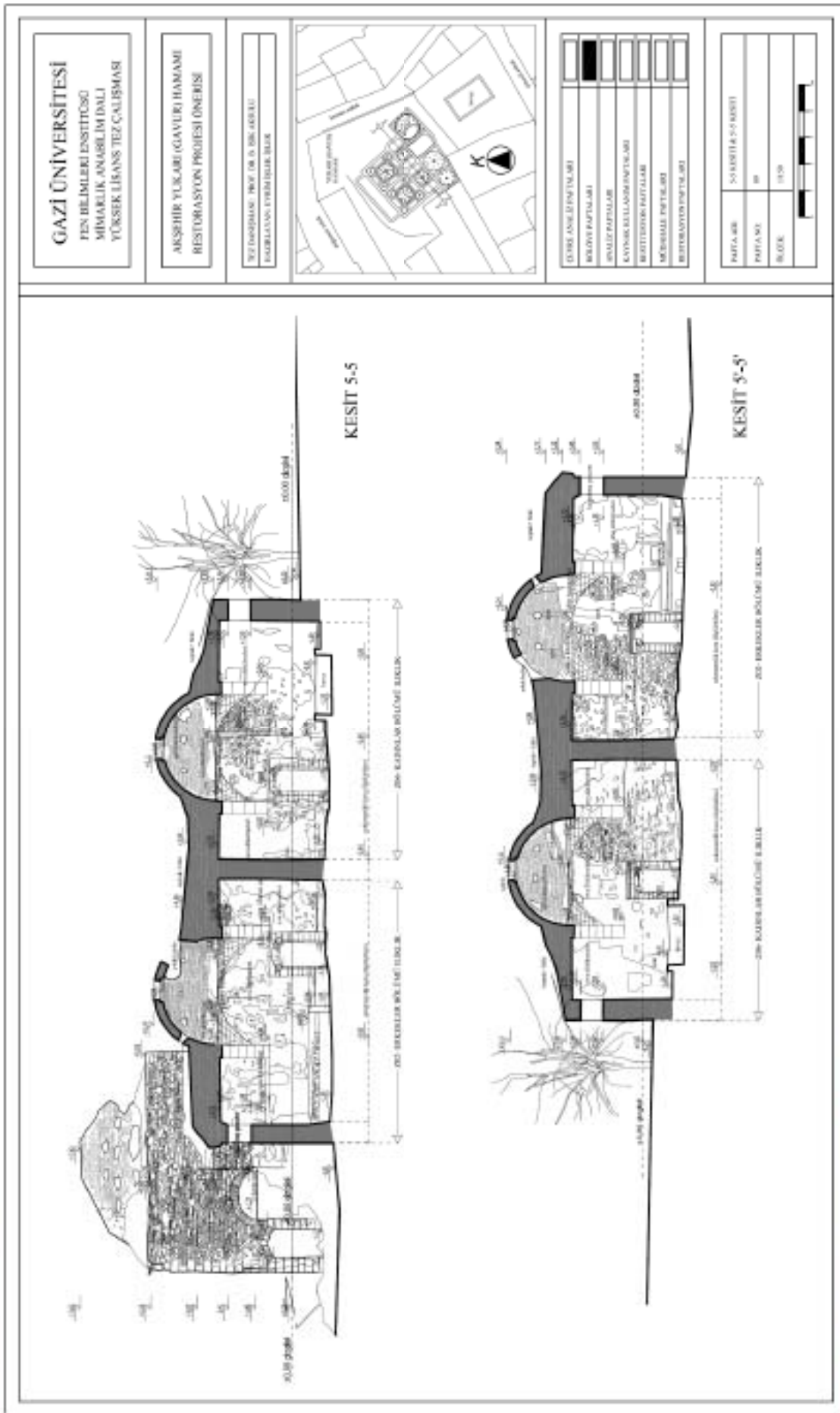
EK-2 (Devam) Rölöve paftaları

EK-2 (Devam) Rölöve patfalan

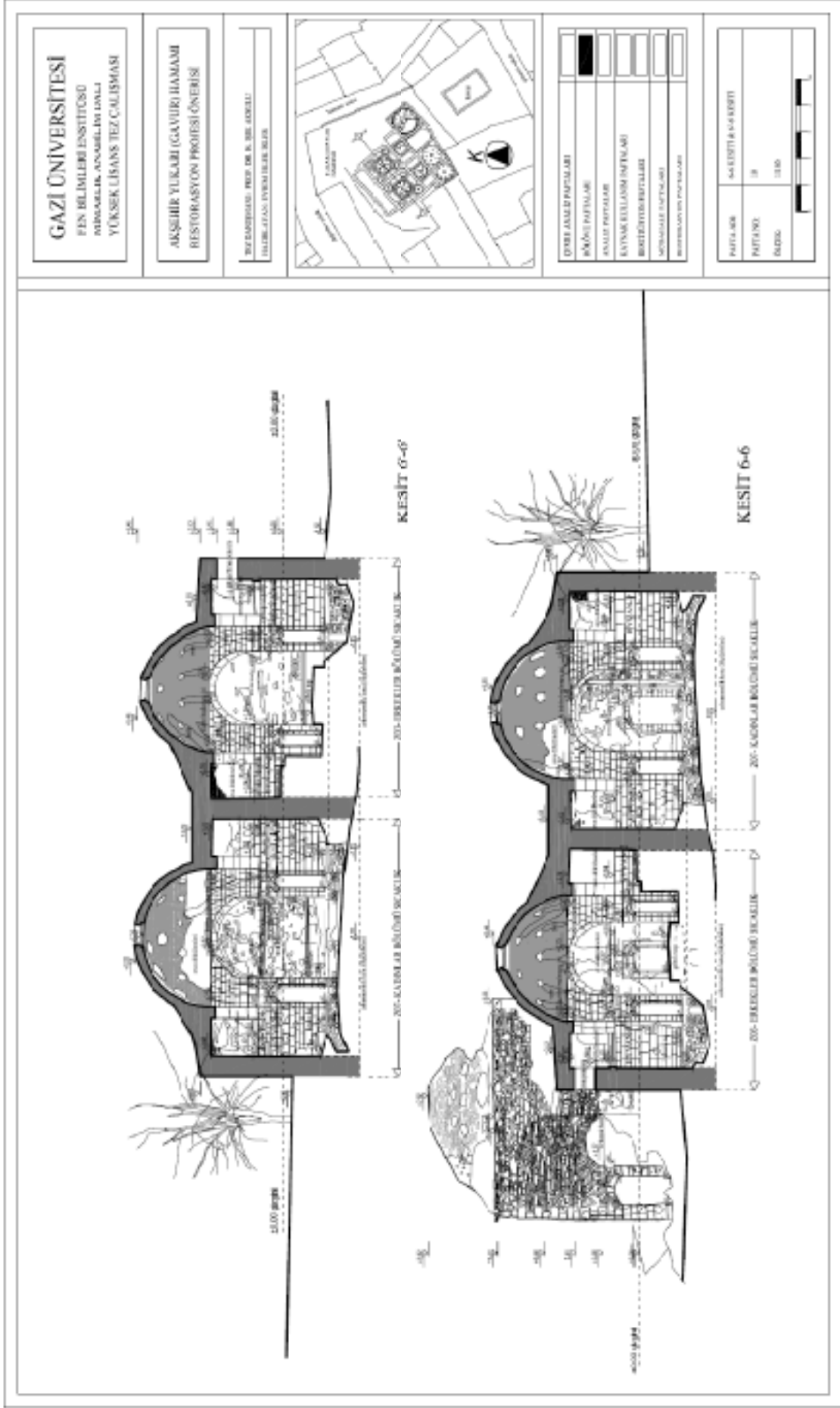

EK-2 (Devam) Rölöve paftaları

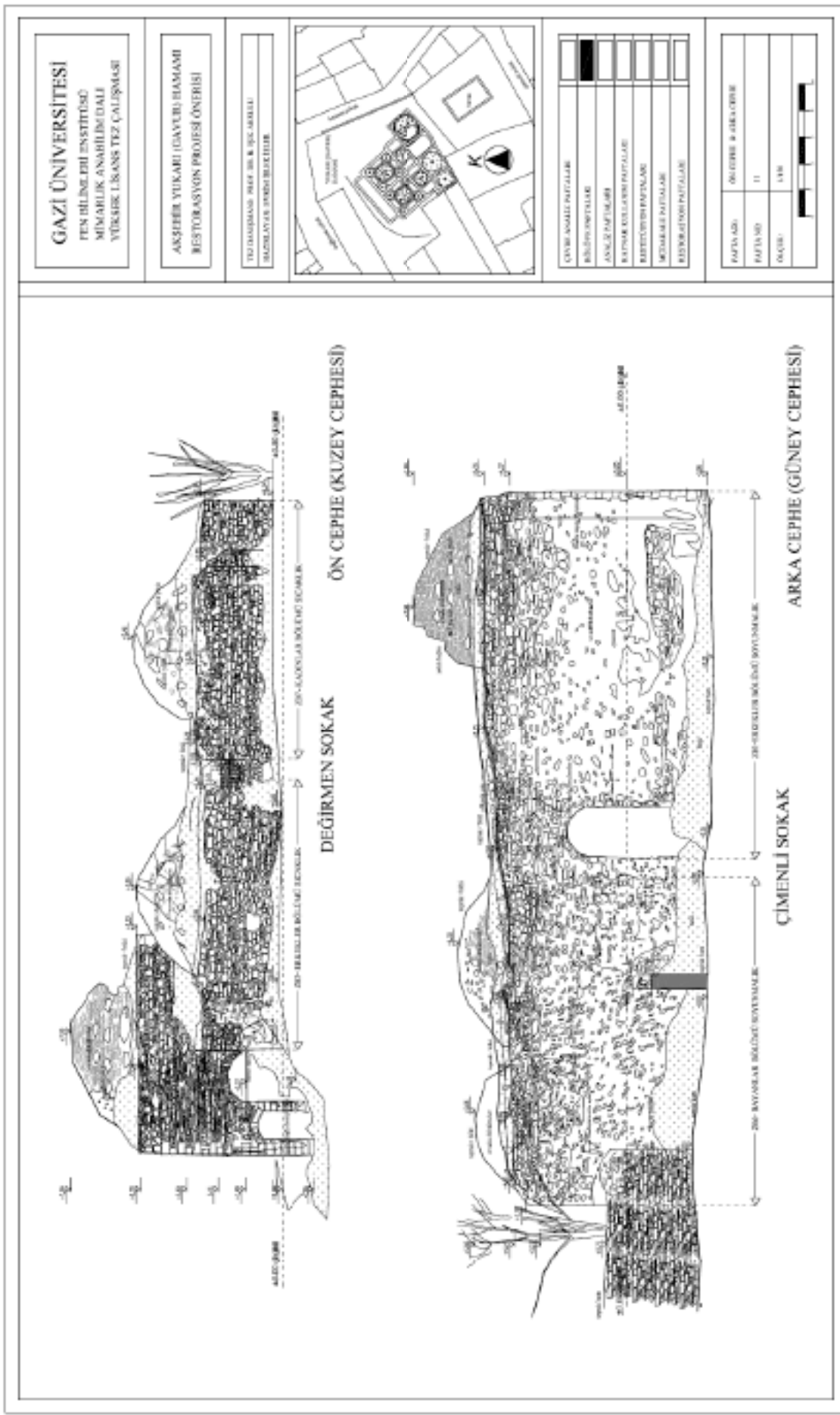
Şekil 2.9. Yukarı (Gavur) Hamamı 5-5 ve 5-5' kesitler

EK-2 (Devam) Rollöve paftaları

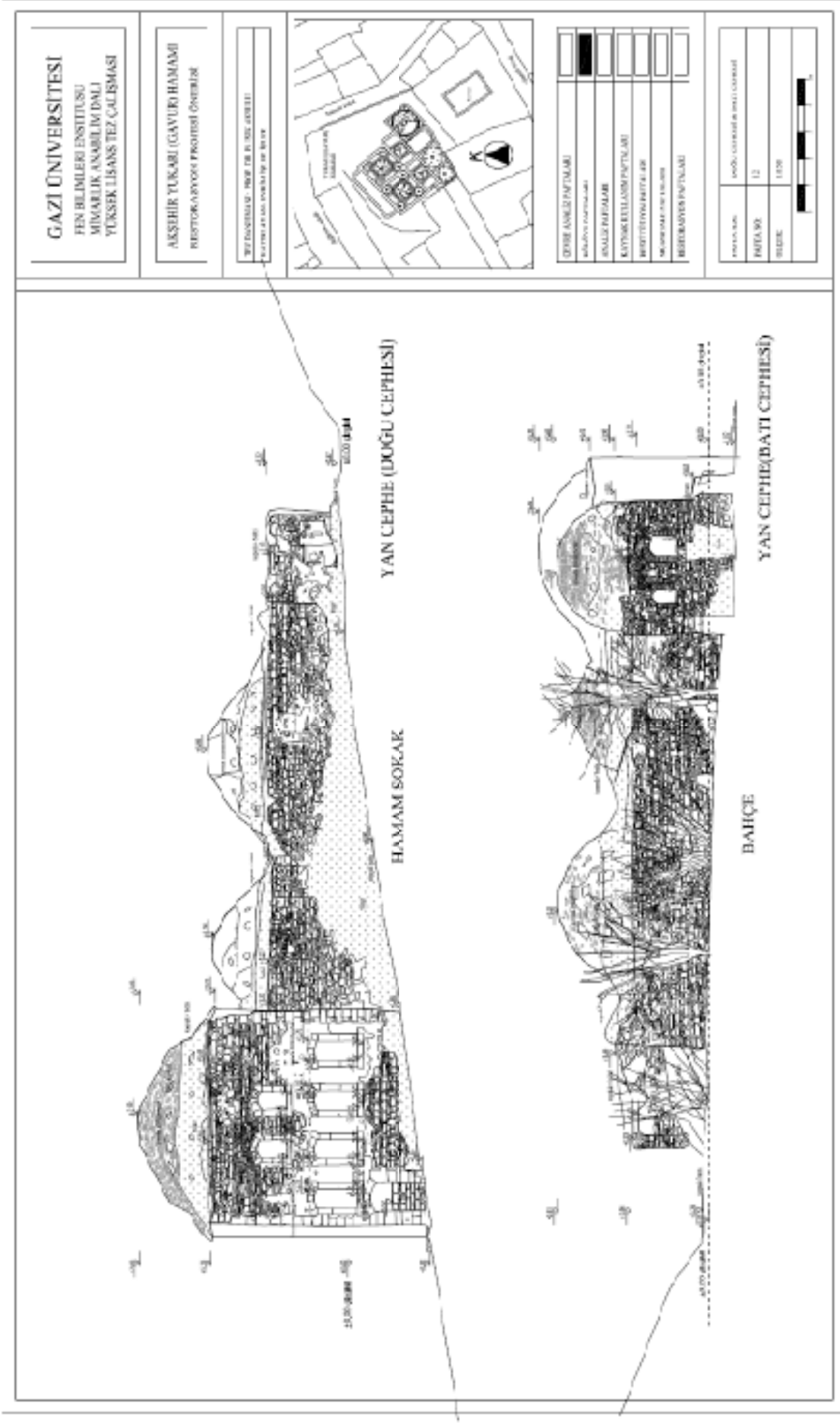
Şekil 2.10. Yukarı (Gavur) Hammamı 6-6 ve 6-6' kesitleri

EK-2 (Devam) Rölöve paftaları

Şekil 2.11. Yukarı (Gavur) Hamamın kuzey cephesi ve güney cephesi görünüşleri

EK-2 (Devam) Rölöve paftaları

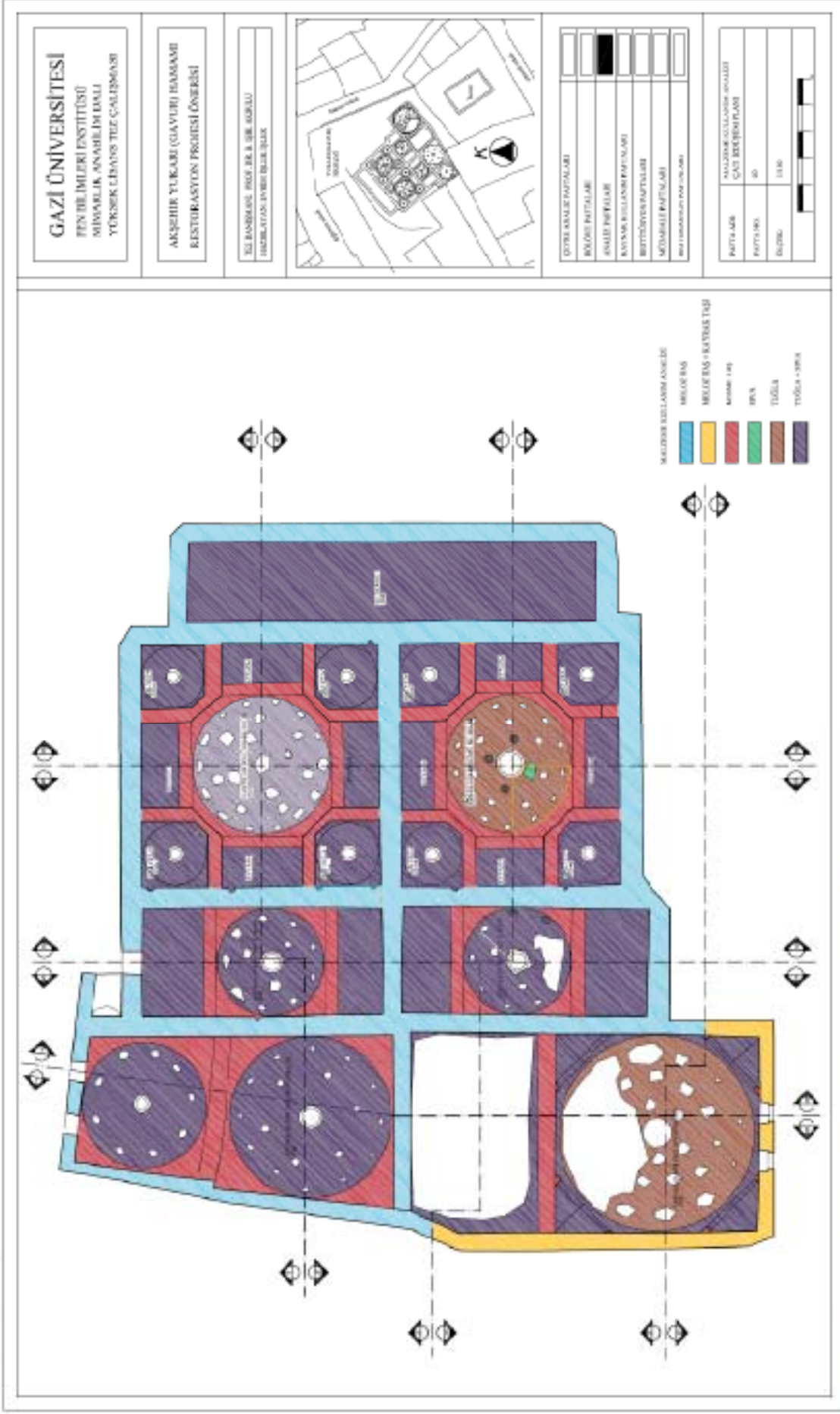
Şekil 2.12. Yukarı (Gavur) Hamamı doğu cephesi ve batı cephesi görüntüleri

EK-3 Analiz paftaları

Şekil 3.1. Yukarı (Gavur) Hamam malzeme kullanım analizi plan

EK-3 (Devam) Analiz paftaları

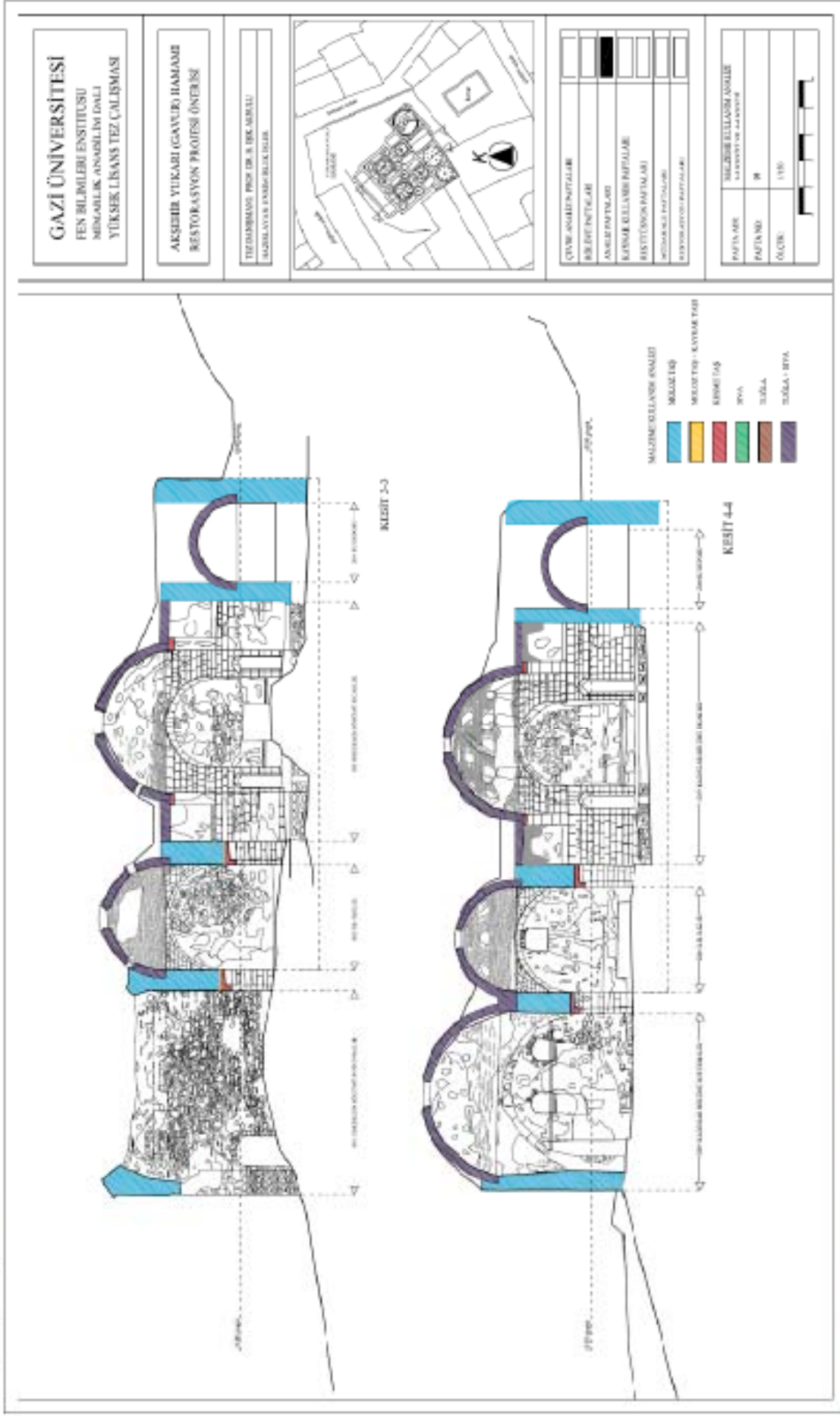
Şekil 3.2. Yukarı (Gavur) Hamamı malzeme kullanım analizi çatı içi ölçüm planı

EK-3 (Devam) Analiz paftaları

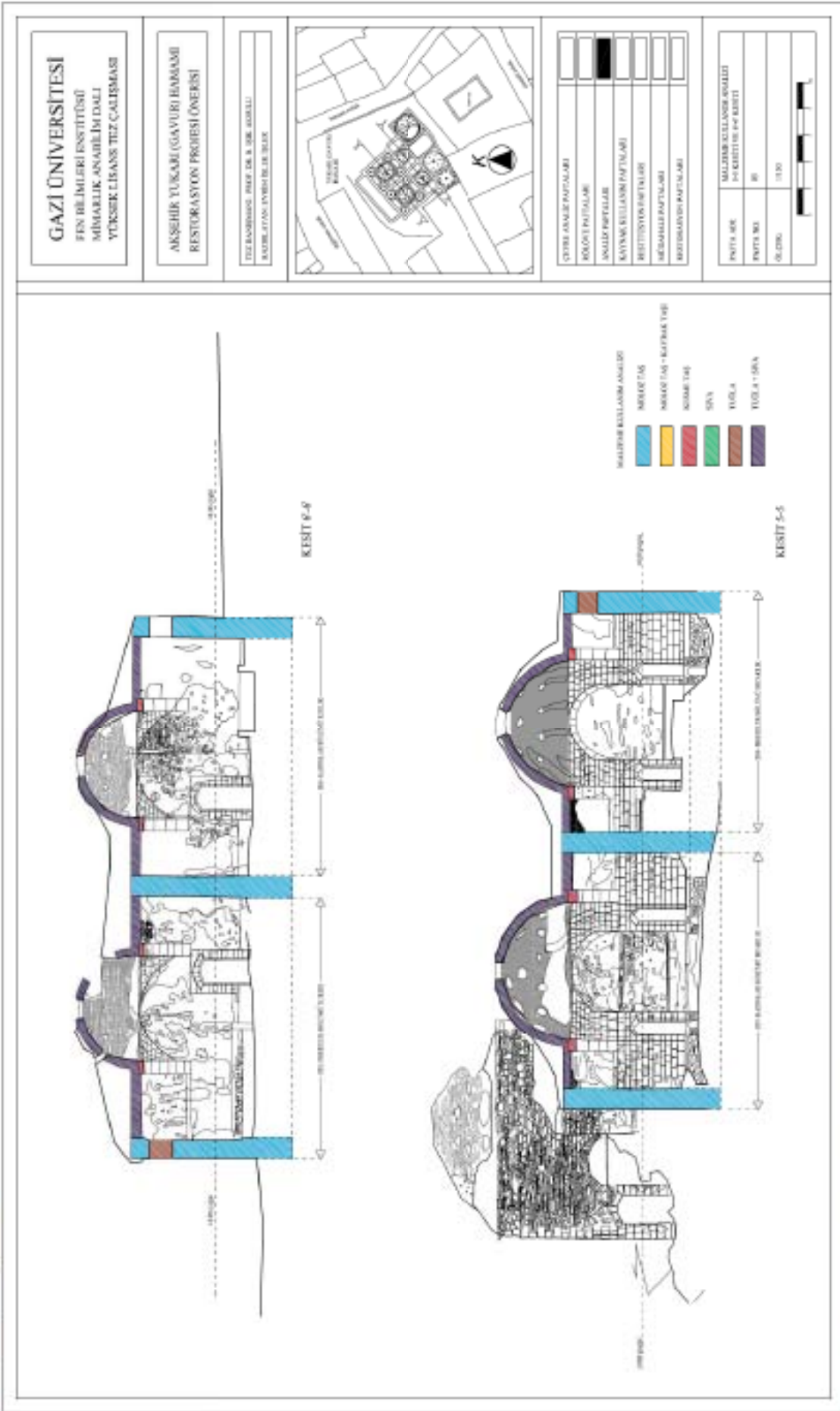

Şekil 3.3. Yukarı (Gavur) Hamamı malzeme kullanım analizi 1'-1' kesiti ve 2-2 kesiti

EK-3 (Devam) Analiz paftaları

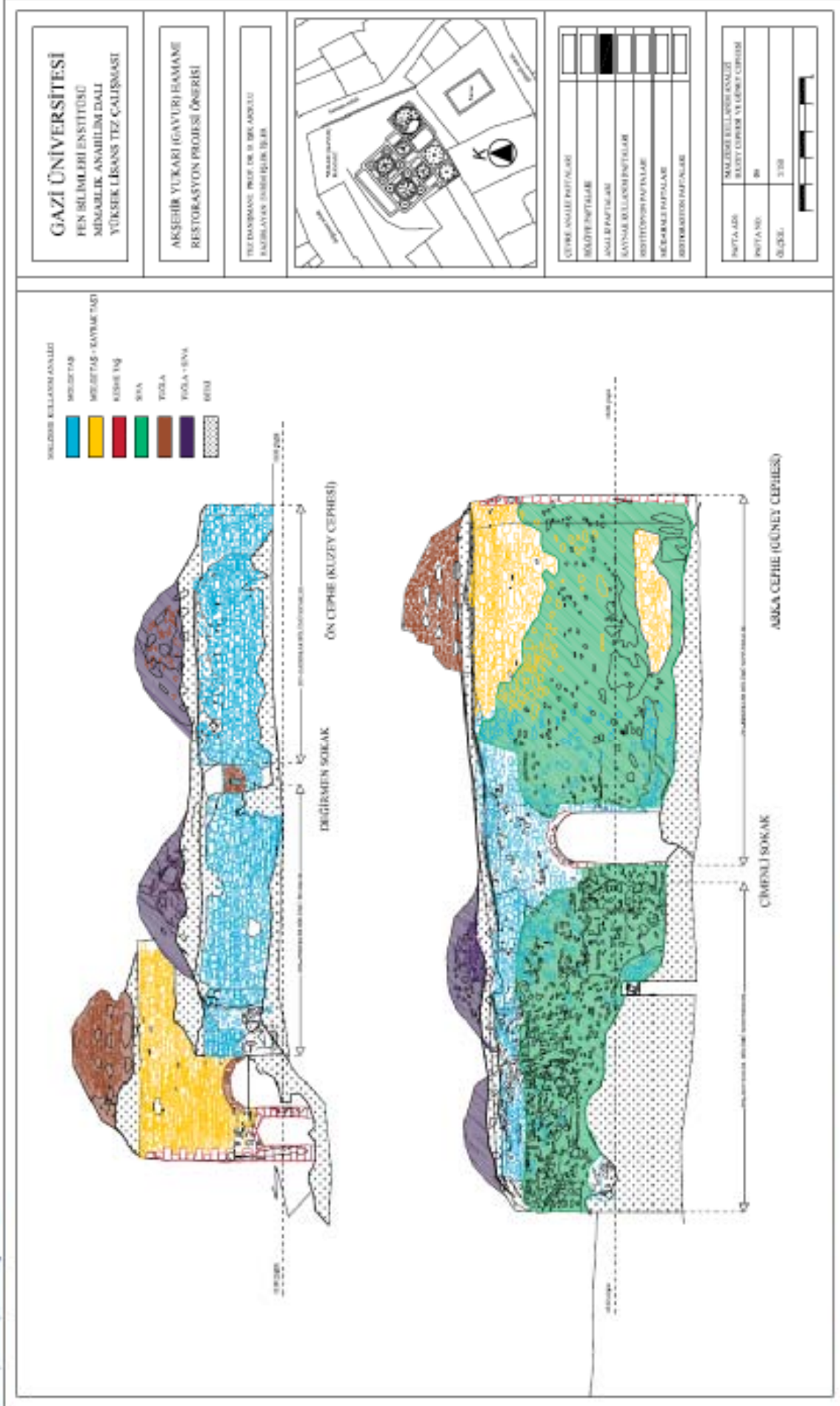

EK-3 (Devam) Analiz paftaları

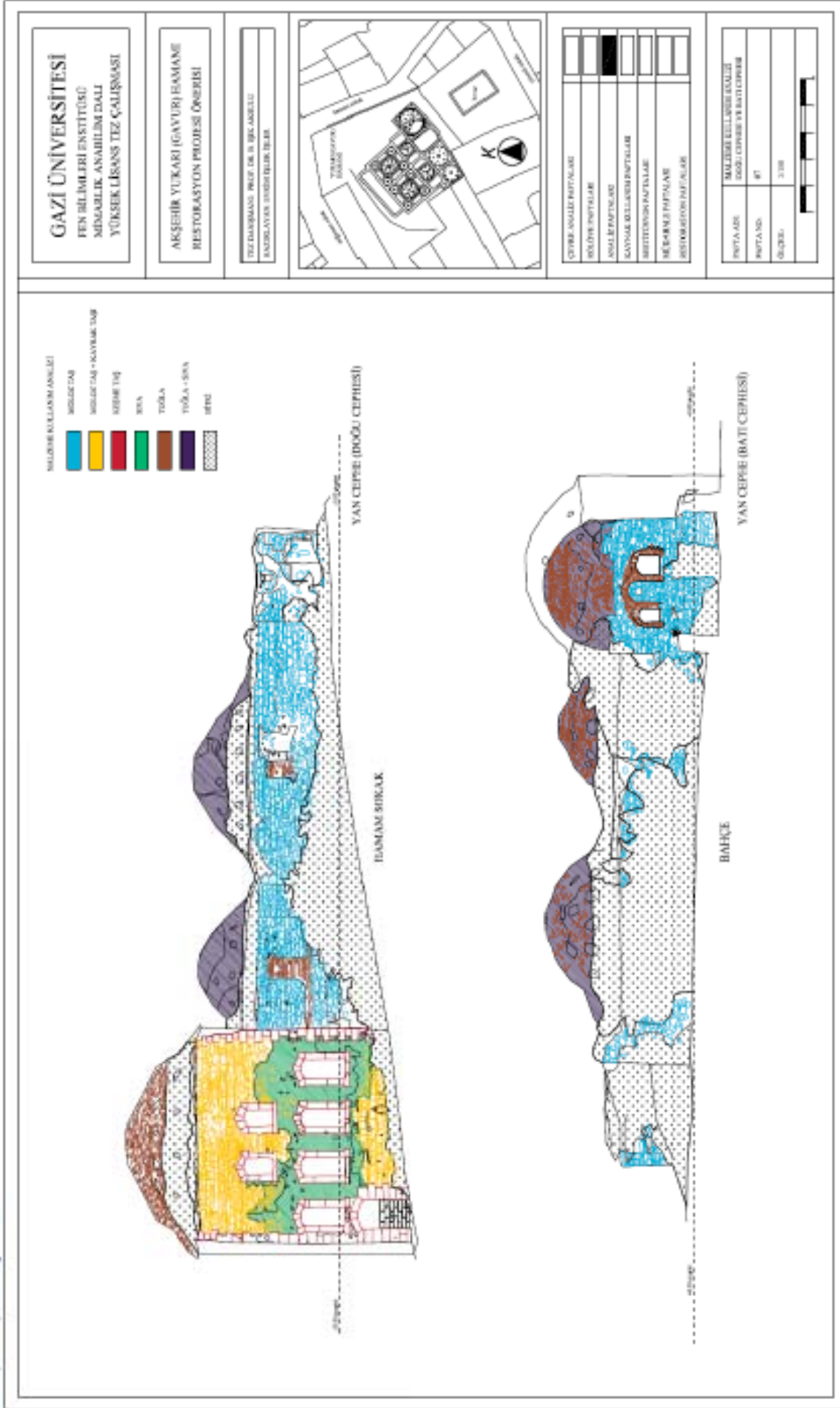
Şekil 3.5. Yukarı (Gavur) Hamam malzeme kullanım analizi 5-5 keşi ve 6-6 keşi

EK-3 (Devam) Analiz paftaları

Şekil 3.6. Yukarı (Gavur) Hamamı malzeme kullanım analizi kuzey cephesi ve güney cephesi

EK-3 (Devam) Analiz paftaları

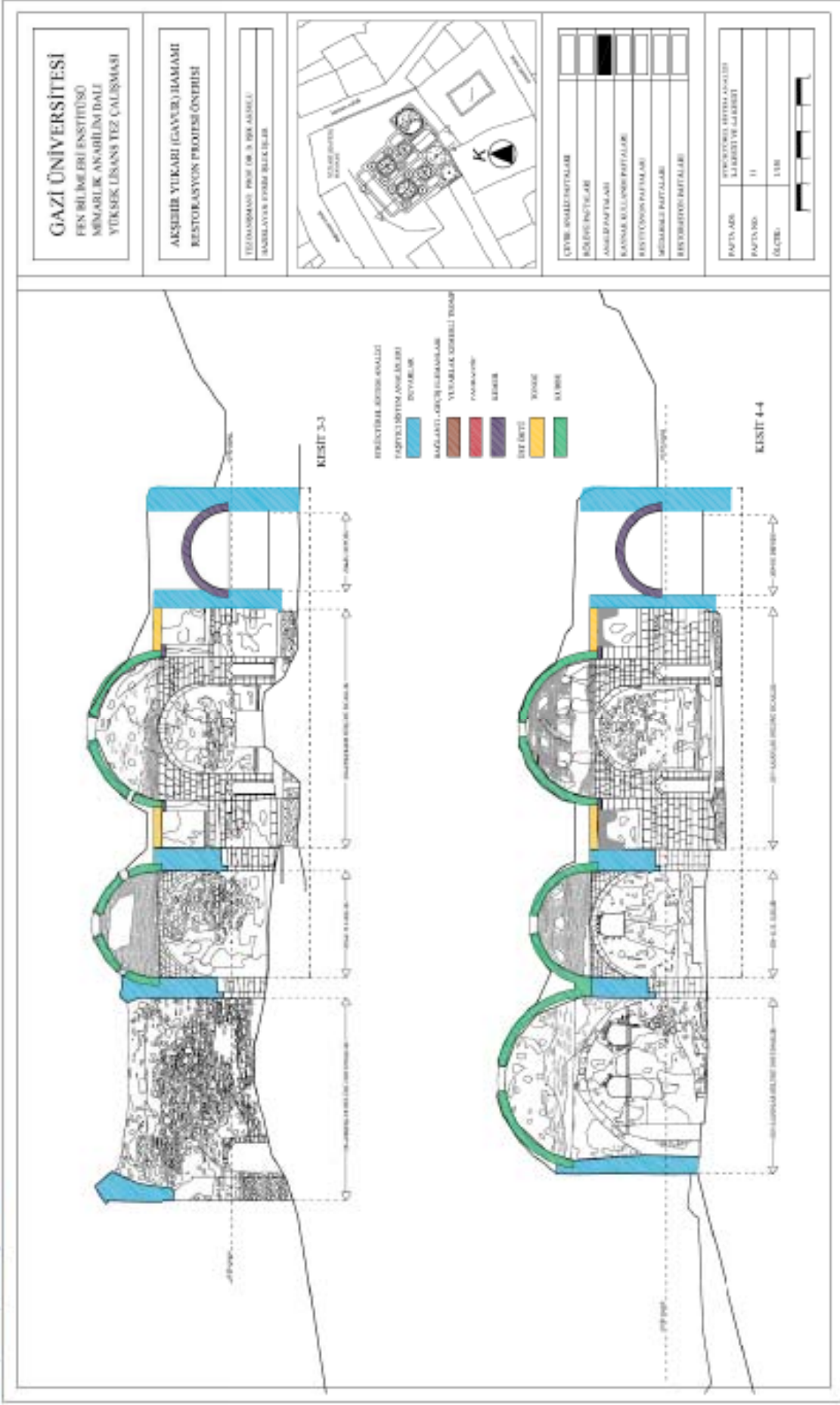
Şekil 3.7. Yukarı (Gavur) Hamamı malzeme kullanım analizini doğu cephesi ve batı cephesi

EK-3 (Devam) Analiz paftaları

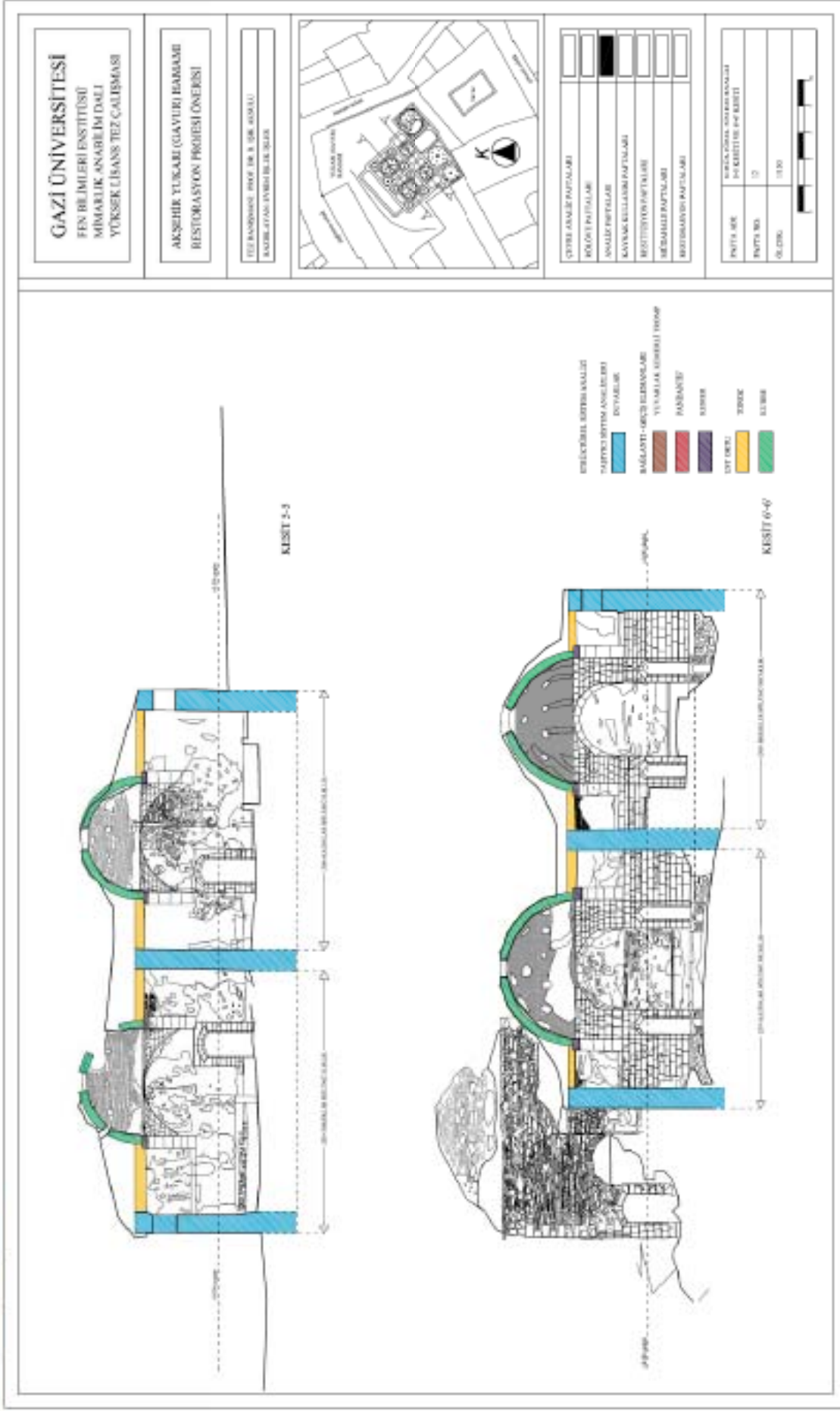
Şekil 3.10. Yukarı (Gavur) Hammamı yapısal ve sistem analizi 1'-1' kesiti ve 2-2 kesiti

EK-3 (Devam) Analiz paftaları

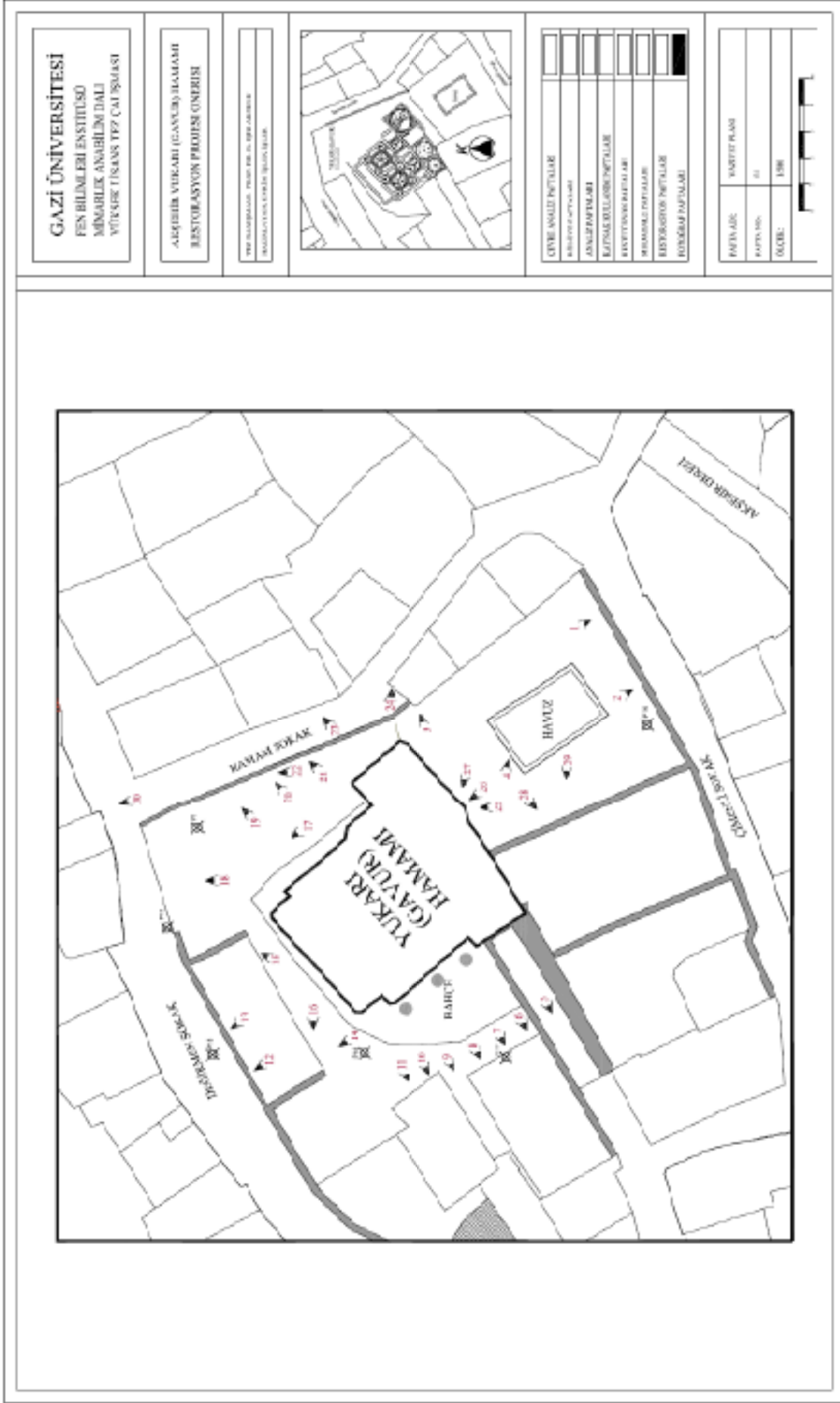
Şekil 3.11. Yukarı (Gavur) Hammamı strüktürel sistem analizi 3-3 kesiti ve 4-4 kesiti

EK-3 (Devam) Analiz paftaları

Şekil 3.12. Yukarı (Gavur) Hamamı surlu'nun sistem analizi 5-5 kesiti ve 6-6' kesiti

EK-4 Yukarı (Gavur) Hamamı fotoğrafları

Şekil 4.1. Yukarı (Gavur) Hamamı yakın çevre fotoğrafları

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
YÜZYILCI İNŞAAT TEZ CAYIŞI

ARKEOLOJİK (GAVUR) HAMAMI
RESTORASYON PROJESİ ÖNERİSİ

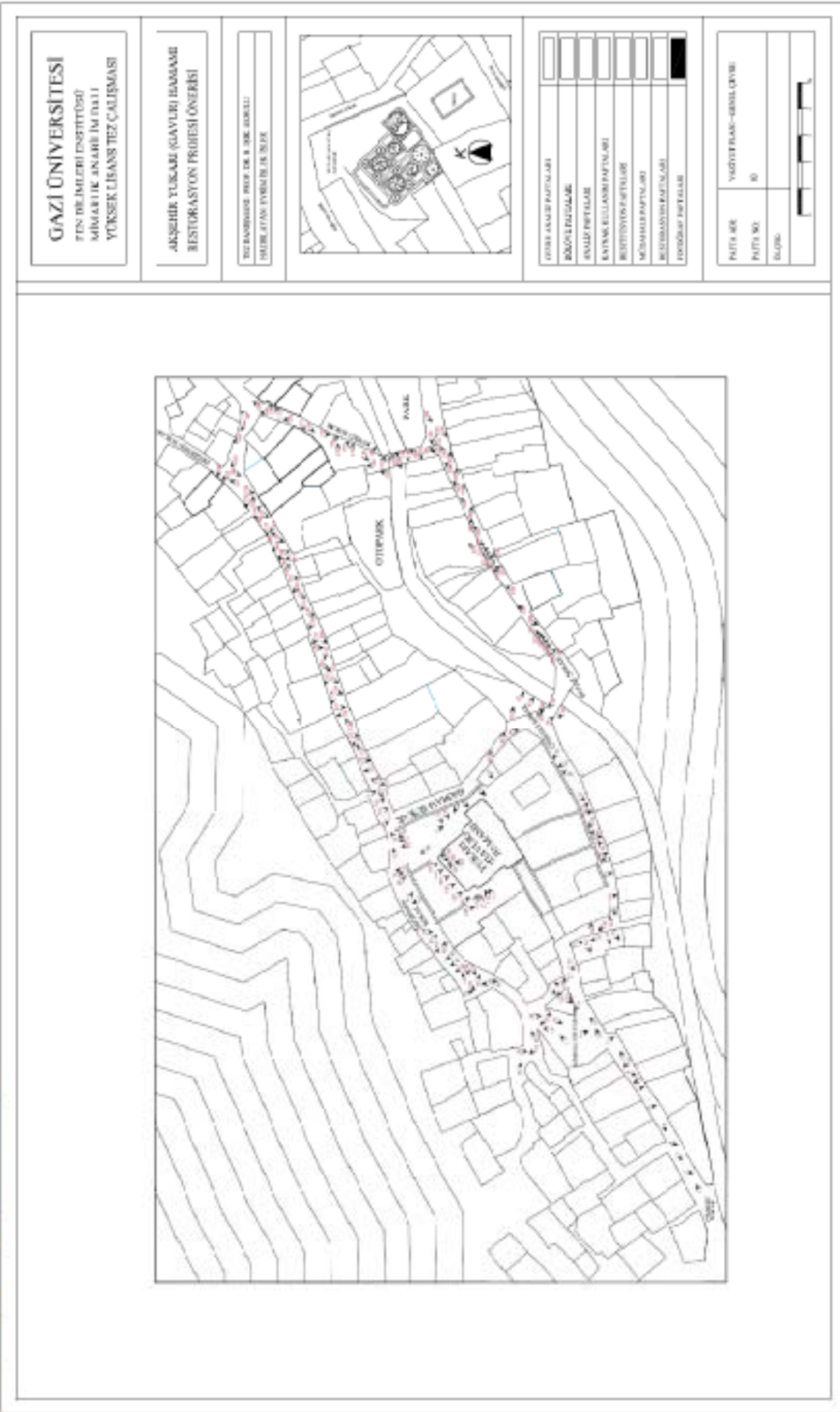
TEZ YÜRÜTÜLENLERİ: PROF. DR. AYŞE KARACAK
MÜDÜRLÜĞÜ: İNŞAAT ANABİLİM DALI

GENEL İNŞAAT DETAYLARI	
ANALİZ DETAYLARI	
BAŞLANGIÇ DETAYLARI	
BAŞLIĞI DETAYLARI	
BAŞLIĞI DETAYLARI	
BAŞLIĞI DETAYLARI	
BAŞLIĞI DETAYLARI	
BAŞLIĞI DETAYLARI	

PROJE ADI:	YUKARI (GAVUR) HAMAMI
PROJE NO:	10
ÖLÇEK:	1/500

EK-4 (Devam) Yukarı (Gavur) Hamamı fotoğrafları

Şekil 4.3. Yukarı (Gavur) Hamamı genel çevre fotoğrafı

EK-4 (Devam) Yukarı (Gavur) Hamamı fotoğrafları

Resim 4.1. Yukarı Hamam güney cephe Resim 4.2. Yukarı Hamam güney cephe

Resim 4.3. Yukarı Hamam güney cephe Resim 4.4. Yukarı Hamam güney cephe

Resim 4.5. Yukarı Hamam batı cephesi Resim 4.6. Yukarı Hamam batı cephesi

EK-4 (Devam) Yukarı (Gavur) Hamamı fotoğrafları

Resim 4.7. Yukarı Hamam batı cephesi

Resim 4.8. Yukarı Hamam batı cephesi

Resim 4.9. Yukarı Hamam batı cephesi

Resim 4.10. Yukarı Hamam batı cephesi

Resim 4.11. Yukarı Hamam batı cephesi

Resim 4.12. Yukarı Hamam kuzey cephe

EK-4 (Devam) Yukarı (Gavur) Hamamı fotoğrafları

Resim 4.13. Yukarı Hamam kuzey cephe Resim 4.14. Yukarı Hamam kuzey cephe

Resim 4.15. Yukarı Hamam kuzey cephe Resim 4.16. Yukarı Hamam kuzey cephe

Resim 4.17. Yukarı Hamam kuzey cephe Resim 4.18. Yukarı Hamam doğu cephesi

EK-4 (Devam) Yukarı (Gavur) Hamamı fotoğrafları

Resim 4.19. Yukarı Hamam doğu cephesi Resim 4.20. Yukarı Hamam doğu cephesi

Resim 4.21. Yukarı Hamam doğu cephesi Resim 4.22. Yukarı Hamam doğu cephesi

Resim 4.23. Yukarı Hamam doğu cephesi Resim 4.24. Yukarı Hamam doğu cephesi

EK-4 (Devam) Yukarı (Gavur) Hamamı fotoğrafları

Resim 4.25. Yukarı Hamam güney cephe istinat duvarı

Resim 4.26. Yukarı Hamam güney cephe havuz

EK-4 (Devam) Yukarı (Gavur) Hamamı fotoğrafları

Resim 4.27. Erkek soy. 1 nolu vista

Resim 4.28. Erkek soy. 2 nolu vista

Resim 4.29. Erkek soy. 3 nolu vista

Resim 4.30. Erkek soy. 4 nolu vista

Resim 4.31. Erkek soy. 5 nolu vista

Resim 4.32. Erkek soy. 6 nolu vista

EK-4 (Devam) Yukarı (Gavur) Hamamı fotoğrafları

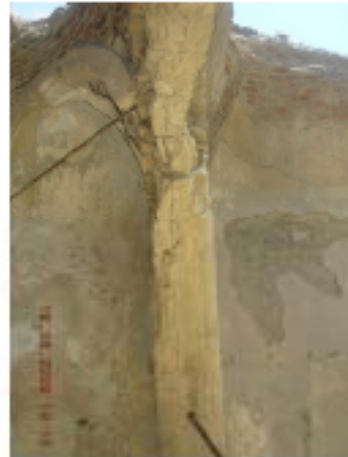
Resim 4.33. Erkek soy. 7 nolu vista

Resim 4.34. Erkek soy. 8 nolu vista

Resim 4.35. Erkek soyunmalık 9 n. vista

Resim 4.36. Erkek soyunmalık 10 n. vista

Resim 4.37. Erkek soyunmalık 11 n. vista

Resim 4.38. Erkek soyunmalık 12 n. vista

EK-4 (Devam) Yukarı (Gavur) Hamamı fotoğrafları

Resim 4.39. Erkek soyunmalık 13 n. vista

Resim 4.40. Erkek soyunmalık 14 n. vista

Resim 4.41. Erkek soyunmalık 15 n. vista

Resim 4.42. Erkek soyunmalık 16 n. vista

Resim 4.43. Erkek soyunmalık 17 n. vista

Resim 4.44. Erkek soyunmalık 18 n. vista

EK-4 (Devam) Yukarı (Gavur) Hamamı fotoğrafları

Resim 4.45. Erkek soyunmalık 19 n. vista

Resim 4.46. Erkek soyunmalık 20 n. vista

Resim 4.47. Erkek soyunmalık 21 n. vista

Resim 4.48. Erkek soyunmalık 22 n. vista

Resim 4.49. Erkek soyunmalık 23 n. vista

Resim 4.50. Erkek soyunmalık 24 n. vista

EK-4 (Devam) Yukarı (Gavur) Hamamı fotoğrafları

Resim 4.51. Erkek ılıklik 25 nolu vista

Resim 4.52. Erkek ılıklik 26 nolu vista

Resim 4.53. Erkek ılıklik 27 nolu vista

Resim 4.54. Erkek ılıklik 28 nolu vista

Resim 4.55. Erkek ılıklik 29 nolu vista

Resim 4.56. Erkek ılıklik 30 nolu vista

EK-4 (Devam) Yukarı (Gavur) Hamamı fotoğrafları

Resim 4.57. Erkek ılıklik 31 nolu vista

Resim 4.58. Erkek ılıklik 32 nolu vista

Resim 4.59. Erkek ılıklik 33 nolu vista

Resim 4.60. Erkek ılıklik 34 nolu vista

Resim 4.61. Erkek ılıklik 35 nolu vista

Resim 4.62. Erkek ılıklik 36 nolu vista

EK-4 (Devam) Yukarı (Gavur) Hamamı fotoğrafları

Resim 4.63. Erkek ılıklık 37 nolu vista

Resim 4.64. Erkek ılıklık 38 nolu vista

Resim 4.65. Erkek ılıklık 39 nolu vista

Resim 4.66. Erkek ılıklık 40 nolu vista

Resim 4.67. Erkek ılıklık 41 nolu vista

Resim 4.68. Erkek ılıklık 42 nolu vista

EK-4 (Devam) Yukarı (Gavur) Hamamı fotoğrafları

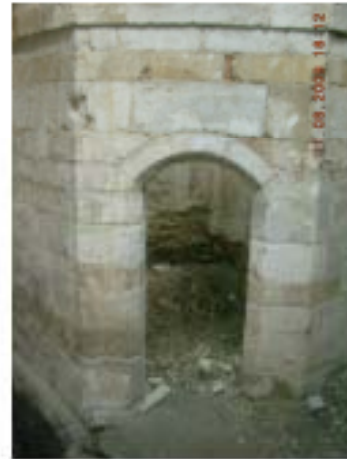
Resim 4.69. Erkek sıcaklık 43 nolu vista

Resim 4.70. Erkek sıcaklık 44 nolu vista

Resim 4.71. Erkek sıcaklık 45 nolu vista

Resim 4.72. Erkek sıcaklık 46 nolu vista

Resim 4.73. Erkek sıcaklık 47 nolu vista

Resim 4.74. Erkek sıcaklık 48 nolu vista

EK-4 (Devam) Yukarı (Gavur) Hamamı fotoğrafları

Resim 4.75. Erkek sıcaklık 49 nolu vista

Resim 4.76. Erkek sıcaklık 50 nolu vista

Resim 4.77. Erkek sıcaklık 51 nolu vista

Resim 4.78. Erkek sıcaklık 52 nolu vista

Resim 4.79. Erkek sıcaklık 53 nolu vista

Resim 4.80. Erkek sıcaklık 54 nolu vista

EK-4 (Devam) Yukarı (Gavur) Hamamı fotoğrafları

Resim 4.81. Erkek sıcaklık 55 nolu vista

Resim 4.82. Erkek sıcaklık 56 nolu vista

Resim 4.83. Er. sıc. halvet-1 57 n. vista

Resim 4.84. Er. sıc. halvet-1 58 n. vista

Resim 4.85. Er. sıc. halvet-1 59 n. vista

Resim 4.86. Er. sıc. halvet-1 60 n. vista

EK-4 (Devam) Yukarı (Gavur) Hamamı fotoğrafları

Resim 4.87. Er. s.c. halvet-2 61 n. vista

Resim 4.88. Er. s.c. halvet-2 62 n. vista

Resim 4.89. Er. s.c. halvet-2 63 n. vista

Resim 4.90. Er. s.c. halvet-2 64 n. vista

Resim 4.91. Er. s.c. halvet-3 65 n. vista

Resim 4.92. Er. s.c. halvet-3 66 n. vista

Resim 4.93. Er. s.c. halvet-3 67 n. vista

Resim 4.94. Er. s.c. halvet-3 68 n. vista

EK-4 (Devam) Yukarı (Gavur) Hamamı fotoğrafları

Resim 4.95. Er. sıc. halvet-4 69 n. vista

Resim 4.96. Er. sıc. halvet-4 70 n. vista

Resim 4.97. Er. sıc. halvet-4 71 n. vista

Resim 4.98. Er. sıc. halvet-4 72 n. vista

Resim 4.99. Kadın soyunmalık 73 n. vista

Resim 4.100. Kadın soy. 74 n. vista

EK-4 (Devam) Yukarı (Gavur) Hamamı fotoğrafları

Resim 4.101. Kadın soy. 75 n. vista

Resim 4.102. Kadın soy. 76 n. vista

Resim 4.103. Kadın soy. 77 n. vista

Resim 4.104. Kadın soy. 78 n. vista

Resim 4.105. Kadın soy. 79 n. vista

Resim 4.106. Kadın soy. 80 n. vista

EK-4 (Devam) Yukarı (Gavur) Hamamı fotoğrafları

Resim 4.107. Kadın soy. 81 n. vista

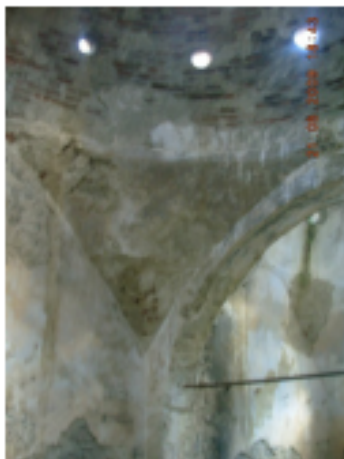
Resim 4.108. Kadın soy. 82 n. vista

Resim 4.109. Kadın soy. 83 n. vista

Resim 4.110. Kadın soy. 84 n. vista

Resim 4.111. Kadın soy. 85 n. vista

Resim 4.112. Kadın soy. 86 n. vista

EK-4 (Devam) Yukarı (Gavur) Hamamı fotoğrafları

Resim 4.113. Kadın soy. 87 n. vista

Resim 4.114. Kadın soy. 88 n. vista

Resim 4.115. Kadın ılıklık 89 nolu vista

Resim 4.116. Kadın ılıklık 90 nolu vista

Resim 4.117. Kadın ılıklık 91 nolu vista

Resim 4.118. Kadın ılıklık 92 nolu vista

EK-4 (Devam) Yukarı (Gavur) Hamamı fotoğrafları

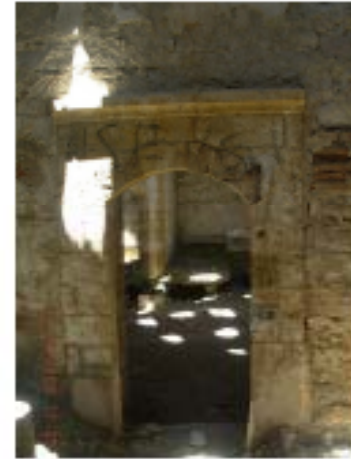
Resim 4.119. Kadın ılıklık 93 nolu vista

Resim 4.120. Kadın ılıklık 94 nolu vista

Resim 4.121. Kadın ılıklık 95 nolu vista

Resim 4.122. Kadın ılıklık 96 nolu vista

Resim 4.123. Kadın ılıklık 97 nolu vista

Resim 4.124. Kadın ılıklık 98 nolu vista

EK-4 (Devam) Yukarı (Gavur) Hamamı fotoğrafları

Resim 4.125. Kadın ılıkhk 99 nolu vista

Resim 4.126. Kadın ılıkhk 100 nolu vista

Resim 4.127. Kadın ılıkhk 101 nolu vista

Resim 4.128. Kadın ılıkhk 102 nolu vista

Resim 4.129. Kadın ılıkhk 103 nolu vista

Resim 4.130. Kadın ılıkhk 104 nolu vista

EK-4 (Devam) Yukarı (Gavur) Hamamı fotoğrafları

Resim 4.131. Kadın sıcaklık 105 n. vista

Resim 4.132. Kadın sıcaklık 106 n. vista

Resim 4.133. Kadın sıcaklık 107 n. vista

Resim 4.134. Kadın sıcaklık 108 n. vista

Resim 4.135. Kadın sıcaklık 109 n. vista

Resim 4.136. Kadın sıcaklık 110 n. Vista

EK-4 (Devam) Yukarı (Gavur) Hamamı fotoğrafları

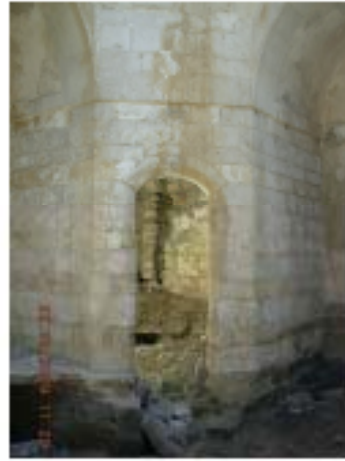
Resim 4.137. Kadın sıcaklık 111 n. vista

Resim 4.138. Kadın sıcaklık 112 n. Vista

Resim 4.139. Kadın sıcaklık 113 n. vista

Resim 4.140. Kadın sıcaklık 114 n. Vista

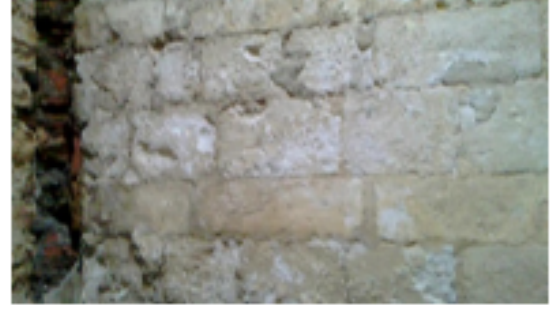

Resim 4.141. Ka. sıc. halvet-1 115 n. vista

Resim 4.142. Ka. sıc. halvet-1 116 n. vista

EK-4 (Devam) Yukarı (Gavur) Hamamı fotoğrafları

Resim 4.143. Ka. s.c. halvet-1 117 n. vista Resim 4.144. Ka. s.c. halvet-1 118 n. vista

Resim 4.145. Ka. s.c. halvet-2 119 n. vista Resim 4.146. Ka. s.c. halvet-2 120 n. vista

Resim 4.147. Ka. s.c. halvet-2 121 n. vista Resim 4.148. Ka. s.c. halvet-2 122 n. vista

Resim 4.149. Ka. s.c. halvet-3 123 n. vista Resim 4.150. Ka. s.c. halvet-3 124 n. vista

EK-4 (Devam) Yukarı (Gavur) Hamamı fotoğrafları

Resim 4.151. Ka. s.c. halvet-3 125 n. vista Resim 4.152. Ka. s.c. halvet-3 126 n. vista

Resim 4.153. Ka. s.c. halvet-4 123 n. vista Resim 4.154. Ka. s.c. halvet-4 128 n. vista

Resim 4.155. Ka. s.c. halvet-4 129 n. vista Resim 4.156. Ka. s.c. halvet-4 130 n. vista

EK-4 (Devam) Yukarı (Gavur) Hamamı fotoğrafları

Resim 4.157. Su deposu 131 nolu vista

Resim 4.158. Su deposu 132 nolu vista

Resim 4.159. Su deposu 133 nolu vista

Resim 4.160. Erkek soyunmalık tavan 1

Resim 4.161. Erkek soyunmalık tavan 2

EK-4 (Devam) Yukarı (Gavur) Hamamı fotoğrafları

Resim 4.162. Erkek soyunmalık tavan 3 Resim 4.163. Kadın soyunmalık tavan 4

Resim 4.164. Kadın soyunmalık tavan 5 Resim 4.165. Erkek ılıklik tavan 6

Resim 4.166. Erkek ılıklik tavan 7 Resim 4.167. Erkek ılıklik tavan 8

EK-4 (Devam) Yukarı (Gavur) Hamamı fotoğrafları

Resim 4.168. Erkek ılıklik tavan 9

Resim 4.169. Kadın ılıklik tavan 10

Resim 4.170. Kadın ılıklik tavan 11

Resim 4.171. Kadın ılıklik tavan 12

Resim 4.172. Kadın ılıklik tavan 13

Resim 4.173. Kadın sıcaklik tavan 14

EK-4 (Devam) Yukarı (Gavur) Hamamı fotoğrafları

Resim 4.174. Erkek sıcaklık tavan 15

EK-4 (Devam) Yukarı (Gavur) Hamamı fotoğrafları

Resim 4.175. Çimenli sok. 1 nolu vista

Resim 4.176. Çimenli sok. 2 nolu vista

Resim 4.178. Çimenli sok. 3 nolu vista

Resim 4.179. Çimenli sok. 4 nolu vista

Resim 4.180. Çimenli sok. 5 nolu vista

Resim 4.181. Çimenli sok. 6 nolu vista

Resim 4.182. Çimenli sok. 7 nolu vista

Resim 4.183. Çimenli sok. 8 nolu vista

EK-4 (Devam) Yukarı (Gavur) Hamamı fotoğrafları

Resim 4.184. Çimenli sok. 9 nolu vista

Resim 4.185. Çimenli sok. 10 nolu vista

Resim 4.186. Çimenli sok. 11 nolu vista

Resim 4.187. Çimenli sok. 12 nolu vista

Resim 4.188. Çimenli sok. 13 nolu vista

Resim 4.189. Çimenli sok. 14 nolu vista

Resim 4.190. Çimenli sok. 15 nolu vista

Resim 4.191. Çimenli meydanı. 16 nolu vista

EK-4 (Devam) Yukarı (Gavur) Hamamı fotoğrafları

Resim 4.192. Çimenli meyd. 17 n. vista

Resim 4.193. Çimenli meyd. 18 n. vista

Resim 4.194. Çimenli meyd. 19 n. vista

Resim 4.195. Çimenli meyd. 20 n. vista

Resim 4.196. Çimenli meyd. 21 n. vista

Resim 4.197. Çimenli meyd. 22 n. vista

Resim 4.198. Çimenli meyd. 23 n. vista

Resim 4.199. Çimenli meyd. 24 n. vista

EK-4 (Devam) Yukarı (Gavur) Hamamı fotoğrafları

Resim 4.200. Çimenli meyd. 25 n. vista

Resim 4.201. Çimenli meyd. 26 n. vista

Resim 4.202. Çimenli meyd. 27 n. vista

Resim 4.203. Çimenli meyd. 28 n. vista

Resim 4.204. Çimenli meyd. 29 n. vista

Resim 4.205. Çimenli meyd. 30 n. vista

Resim 4.206. Çimenli meyd. 31 n. vista

Resim 4.207. Çimenli sok. 32 n. vista

EK-4 (Devam) Yukarı (Gavur) Hamamı fotoğrafları

Resim 4.208. Çimenli sok. 33 nolu vista

Resim 4.209. Çimenli sok. 34 nolu vista

Resim 4.210. Çimenli sok. 35 nolu vista

Resim 4.211. Çimenli sok. 36 nolu vista

Resim 4.212. Çimenli sok. 37 nolu vista

Resim 4.213. Çimenli sok. 38 nolu vista

Resim 4.214. Çimenli sok. 39 nolu vista

Resim 4.215. Çimenli sok. 40 nolu vista

EK-4 (Devam) Yukarı (Gavur) Hamamı fotoğrafları

Resim 4.216. Çimenli sok. 41 nolu vista

Resim 4.217. Çimenli sok. 42 nolu vista

Resim 4.218. Çimenli sok. 43 nolu vista

Resim 4.219. Çimenli sok. 44 nolu vista

Resim 4.220. Çimenli sok. 45 nolu vista

Resim 4.221. Çimenli sok. 46 nolu vista

Resim 4.222. Çimenli sok. 47 nolu vista

Resim 4.223. Çimenli sok. 48 nolu vista

EK-4 (Devam) Yukarı (Gavur) Hamamı fotoğrafları

Resim 4.224. Çimenli sok. 49 nolu vista

Resim 4.225. Çimenli sok. 50 nolu vista

Resim 4.226. Çimenli sok. 51 nolu vista

Resim 4.227. Çimenli sok. 52 nolu vista

Resim 4.228. Çimenli sok. 53 nolu vista

Resim 4.229. Çimenli sok. 54 nolu vista

Resim 4.230. Çimenli sok. 55 nolu vista

Resim 4.231. Çimenli sok. 56 nolu vista

EK-4 (Devam) Yukarı (Gavur) Hamamı fotoğrafları

Resim 4.232. Çimenli sok. 57 nolu vista

Resim 4.233. Çimenli sok. 58 nolu vista

Resim 4.234. Çimenli sok. 59 nolu vista

Resim 4.235. Çimenli sok. 60 nolu vista

Resim 4.236. Çimenli sok. 61 nolu vista

Resim 4.237. Çimenli sok. 62 nolu vista

EK-4 (Devam) Yukarı (Gavur) Hamamı fotoğrafları

Resim 4.238. Hamam sok. 63 nolu vista

Resim 4.239. Hamam sok. 64 nolu vista

Resim 4.240. Hamam sok. 65 nolu vista

Resim 4.241. Hamam sok. 66 nolu vista

Resim 4.242. Hamam sok. 67 nolu vista

EK-4 (Devam) Yukarı (Gavur) Hamamı fotoğrafları

Resim 4.243. Hamam sok. 68 nolu vista

Resim 4.244. Hamam sok. 69 nolu vista

Resim 4.245. Hamam sok. 70 nolu vista

Resim 4.246. Hamam sok. 71 nolu vista

Resim 4.247. Hamam sok. 72 nolu vista

Resim 4.248. Hamam sok. 73 nolu vista

Resim 4.249. Hamam sok. 74 nolu vista

Resim 4.250. Hamam sok. 75 nolu vista

EK-4 (Devam) Yukarı (Gavur) Hamamı fotoğrafları

Resim 4.251. Hamam sok. 76 nolu vista

Resim 4.252. Değirmen sok. 77 nolu vista

Resim 4.253. Değirmen sok. 78 nolu vista

Resim 4.254. Değirmen sok. 79 nolu vista

Resim 4.255. Değirmen sok. 80 nolu vista

Resim 4.256. Değirmen sok. 81 nolu vista

Resim 4.257. Değirmen sok. 82 nolu vista

Resim 4.258. Değirmen sok. 83 nolu vista

EK-4 (Devam) Yukarı (Gavur) Hamamı fotoğrafları

Resim 4.259. Değirmen sok. 84 nolu vista Resim 4.260. Değirmen sok. 85 nolu vista

Resim 4.261. Değirmen sok. 86 nolu vista Resim 4.262. Değirmen sok. 87 nolu vista

Resim 4.263. Değirmen sok. 88 nolu vista Resim 4.264. Değirmen sok. 89 nolu vista

Resim 4.265. Değirmen sok. 90 nolu vista Resim 4.266. Değirmen sok. 91 nolu vista

EK-4 (Devam) Yukarı (Gavur) Hamamı fotoğrafları

Resim 4.267. Değirmen sok. 92 nolu vista Resim 4.268. Değirmen sok. 93 nolu vista

Resim 4.269. Değirmen sok. 94 nolu vista Resim 4.270. Değirmen sok. 95 nolu vista

Resim 4.271. Değirmen sok. 96 nolu vista Resim 4.272. Değirmen sok. 97 nolu vista

Resim 4.273. Yukarı Hamam 98 n. vista Resim 4.274. Yukarı Hamam 99 n. vista

EK-4 (Devam) Yukarı (Gavur) Hamamı fotoğrafları

Resim 4.275. Yukarı H. 100 nolu vista

Resim 4.276. Yukarı H. 101 nolu vista

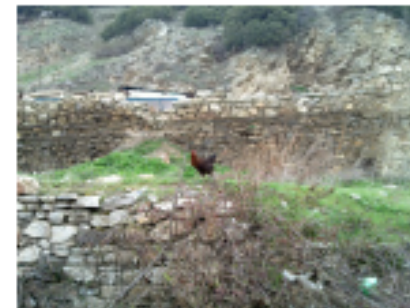
Resim 4.277. Yukarı H. 102 nolu vista

Resim 4.278. Yukarı H. 103 nolu vista

Resim 4.279. Yukarı H. 104 nolu vista

Resim 4.280. Yukarı H. 105 nolu vista

Resim 4.281. Yukarı H. 106 nolu vista

Resim 4.282. Yukarı H. 107 nolu vista

EK-4 (Devam) Yukarı (Gavur) Hamamı fotoğrafları

Resim 4.283. Yukarı H. 108 nolu vista

Resim 4.284. Yukarı H. 109 nolu vista

Resim 4.285. Yukarı H. 110 nolu vista

Resim 4.286. Yukarı H. 111 nolu vista

Resim 4.287. Yukarı H. 112 nolu vista

Resim 4.288. Yukarı H. 113 nolu vista

Resim 4.289. Değirmen sok. 114 n. vista

Resim 4.290. Değirmen sok. 115 n. vista

EK-4 (Devam) Yukarı (Gavur) Hamamı fotoğrafları

Resim 4.291. Değirmen sok. 116 n. vista

Resim 4.292. Değirmen sok. 117 n. vista

Resim 4.293. Değirmen sok. 118 n. vista

Resim 4.294. Değirmen sok. 119 n. vista

Resim 4.295. Değirmen sok. 120 n. vista

Resim 4.296. Değirmen sok. 121 n. vista

Resim 4.297. Değirmen sok. 122 n. vista

Resim 4.298. Değirmen sok. 123 n. vista

EK-4 (Devam) Yukarı (Gavur) Hamamı fotoğrafları

Resim 4.299. Değirmen sok. 124 n. vista

Resim 4.300. Değirmen sok. 125 n. vista

Resim 4.301. Değirmen sok. 126 n. vista

Resim 4.302. Değirmen sok. 127 n. vista

Resim 4.303. Değirmen sok. 128 n. vista

Resim 4.304. Değirmen sok. 129 n. vista

Resim 4.305. Değirmen sok. 130 n. vista

Resim 4.306. Değirmen sok. 131 n. vista

EK-4 (Devam) Yukarı (Gavur) Hamamı fotoğrafları

Resim 4.307. Değirmen sok. 132 n. vista

Resim 4.308. Değirmen sok. 133 n. vista

Resim 4.309. Değirmen sok. 134 n. vista

Resim 4.310. Değirmen sok. 135 n. vista

Resim 4.311. Değirmen sok. 136 n. vista

Resim 4.312. Değirmen sok. 137 n. vista

Resim 4.313. Değirmen sok. 138 n. vista

Resim 4.314. Değirmen sok. 139 n. vista

EK-4 (Devam) Yukarı (Gavur) Hamamı fotoğrafları

Resim 4.315. Değirmen sok. 140 n. vista

Resim 4.316. Değirmen sok. 141 n. vista

Resim 4.317. Değirmen sok. 142 n. vista

Resim 4.318. Değirmen sok. 143 n. vista

Resim 4.319. Değirmen sok. 144 n. vista

Resim 4.320. Değirmen sok. 145 n. vista

EK-4 (Devam) Yukarı (Gavur) Hamamı fotoğrafları

Resim 4.321. Değirmen sok. 146 n. vista

Resim 4.322. Değirmen sok. 147 n. vista

Resim 4.323. Değirmen sok. 148 n. vista

Resim 4.324. Değirmen sok. 149 n. vista

Resim 4.325. Değirmen sok. 150 n. vista

Resim 4.326. Değirmen sok. 151 n. vista

Resim 4.327. Değirmen sok. 152 n. vista

Resim 4.328. Değirmen sok. 153 n. vista

EK-4 (Devam) Yukarı (Gavur) Hamamı fotoğrafları

Resim 4.329. Değirmen sok. 154 n. vista

Resim 4.330. Değirmen sok. 155 n. vista

Resim 4.331. Değirmen sok. 156 n. vista

Resim 4.332. Değirmen sok. 157 n. vista

Resim 4.333. Değirmen sok. 158 n. vista

Resim 4.334. Değirmen sok. 159 n. vista

Resim 4.335. Değirmen sok. 160 n. vista

Resim 4.336. Değirmen sok. 161 n. vista

EK-4 (Devam) Yukarı (Gavur) Hamamı fotoğrafları

Resim 4.337. Değirmen sok. 162 n. vista

Resim 4.338. Değirmen sok. 163 n. vista

Resim 4.339. Değirmen sok. 164 n. vista

Resim 4.340. Değirmen sok. 165 n. vista

Resim 4.341. Değirmen sok. 166 n. vista

Resim 4.342. Değirmen sok. 167 n. vista

Resim 4.343. Köprü sok. 168 nolu vista

Resim 4.344. Köprü sok. 169 nolu vista

EK-4 (Devam) Yukarı (Gavur) Hamamı fotoğrafları

Resim 4.345. Köprü sok. 170 nolu vista

Resim 4.346. Köprü sok. 171 nolu vista

Resim 4.347. Köprü sok. 172 nolu vista

Resim 4.348. Köprü sok. 173 nolu vista

Resim 4.349. Köprü sok. 174 nolu vista

Resim 4.350. Köprü sok. 175 nolu vista

Resim 4.351. Köprü sok. 176 nolu vista

Resim 4.352. Köprü sok. 177 nolu vista

EK-4 (Devam) Yukarı (Gavur) Hamamı fotoğrafları

Resim 4.353. Köprü sok. 178 nolu vista

Resim 4.354. Köprü sok. 179 nolu vista

Resim 4.355. Köprü sok. 180 nolu vista

Resim 4.356. Köprü sok. 181 nolu vista

Resim 4.357. Köprü sok. 182 nolu vista

Resim 4.358. Köprü sok. 183 nolu vista

Resim 4.359. Köprü sok. 184 nolu vista

Resim 4.360. Köprü sok. 185 nolu vista

EK-4 (Devam) Yukarı (Gavur) Hamamı fotoğrafları

Resim 4.361. Köprü sok. 186 nolu vista

Resim 4.362. Köprü sok. 187 nolu vista

Resim 4.363. Köprü sok. 188 nolu vista

Resim 4.364. Köprü sok. 189 nolu vista

Resim 4.365. Köprü sok. 190 nolu vista

Resim 4.366. Köprü sok. 191 nolu vista

Resim 4.367. Boğaz sok. 192 nolu vista

Resim 4.368. Boğaz sok. 193 nolu vista

EK-4 (Devam) Yukarı (Gavur) Hamamı fotoğrafları

Resim 4.369. Boğaz sok. 194 nolu vista

Resim 4.370. Boğaz sok. 195 nolu vista

Resim 4.371. Boğaz sok. 196 nolu vista

Resim 4.372. Boğaz sok. 197 nolu vista

Resim 4.373. Boğaz sok. 198 nolu vista

Resim 4.374. Boğaz sok. 199 nolu vista

Resim 4.375. Boğaz sok. 200 nolu vista

Resim 4.376. Boğaz sok. 201 nolu vista

EK-4 (Devam) Yukarı (Gavur) Hamamı fotoğrafları

Resim 4.377. Boğaz sok. 202 nolu vista

Resim 4.378-80. Boğaz sok. 203-5 n. vista

Resim 4.379. Boğaz sok. 204 nolu vista

Resim 4.381. Boğaz sok. 206 nolu vista

Resim 4.382. Boğaz sok. 207 nolu vista

Resim 4.383. Boğaz sok. 208 nolu vista

Resim 4.384. Boğaz sok. 209 nolu vista

Resim 4.385. Boğaz sok. 210 nolu vista

EK-4 (Devam) Yukarı (Gavur) Hamamı fotoğrafları

Resim 4.386. Boğaz sok. 211 nolu vista

Resim 4.387. Boğaz sok. 212 nolu vista

Resim 4.388. Boğaz sok. 213 nolu vista

Resim 4.389. Boğaz sok. 214 nolu vista

Resim 4.390. Boğaz sok. 215 nolu vista

Resim 4.391. Boğaz sok. 216 nolu vista

Resim 4.392. Boğaz sok. 217 nolu vista

Resim 4.393. Boğaz sok. 218 nolu vista

EK-4 (Devam) Yukarı (Gavur) Hamamı fotoğrafları

Resim 4.394. Boğaz sok. 219 nolu vista

Resim 4.395. Boğaz sok. 220 nolu vista

Resim 4.396. Boğaz sok. 221 nolu vista

Resim 4.397. Boğaz sok. 222 nolu vista

Resim 4.398. Boğaz sok. 223 nolu vista

Resim 4.399. Boğaz sok. 224 nolu vista

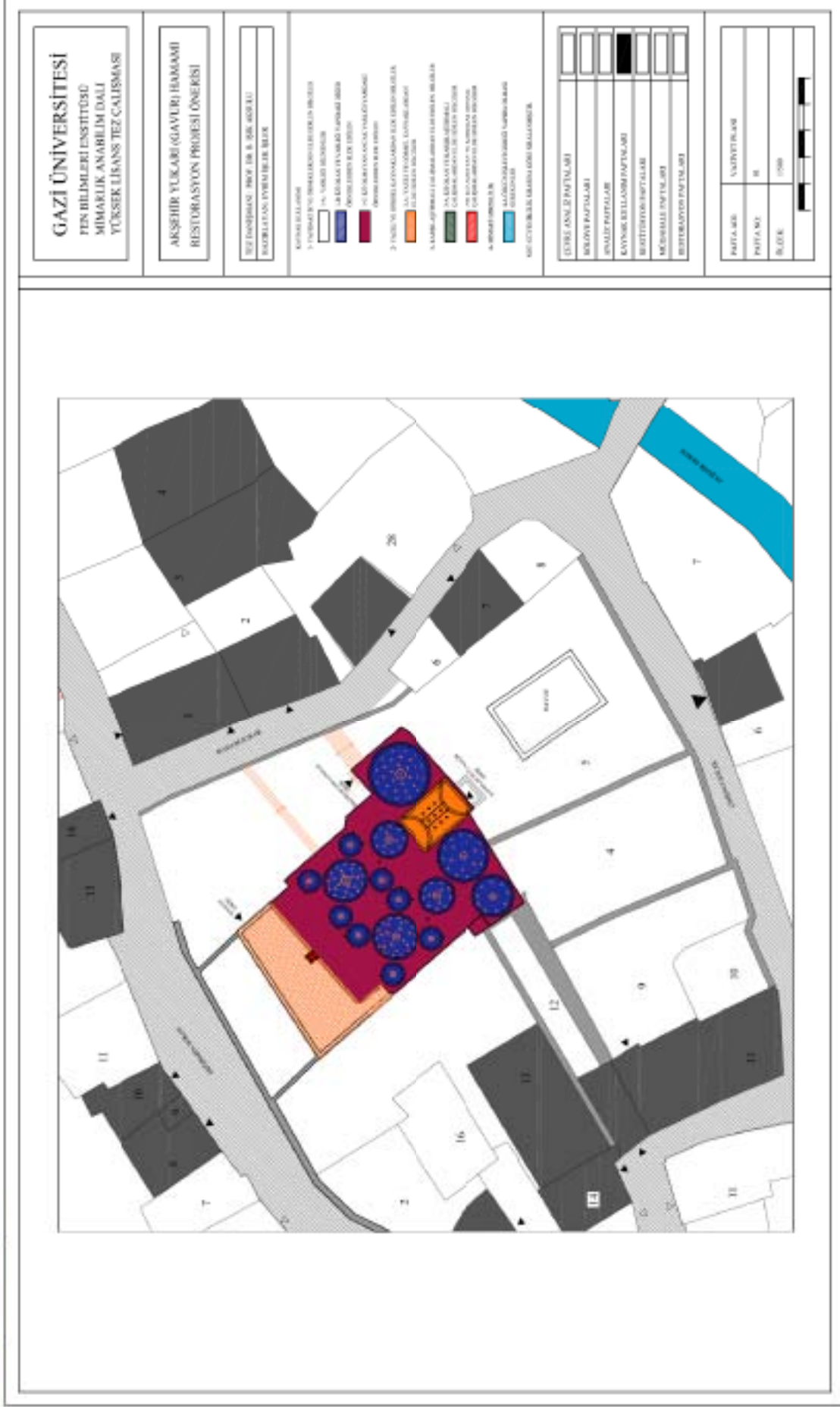

Resim 4.400. Boğaz sok. 225 nolu vista

Resim 4.401. Boğaz sok. 226 nolu vista

EK-5 Kaynak kullanım planları

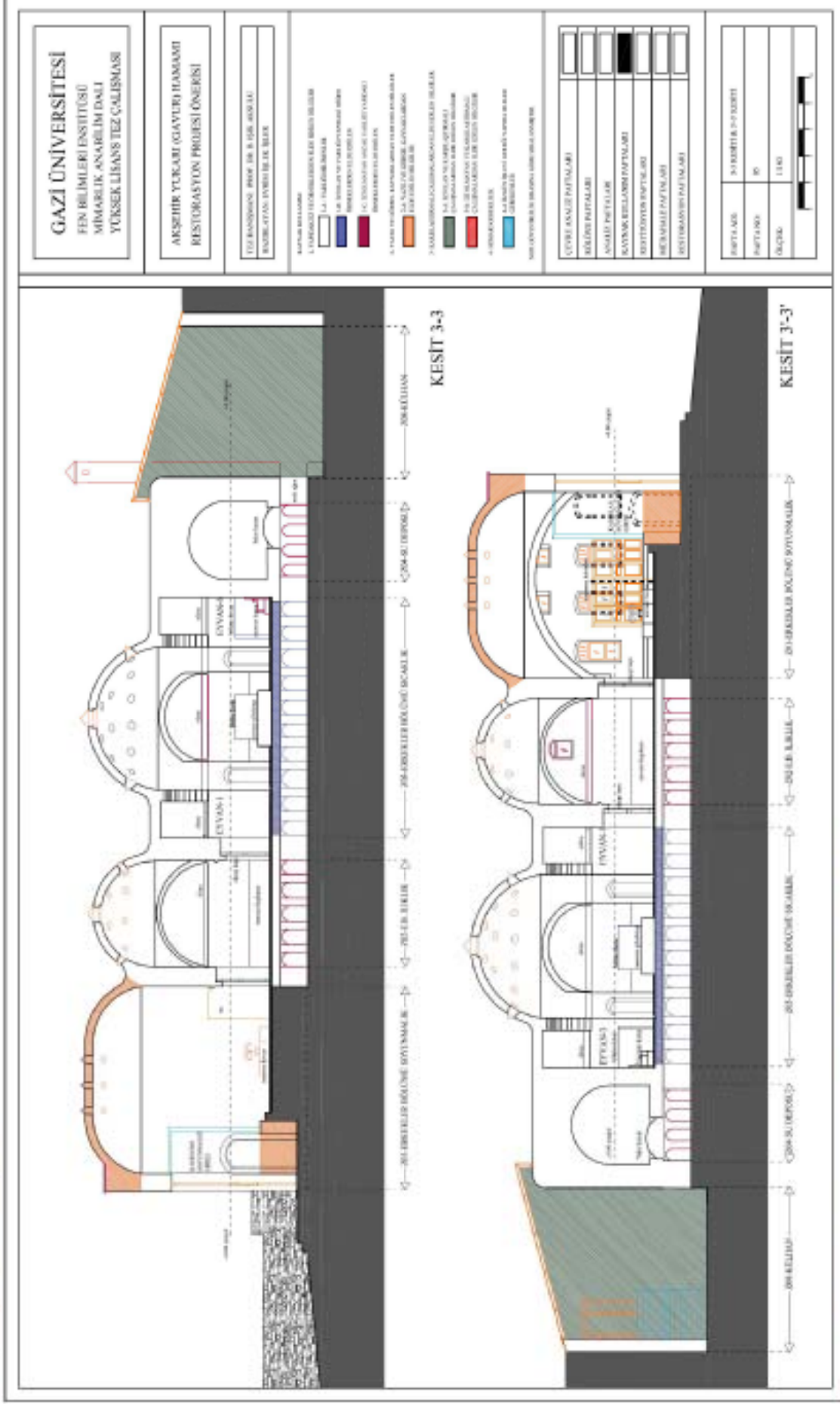

Şekil 5.1. Yukarı (Gavur) Hammam kaynak kullanım planı ve su kaynağı planı

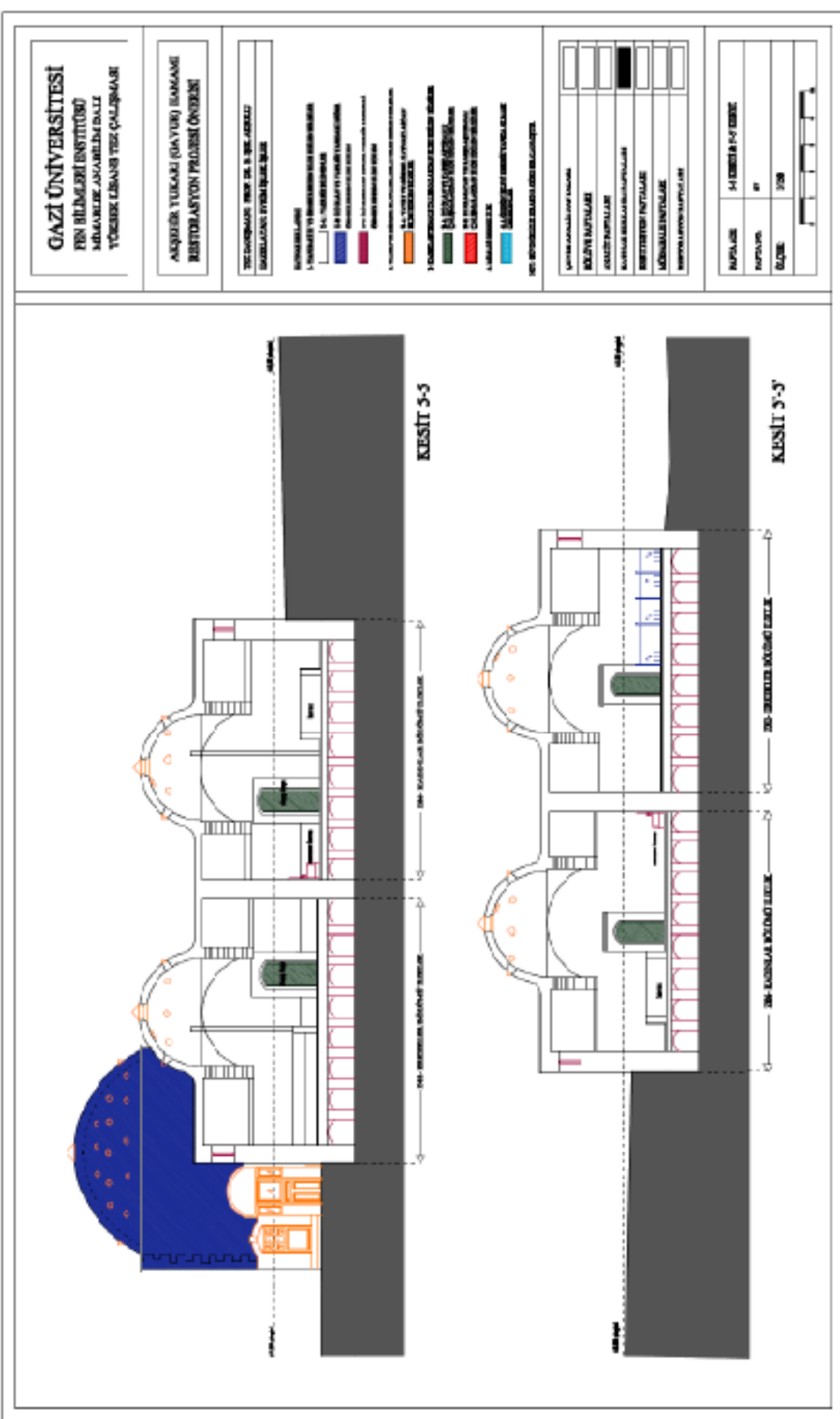
EK-5 (Devam) Kaynak kullanım planları

EK-5 (Devam) Kaynak kullanım planları

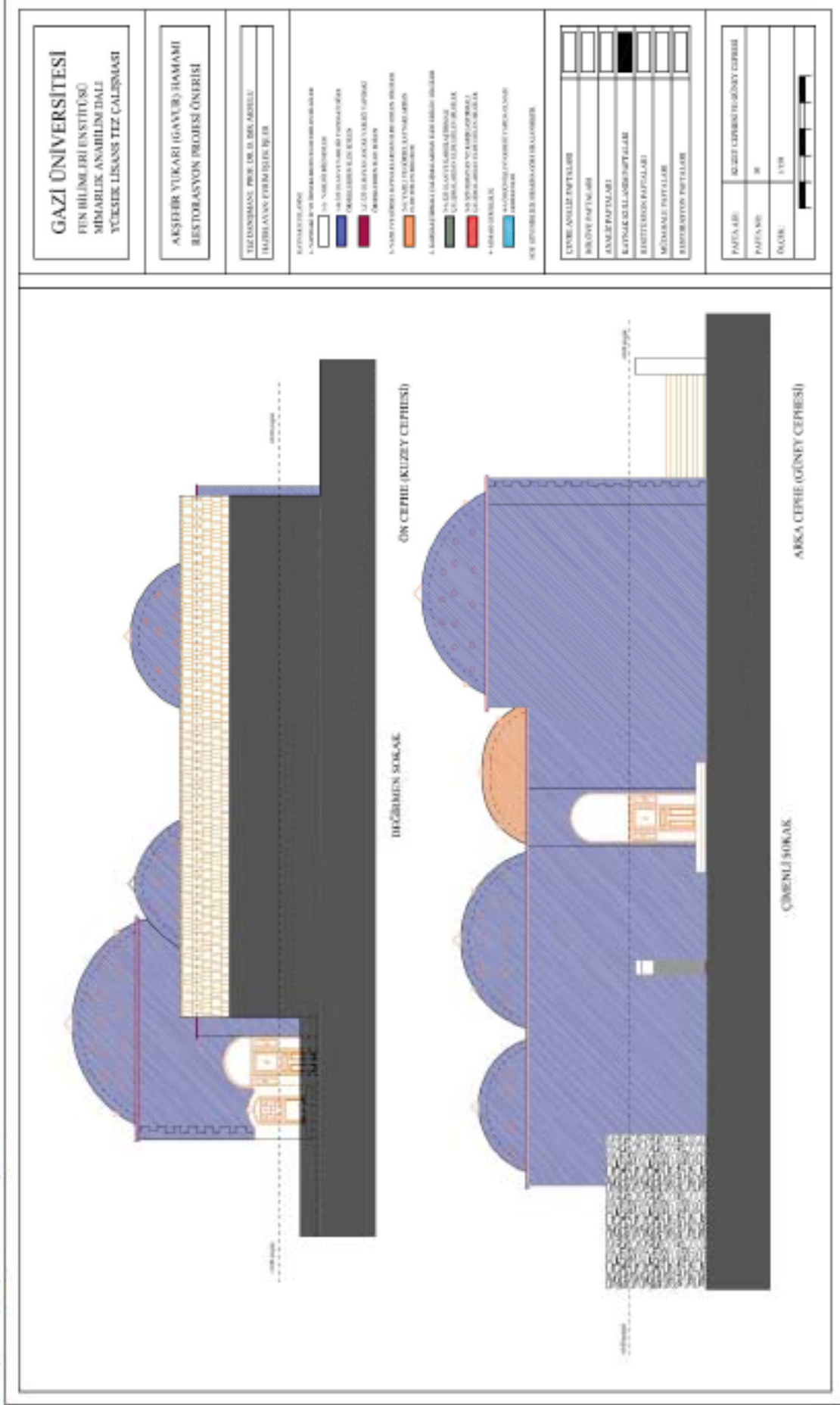

EK-5 (Devam) Kaynak kullanım profilleri

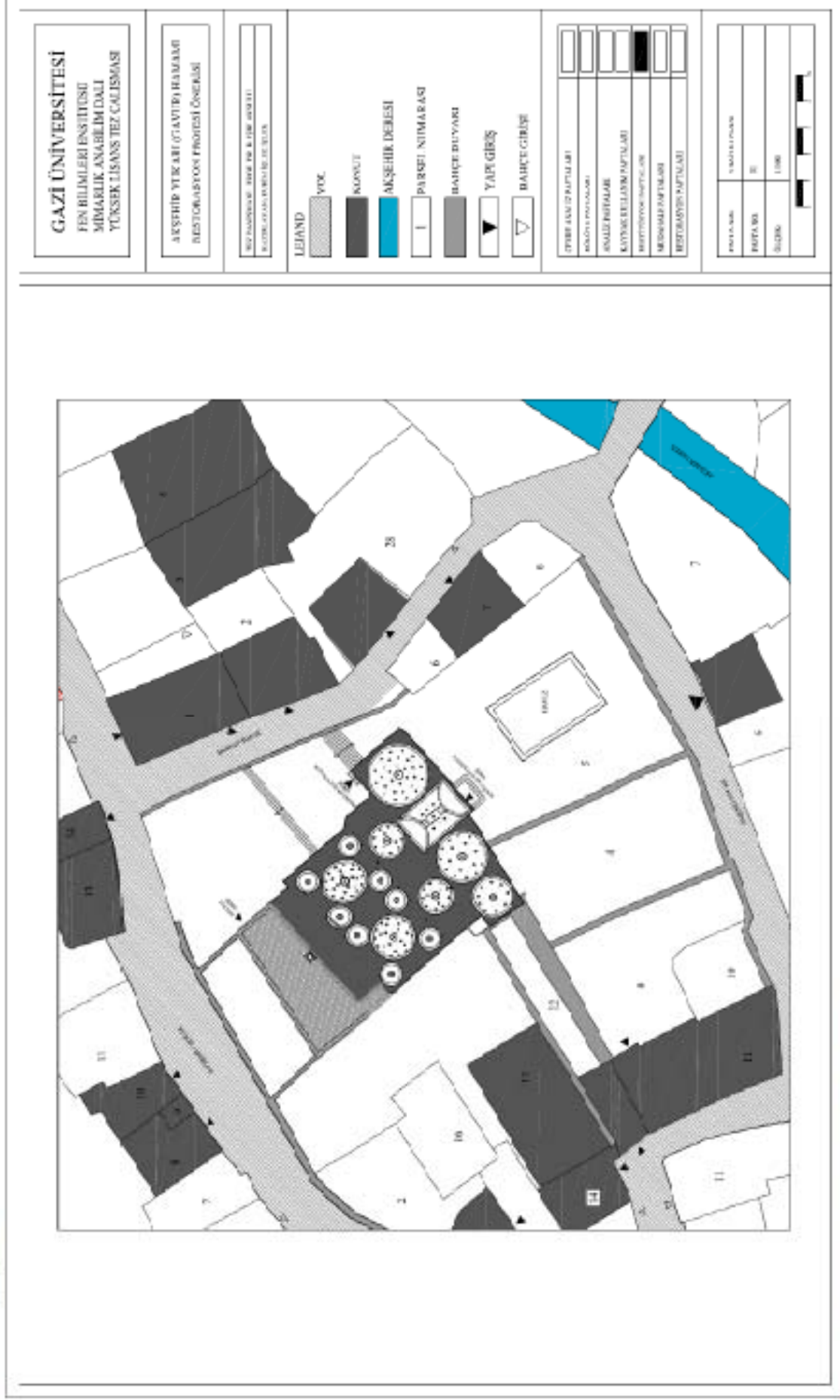
Şekil 5.7. Yukarı (Gavur) Hamamı kaynak kullanım profilleri 5-5 kesiti ve 5-5' kesiti

EK-5 (Devam) Kaynak kullanım planları

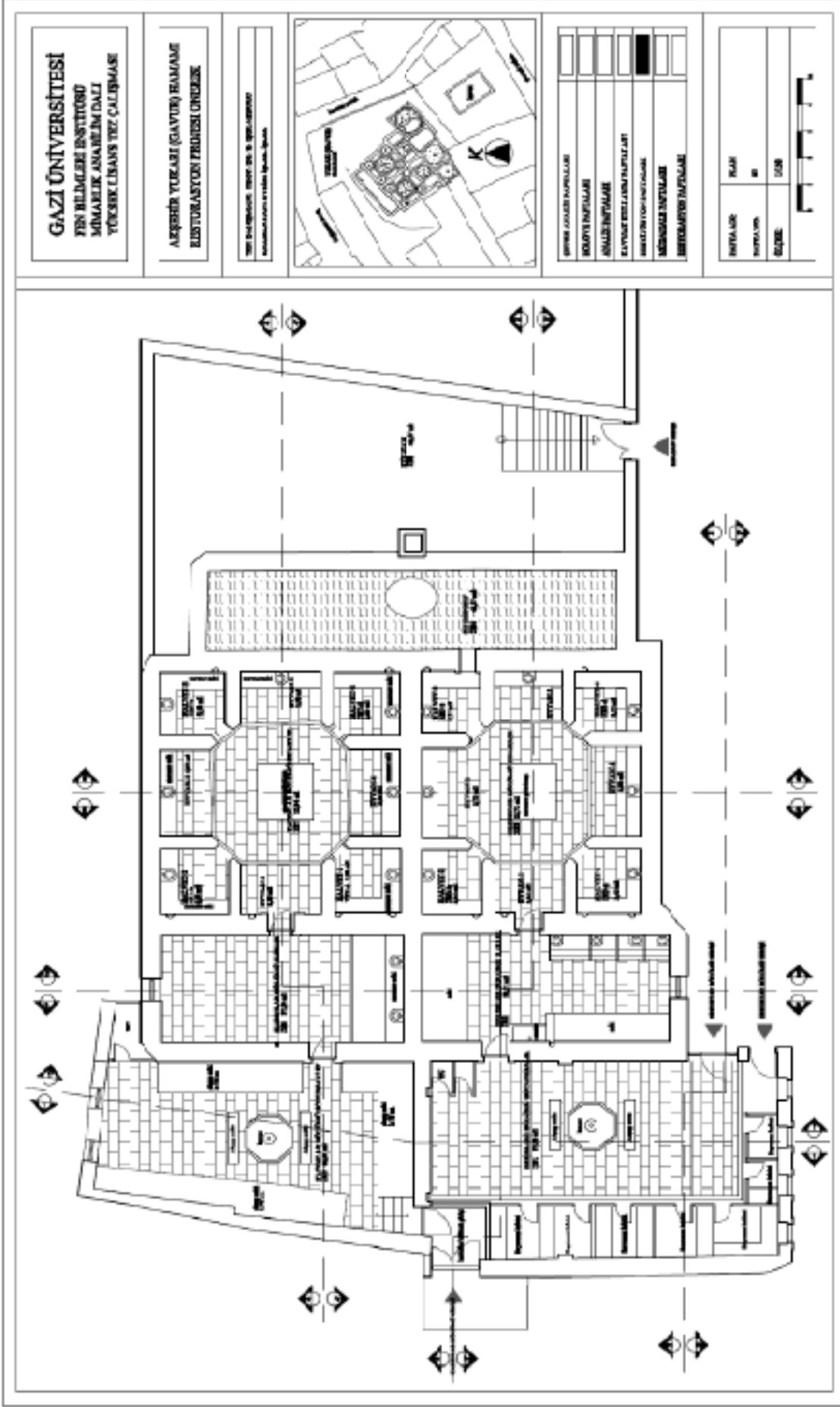
Şekil 5.10. Yukarı (Gavur) Hamamı kaynak kullanım planları kuzey cephesi ve güney cephesi

EK-6 Restorasyon paftaları

Şekil 6.1. Yukarı (Gavur) Hamamı restorasyon yapı yet planı

EK-6 (Devam) Restitüsyon planları

Şekil 6.2. Yukarı (Gavur) Hamam restitüsyon planı

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI

AZŞEHİR YUKARI (GAVUR) HAMAM
RESTİTÜSYON PROJESİ ÖZETİ

TEZ YÜRÜTÜLENCİSİ: **AYDIN K. ÖZDEMİR**
BAŞLAMA TARİHİ: 15.05.2018

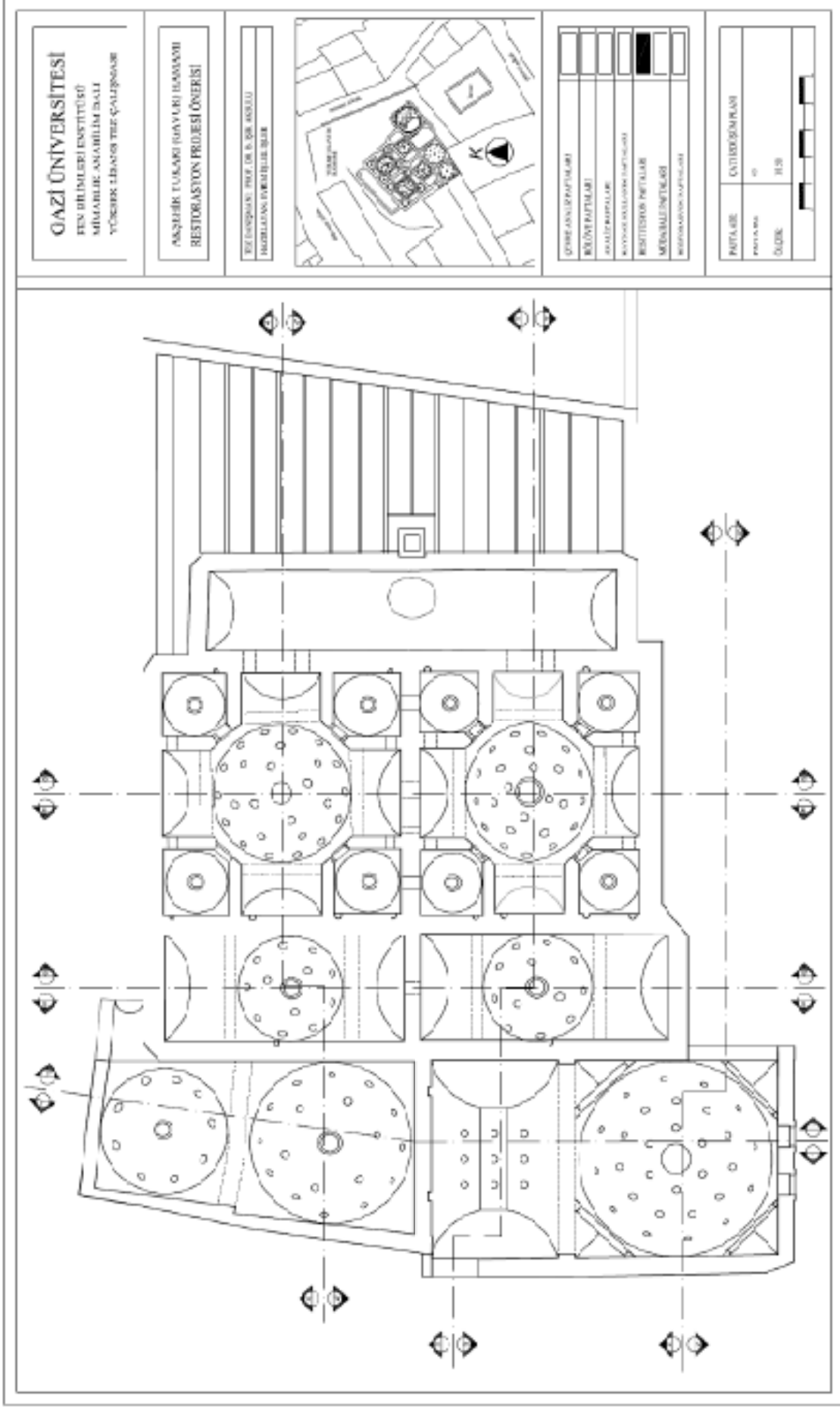
ŞİFRELİ KULLANIM DURUMU

ŞİFRELİ KULLANIM DURUMU	
KULLANIM DURUMU	
ŞİFRELİ KULLANIM DURUMU	
ŞİFRELİ KULLANIM DURUMU	
ŞİFRELİ KULLANIM DURUMU	

ŞİFRELİ KULLANIM DURUMU

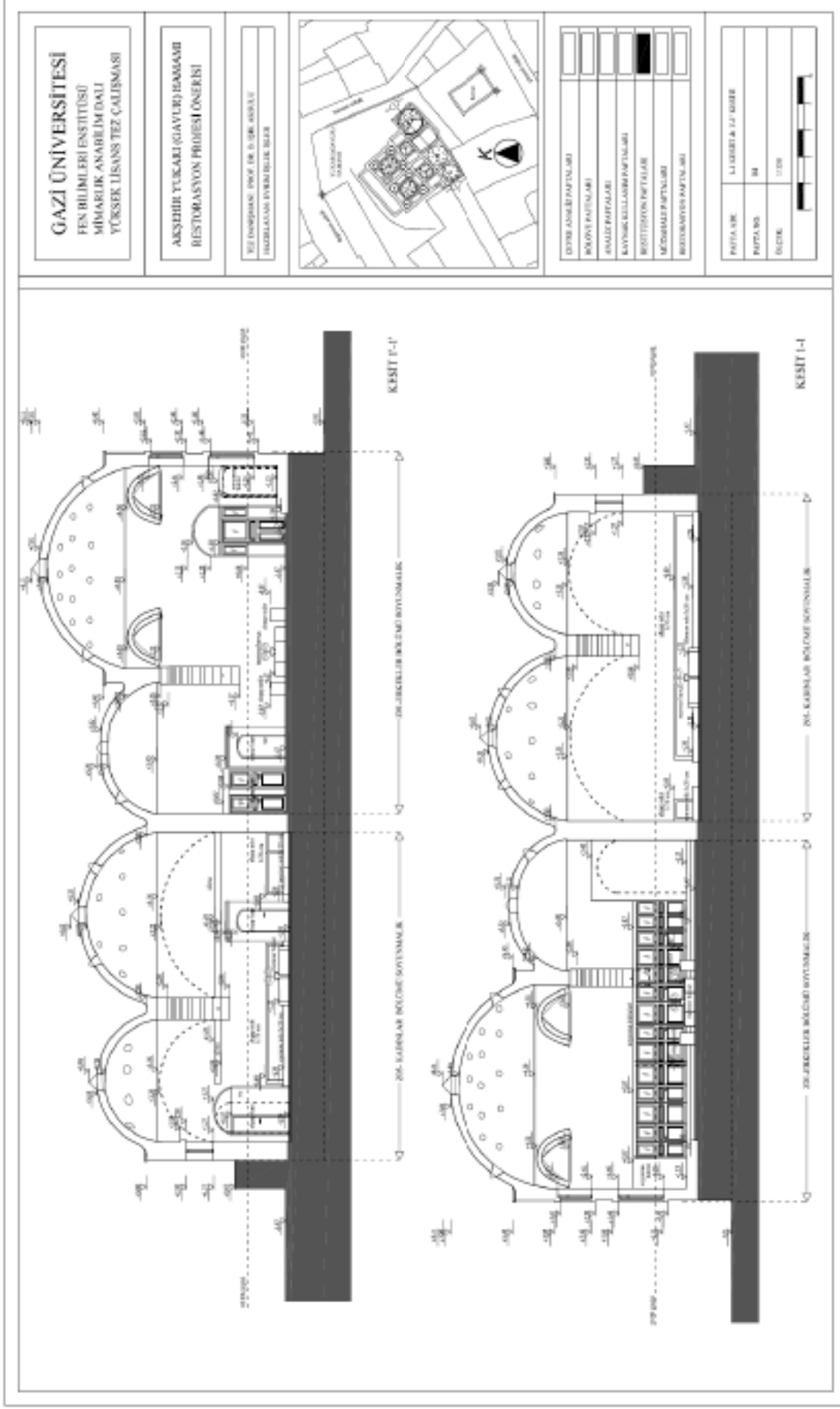
ŞİFRELİ KULLANIM DURUMU	ŞİFRELİ KULLANIM DURUMU
ŞİFRELİ KULLANIM DURUMU	ŞİFRELİ KULLANIM DURUMU
ŞİFRELİ KULLANIM DURUMU	ŞİFRELİ KULLANIM DURUMU

EK-6 (Devam) Restüsyon pafalanı

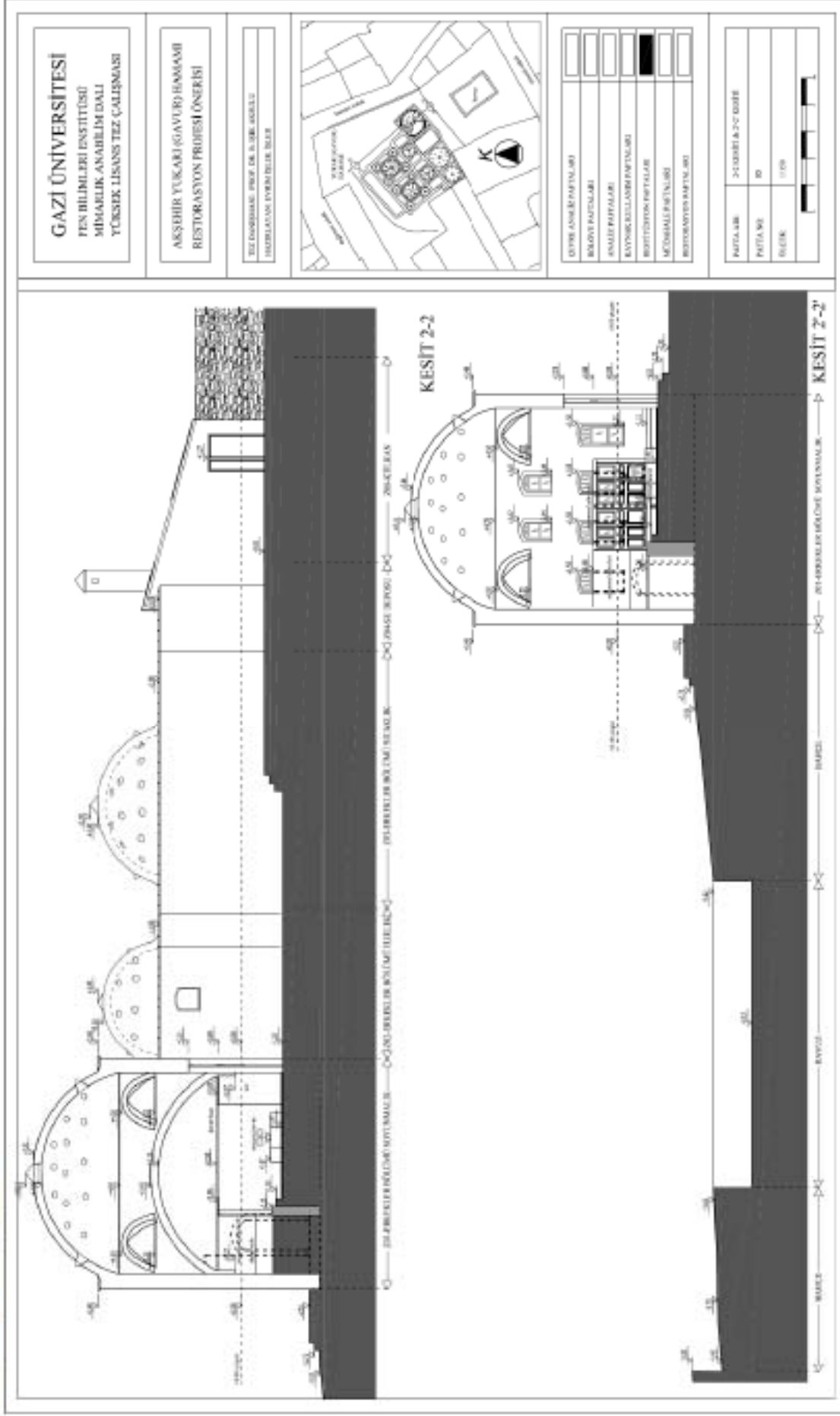
Şekil 6.3. Yukarı (Gavur) Hamam restüsyon çatı izdüşüm planı

EK-6 (Devam) Restitüsyon planları

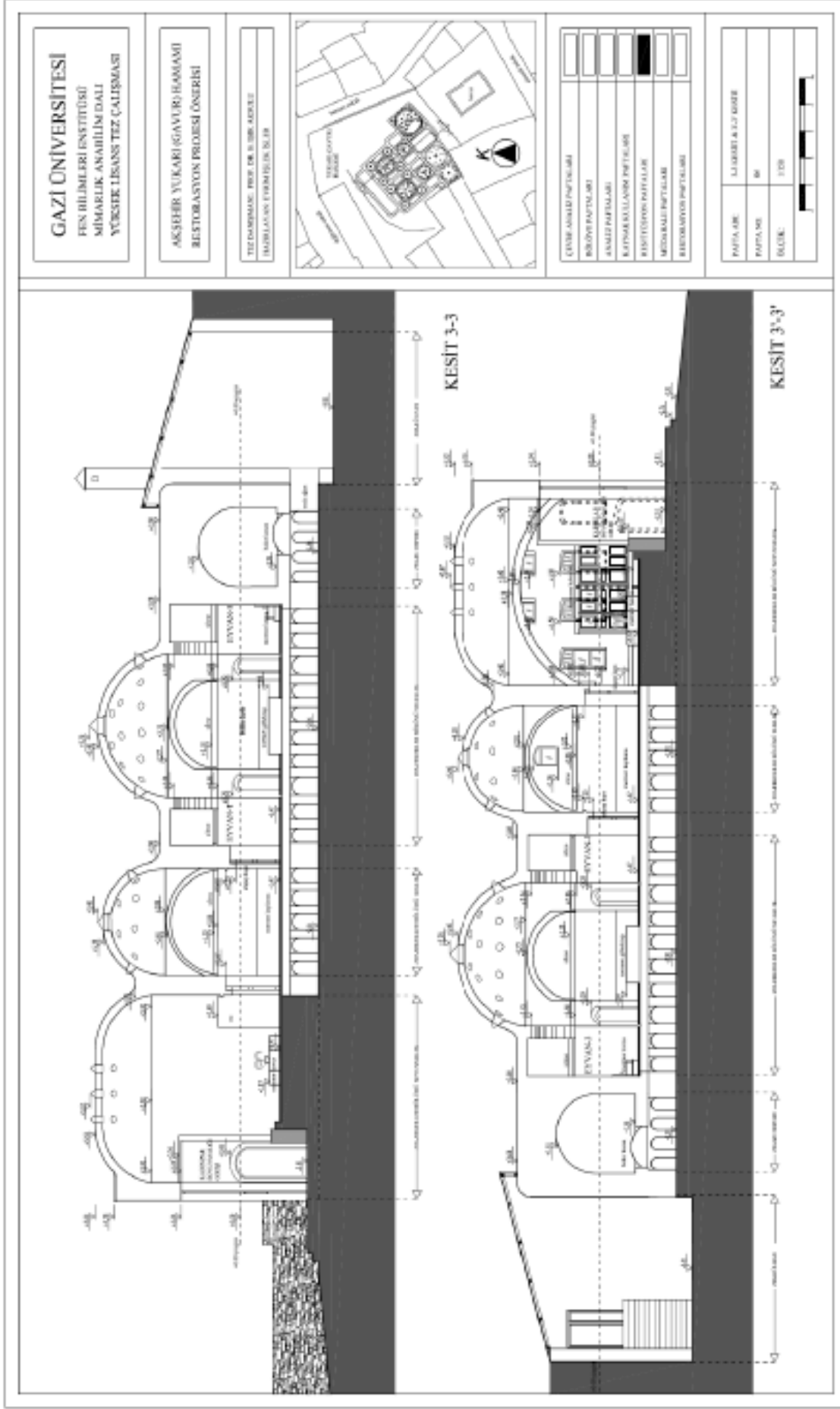
Şekil 6.4. Yukarı (Gavur) Hammam restitüsyon 1-1 kesiti ve 1'-1' kesiti

EK-6 (Devam) Restitüsyon pafalanı

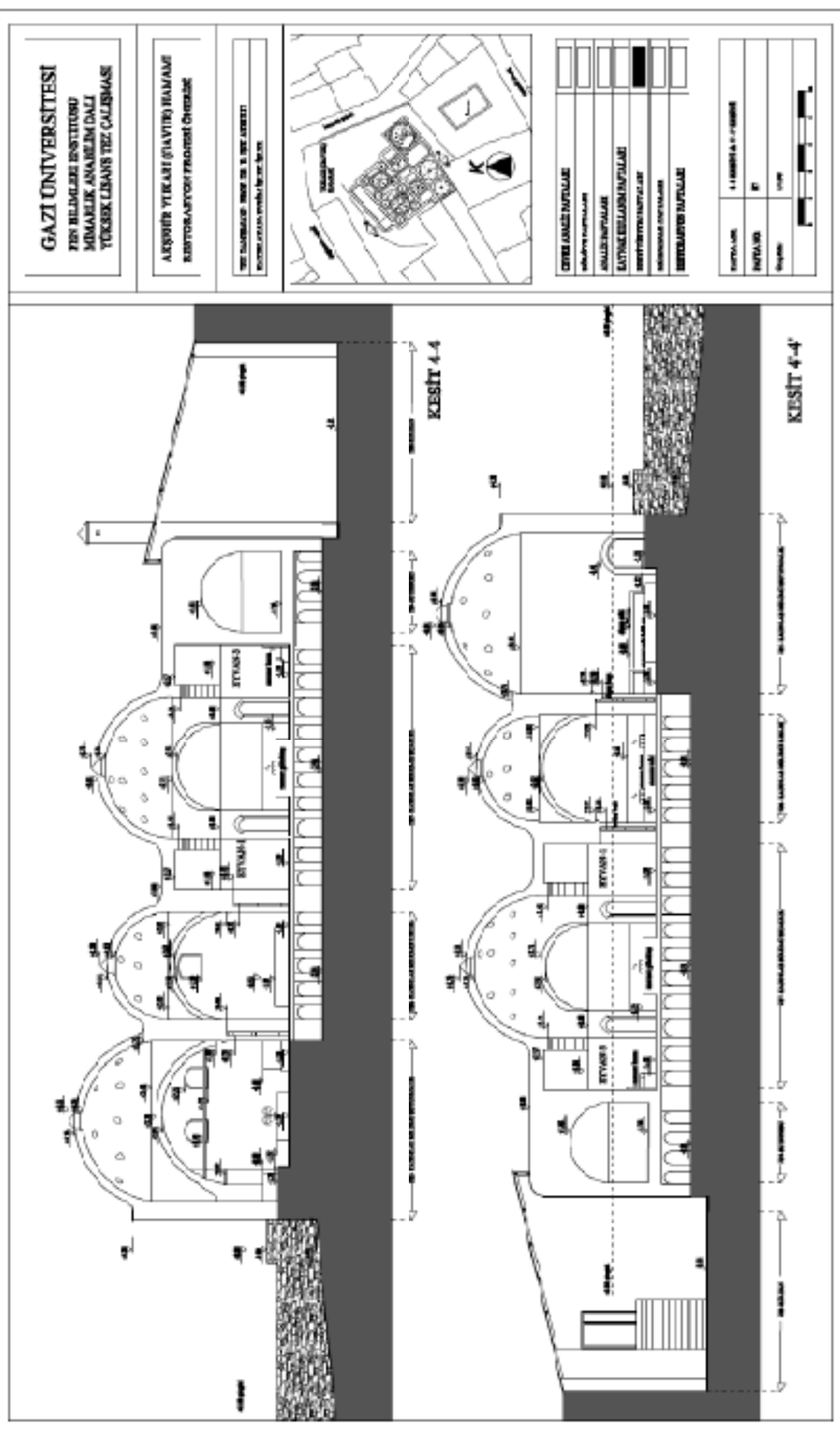

Şekil 6.5. Yukarı (Gavur) Hamamı restitüsyon 2-2 kesiti ve 2'-2' kesiti

EK-6 (Devam) Restitüsyon pafaları

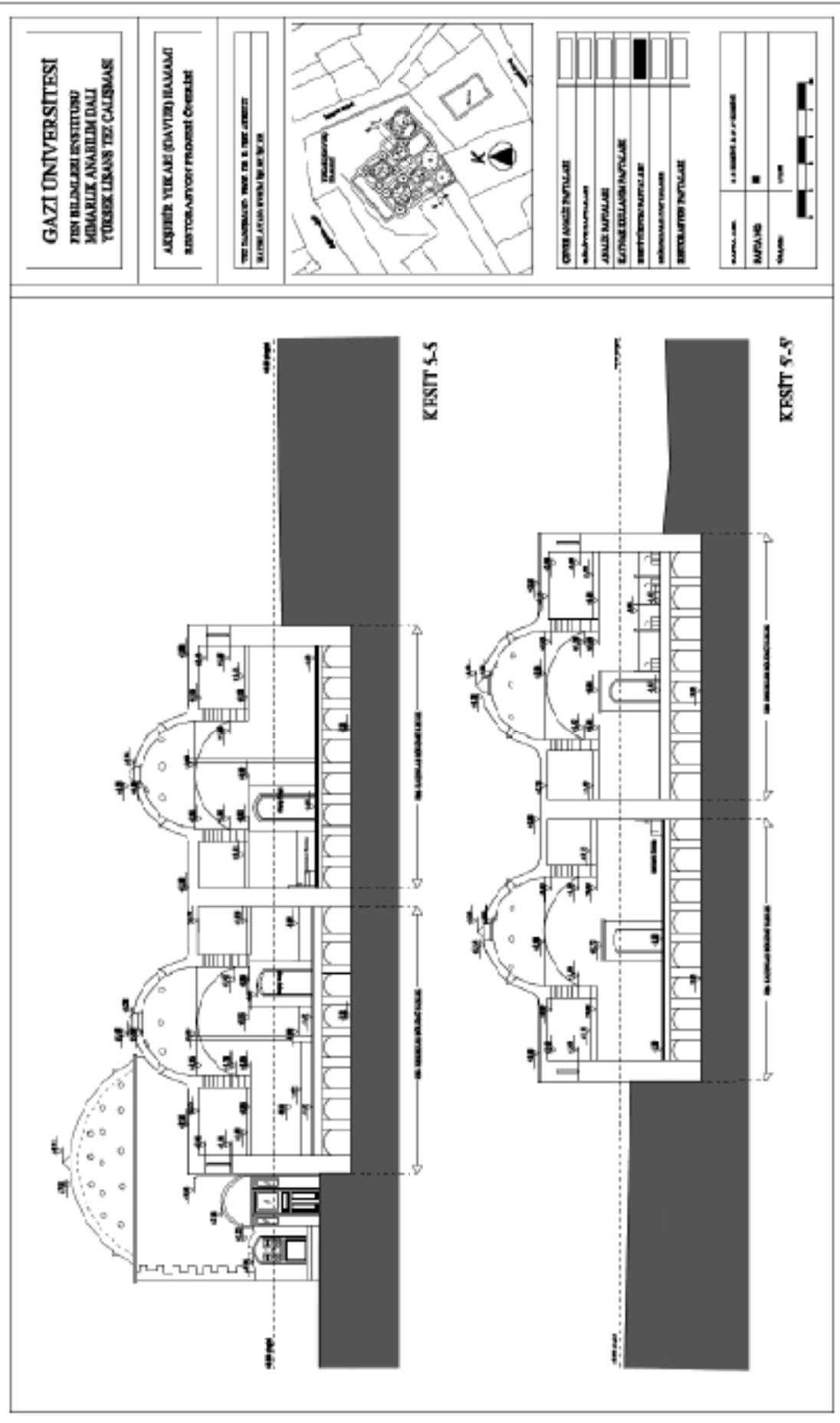

EK-6 (Devam) Resitüasyon pafalanı

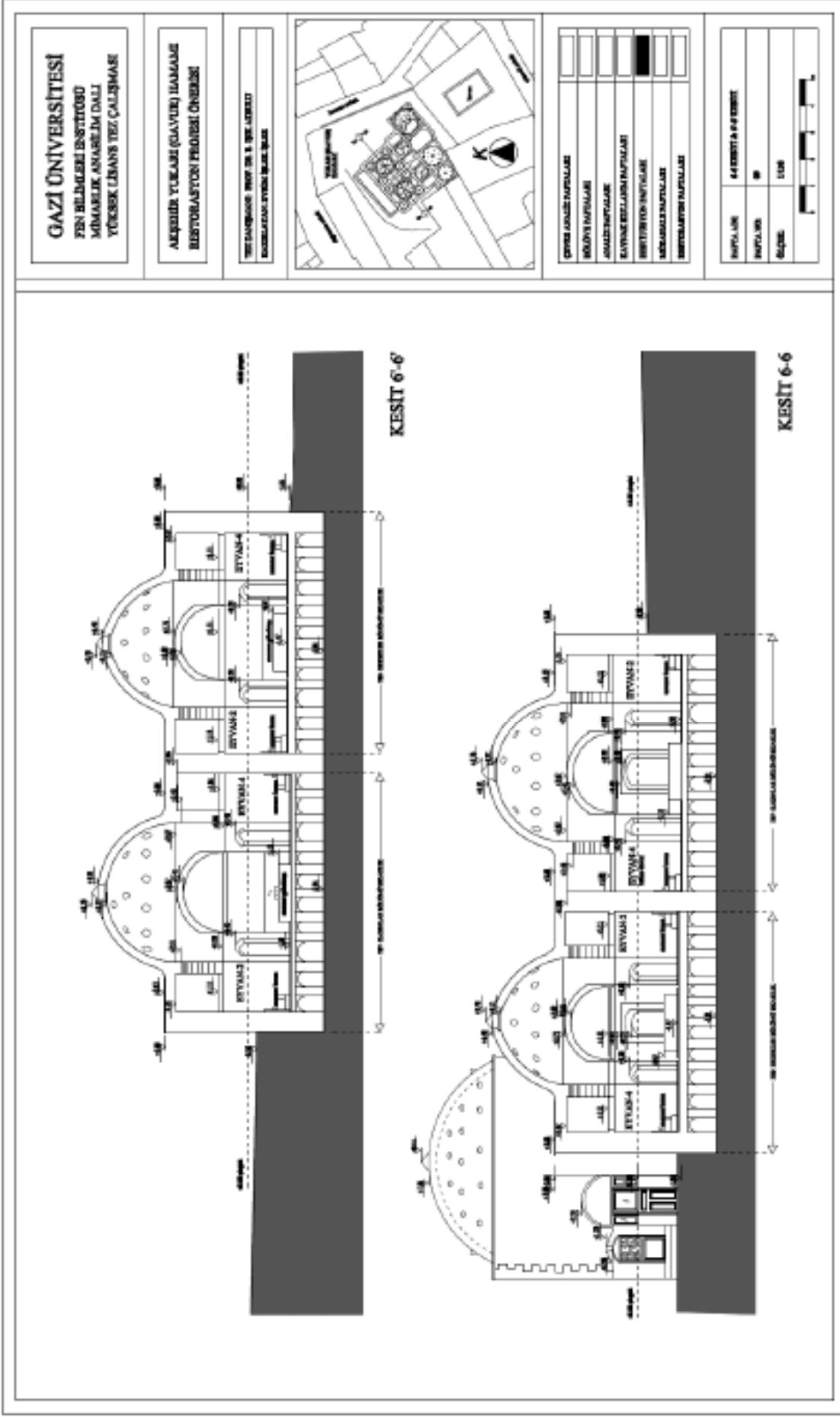
Şekil 6.7. Yukarı (Gavur) Hamamı restitüasyon 4-4 kesiti ve 4'-4' kesiti

EK-6 (Devam) Restitüsyon pafaları

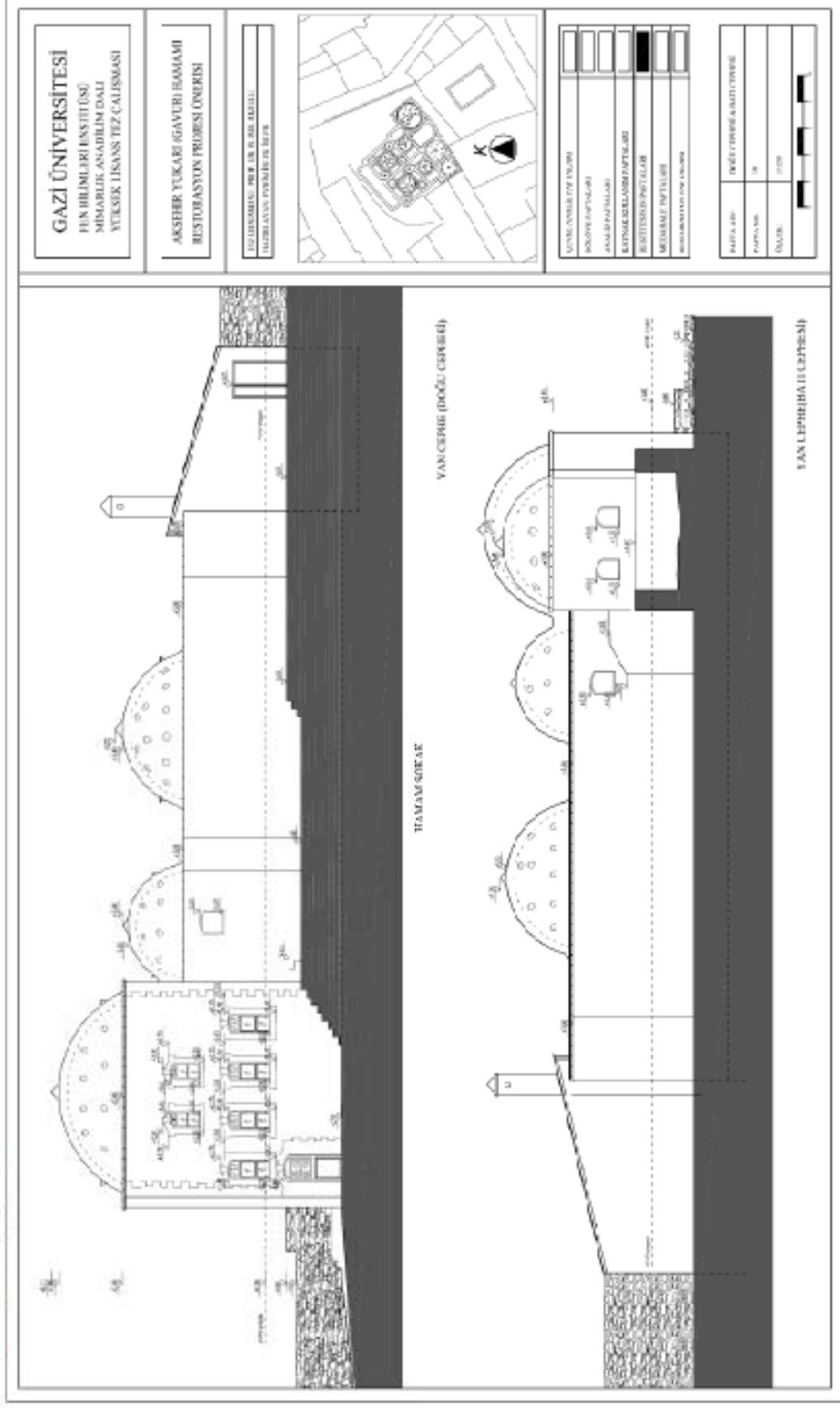
Şəkil 6.8. Yukarı (Gavur) Hamamı restitüsyon 5-5 kesiti və 5'-5' kesiti

EK-6 (Devam) Restitüsyon pafaları

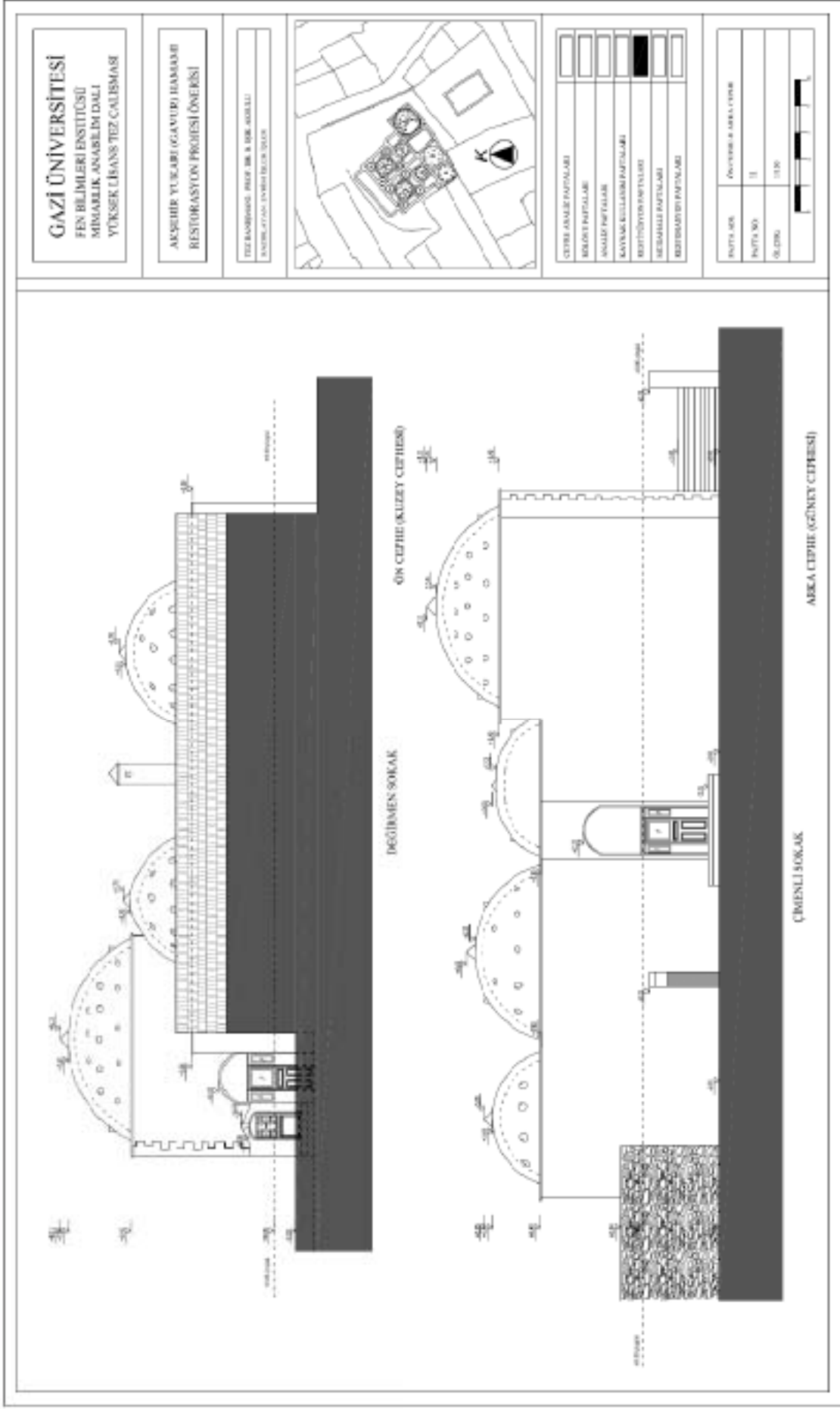
Şekil 6.9. Yukarı (Gavur) Hamam restitüsyon 6-6 kesiti ve 6'-6' kesiti

EK-6 (Devam) Resitüasyon pafalanı

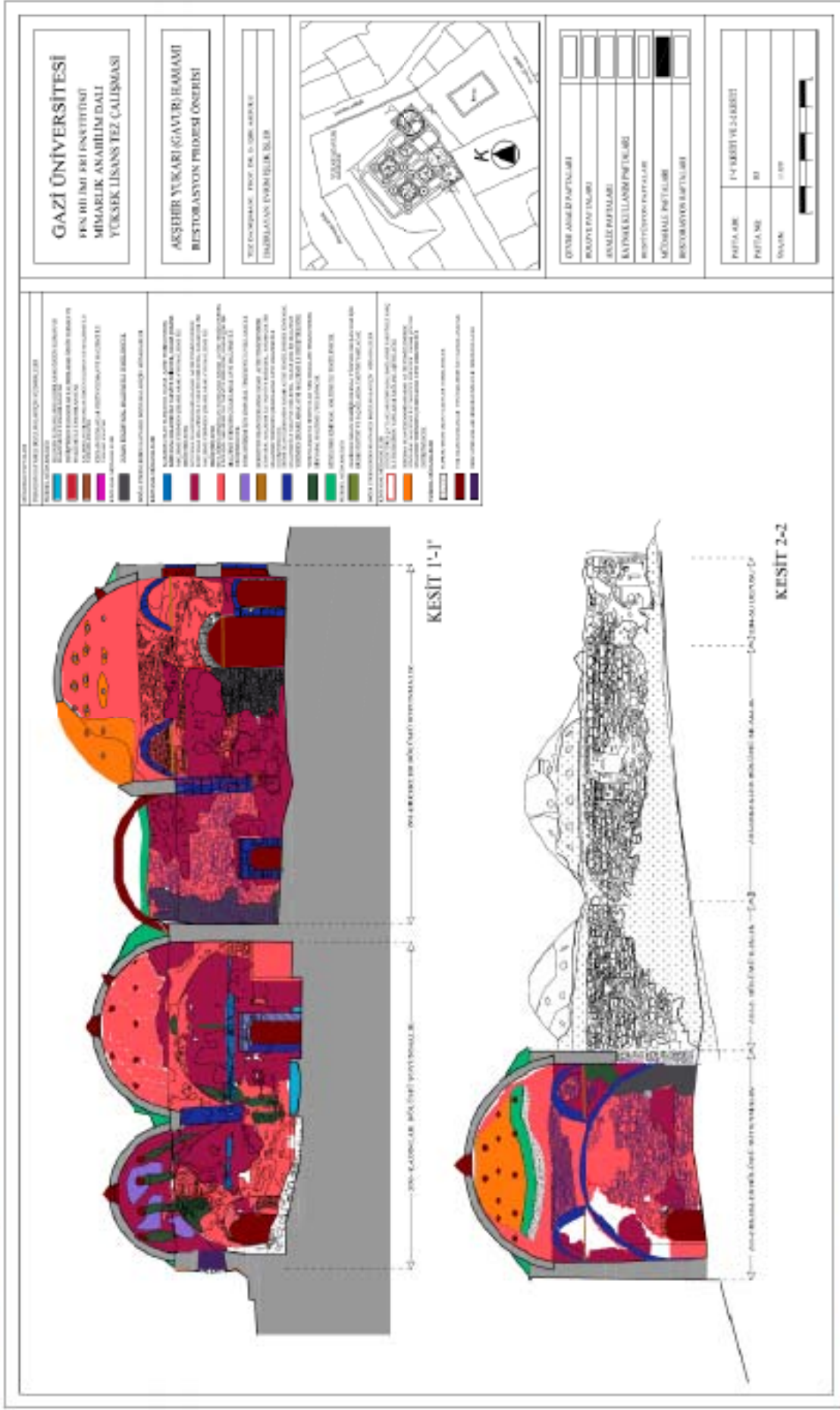
Şekil 6. 10. Yukarı (Gavur) Hamamı restitüsyon doğu cephesi ve batı cephesi

EK-6 (Devam) Restitüsyon pafalanı

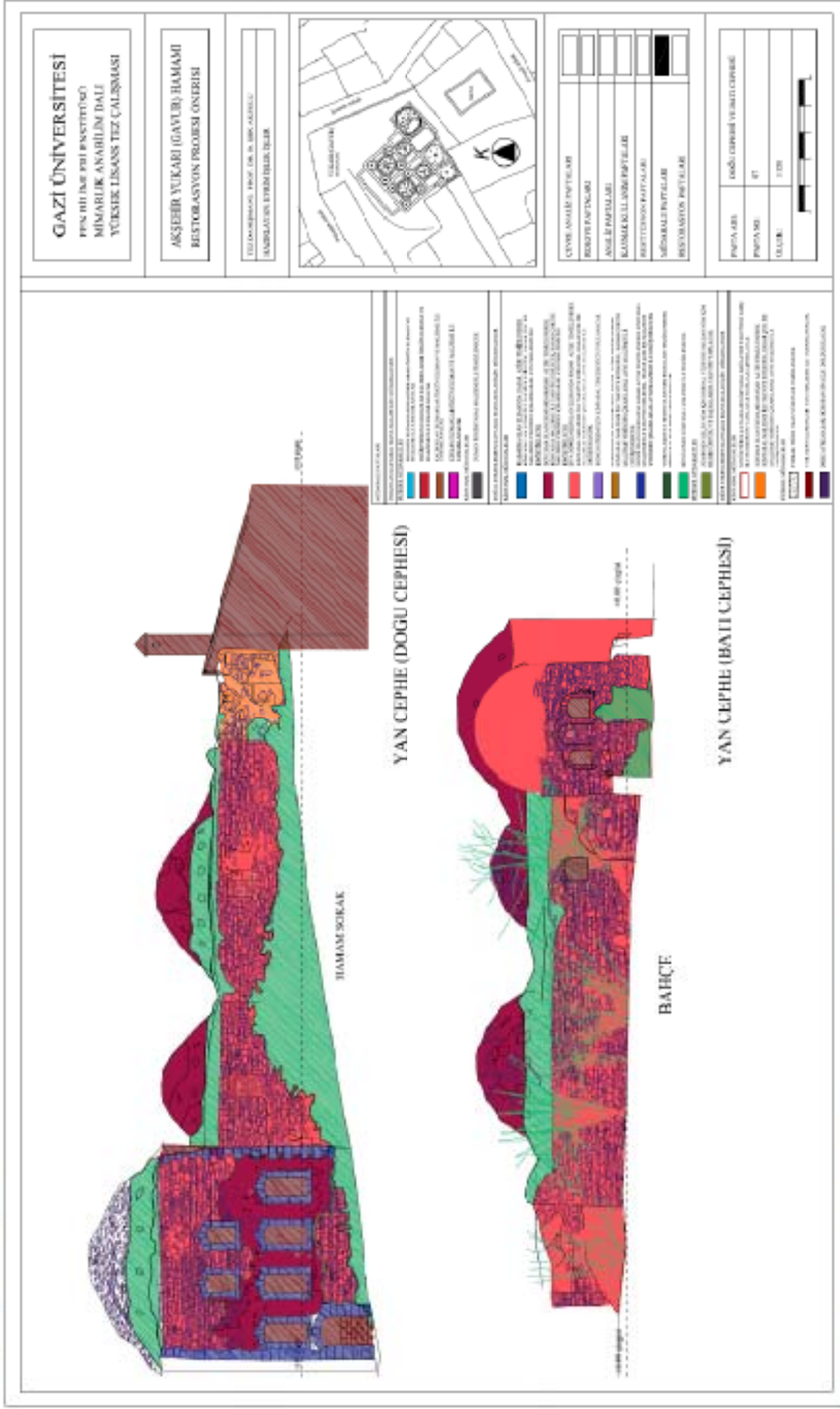
Şekil 6.11. Yukarı (Gavur) Hamamı restitüsyon ön cephe ve arka cephe

EK-7 (Devam) Müdahale planları

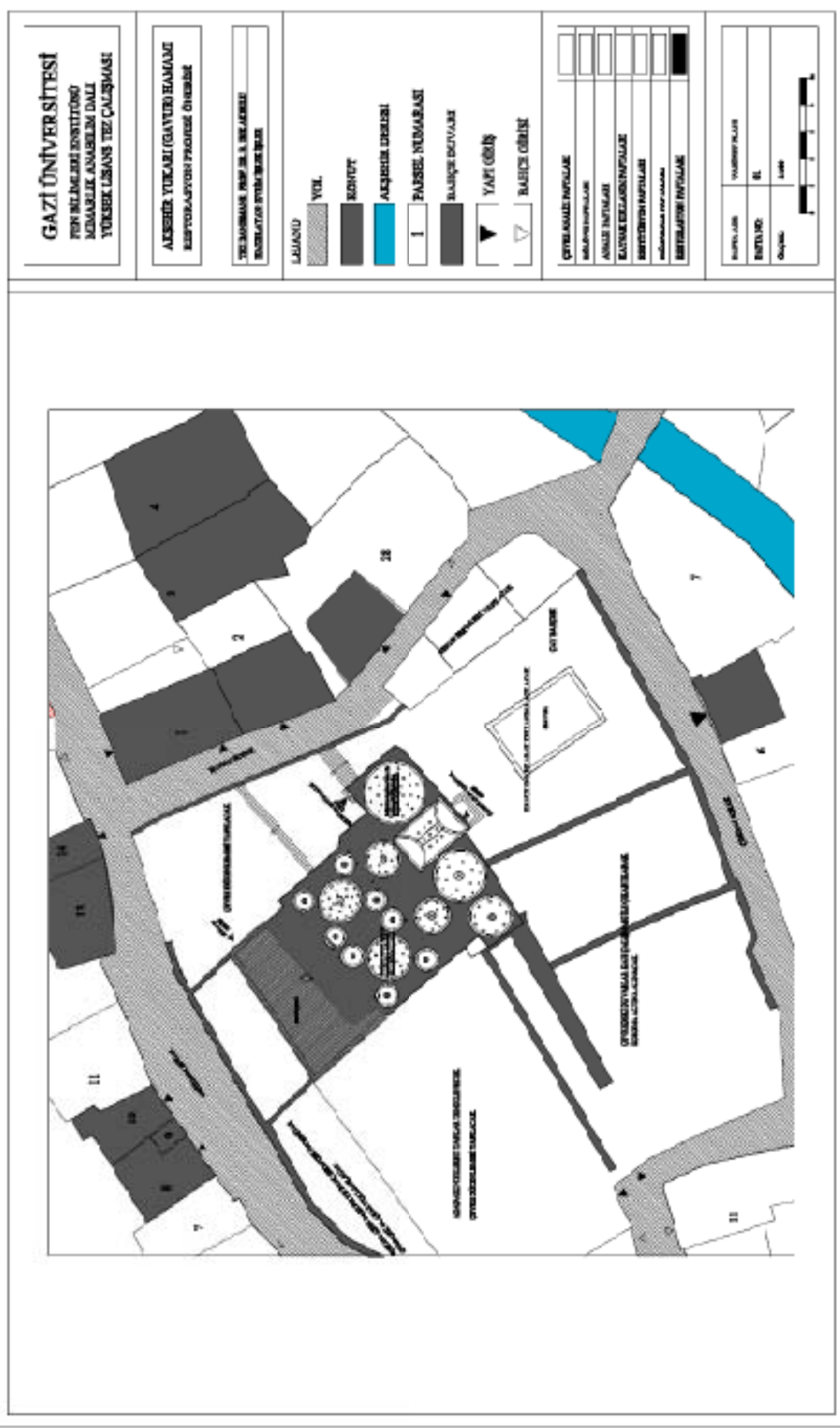
Şekil 7.3. Yukarı (Gavur) Hamamı müdahale planları 1-1' kesiti ve 2-2 kesiti

EK-7 (Devam) Müdahale planları

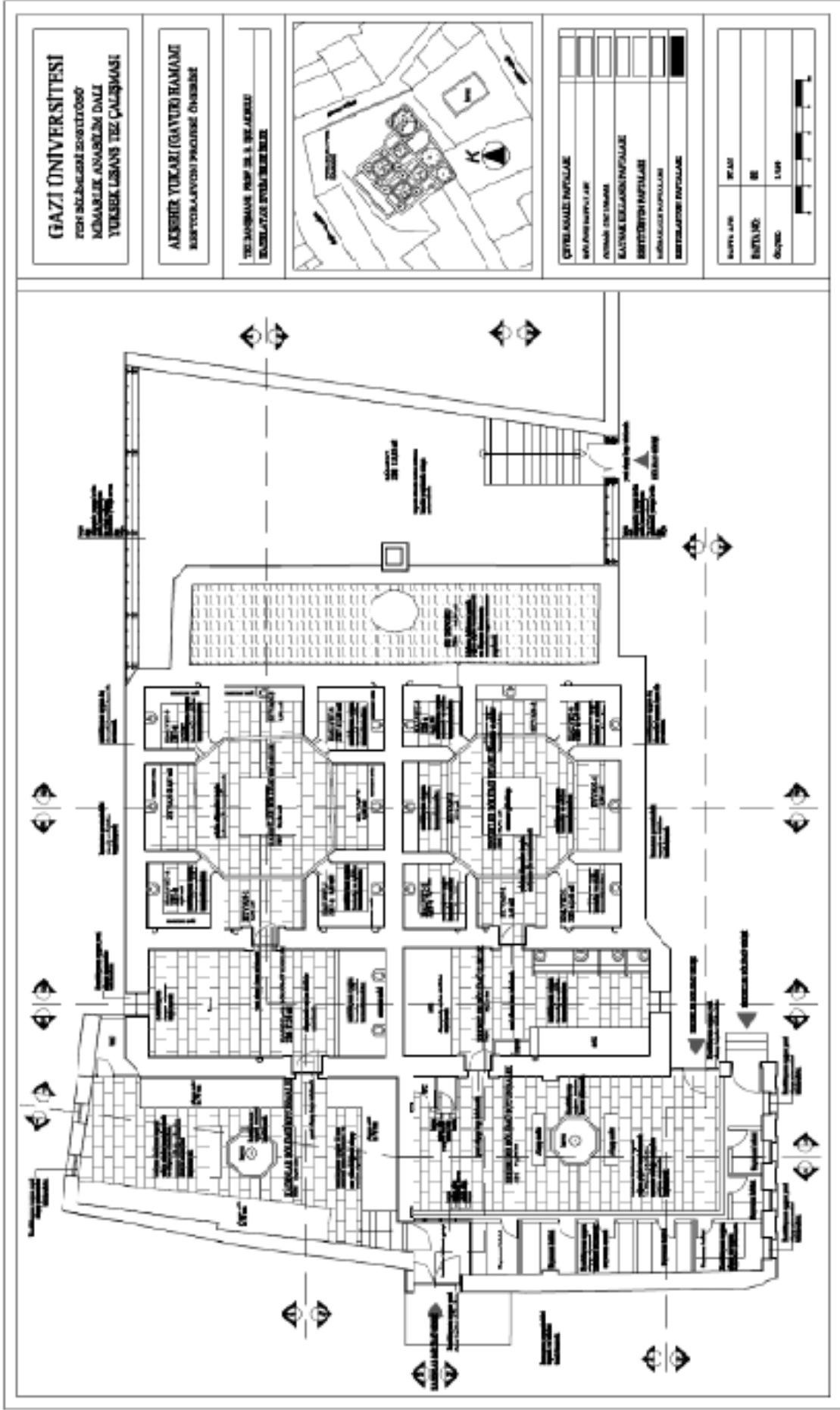
Şekil 7.7. Yukarı (Gavur) Hamamı müdahale planları doğu cephesi ve batı cephesi

EK-8 Restorasyon planları

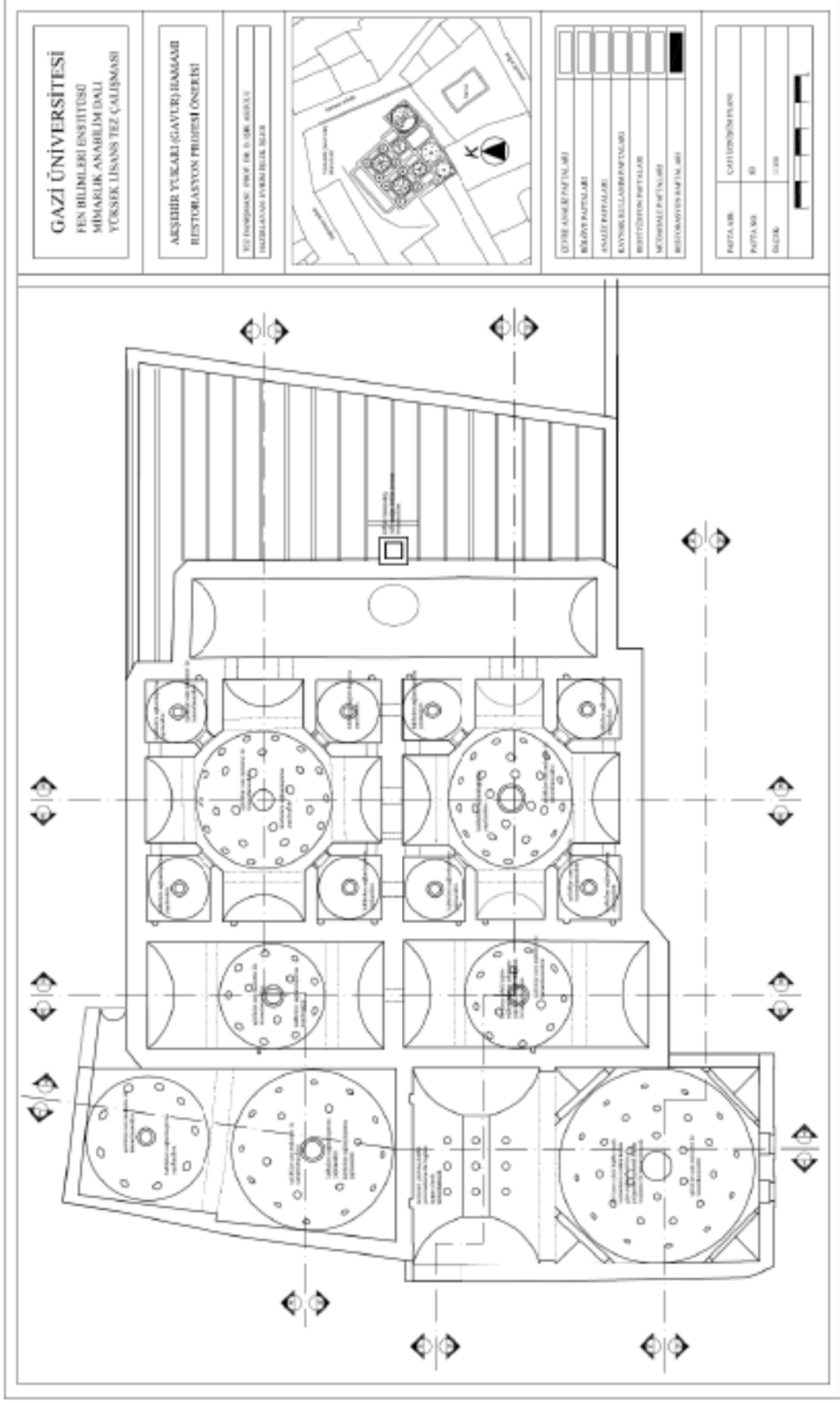
Şekil 8.1. Yukarı (Gavur) Hamamı restorasyon planları vaziyet planı

EK-8 (Devam) Restorasyon planları

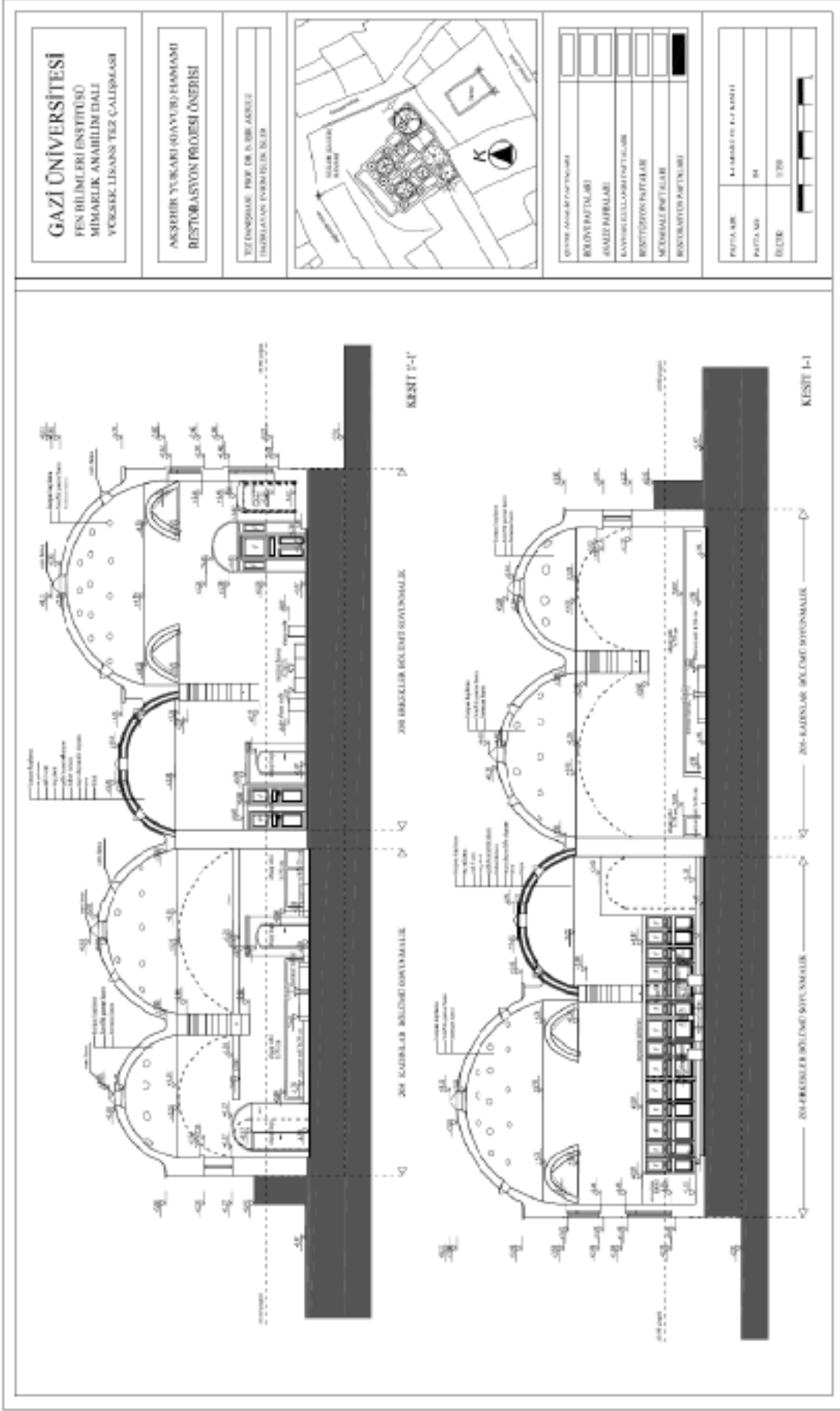
Şekil 8.2. Yukarı (Gavur) Hamamı restorasyon planları

EK-8 (Devam) Restorasyon planları

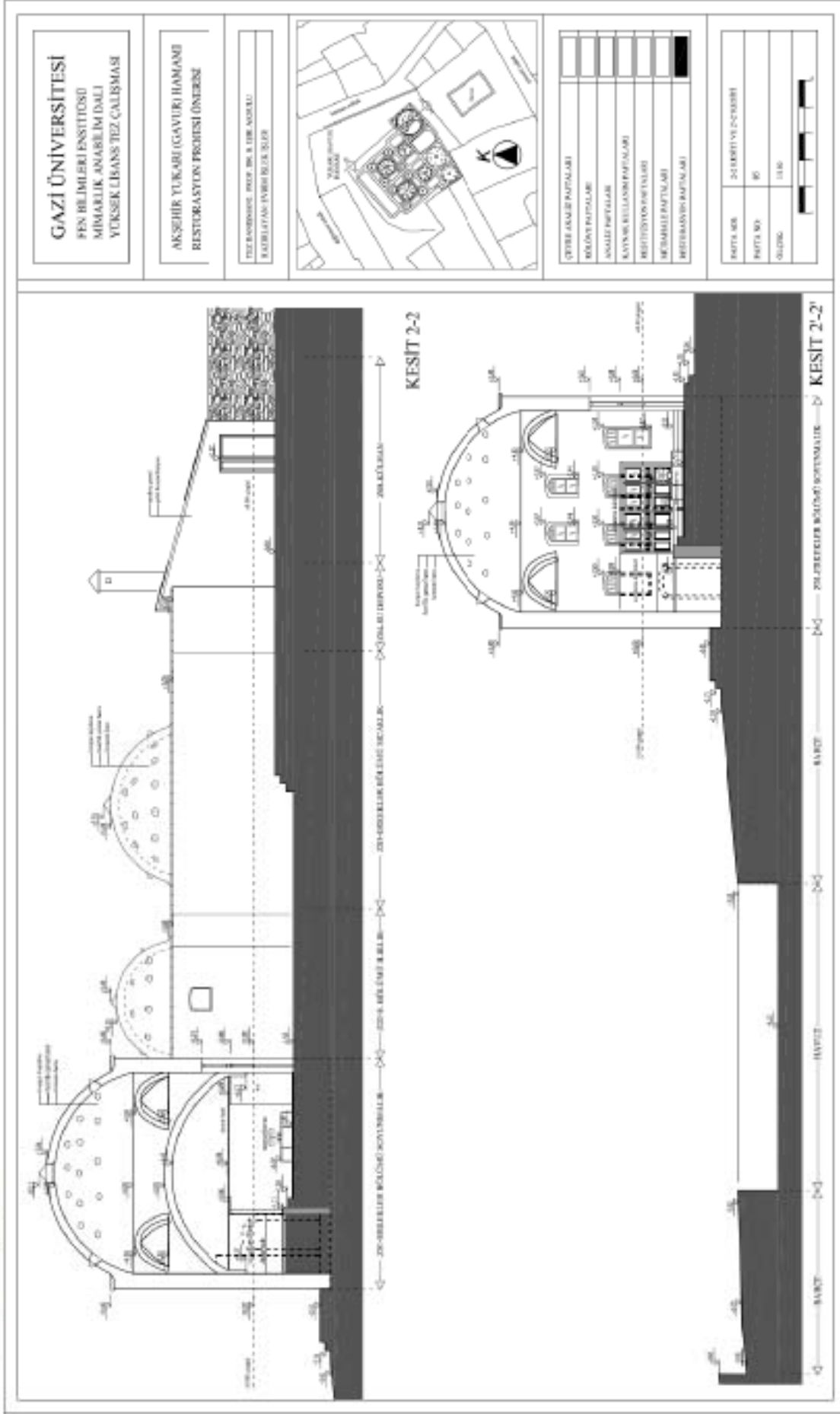
Şekil 8.3. Yukarı (Gavur) Hammam restorasyon planları çatı izolasyon planı

EK-8 (Devam) Restorasyon planları

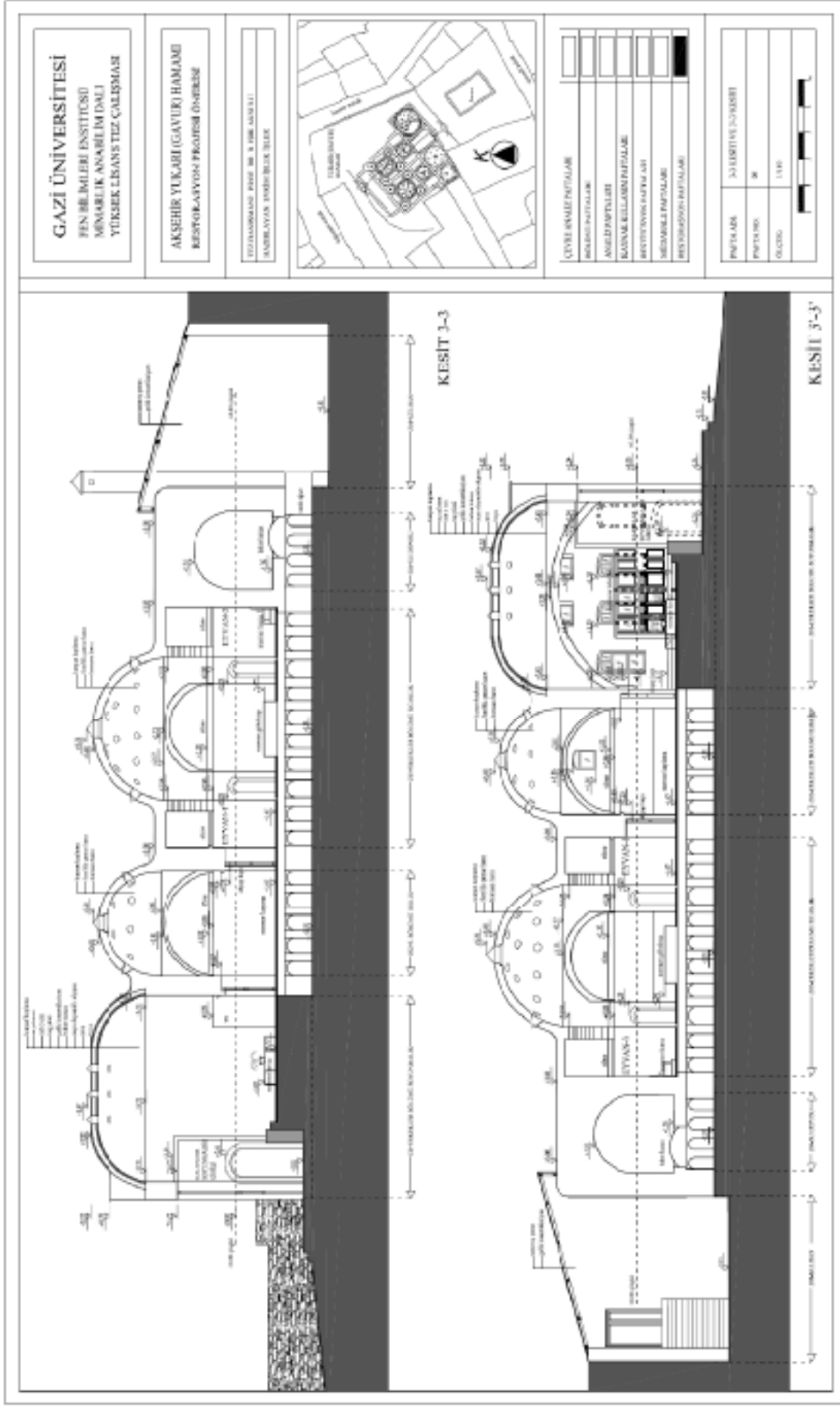

Şekil 8.4. Yukarı (Gavur) Hamamı restorasyon planları 1-1' kesiti ve 1-1' kesiti

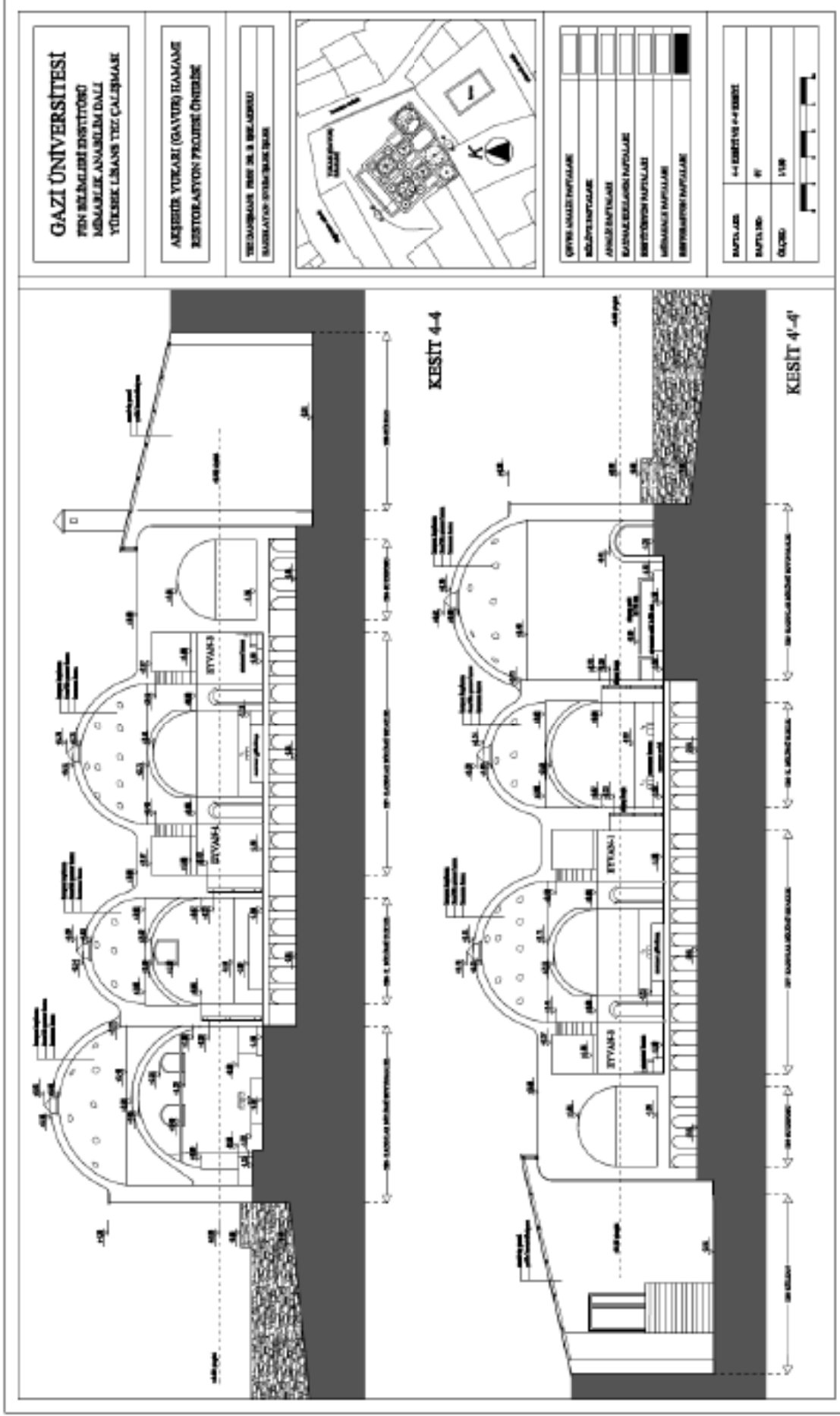
EK-8 (Devam) Restorasyon paftaları

EK-8 (Devam) Restorasyon planları

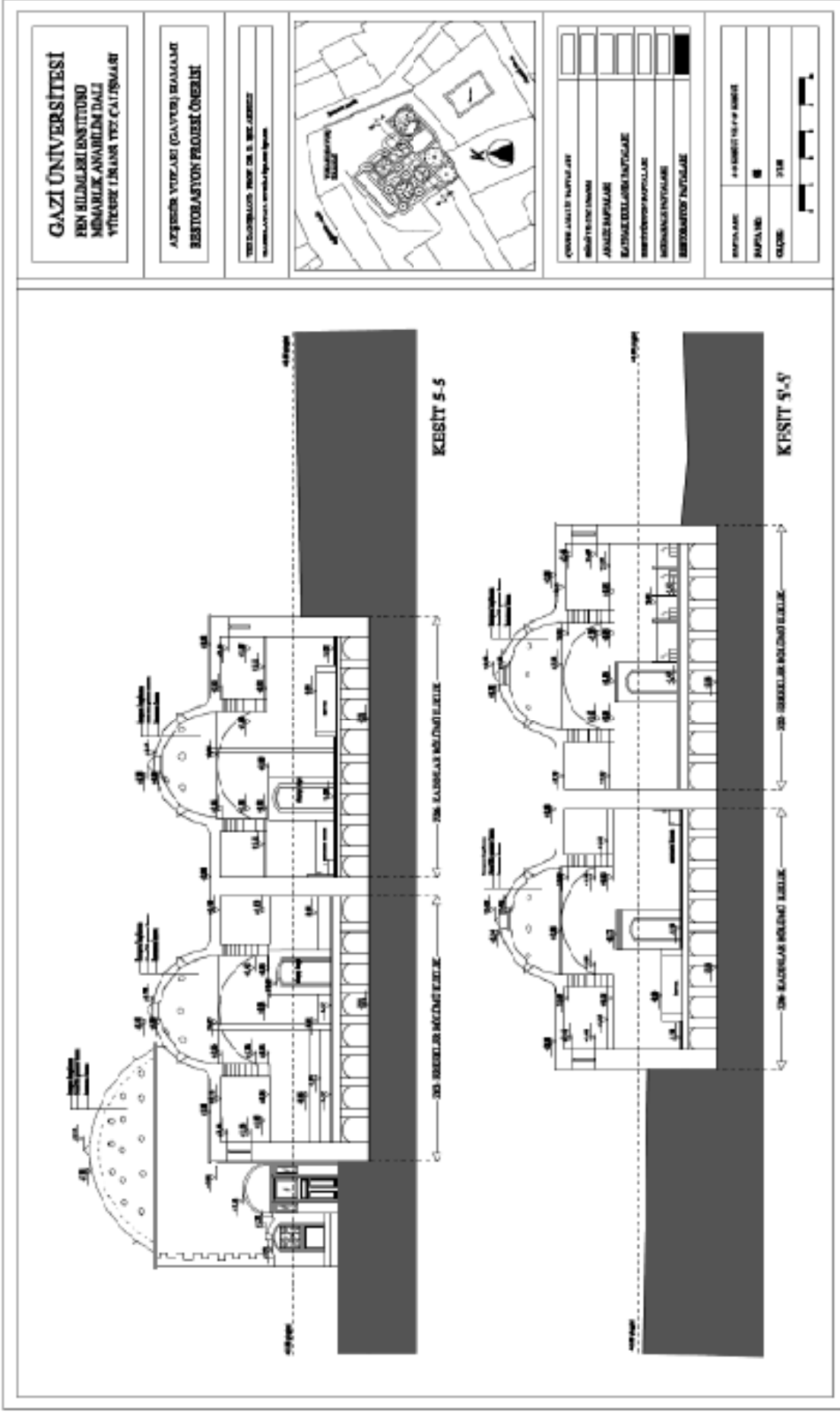

EK-8 (Devam) Restorasyon paftaları

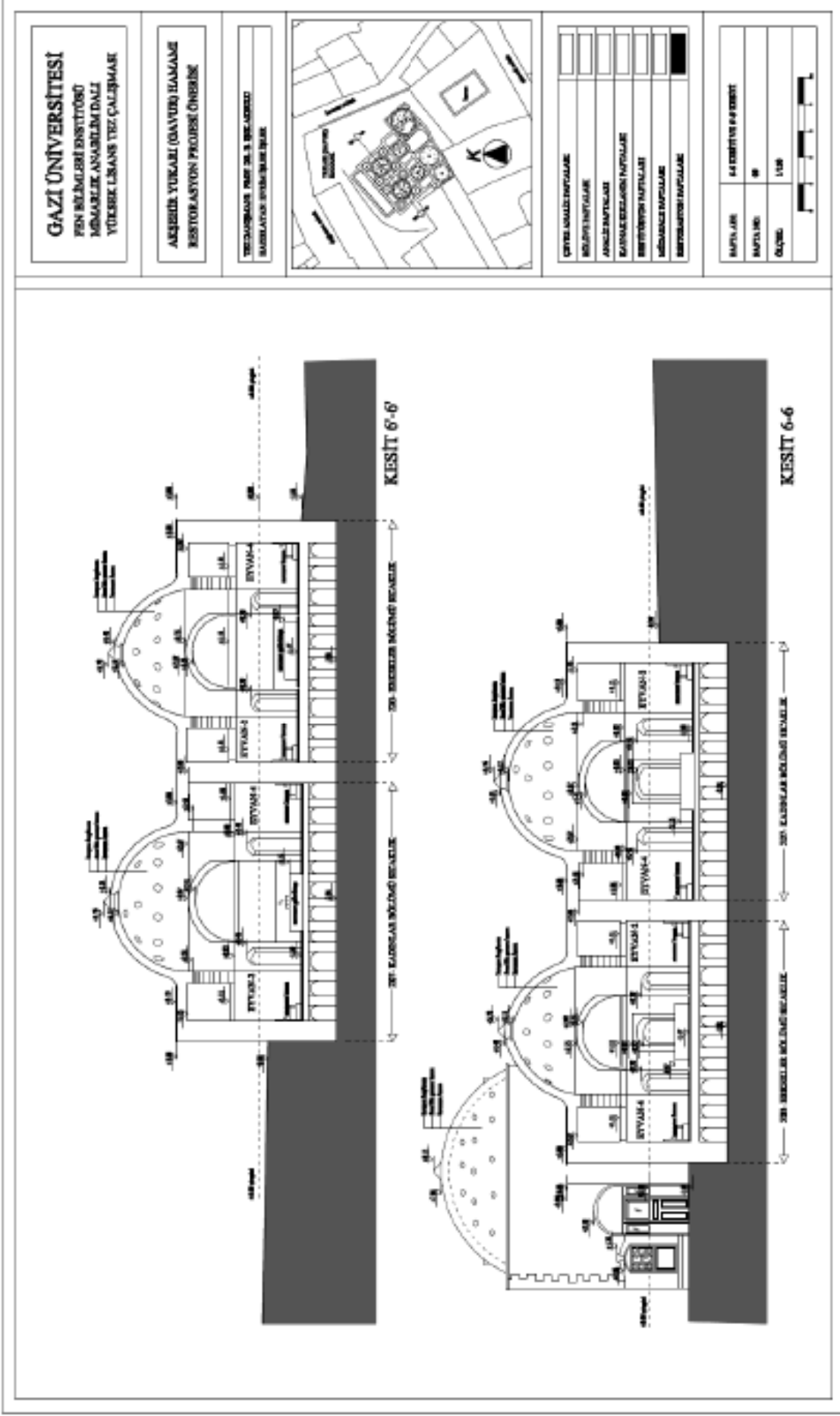
Şekil 8.7. Yukarı (Gavur) Hammam restorasyon paftaları 4-4 kesiti ve 4'-4' kesiti

EK-8 (Devam) Restorasyon planları

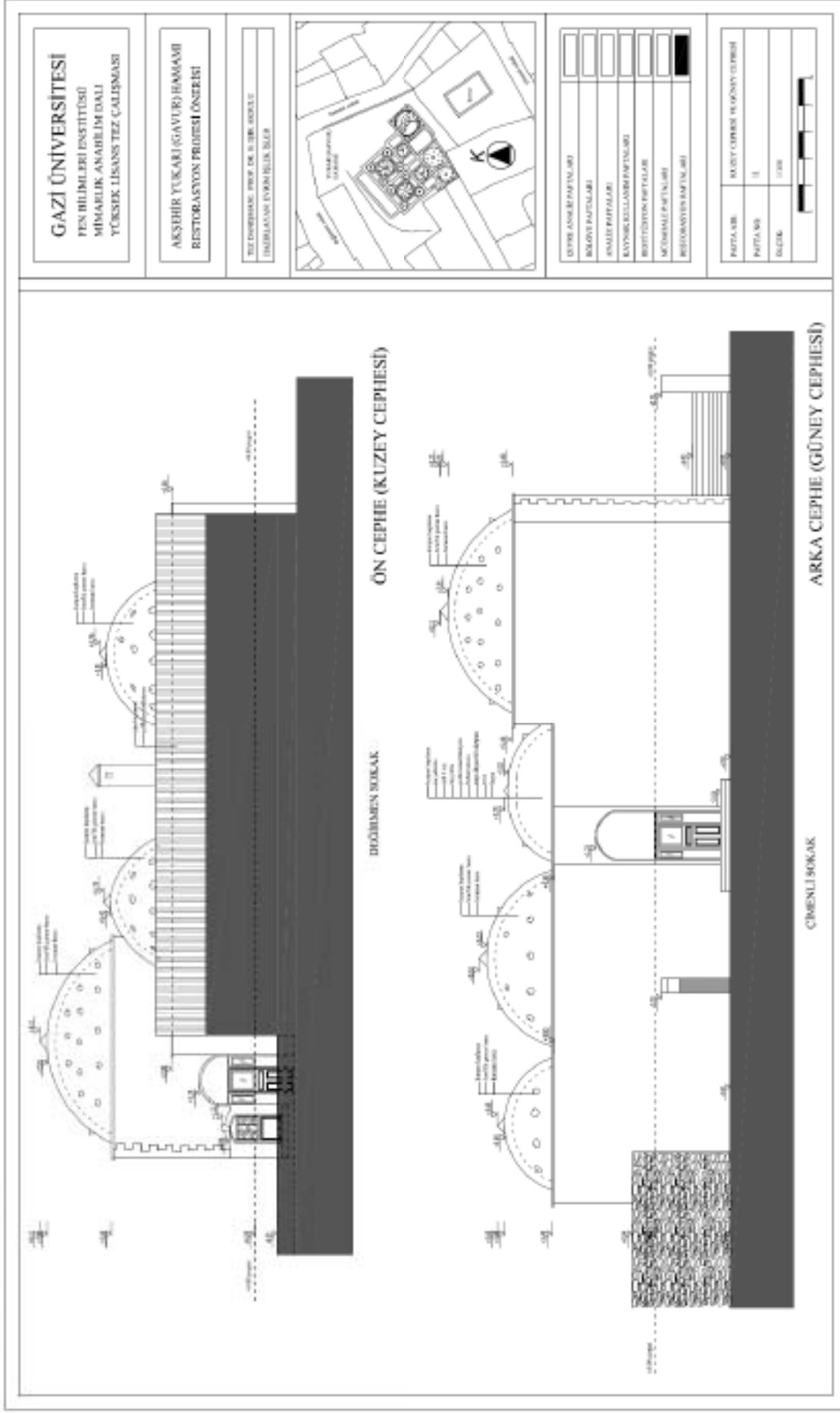
Şekil 8.8. Yukarı (Gavur) Hamamı restorasyon planları 5-5 kesiti ve 5-5' kesiti

EK-8 (Devam) Restorasyon planları

Şekil 8.9. Yukarı (Gavur) Hamam restorasyon planları 6-6 kesiti ve 6-6' kesiti

EK-8 (Devam) Restorasyon paftaları

Şekil 8.11. Yukarı (Gavur) Hammam restorasyon paftaları kuzay cephesi ve güney cephesi

EK-9 Yukarı (Gavur) Hamamı eski eser fişi, envanter fişi ve raporlar

KONYA İlçesi : AKÇEHİR		ESKİ ESER FİŞİ		II Fiy No :	
Eski eserin adı: YUKARI HAMAM (Ermeni Hamamı)			FOTOĞRAF		
Bulunduğu yer: Çimenli mahallesi Hamam sokağında.			(Genel görünüş)		
Yapıldığı tarih: 1895.M.					
Özellikçe tarih: Özendirilmiştir.					
Yapılan : Ermeni Cemaati.					
Mimar: Mağirdiç Kalfa.					
Kitabe-i vama mahiyeti: Ermeni Cemaati tarafından					
1895.yılında yaptırılmıştır.					
Bugünkü durumu: Belediye tarafından icara verilmiş					
suretiyle Hamam olarak kullanılmaktadır.					
Sahibi : Akşehir-Belediyesi.					
Mimarlık tarzı: XIX.y.y.sonu Osmanlı Mimari tarzı					
teklif edilerek yapılmıştır. Müstakil bir plan					
üzerine yapılmıştır. Dört köşklük, dört halvet kısımlı					
olmak üzere 8. kubbelidir. Giriş kapısı doğrudadır.					
Girişteki yarıdaireli sormuş yeri tuğla örgü kubbe-					
lidir. Güney ve batı yönünde yarıdaireli pencere var-					
dır. Belediye sormuş bu hamamın güney tarafına					
tekke deresi üstüne rastlayan sormuş bir yılan					
havuzunu yaptırmış icade sormuş kullanılmama hali gel-					
diğinden iptal edilmiştir.					
Notlar : Belediye'ye ait olmakla gerekli bir					
tesmir görülmüştür.					
/ / 19			Tescilli yapıcı Ziya Çerem Müze Müdürü		
Osman					
M					

Şekil 9.3. Eski eser fişi – ön sayfa

EK-9 Yukarı (Gavur) Hamamı eski eser fişi, envanter fişi ve raporlar

FİŞİN İÇİNDEKİLER	ADYI
FOTOGRAF	2
ERSEKİ	
FLAN	
EĞELVE	
KESİT	
RAPOR	
KARAR	
RESMİ SURET	
VAKİYE ÖRNEĞİ	
KİTAP ÖRNEĞİ	
BİSLİYOGRAFYA	

Eski eser fişi

1968

1968

TESCİL	No.	M. 21
DOSTA	No.	476
KARTON	No.	
Fişin M. Eş. B. sevki	I	1.7.1968
	II	676-221

MÜZE Fiş No. 11

Şekil 9.4. Eski eser fişi – arka sayfa

EK-9 Yukarı (Gavur) Hamamı eski eser fişi, envanter fişi ve raporlar

-2-

Belediye'nin tasarrufunda olan hamam yıllardır boş ve bakımsız kaldığı için doğal koşullar ve diğer sebeplerden büyük ölçüde tahrip olmuştur. Hamamın yıkılmasına önlemek için, ivedilikle kapsamlı bir onarım gerekmektedir, ancak onarım yapılacağı kadar mülk sahibince geçici koruma tedbirlerinin (girişlerin kapatılması, çanur siva olan üst örtünün sıvasının yenilenmesi, (sorumluluk) boşlukluk bölümlerindeki keserin yıkılmasının önlenmesi için sığ desteklerle desteklenmesi) alınması gerekmektedir.

KİLİSE

Konya İli İl Tüzel Kişiliği Mülkiyetinde bulunan ilçemizin Çimenli Mahallesi'nde, tapunun 52 parça, 143 ada, 17 parselinde kayıtlı kilise, Yüksek Kurul'un 15.11.1985 gün ve 1569 sayılı kararıyla "Taşınmaz Kültür Varlığı" olarak tescil edilmiştir. Konya Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 04.06.1992 gün ve 1337 sayılı kararı ile de II. grup yapılara dahil edilmiştir.

12.03.1993 tarihli İl Encümeni Kararı (Ek-1) doğrultusunda, Akşehir Kaymakamlığı ile Nasreddin Hoca ve Turhan Dergeği arasında imzalanan bir protokolle Kilisenin, Kültür Salonu olarak kullanma hakkı 15 yıl süre ile söz konusu dergeğe devredilmiştir (Ek-2).

Kilisenin çatısının onarımı, Konya Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 04.06.1992 gün ve 1337 sayılı kararıyla onaylanan restorasyon projesi doğrultusunda belirlenen uygun olarak tamamlanmıştır.

19.yy.da yapılmış olan kilise, basilika tipinde dörtler sütunlu 2 sıra ile 3 nefli bölümlü olup, orta nef diğerlerinden daha yüksek ve geniş tutulmuştur. Orta nef apsisle, apsisin sağ ve solundaki yan nefler ise kör nişlerle son bulmaktadır. Neflerin üzeri beşik tonozla örtülmüştür. Üstte, taştan yapılan tonozların araları toprakla doldurularak, üzeri Marsilya tipi kiremitle örtülmüştür. Dış duvarları moloz taştan olup, kapı, pencere ve süvelerinde köşe

../.

EK-9 Yukarı (Gavur) Hamamı eski eser fişi, envanter fişi ve raporlar

-3-

bölgeleri kesme taştan yapılmıştır. Kuzeybatı duvarına 9, güneybatı duvarına 3 pencere açılarak yapının aydınlatılması sağlanmıştır.

4 sütun ve 2 fil sayısının oluşturduğu taşıma sistemi yuvarlak kemerlerle birbirine bağlanmıştır. Kuzeybatı yönündeki ana kapıdan esas mekana geçilirken sağlı sollu yer alan merdivenlerle ashrile (ikinci kat) çıkılır. Bu bölüme iki ahşap sütun taşımaktadır.

Bu eser, bakımsızlık ve dış etkenler nedeniyle sıvaları dökülmüş, tonozu ait tuğlalar yer yer erimştir. Tüm pencerelerin camları kırılmış, ahşap çürümüş, kapılar kaybolmuştur.

Hasredden Hoca ve Turizm Derneği yetkililerinden, Bakanlığımız BİM-esindeki "Özel Hukuka Tabii Gerçek ve Tüzel Kişilerin Mülkiyetinde Bulunan Korunması Gerekli Taşınmaz KÜLTÜR Varlıklarının Onarımına Katkı Fonu"ndan yardım istenildiği, ancak Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü'nün 14.12.1992 gün ve 8275 sayılı yazılarıyla (Ek-3) mülk sahibinin başvuruda bulunması gerektiğinin bildirilmesi üzerine mülk sahibi İİ Özel İdaresi'nin 01.04.1993 gün ve 1528 sayılı yazısıyla (Ek-4) başvuruda bulunduğu ve Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü'nün 25.05.1993 gün ve 3250 sayılı ikinci bir yazısıyla da (Ek-5) eksik belgelerin istenildiği, öğrenilmiştir.

İlçemizin böyle bir kültür salonuna ihtiyacı olduğundan, söz konusu fondan bilginin onarımına ve kültür tesisi olarak düzenlenmesine katkıda bulunulması çok faydalı olacaktır. 06.05.1994

Bilgilerinize arz ederiz.

Yaşar ERTEK Ümit Faruk TÜRKAN
Müze Araştırmacısı Arkeolog

EK-9 Yukarı (Gavur) Hamamı eski eser fişi, envanter fişi ve raporlar

T. C.
KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI
YAŞINMAZ KÜLTÜR ve TABİAT VARLIKLARI
YÜKSEK KURULU

Toplantı No. ve Tarihi: 35 14/15.11.1985 KARAR
Karar No. ve Tarihi: 1569 15.11.1985

Toplantı yeri:
ANKARA

Konya İli, Akşehir İlçesinde bulunan korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları ile sit alanlarının, Akşehir Kaymakamlığı'nın 14.11.1984 gün, 507 ve 508 sayılı Müze Müdürlüğü deyişli yasaları üzerine, 2981 sayılı Yasa'nın 6. maddesi uyarınca, 2863 sayılı Yasa doğrultusunda Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü uzmanlarınca yeniden incelenerek; hazırlanan rapor ve eki 1/1000 ölçekli haritaların mütakereesi sonucunda;

Ekli listede adresleri ve kadastral durumları belirtilen taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının tesciline,

Ekli 1/1000 ölçekli haritalarda sınırları belirtilen kentsel sit alanının tesciline,

Ekli 1/1000 ölçekli haritalarda sınırları belirtilen tarhi-ticari sit alanının tesciline,

Ekli 1/1000 ölçekli haritalarda sınırları belirtilen Mustafa Ağa Hüyükü Alanı I. ve III. Derece Arkeolojik Sit Alanı olarak tescilinin devamına;

Ekli 1/1000 ölçekli haritalarda sınırları belirtilen;

1-Nasrettin Hoca Türbesi ve yer aldığı mezarlığın sit alanı olarak tesciline;

2-İmaret Camii'nin koruma alanı ile birlikte tesciline,

3-Seyyidi Mahmut Türbesinin koruma alanı ile birlikte tesciline,

ve bu alanlarda kesin inşaat yasağı uygulanmasına,

Fürkan ERDOĞAN
Bünye Müdürü

EK-9 Yukarı (Gavur) Hamamı eski eser fişi, envanter fişi ve raporlar

T. C.
KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI
TAŞINMAZ KÜLTÜR ve TABİAT VARLIKLARI
YÜKSEK KURULU

K A R A R

Toplantı No. ve Tarihi: 35 14/15.11.1985
Karar No. ve Tarihi: 1569 15.11.1985 -2-

Toplantı yeri:
ANKARA

Daha önce yeşil alan olarak tescil edilmiş olan, Hükümet Parkının tescil kaydının kaldırılmasına ve Hıdırlık Mevkinin ekli 1/1000 ölçekli haritalarda belirtildiği şekilde doğal sit alanı olarak tescil edilmesine,

Ekli 1/1000 ölçekli haritalarda sınırları belirtilen Arkeolojik Nekropol alanında bulunan boş parsellerde;

Makina ile kazı yapılmaksızın, temel kazısının Akşehir Müzesi Müdürlüğü uzmanları denetiminde yapılmak, bu alanlarda çıkabilecek eserlere sit belgelerinin Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Yüksek Kuruluna iletilmek ve Yüksek Kurul kararlarına göre işlenip yapılmak koşulu ile sit alanı olarak tesciline, inşaat planlarına uygun olarak yeni yapılarca tamamlandıktan sonra sit alanının Yüksek Kuruldan karar alınmak kaydıyla kaldırılabilmesine,

Akşehir Arkeolojik Sit Alanı, Kentsel Sit Alanı ve Tarihî-Ticaret Bölgesi içinde, ekte yer alan Geçici Dönem Yapılarına Kurullarınca geçerliliğine, karar verildi.

ASL

KEMAL GÖKÇE
B A Ş K A N
Müstefer

Oye Aksoyan (Feridun)	Oye Ahtan (Tahir)	Oye Çubuk (Mehmet) Bulunmadı	Oye Erese (Kulfa)	Oye Karamoğlacı (Haluk)
Oye Öney (Gözet)	Oye Boyalı (Yusuf)	Oye Tankut (Gözet)	Oye Müstefer Yardımcısı Özkan (Gültekin) Bulunmadı	
Oye Ek. Eser. ve Müzeler Genel Müdürü Yardımcı (Nurettin)	Oye Turizm Genel Müdürü Ataman (Oktay)	Oye Planlama ve İmar Genel Müdürü Ünal (Tankut)	Oye Orman Genel Müdürü Karadeniz (N. Ali)	Oye Vakıflar Genel Müdürü Elbruz (Leyla) Bulunmadı

Şekil 9.9. Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Yüksek Kurulu – 2. sayfa

EK-9 Yukarı (Gavur) Hamamı eski eser fişi, envanter fişi ve raporlar

T. C.
KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI
YASINMAZ KÜLTÜR ve TABİAT VARLIKLARI
YÜKSEK KURULU

35 14/15.11.1985 KARAR ASLI KOPYA

Toplantı No. ve Tarihi: 35 14/15.11.1985 KARAR ASLI KOPYA

Karar No. ve Tarihi: 1369 15.11.1985

Toplantı yeri:
ANKARA

LISTE-I-

Fisyon 1.11.82
Güven 1.11.82

TESCİL BÖLGENİ KORUNMASI GEREKLİ KÜLTÜR VARLIKLARI:

Env.NO:	Ada	Adresi
1	Atatürk Mescidi ✓	Selçuk Mah, 6 pafta,94 ada,1 parsel
2	Meydan(Şifa)Hamamı ✓	Selçuk Mah, 6 pafta,96 ada,26 parsel
3	İplikçi Camii ✓	Kuşçu Mah, 8 pafta,162 ada,1 parsel
4	Tag(Halkalı)Medrese	Altunkalem Mah,Afyon Cad, 42 paf,125 ada, 1-3 parsel
5	Mustafa Mürcala Tür- besi	" " ,Eski Afyon Cad,10:100, 42 paf,129 ada,4 parsel
6	Altunkalem Mescidi	" " ,Mescit Sok,NO:12, 42 pafta, 128 ada,21 parsel
7	Konut	Selçuk Mah,Telakkimama Sok, NO:27, 7 pafta, 109 ada,11 parsel
8	GHÜK Minare Camii ✓	Selçuk Mah,GHÜKminare Sok,NO:13, 7 pafta, 107 ada,27 parsel
9	Tahtekale Mescidi	Kuşçu Mah,Çarşı Sok, 8 pafta,185 ada,21 pars
10	Devan	Kuşçu Mah, 8 pafta,161 ada,7 parsel
11	Konut	Selçuk Mah,Uluoami Sok,NO:28-30, 7 pafta, 105 ada,21-22 parsel
12	Orta Hamam ✓	Selçuk Mah,Uluoami Cad,NO:66, 7 pafta, 106 ada,37 parsel
13	Küçük Ayasofya ✓ Mescidi	Eski Kale Mah,Orta Hamam Sok,NO:4, 33 pafta, 149 ada,3 parsel
14	Perruhçah Mescidi ✓	Anıt Mah,Türbe Sok, 35 pafta,146 ada,6 pars.
15	Seyyid Mahmut Hay- rani Türbesi	Anıt Mah,Seyyid Mahmut Hayrani Sok, 35 paf,146 ada,1 parsel
16	Hacı Hamza Mescidi ✓	Yıldırım Mah,Hacı Hamza Sok,NO:101, 38 paf,417 ada,10 pars.
17	Gazi Mustafa Kemal İlkokulu ✓	Çimenli Mah,Değirmen Cad, 52 pafta,143 ada, 17 parsel

/...

Şekil 9.10. Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Yüksek Kurulu – 3. sayfa

EK-9 Yukarı (Gavur) Hamamı eski eser fişi, envanter fişi ve raporlar

T. C.
KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI
TAŞINMAZ KÜLTÜR ve TABİAT VARLIKLARI
YÜKSEK KURULU

K A R A R

Toplantı No. ve Tarihi : 35 14/15.11.1985
Karar No. ve Tarihi : 1569 15.11.1985

Toplantı yeri :
ANKARA

Fazıl ERDOĞAN
Başkan

Env. NO:	Adı	Adresi	
18	Kilise ✓	Çimenli Mah, Değirmen Sok, NO:35, 52 pafta, 143 ada, 17 parsel	
19	Yukarı Hamam ✓	Çimenli Mah, Hamam Sok, 409 ada, 3 parsel	
20	Çeşme	" " , Taşoluk Sok, 52 pafta, 143 ada, 31 parsel	
21	Ulu Camii ✓	Alicelâl Mah, Ulucami Sok, NO:27, 32 pafta, 155 ada, 1 parsel	
22	Ticaret Lisesi	Kuşçu Mah, Ortaokul Sok, NO:23,	
23	Konut	Sekikale Mah, Battal Sok, NO:45, Ortaokul Sok, NO:50, 33 pafta, 151 ada, 2 parsel	
24	Tacettin Türbesi	Kızılcas Mah, Topçu Sok, NO:9, 201 ada, 35 pars.	
25	Kızılcas Mescidi ✓	" " İbri Sok, NO:26, 201 ada, 12 pars.	
26	Hadırlık Mescidi ✓	" " 205 ada, 39 parsel	
27	Çınar	" " 205 ada, 39 parsel	
28	Şeyh Eyüp (Yağlı dede) Türbesi ✓	" " 202 ada, 54 parsel	
29	Cumhuriyet İlk- okulu	Kuşçu Mah, Bayram Sok, NO:2, 212 ada, 1 parsel	
30	Kileci Mescidi	Kileci Mah, Bayram Sok, NO:71, 211 ada, 23 parsel	
31	Kale Kalıntısı	Öksaz Sok, 195 ada, 21-23 parsel	
31/A	Sur Kalıntısı	Selçuk Mah, Anıt Meydanı, 10 ada, 25 parsel	
32	Kalaycı Mescidi ✓	Kuşçu Mah, Kalaycı Sok, NO:19, 9 pafta, 192 ada, 20 parsel	
33	Çeşme	Nasreddin Mah, İmaret Sok, NO:40 (evin duvara) 4 pafta, 268 ada, 10 parsel	
34	İmaret Camii	Kileci Mah, İmaret Sok, 236 ada, 3 parsel	
35	Nasreddin Hoca Türbesi	Kileci Mah, 215 ada, 1-2 parsel	
36	İstasyon Binası	İstasyon Mah, 26 pafta, 326 ada, 1 parsel	
37	Hamam	Kozağaç Mah, 17 ada,	
38	Konut	Alicelâl Mah, Kurra Sok, NO:34, 32 pafta, 157 ada, 15 parsel.	

./...

EK-9 Yukarı (Gavur) Hamamı eski eser fişi, envanter fişi ve raporlar

T. C.
KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI
TAŞINMAZ KÜLTÜR ve TABİAT VARLIKLARI
YÜKSEK KURULU

Toplantı No. ve Tarihi: 35 14/15.11.1985 **ARAR**
Karar No. ve Tarihi : 1569 15.11.1985 **ARAR** *ARAR* Toplantı yeri: ANKARA

-3-

Env. NO:	Adı	Adresi	Parsel NO
39	Banka	Osmanlı Bankası	
40	Konut	Yeşilkaya Sok, NO:1-3-5	1-52-53
41	"	Dudukedin Sok, NO:2, 32 pafta, 153 ada, 1 parsel	
42	"	Ahielâl Mah, Yallagöz Sokak, NO:2,	
43	"	Ulu Cami Sokak, NO:47, 32 pafta, 52 ada, 14 parsel	
44	"	Şirinirmek Sokak, NO:81	
45	"	Şirinirmek Sokak, NO:72	
46	"	Taşoluk Sok, NO:39	
47	"	Ulu Cami Sok, NO:80/A - 80/B, 33 pafta, 149 ada, 13 parsel	
48	"	Değirmen Sokak, NO:3, - 101-54	
49-147-6"	Ant	Değirmen Cad, NO:6, 35 pafta, 142 ada, 4 parsel	
50-142-12"	Ant	Değirmen Cad, NO:18, 35 pafta, 142 ada, 12 parsel	
51-142-12"	Ant	Değirmen Cad, NO:20, 35 pafta, 142 ada, 13 parsel	
52-143-45"	Ant	Değirmen Cad, NO:25, 32 paf, 143 ada, 45 parsel	
53-146-14"	Ant	Değirmen Cad, NO:32, 35 pafta, 146 ada, 16 parsel	
54-143-34"	Ant	Köprü Sokak, NO:37	
55-146-5"	Ant	Seyyid Mahmut Hayrani Sok, NO:11, 35 paf, 146 ada, 3 parsel	
56-146-22-2"	Ant	Seyyid Mahmut Hayrani Sok, NO:4-6,	
57	"	Seyyid Mahmut Hayrani Sok, NO:14-16-18	
141-23	Ant		
40			
37			

./...

Şekil 9.12. Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Yüksek Kurulu – 5. sayfa

EK-9 Yukarı (Gavur) Hamamı eski eser fişi, envanter fişi ve raporlar

T. C. KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI TAŞINMAZ KÜLTÜR ve TABİAT VARLIKLARI YÜKSEK KURULU	
K A R A R	
Toplantı No. ve Tarihi : 35 14/15.11.1985	Toplantı yeri : <u>ANKARA</u>
Karar No. ve Tarihi : 1569 15.11.1985	
Env. NO: 141	Adresi
58 " " " " " "	Feyyid Mahmut Hayrani Sok, NO:9, 35 pafta, 148 ada, 6 parsel
59 " " " " " "	Hacı Hamza Sokak, NO:16, 35 pafta, 140 ada, 23 parsel
60 " " " " " "	Hacı Hamza Sok, NO:24, 36 pafta, 139 ada, 70 parsel
61 " " " " " "	Hacı Hamza Sok, NO:26, 36 pafta, 139 ada, 79 parsel
62 " " " " " "	Hacı Hamza Sok, NO:63-65 - 120 - 1
63 " " " " " "	Hacı Hamza Sok, NO:40, 36 pafta, 76 ada, 6 parsel

ASLI GÜLİDİR,

Fahri ERDOĞAN
Şube Müdürü

KEMAL GÜKÇE

B A Ş K A N
MüdürÜye
Aksoyan (Feridun)Üye
Aktan (Tahir)Üye
Çabuk (Melmet)
BulunmadıÜye
Emre (Kutlu)Üye
Kamranşanlı (Haluk)Üye
Öner (Gökül)Üye
Bozsal (Yusuf)Üye
Tuzluk (Gökül)Üye
Müctepa Yardımcısı
Özkan (Gültekin)
BulunmadıÜye
Ea. Evc. ve Müsseler
Genel MüdürüÜye
Tarkan Genel
MüdürüÜye
Fıstıkçısı ve İnar
Genel MüdürüÜye
Orman Genel
MüdürüÜye
Vakıflar Genel
MüdürüYardımcı (Nurettin) Ataman (Oktay) Ünal (Tanıktay) Karadeniz (E. Ali) Elbrus (Leyla)
Bulunmadı Bulunmadı

Şekil 9.13. Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Yüksek Kurulu – 6. sayfa

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, adı : İŞLER İŞLEK, Evrim
 Uyuğu : T.C.
 Doğum tarihi ve yeri: 11.02.1983, Ilgın/KONYA
 Medeni hali : Evli
 Telefon : 0 (312) 217 07 49
 e-mail : evrimislek@hotmail.com

Eğitim

Derece	Eğitim Birimi	Mezuniyet tarihi
Lisans	Gazi Üniversitesi/Mimarlık Bölümü	2006
Lise	Etimesgut Anadolu Lisesi	2001

İş Deneyimi:

Yıl	Yer	Görev
2011 - 2010	Güriş İnşaat/ Libya	Dizayn Ofis Mimar
2010 - 2008	3M Mimarlık ltd.şti	Şirket Müdürü
2008 - 2007	Anakent Planlama İnşaat Ltd. Şti	Mimar
2007 – 2005	Yakup Hazan Mimarlık	Mimar

Yabancı Dil

İngilizce

Hobiler

Tiyatro, Sinema, Müzik